

การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน

นางสาวพัทธนันท์ ฉุยกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

ANALYSIS OF CONTENTS AND MANAGEMENT OF COMPLAINTS ON THAI TELEVISION
DRAMAS

Miss Pattanan Chuykrom

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication
Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละคร
โทรทัศน์ไทยที่ถูกรังเรียน

โดย

นางสาวพัชรัตน์ ฉุยกรม

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. ประภัสสร จันทร์สถิตย์พร

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมลชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. ประภัสสร จันทร์สถิตย์พร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร. อรดา ลีลานุช)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

พัทธนันท์ นุญกรม : การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน.
(ANALYSIS OF CONTENTS AND MANAGEMENT OF COMPLAINTS ON THAI TELEVISION
DRAMAS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. ประภัสสร จันทร์สถิตย์พร, หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละคร
โทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน 2) ศึกษากระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน 3) ศึกษาการ
จัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์ ใช้วิธีวิจัยแบบสหวิทยาการ (Multi
Methodology) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth
Interview) กลุ่มตัวอย่างคือ ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ (เวลา 20.30
น. – 23.00 น.) ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 โดยคัดเลือกจากละคร
โทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านหน่วยงาน กสทช. และสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งมี
จำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่าเมื่อวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวคิด SLVR ของโครงการศึกษา
และเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคมจะพบว่าเป็นการร้องเรียนในประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex) มาก
เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีทั้งการร้องเรียนในส่วนของภาพที่ปรากฏและในส่วนการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดย
ในด้านภาพที่ปรากฏจะเป็นการร้องเรียนในเรื่องการแต่งกายของนักแสดงที่ดูล่อแหลม และภาพฉากรักลึกซึ้ง
(Love Scene) ส่วนในด้านเนื้อหามักจะเป็นในเนื้อหาเชิงชู้สาว การแย่งชิง ทั้งนี้ประเด็นเนื้อหาการร้องเรียนใน
เรื่องเพศยังมีเรื่องของ “วัยของตัวละคร” เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อันดับที่สองคือประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความ
รุนแรง (Violence) โดยพบว่าการร้องเรียนในภาพการตบตี ชกต่อย มีมากกว่าการร้องเรียนในส่วนเนื้อหาของ
แสดงออกถึงความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีเรื่องของพฤติการณ์ของตัวละครที่ไม่เหมาะสมตามจารีตของ
สังคมไทยเป็นประเด็นการร้องเรียนอื่นๆที่นอกเหนือจาก SLVR สำหรับข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูก
ร้องเรียนพบว่าส่วนใหญ่ผู้ร้องเรียนเป็นเพียงองค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการเรียกร้องสิทธิหรือต้องการแสดง
บทบาทขององค์กรตนเอง โดยไม่ได้มีความรู้หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ และฝ่ายที่ถูกร้องเรียนก็
มักจะมีข้อถกเถียงว่า ไม่ได้มีเจตนาในการจะทำให้ใครได้รับผลกระทบจากละคร อยากให้มองละครเพื่อความ
บันเทิง และยินดีที่จะปรับแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป และสุดท้ายฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียน ก็มักจะทำการชี้แจงถึง
อำนาจของตนเองว่าสามารถพิจารณาในประเด็นที่ถูกร้องเรียนเข้ามาได้หรือไม่ และตัดสินใจจากกฎหมายที่มี
อำนาจในการใช้งาน

สำหรับกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน พบว่า สำนักงาน
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นหน่วยงานที่
มีอำนาจบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการสื่อสารของประเทศ โดยมีกระบวนการตรวจพิจารณาที่
เหมือนกับศาล ส่วนกระทรวงวัฒนธรรมนั้นไม่ได้มีอำนาจในการตรวจพิจารณาละครเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามา
การดำเนินงานจึงทำได้เพียงประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้ไปวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาสื่อ
ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมให้ดีขึ้น ในส่วนของการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตนั้น จะมี
ขั้นตอนการรับเรื่องและวิธีการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันออกไปตามประเด็นของการร้องเรียนที่เกิดขึ้น โดยส่วน
ใหญ่ผู้ผลิตละครมักจะใช้การชี้แจงต่อสื่อมวลชน เพื่อแสดงเจตนาในการผลิตละคร และสำหรับการจัดการแก้ไข
ละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนในตอนที่ยังเหลือการออกอากาศมักจะใช้วิธีการแก้ไขปัญหา ดังนี้ การใช้
เทคนิคการตัดต่อ (การตัดฉาก การเบลอลภาพ และการดูดเสียง) / การปรับเปลี่ยนบท / การขึ้นประโยคข้อความ
เตือน / การแสดงข้อคิดหรือแง่คิด / การจัดสัญลักษณ์ระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ (rating)
ใหม่ เป็นต้น

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5584869828 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: COMPLAINTS / THAI TELEVISION DRAMAS

PATTANAN CHUYKROM: ANALYSIS OF CONTENTS AND MANAGEMENT OF COMPLAINTS ON THAI TELEVISION DRAMAS. ADVISOR: PRAPASSORN CHANSATITPORN, Ph.D., pp.

The objectives of this research study are 1) To study and analyze the content and arguments of the TV dramas facing complaint 2) To study the consideration process of the TV dramas facing complaint 3) To study the management of the production section toward complaints on the TV dramas. This research study conducted by employing multi-methodology: content analysis and in-depth interview. A representative sample of this research study is 17 TV dramas broadcasting after evening news (during 20.30 - 23.00 pm.) from January 2008 to September 2013. These dramas were selected from all dramas filed the complaints with the NBTC and the Culture Surveillance Bureau operating under the Ministry of Culture.

The research study found that analysis of the TV dramas facing complaints based on the SLVR mostly are complaints about complaint sexual issues. The sexual complaints are both about the inappropriate images on screen (, such as the actress dressing too sexy or showing a lot of skin, or the drama showing explicit love scenes) and about the inappropriate content (, mostly are about a secret sexual relationship, stealing someone else's spouse and a male or female character having licentious behavior). Additionally, 'age of characters' is also related to the sexual complaint issues. For the arguments about Thai TV dramas facing complaint, the researcher also found that most complainants are just organizations or agencies that want to ask for their rights or perform their organization's duties. They are not the complainants having the special knowledge of or experience in drama production. The respondents who were complaint about always have the arguments that they have no intention of causing any effects of TV drama on the audience. The audience should focus on entertainment value of the drama. If the TV drama producer considers that the complaint issues are possible to be resolved, the TV drama producer is ready to find the appropriate solution for their complaints. And finally, the complaint receivers often inform whether they have the authority to consider the complaint issues and make a decision according to the applicable law.

In the consideration process of the TV dramas facing complaint, the researcher found that the National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) is the independent government agency having authority to control the national communication and its operating procedure is also similar to that of the court. The Ministry of Culture has no authority to judge the TV dramas facing complaint. Its responsibilities are merely to help coordinate with the related agencies and collect the data for the study leading to a cultural development and enhancement. For the management of complaints on the production section's TV dramas facing complaints, the procedures of receiving complaints and finding solutions vary according to the complaint issues. TV drama producers normally use mass media in order to demonstrate their intentions of producing dramas. Then, they will demonstrate them to the agencies making complaints. Generally, the solutions to TV dramas having remaining scenes are as follows: using editing techniques (deleting scenes, blurring out images and muting the audio), adapting scripts, adding a content warning, giving wise sayings or uplifting statement, revising the TV rating system, and so on.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature

Academic Year: 2013

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความเมตตาและความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่าน ที่ได้มอบความรู้ในวิชาต่างๆอันเป็นรากฐานสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อ. ดร. ประภัสสร จันทรสถิตย์พร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาในการให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง อีกทั้งยังคอยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเพื่อให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รศ. ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อ. ดร. อรดา สีสานูช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำที่มีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจและการสนับสนุนเป็นอย่างดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆพี่น้องๆทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และเป็นแรงผลักดันจนทำให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงขึ้นมาได้ ขอขอบคุณทุกคนจากใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
ปัญหาคำวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาความรุนแรงที่ถูกร้องเรียนในละครโทรทัศน์	9
แนวคิดละครโทรทัศน์	16
แนวคิดการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ไทย	23
แนวคิดกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์.....	36
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	42
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
แนวคำถามในการสัมภาษณ์	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การนำเสนอข้อมูล.....	47
บทที่ 4 ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน.....	48
4.1 ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน	48
4.2 วิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละคร โทรทัศน์.....	108
4.3 ข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน	137

บทที่ 5 กระบวนการดำเนินการพิจารณาและการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน.....	161
5.1 กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน	161
5.2 การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต	174
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	203
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	203
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	213
6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้.....	219
6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป	220
6.5 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	220
รายการอ้างอิง	221
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	239

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 4. 1 : แสดงถึงชุดเครื่องแบบใน “สงครามนางฟ้า” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม .	57
ภาพที่ 4. 2 : แสดงถึงภาพการแสดงออกทางเพศอย่างโจ่งครึ้มที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมและอาจก่อให้เกิดการเลียนแบบ	58
ภาพที่ 4. 3 : แสดงถึงการแต่งกายของตัวละคร “อรอินทร์” ใน “เมียหลวง” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าวาบหวิว.....	58
ภาพที่ 4. 4 : แสดงฉากบทรักลึกซึ้ง (Love Scene) ใน “ดอกส้มสีทอง” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม.....	59
ภาพที่ 4. 5 : แสดงถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวละคร “เรยา” ที่มีสัมพันธ์กับชายมากหน้าหลายตา	60
ภาพที่ 4. 6: แสดงภาพฉากจบของละครเรื่อง “ฉันทน์รักเรณู” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม.....	60
ภาพที่ 4. 7: แสดงถึงภาพการแต่งกายโป้เปลือยและฉากการมีเพศสัมพันธ์ ใน “มาหารัศมี” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม	61
ภาพที่ 4. 8: แสดงภาพการจูบปากกันของพระนางใน “ปิ่นอนงค์” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่านานเกินไป... ..	62
ภาพที่ 4. 9: แสดงภาพการจูบปากใน “ปิ่นอนงค์” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าบ่อยและนานเกินไป.....	62
ภาพที่ 4. 10 : แสดงภาพละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” ที่นำเสนอถึงการแสดงออกทางเพศ.....	63
ภาพที่ 4. 11: แสดงการแต่งกายของตัวละครนักร้อง ทั้งตัวเอกและตัวร้าย ใน “กุหลาบไฟ” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าล่อแหลม โป้เปลือย ไม่เหมาะสม.....	64
ภาพที่ 4. 12 : แสดงการแต่งกายของตัวละคร “อรชร” ใน “กุหลาบไฟ” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าแต่งกายไม่เหมาะสมกับบทบาทนิสิตนักศึกษา.....	64
ภาพที่ 4. 13: แสดงภาพเหตุการณ์ “อรชร” บุกมาอาละวาด “ชูชิต” ที่ผับ และต่อด้วยการไปมีสัมพันธ์รักกัน ใน “กุหลาบไฟ”	65
ภาพที่ 4. 14 : แสดงภาพเหตุการณ์ “อรชร” เปิดเข้าไปเห็น สาวนักร้อง กำลังมีสัมพันธ์รักกับชายคนหนึ่ง ใน “กุหลาบไฟ”	65
ภาพที่ 4. 15 : แสดงภาพเหตุการณ์ที่ “วิน” เดินออกมาจากห้องน้ำ “สไปร์ท” เดินตามออกมาโดยมี “ไผ่” กำลังล้างหน้าอยู่ข้างหน้าห้องน้ำและเป็นผู้เห็นเหตุการณ์	66
ภาพที่ 4. 16 : แสดงภาพเหตุการณ์ฉากกำลังมีเพศสัมพันธ์ในห้องวิทยาศาสตร์	67
ภาพที่ 4. 17 : แสดงภาพเหตุการณ์ “เรยา” พุดจាក้าวร้ายใส่แม่ตนเอง ใน “ดอกส้มสีทอง”	68
ภาพที่ 4. 18 : แสดงภาพเหตุการณ์ “เรยา” กับ “สินธร” กำลังพุดคุยกันในรถ โดยสินธรขอมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเรยา แต่เรยาไม่ยอมจนกว่าสินธรจะทำให้เธอได้เป็นแอร์โฮสเตส	70
ภาพที่ 4. 19 : แสดงภาพเหตุการณ์ “เด่นจันทร์” พร้อมลูกน้องบุกไปหา “เรยา” เพื่อข่มขู่ให้.....	71
ภาพที่ 4. 20 : แสดงภาพเหตุการณ์ “คุณนายมารตี” ส่งให้ “โรส” สาวใช้ไปทำงาน.....	72
ภาพที่ 4. 21 : แสดงภาพเหตุการณ์ “นพณา” พุดจาส่อเสียด ดุถูกให้ “มุตตา” ได้อับอาย.....	74

ภาพที่ 4. 22 : แสดงภาพเหตุการณ์ “นพนา” และ “มุนินทร์” พุดจาถูกส่อเสียดไม่ยอมกัน	76
ภาพที่ 4. 23 : แสดงภาพเหตุการณ์ “ชูชิต” ถาม “อร” ว่ามีเรียนใหม่จะไปส่ง ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม.....	78
ภาพที่ 4. 24 : แสดงภาพเหตุการณ์ “ชูชิต” และ “อร” เข้ามาคาดคั้นน้องสาวเพื่อถามหาตัว “ไศลา” ด้วยคำพูดที่รุนแรง.....	79
ภาพที่ 4. 25 : แสดงการตบตีการทำร้ายร่างกายของตัวละครที่ประกอบอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ใน “สงครามนางฟ้า”	80
ภาพที่ 4. 26 : แสดงการตบตี / การชุกกระชากยื้อแย่ง ใน “เมียหลวง”	81
ภาพที่ 4. 27 : แสดงการยื้อแย่งพวงมาลัยรถยนต์กัน ใน “แม่ยายที่รัก”	82
ภาพที่ 4. 28 : แสดงการทำร้ายร่างกาย / ตบตี / จิกหัว / ไข่มืดจี้ ใน “มหาярคมี”	83
ภาพที่ 4. 29 : แสดงการทำร้ายร่างกาย / ตบตี / ระหว่างเมียหลวงกับเมียน้อย ใน “แรงเงา”	84
ภาพที่ 4. 30 : ภาพแสดงเหตุการณ์การทะเลาะวิวาท / ไข่มืด(อาวุธ)ข่มขู่ ใน “บ่วงรัก”	85
ภาพที่ 4. 31 : ภาพแสดงเหตุการณ์การทะเลาะวิวาท / ชกต่อยระหว่าง “เพชรแท้” และ “ธานินทร์” ใน “บ่วงรัก”	86
ภาพที่ 4. 32 : ภาพแสดงเหตุการณ์การต่อสู้กันระหว่างผู้ร้ายกับนางเอกใน “กุหลาบไฟ”	87
ภาพที่ 4. 33 : ภาพแสดงเหตุการณ์ตำรวจบุกเข้าจับคนร้ายโดยใช้ปืนจ่อศีรษะคนร้าย ใน “กุหลาบไฟ”	88
ภาพที่ 4. 34 : ภาพแสดงเหตุการณ์การฆ่า “ดา” น้องสาวนางเอกด้วยอาวุธปืน	88
ภาพที่ 4. 35 : ภาพแสดงเหตุการณ์ “พงษ์” เลือดกลบหน้า และพงษ์เอาไม้ฟาดตำรวจ.....	89
ภาพที่ 4. 36 : ภาพแสดงเหตุการณ์ผู้ร้ายโดนหัวหน้าตบเลือดกบปาก	89
ภาพที่ 4. 37 : ภาพแสดงเหตุการณ์เด็กนักเรียนยกพวกตีกันใน “ฮอโรมน...วัยว้าวุ่น”	90
ภาพที่ 4. 38 : ภาพแสดงเหตุการณ์แก๊งค์เด็กนักเรียนคู่อริของ “ไผ่” มารุมกระที่บในขณะไผ่ อยู่ในผ้าเหลือง	91
ภาพที่ 4. 39 : ภาพแสดงเหตุการณ์กลุ่มเด็กนักเรียนหญิงตบกันแล้วอัดลงคลิป	91
ภาพที่ 4. 40 : ภาพการสูบบุหรี่ของตัวละครที่เป็นนักเรียนชาย.....	92
ภาพที่ 4. 41 : แสดงภาพเหตุการณ์ตัวละคร ดาว ไปคลินิกทำแท้งเถื่อน และไปซื้อยาคุมกำเนิด	92
ภาพที่ 4. 42 : แสดงภาพ “อาเหม็ด” กษัตริย์ชาวมุสลิมตะแคงเนื้อต้องตัวนางเอก โดยนางเอกอยู่ในลักษณะฝันใจ	95
ภาพที่ 4. 43 : แสดงภาพชาวมุสลิมก้มกราบกษัตริย์เพื่อขอภัยโทษ	97
ภาพที่ 4. 44 : แสดงภาพการตะแคงเนื้อต้องตัว/พลอดรักของ พระเอก-นางเอกใน “ฟ้าจรดทราย”	98
ภาพที่ 4. 45 : แสดงภาพความรุนแรงของชาวมุสลิมต่อผู้หญิงใน “ฟ้าจรดทราย”	98
ภาพที่ 4. 46 : แสดงฉากการใส่บาตรของพระนาง ใน “วายุภักคมนตรี” โดยไม่ได้ถอดรองเท้า	99
ภาพที่ 4. 47 : แสดงฉากพิธีสมรสของพระนาง โดยที่นางเอกยังคงไม่ลืม “ทรยศนะ” คนรักเก่า ...	101
ภาพที่ 4. 48 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า.....	109
ภาพที่ 4. 49 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง เมียหลวง.....	111

ภาพที่ 4. 50 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง.....	114
ภาพที่ 4. 51 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง แรเงา	116
ภาพที่ 4. 52 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์	119
ภาพที่ 4. 53 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอโรมัน ... วิยว้าวุ่น	121
ภาพที่ 4. 54 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง ฟ้ายจรดทราย	132
ภาพที่ 4. 55 : ภาพแสดงถึงข้อความเตือนที่ทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอม ขมังเวทย์ ใช้ประกาศแจ้งต่อผู้ชม.....	149
ภาพที่ 5. 1 : สรุปกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของสำนักเฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.....	168
ภาพที่ 5. 2 : สรุปกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของสำนักงาน กสทช.	173
ภาพที่ 5. 3 : สรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์.....	182
ภาพที่ 5. 4: ถกเถียง วิถีวรรณ ผู้ผลิตละครเรื่องสงครามนางฟ้าและทีมงาน แดงขาวเพื่อขอโทษ พนักงานการบินไทย	185
ภาพที่ 5. 5 : สยาม สังกวิบุตร ผู้ผลิตละครเรื่องฟ้ายจรดทรายให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนหลังจากได้ ทราบเรื่องร้องเรียน	186
ภาพที่ 5. 6 : สยาม สังกวิบุตร ผู้ผลิตละครเรื่องฟ้ายจรดทราย พลากร สมสุวรรณ กรรมการผู้จัดการ สถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 และทีมงาน เดินทางมาแสดงความขอโทษต่อท่านจุฬาราชมนตรี	187
ภาพที่ 5. 7 : วิธีการแก้ปัญหาโดยการเบลอภาพ เพื่อไม่ให้เห็นภาพขณะขวดเหล้าที่วางอยู่บนโต๊ะ ...	189
ภาพที่ 5. 8 : วิธีการแก้ปัญหาโดยการแสดงข้อความเตือนเป็นตัวอักษรวิ่งในละครเรื่อง	193
ภาพที่ 5. 9: วิธีการแก้ปัญหาโดยการแสดงข้อความเตือนก่อนการออกอากาศของละครเรื่องสงคราม นางฟ้า.....	194
ภาพที่ 5. 10 : แสดงการแก้ปัญหาโดยการให้ข้อคิดของละครเรื่องดอกส้มสีทองผ่านคำสอนของท่าน ว. วชิรเมธี	196
ภาพที่ 5. 11 : แสดงการแก้ปัญหาโดยเปลี่ยนสัญลักษณ์การจัดระดับความเหมาะสม (rating) ของ ละครเรื่อง ดอกส้มสีทองจากระดับ 13+ เป็นระดับ 18+	198
ภาพที่ 5. 12 : แสดงถึงวิธีการแก้ปัญหาโดยการเพิ่มความยาวกระโปรงของละครเรื่องสงครามนางฟ้า	199
ภาพที่ 5. 13 : สรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของผู้ผลิตละครโทรทัศน์	201

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 4. 1: ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามรูปแบบการออกอากาศ ที่ออกอากาศหลัง
 ชั่วโมงค่ำในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 49

ตาราง 4. 2 : ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวเรื่อง ที่ออกอากาศหลังชั่วโมงค่ำใน
 เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556..... 51

ตาราง 4. 3 : ตารางสรุปข้อมูลเบื้องต้นรวมถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน
 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556..... 102

ตาราง 4. 4 : ตารางแสดงการวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียนตามกรอบ
 แนวคิด SLVR 106

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

“ละครโทรทัศน์” เป็นรายการโทรทัศน์รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการก่อตั้ง สถานีโทรทัศน์แห่งแรกของประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม) โดยละครโทรทัศน์เรื่องแรกของไทยคือเรื่อง “สุยานีไม่ยอมแต่งงาน” ของนายรำคาญ (ประหยัด ศ. นาคะนาท) ออกอากาศเมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2499 ละครโทรทัศน์ในยุคแรกนั้นเป็นละครที่มีขนาดสั้น จบในตอน มีความยาวประมาณ 15-20 นาที และด้วยละครโทรทัศน์ยังถือเป็นสิ่งใหม่ จึงทำให้มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆเกิดขึ้นในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เงินทุนที่ยังขาดแคลน หรือ บุคลากรที่ยังขาดทักษะ ความรู้ความชำนาญ ทำให้ละครโทรทัศน์ไม่ได้รับความนิยมจากผู้ชมมากเท่าใดนักในยุคแรกเริ่ม

ต่อมาละครโทรทัศน์ค่อยๆเข้าสู่ยุคเฟื่องฟูเมื่อนักแสดงละครเวทีหันมาให้ความสนใจในวงการโทรทัศน์มากขึ้นด้วยการผันตัวเองมาเป็นนักแสดงและผู้ผลิต นอกเหนือจากนั้นยังได้มีการก่อตั้ง สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ขึ้นเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งที่สองของประเทศไทย จึงทำให้มีละครโทรทัศน์ออกอากาศเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ การที่ได้บุคลากรที่มีทักษะความรู้ความสามารถมา ประกอบวิชาชีพ รวมถึงการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยน ทางด้านการละคร อาทิเช่น มีการนำเนื้อเรื่องมาจากละครเวที ภาพยนตร์ และจากการประพันธ์หรือแต่งขึ้นมาใหม่ส่งผลให้ละครโทรทัศน์ยิ่งทวีความน่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น จนในที่สุดละครโทรทัศน์ก็ก้าวเข้าสู่ยุคเฟื่องฟู และมีการผลิตละครโทรทัศน์สำหรับออกอากาศในทุกๆสถานี รูปแบบของละครโทรทัศน์ก็เริ่มมีละครแบบเรื่องยาวเกิดขึ้น โดยแสดงติดต่อกันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ มีการบุกเบิกและปฏิวัติการละคร โดยเปลี่ยนแปลงจากละครแบบเดิมที่มีเจ้าหน้าที่คอยบอกบทมาเป็นให้นักแสดงท่องบทเอง มีการจัดฉาก และการใช้เทคนิคการบันทึกเทปที่ทันสมัยมากขึ้น แต่ไม่นานกิจการละครโทรทัศน์ได้ชะลอตัวไปอีกครั้งในช่วงปี พ.ศ. 2523 เนื่องมาจาก กบว. (คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์) มีคำสั่งให้งดออกอากาศในช่วงเวลา 18.30 น. – 20.00 น. เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานภายในประเทศ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาของรายการละครโทรทัศน์ ทำให้ความนิยมของละครโทรทัศน์ลดน้อยลง แต่ในที่สุดเมื่อปลายปี พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นช่วงที่ภาพยนตร์และละครจีนเข้ามามีอิทธิพลในเมืองไทยเป็นอย่างมาก กบว. ก็ได้สั่งให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องผลิตรายการขึ้นมาเอง แทนการนำรายการจากต่างประเทศมาออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าว (เวลา 20.45 น. - 21.15 น.)

โดยให้ออกอากาศเป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง สถานีโทรทัศน์เกือบทุกช่องจึงมุ่งผลิตละครโทรทัศน์มาออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้ละครโทรทัศน์กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง (ปนัดดา ธนสถิตย์, 2531) และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จนถึงปัจจุบัน ละครโทรทัศน์ก็เข้าสู่ยุคธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ มีการใช้ระบบเรตติ้ง (Rating) เป็นตัววัดความสำเร็จของละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ต่างก็ระดมผู้ผลิตละครโทรทัศน์หน้าใหม่เข้ามาร่วมผลิตละครเพื่อแข่งขันกันมากขึ้น ทำให้ละครโทรทัศน์ในช่วงยุคปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา รวมถึงช่วงเวลาในการนำเสนอหรือการออกอากาศ ยิ่งในช่วงเวลาไพรม์ไทม์ (Prime Time) ที่เป็นช่วงเวลาที่ผู้ชมเปิดรับชมโทรทัศน์มากที่สุด สถานีโทรทัศน์แทบทุกสถานีต่างก็เลือกออกอากาศรายการประเภทละครโทรทัศน์ไว้ในช่วงเวลานั้น เพื่อแข่งขันช่วงชิงความน่าสนใจให้แก่กลุ่มผู้ชมให้เกิดการติดตาม ไม่เพียงเท่านั้นนอกเหนือจากสถานีโทรทัศน์หลักอย่างช่อง 3 , 5 , 7 และ 9 ที่ต่างก็เร่งผลิตละครขึ้นมาแข่งขันกันแล้ว ปัจจุบัน สถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศผ่านระบบดาวเทียมก็ได้ผลิตรายการประเภทละครโทรทัศน์ขึ้นมาแข่งขันเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเกือบ 60 ปีของโทรทัศน์ไทย กล่าวได้ว่า “ละครโทรทัศน์” นับเป็นรูปแบบรายการบันเทิงที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายมากในกลุ่มผู้ชม เนื่องด้วยละครโทรทัศน์สามารถสื่อสารและเข้าถึงตัวผู้ชมได้อย่างใกล้ชิด โดยไม่จำกัดเพศ ไม่จำกัดวัย ฐานะ หรือระดับทางการศึกษา อีกทั้งการรับชมละครยังถือเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้ชม ที่เปิดรับได้ง่ายและไม่ต้องลงทุน คุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้รายการโทรทัศน์ประเภทละครโทรทัศน์ เป็นที่ชวนให้มาติดตามและได้รับความนิยมมาอย่างต่อเนื่อง โดยสาเหตุของความนิยมในละครโทรทัศน์นั้น สมสุข หินวิมาน (2545, 218-223) สรุปไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1. เพื่อเป็นการบำบัด (Therapy) หรือทดแทน (Substitution) บางสิ่งบางอย่างที่ขาดหายไปในโลกความเป็นจริง และเป็นกลไกแห่งการระบายออกทางสังคม (Social Outlets) 2. เพื่อลดทอนความตึงเครียดขัดแย้ง (Tensions) ในโลกความจริง 3. เพื่อหลบหนี (Escapism) ไปจากชีวิตประจำวันที่น่าเบื่อหน่าย 4. เพื่อต้องการหาเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกับตน และ 5. เพื่อการชูชบิณินทาและสร้างชุมชนทางสังคมขึ้นมา

อย่างไรก็ตามในมุมมองหรือทัศนคติของผู้ชมนั้น ก็ล้วนแล้วแต่มีความคิดเห็นต่อละครโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน (เสรี วงศ์มณฑา, 2556) บ้างก็มองละครเป็นละครที่ไม่ใช่ความจริงใดๆ เป็นเพียงความบันเทิง และเป็นการชมเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นเพื่อนยามเหงา บ้างก็มองละครเป็นเหมือนการนำเสนอภาพความจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคม บ้างก็มีทัศนคติต่อ

ละครว่าเป็นตัวชี้นำสังคมทำให้คนเลียนแบบหรือประพฤติปฏิบัติตาม เป็นต้น (เสถียรสาธิต, 2555) ซึ่งมุมมองหรือทัศนคติที่ต่างกัันนี้ ส่งผลทำให้ผู้ชมเกิดความชื่นชอบ เห็นด้วย หรือความไม่ชื่นชอบ ไม่เห็นด้วยของผู้ชมละคร และในทัศนคติที่เป็นลบนี้ ก็อาจจะนำไปสู่ความขัดแย้ง คัดค้าน หรือต่อต้านในที่สุด อาทิเช่น การไม่เห็นด้วยกับคำพูดหรือการกระทำของตัวละคร ไม่เห็นด้วยกับการแต่งกายของตัวละคร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองจึงเกิดกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายต่างๆเป็นจำนวนมาก เพื่อควบคุม ดูแล หรือพิจารณาตรวจสอบ เพื่อเป็นการปกป้องและป้องกันสิทธิเสรีภาพของผู้ชมและผู้ผลิตละครโทรทัศน์

ในส่วนของการตรวจพิจารณาละครโทรทัศน์ของไทยเองก็มีมาอย่างช้านาน กล่าวได้ว่ามีมาพร้อมกับการกำเนิดละครโทรทัศน์ก็ว่าได้ โดยในยุคเริ่มแรกถึงจะไม่มีข้อห้ามหรือกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่อำนาจของการผลิตตลอดจนเนื้อหาในการนำเสนอ นั้น ถือได้ว่าถูกผูกขาดอยู่ในมือของรัฐบาล การควบคุมหรือการเซ็นเซอร์ถือเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันเป็นปกติ โดยเนื้อหาของการนำเสนอในละครโทรทัศน์จะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล รวมถึงต้องคว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเป็นอย่างไร ประเด็นใดที่ต้องหลีกเลี่ยง ยกตัวอย่างเช่น การเซ็นเซอร์กลางอากาศในยุคเริ่มแรกนั้น อาจินต์ ปัญจพวรรค์ (2533) ได้กล่าวว่า มีละครที่เคยแสดงบนเวทีมาออกเป็นรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาสุดท้ายของวัน เรื่องราวเป็นเรื่องของหญิงที่ถูกชายชู้บังคับให้ถ่มมิดแล้วมุดมุ้งไปฆ่าลูกของหญิงที่หลบอยู่ พอหญิงคนนั้นถ่มมิดเล็กมุ้งเท่านั้น แต่ยังไม่ทันที่จะเข้าไป ก็มีโทรศัพท์จาก จอมพล ป.พิบูล สงคราม โทรมาให้เลิกแสดงและปิดสถานีคืนนั้นในทันที หรืออีกเหตุการณ์ในยุคของจอมพลสฤษดิ์ฯ อาจินต์ ได้นำนิทานเรื่อง “หนูหนึ่งหนูเหลือ” ที่อยู่ในแบบเรียนมาทำเป็นละครโทรทัศน์ออกอากาศในช่วงหัวค่ำเพื่อหวังให้เป็นเรื่องที่ทำให้คิดสอนใจแก่เด็ก โดยเนื้อเรื่อง หนูหนึ่งกับหนูเหลือเป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่สั่งสอน พอเห็นตาวังที่หลังโก่งเดินมาก็ทำท่าล้อเลียน ตาวังเลยตัดสินใจด้วยการให้เงินที่ละสลึงเป็นรางวัล อยู่มาวันหนึ่งหนูหนึ่งหนูเหลือ เจอตาวังที่หลังโก่งเหมือนตาวัง หนูหนึ่งหนูเหลือก็โดดเข้าไปทำท่าล้อเลียนเพราะคิดว่าจะได้เงินรางวัลแต่ตาวังกลับหวดด้วยไม้เท้า และไม่ทันที่จะถึงฉากตาวัง จอมพลสฤษดิ์ฯ ก็โทรมาสั่งตัดการออกอากาศทันที ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ต้องการให้แสดงภาพคนพิการเพราะเป็นยุคที่กำลังให้กำลังใจทหารผ่านศึกผู้ทุพพลภาพ เป็นต้น

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2518 ยุคสมัยของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เกิดการปฏิรูประบบวิทยุโทรทัศน์ และเริ่มนำกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆเข้ามารองรับในการตรวจพิจารณา โดยได้จัดตั้งหน่วยงาน “คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” (กบว.) ขึ้นตามระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518 มีหน้าที่ในการควบคุมการดำเนินการของสถานีวิทยุ

และสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย มุ่งเน้นไปที่การควบคุมเนื้อหาของรายการต่างๆ โดยมีอนุกรรมการตรวจเซ็นเซอร์รายการด้านโฆษณา ภาพยนตร์ และละคร การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองและสังคม ในรายการข่าวและบันเทิงถือสมัยนั้นถือเป็นสิ่งต้องห้ามจากอำนาจรัฐ ทำให้ต่อมานักวิชาการ นักวิชาชีพสื่อสารมวลชน และประชาชน เรียกร้องให้มีการปฏิรูปสื่อ เนื่องด้วยเห็นว่าการทำงานของ กบว. เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพการนำเสนอของสื่อมวลชน อีกทั้งยังปิดกั้นสิทธิเสรีภาพในการเปิดรับสื่อของประชาชน บทบาทการทำงานของ กบว. จึงได้ยุติลงในที่สุด และเกิดเป็นหน่วยงาน “คณะกรรมการกิจการวิทยุ กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กกช.” ขึ้นมาแทน มีบทบาทเพียงแค่การกำกับดูแลอยู่ห่างๆ แทนการควบคุม แต่อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลกันเองของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในยุคนี้ก็ถือว่ายังไม่ได้รับอำนาจที่เด็ดขาดจากรัฐบาล เนื่องจากรัฐยังเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ในการออกอากาศ และในทางปฏิบัติ กกช. ก็ยังมุ่งเน้นตรวจสอบเนื้อหาเพื่อตอบสนองความต้องการของรัฐมากกว่าประโยชน์ของสาธารณะ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ขึ้น โดยมีผลให้เกิดการยุติบทบาทของกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานกำกับดูแล (หน่วยงาน กกช.) และให้การกำกับดูแลเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแทน กทช. จึงเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระที่ไม่ขึ้นต่อหน่วยงานใดของรัฐ ต่อมาได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยการออกพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ทำให้มีการรวมคณะกรรมการทั้งสอง คือ กทช. และ กสช. เกิดเป็นหน่วยงาน กสทช. หรือหน่วยงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ส่วนหนึ่ง และกิจการโทรคมนาคมอีกส่วนหนึ่ง โดยในการกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์นั้น ได้มุ่งเน้นบทบาทในการกำกับดูแลมากกว่าการควบคุมหรือเซ็นเซอร์ โดยให้บทบาทแก่สื่อมวลชนในการกำกับดูแลตนเอง (self-regulation) โครงสร้างกลไกการกำกับดูแลนี้ ถือเป็นการเข้าสู่ระบบการกำกับดูแล อันจะนำมาซึ่งเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ก่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และเป็นไปตามสากล

ในขณะที่เดียวกันฝ่ายผู้ผลิตต่างก็ต้องพยายามสร้างสรรค์ผลงานออกมาเพื่อละครมีความน่าสนใจและชวนให้เป็นที่น่าติดตามด้วยวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป บางรายต้องการ

ถ่ายทอดความสมจริงหรือสะท้อนความเป็นจริงในสังคมในยุคปัจจุบันให้ได้มากที่สุด เพื่อสอดแทรกประโยชน์หรือให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ชม จนอาจเป็นเหตุให้เกิดการล้ำเส้นหรือละเลยบทบาทในฐานะสื่อที่ต้องกำกับดูแลตนเอง หรือเพราะการแข่งขัน จึงอาจทำให้ผู้ผลิตละครต้องเร่งรีบเพราะมีเวลาในการทำงานที่จำกัด จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างของสังคมในด้านต่างๆที่บางครั้งก็อาจทำให้ผู้ผลิตสร้างสรรค์ผลงานออกมาด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจจะด้วยสาเหตุอื่นใดที่ผู้วิจัยเองก็คาดไม่ถึงด้วยก็ตาม ก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ละครโทรทัศน์ถูกร้องเรียนได้ เพราะในส่วนของผู้ชมหากพบส่วนใดส่วนหนึ่งของละครที่เห็นว่าไม่เหมาะสมก็มีสิทธิเสรีภาพสามารถเรียกร้องให้เกิดการตรวจสอบละครดังกล่าวได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดมาจากความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้ผลิตละครกับผู้ชม ปัญหาการร้องเรียนจึงได้เกิดขึ้น และนับวันยิ่งจะมีละครที่ถูกร้องเรียนเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือน กันยายน พ.ศ. 2556 มีละครที่ถูกร้องเรียนจำนวนทั้งสิ้นถึง 17 เรื่อง ที่ร้องเรียนผ่านกระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงาน กสทช.

จากปรากฏการณ์ข้างต้นทำให้ผู้วิจัยอยากศึกษาว่าเหตุใดละครโทรทัศน์ไทยจึงถูกร้องเรียน เนื้อหาของละครที่ถูกผู้ชมร้องเรียนมานั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร รวมไปถึงกระบวนการของหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนว่ามีกระบวนการในการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นอย่างไร และสุดท้ายฝ่ายผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะมีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับละครของตนเองที่ถูกร้องเรียนด้วยวิธีการใด ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาข้อมูลจากทั้งจากฝ่ายหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียน และฝ่ายผู้ผลิตที่ถูกร้องเรียน เพราะจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยก็คาดเดาได้ว่าปัญหาการร้องเรียนละครโทรทัศน์นับวันยิ่งจะมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น และเหตุที่ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลจากทั้ง 2 ฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับละครที่ถูกร้องเรียน ก็เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการสร้างความสมดุลให้กับการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายสื่อ อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม จากประเด็นปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งผลจากงานวิจัยนี้อาจจะเป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขปัญหาการถูกร้องเรียนให้ลดน้อยลงได้อีกด้วย

ปัญหานำวิจัย

1. ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นอย่างไร
2. กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นอย่างไร
3. การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน
2. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน
3. เพื่อศึกษาการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน คือ ละครโทรทัศน์ที่มีบุคคล กลุ่มบุคคล หรือ องค์กร ดำเนินการร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมในด้านภาพที่ปรากฏและเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลกิจการโทรทัศน์ ซึ่งในที่นี้ศึกษาเฉพาะหน่วยงานของ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยในการดำเนินการร้องเรียนของผู้ร้องนั้น อาจจะเป็นทางโทรศัพท์ ทางลายลักษณ์อักษร(หนังสือ) หรืออื่นใดก็ตามที่ทางหน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้ผู้ร้องเรียนอาจจะได้รับผลกระทบ ความเดือดร้อน หรือความเสียหายจากละครเรื่องนั้นๆก็เป็นที่

กระบวนการดำเนินการพิจารณา คือ กระบวนการแรกเริ่มตั้งแต่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับละครโทรทัศน์จากผู้ชม ไปถึงขั้นตอนและกระบวนการทำงานสุดท้ายของของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็คือ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

ข้อถกเถียง คือ ข้อโต้แย้งทางความคิด หรือทัศนคติที่แตกต่างกันของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่มีต่อละครเรื่องที่ถูกร้องเรียน ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยหรือสนับสนุน กับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยหรือไม่สนับสนุนต่อข้อร้องเรียนของละครเรื่องนั้นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ก็คือ ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียงที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ (เวลา 20.30 น. – 23.00 น.) ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2556 โดยคัดเลือกเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียงผ่านหน่วยงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า, เมียหลวง, วายุภักดิ์มนตรา, ดอกส้มสีทอง, แม่ยายที่รัก, ระเบิดบอล, ฉันทน์รักเธอนะ, ขุนเดช, แวมมยุรา, มหายารัศมี, ปิ่นอนงค์, แรงเงา, บ่วงรัก, เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์, กุหลาบไฟ, ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น และ ฟ้าจรดทราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยที่ได้จะทำให้ทราบว่า สังคมไทยให้ความสำคัญต่อศีลธรรมหรือวัฒนธรรมไทย บางข้อมากน้อยอย่างไร ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาละครโทรทัศน์ให้เป็นที่ยอมรับ รวมถึงนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ไทย
2. บุคลากรหรือนักวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องกับวงการละครโทรทัศน์ จะได้ทราบถึงระดับการรับรู้ที่สามารถยอมรับได้ของกลุ่มผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ไทย ซึ่งจะทำให้เกิดการรู้เท่าทันปัญหาการร้อยเรียงและนำไปสู่การแก้ไขได้ในที่สุด

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน” เป็นการวิจัยที่อาศัยหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาความรุนแรงที่ถูกร้องเรียนในละครโทรทัศน์

- การศึกษาเนื้อหาความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์
- ลักษณะความรุนแรงที่พบในละครโทรทัศน์ไทย

แนวคิดละครโทรทัศน์

- ประเภทของละครโทรทัศน์
- องค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์

แนวคิดการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ไทย

- ประวัติการกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
- รูปแบบการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์
- แนวทางการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ของสื่อโทรทัศน์ไทย
- การจัดระดับความเหมาะสม (rating) ของรายการโทรทัศน์

แนวคิดกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาความรุนแรงที่ถูกร้องเรียนในละครโทรทัศน์

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization : WHO) ให้ความหมายของความรุนแรง ไว้ว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง

จะเด็จ เซาว์นวีไล (2548) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงไว้ว่า เป็นการกระทำใดๆที่เป็น การล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งความรุนแรงในด้านร่างกายนั้น เป็นการใช้กำลัง หรืออุปกรณ์ใดๆเป็นอาวุธคุกคามหรือ ทำร้าย ส่งผลให้ผู้ถูกรกระทำได้รับบาดเจ็บต่อร่างกายหรืออาจจะถึงแก่ชีวิต ในส่วนความรุนแรง ทางด้านจิตใจนั้น เป็นการกระทำใดๆซึ่งมีผลทำให้ผู้ถูกรกระทำได้รับความเสียหาย หวาดกลัว หรือตกใจ เสียสิทธิเสรีภาพ เช่น การพุดจาคุก ค่าทอ ข่มขู่ เขี้ยดยหายม ตลอดจนจำกัดและกีดกันสิทธิเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว เป็นต้น

เห็นได้ว่าความหมายของความรุนแรงนั้น ไม่ได้เพียงแต่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ ร่างกายเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการกระทำที่มีผลก่อให้เกิดความทุกข์ ความทรมานภายในจิตใจอีก ด้วย สำหรับงานวิจัย “การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูก ร้องเรียน” ส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนว่าเป็นไป ในลักษณะใด ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นพบว่าเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่ มักจะเป็นเนื้อหาที่ผู้ร้องเรียนมีทัศนคติหรือมีความเห็นว่ามีไม่เหมาะสม โดยลักษณะความไม่ เหมาะสมดังกล่าวนี้มักจะถูกแฝงอยู่ในความรุนแรงทางด้านจิตใจ หรือก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจ ของผู้ชม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงลักษณะของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาพและเนื้อหาของละครที่ ก่อให้เกิดประเด็นการร้องเรียนตามมา

การศึกษาเนื้อหาความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์

ความสนใจในการศึกษาถึงเนื้อหาของโทรทัศน์เริ่มต้นช่วงปี ค.ศ.1960 – 1970 ในประเทศ สหรัฐอเมริกา เนื่องจากในช่วงเวลานั้นรายการโทรทัศน์มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงอย่างมาก จนเกิดความวิตกกังวลในหมู่ประชาชนว่าอิทธิพลจากความรุนแรงในรายการโทรทัศน์ต่างๆจะ ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสังคม ส่งผลให้รัฐบาลในขณะนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกัน

ความรุนแรง (Commission on Causes and Prevention of Violence) และจัดตั้งโครงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงในโทรทัศน์คือ Surgeon General's Report โดยมี Gerbner ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อดูปริมาณความรุนแรงที่นำเสนอผ่านกระบวนการต่างๆ โดยใช้วิธีเก็บปริมาณความรุนแรงที่ฉายผ่านโทรทัศน์เท่านั้น ผลการวิจัยในครั้งนั้นพบว่า ปริมาณความรุนแรงในโทรทัศน์มีเป็นจำนวนมาก ต่อมา Gerbner ก็เริ่มทำการสำรวจถึงความรุนแรงทางโทรทัศน์มาอย่างต่อเนื่อง และได้ขยายความสนใจไปถึงพฤติกรรมรูปแบบอื่นๆ ที่ปรากฏในโทรทัศน์อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามในช่วงเวลาใกล้เคียงกันก็ได้มีการศึกษาของ CBS (Columbia Broadcasting System, 1980) ได้ทำการศึกษาความรุนแรงในเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์เพื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ Gerbner ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 -1979 โดยพบว่าสื่อโทรทัศน์มีความรุนแรงน้อยกว่าการศึกษาของ Gerbner ด้วยความแตกต่างของผลการศึกษานี้เอง ก่อให้เกิดการถกเถียงในเรื่องหน่วยของการวิเคราะห์ จนทำให้ศาสตร์ด้านนี้พัฒนาขึ้นมาเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การศึกษาความรุนแรงในสื่อสารมวลชนของสังคมอเมริกันดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม, 2551)

จนกระทั่งปัจจุบันทางสหรัฐอเมริกาได้มีโครงการ The National Television Violence Study (NTVS) ซึ่งถือเป็นโครงการที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดในปัจจุบัน ในการศึกษาความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์ ก่อตั้งขึ้นโดย National Cable Television Association (NCTA) ซึ่งเปรียบได้กับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ของไทย โดย NCTV ได้ระดมนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่างๆมาร่วมศึกษาถึงภาพความรุนแรงที่ปรากฏในรายการประเภทบันเทิง เช่น ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ มิวสิควิดีโอ รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเรตติ้ง (Rating) และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ชมที่เป็นเด็กที่เลือกชมรายการ ตลอดจนมีการทดสอบและประชาสัมพันธ์การต่อต้านความรุนแรงในเนื้อหาโทรทัศน์ของสาธารณชนอีกด้วย โดยผลการวิจัยพบว่า รายการประเภทภาพยนตร์ และรายการละคร (Drama series) มีระดับความรุนแรงที่มีปริมาณสูงมากกว่ารายการอื่นทั้งหมด (Gunter, Harrison และ Wykes, 2003) และพบว่าภาพของความรุนแรงที่ปรากฏนั้น ครอบคลุมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพศ ชนชั้น และเชื้อชาติที่ไม่เหมาะสม

จุดเริ่มต้นของการศึกษาเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กลายเป็นที่สนใจในประเทศอื่นๆอีกมากมาย โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์เนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ที่มีความเสี่ยงต่อผู้ชม อาทิเช่น การศึกษาถึงภาพของครอบครัวในโทรทัศน์ (Study of Portrayal of Family Life on Television) ของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งศึกษาภาพความรุนแรงภายในครอบครัวที่อยู่ในรายการประเภทบันเทิงคดี (fiction) ในช่วงเวลาไพรม์ไทม์ โดยเน้นไปที่ความรุนแรงภายใน

ครอบครัวและการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมที่แสดงออกต่อคนภายในครอบครัว เน้นวิเคราะห์ที่ความสัมพันธ์ของตัวละครในครอบครัวกับตัวละครที่เป็นผู้ชายเป็นพิเศษ พบว่า 20 ใน 39 รายการ (51.3%) มีความรุนแรงอยู่ในละคร ที่แสดงออกทางวาจาและการใช้กำลัง หรือการวิเคราะห์เนื้อหา ความรุนแรงในโทรทัศน์ของแผนกวิจัยผู้รับสารของ BBC (BBC's Audience Research Department) ในประเทศอังกฤษ ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์ โดยให้ความสนใจเรื่อง ความรุนแรงในฐานะปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งเล็งเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง อธิบายเหตุผลของการใช้ความรุนแรง จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า 48% ของรายการประเภทละคร มีการนำเสนอบทบาทหลักที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง หรือแสดงให้เห็นความก้าวร้าว หรือการถูก กระทำของเหยื่อ นอกจากนี้ BBC ยังให้ความสำคัญต่อการศึกษาความรุนแรงที่ “แก่นเรื่อง” (Theme) ด้วย โดยพบว่า ประเภทของรายการมีส่วนในการบรรจุความรุนแรงเข้าไปในเนื้อหา เห็นได้ จากรายการละครประเภทสืบสวนสอบสวน, แนวความบอยตะวันตก และแนวแอ็คชั่น มีเนื้อหาความ รุนแรงถึง 75 % เป็นต้น

สำหรับการศึกษาเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทย ทางโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อ เพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) ได้นำแนวทางการวิจัยจากการศึกษาเนื้อหาความรุนแรงใน สื่อโทรทัศน์ของต่างประเทศมาปรับใช้และเพิ่มเติมประเด็นการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการ ของสังคมไทย โดยได้เสนอประเด็นเนื้อหา SLVR เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาถึงความรุนแรงใน ละครโทรทัศน์ไทยปีพ.ศ. 2551 โดยประเด็นเนื้อหาดังกล่าวทั้ง 4 ประเภท เป็นประเด็นที่อธิบาย เกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง โดยในแต่ละประเด็นเนื้อหามี รายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้ (นลินี สีตะสุวรรณ, 2553, 74-75)

(1) S – Sex เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านเพศ

เนื้อหาเป็นการแสดงออกทางเพศอย่างไม่เหมาะสม อาทิเช่น ความลามกอนาจาร ความโป๊ เปลือย ความรุนแรงทางเพศ การแสดงความชื่นชมหรือเห็นว่าเรื่องลามกเป็นเรื่องปกติ หรือการ แสดงออกถึงการมีสัมพันธ์ทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง เป็นต้น

(2) L – Language เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านภาษา

เนื้อหาที่มีการแสดงออกด้วยวาจาหรือภาษาที่ไม่เหมาะสม อันส่งผลกระทบต่อ จิตใจผู้ฟัง อาทิเช่น การใช้ภาษาหยาบคาย พุดจาข่มขู่ การใช้ภาษาส่อเสียด การใช้ภาษาที่เป็นการ ทำลายความงดงามของภาษา เป็นต้น

(3) V – Violence เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านการกระทำ

เนื้อหาที่มีการแสดงออกการใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้อื่นในลักษณะที่ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาปกติ รวมถึงความรุนแรงในลักษณะที่ดูเหมือนจริงมากเกินไป เช่น เลือดสาด การใช้อาวุธจ่อหัว เป็นต้น

(4) R – Representation เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านการใช้ภาพตัวแทน

เนื้อหาที่มีการใช้ภาพตัวแทน ซึ่งเป็นการแสดงความดูหมิ่นเหยียดหยาม ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หรือแบ่งแยก อาทิเช่น การไม่ให้เกียรติเชื้อชาติ ศาสนา หรือชนชั้นที่แตกต่างกัน การแบ่งแยกบทบาทในอาชีพการงาน เป็นต้น

จากแนวคิดการศึกษาเนื้อหาความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาเนื้อหาความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ของประเทศไทยที่ได้นำเสนอถึงประเด็น SLVR นั้น ผู้วิจัยจะนำไปเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 ว่าในประเด็นต่างๆที่ได้มีการร้องเรียนเข้ามาผ่านทาง กสทช. และ กระทรวงวัฒนธรรมนั้นเป็นอย่างไร และในประเด็นเนื้อหาต่างๆที่ร้องเรียนเข้ามานั้นมีส่วนสัมพันธ์ต่อประเด็น SLVR ทั้ง 4 อย่างไร

ลักษณะความรุนแรงที่พบในละครโทรทัศน์ไทย

จากรายงานผลการศึกษาเรื่องความรุนแรงในละครไทย ปี 2551 ได้แบ่งลักษณะความรุนแรงที่พบในละครไทยว่ามี 2 รูปแบบ คือ 1. ความรุนแรงทางตรง และ 2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งในแต่ละประเภทความรุนแรงนั้น ยังได้แบ่งออกเป็นกลุ่มแยกย่อยๆลงไปอีก (โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม, 2551) โดยผลการวิจัยพบว่า

1. ความรุนแรงทางตรง

ความรุนแรงทางตรง ที่พบในละครไทยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม อันได้แก่ ความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ ความรุนแรงทางเพศ และความรุนแรงต่อวัตถุ

1.1 ความรุนแรงต่อร่างกาย เช่น การต่อยตี การฆ่า การใช้มีดแทง การใช้ปืนยิง เป็นต้น ซึ่งความรุนแรงต่อร่างกายในละครไทยมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ความรุนแรงที่ส่งผลให้บาดเจ็บ และ

ความรุนแรงที่ส่งผลให้เสียชีวิต โดยความรุนแรงที่ส่งผลให้เสียชีวิตในละครไทยนั้นจะพบอยู่ 2 รูปแบบย่อย คือ การฆ่าผู้อื่น และการฆ่าตัวเองตาย

โดยพบว่าในละครโทรทัศน์ไทยมี 17 รูปแบบของความรุนแรงที่ส่งผลให้บาดเจ็บ คือ 1) การตบตี ทูบตี การทำร้ายร่างกายด้วยมือเปล่า 2) การใช้อาวุธมีคม 3) การทำให้ขาดอากาศ เช่น ถ่วงน้ำ การบีบคอ 4) การผลัดตกน้ำ ผลัดตกบันได ผลักให้ล้ม 5) การขับรถชน 6) การตัดอวัยวะ 7) การใช้ของร้อน เช่น น้ำแกงร้อนๆ ราดหัว 8) การตัดสายเบรกรถเพื่อหวังให้เกิดอุบัติเหตุ 9) การทำให้แห้ง (โดยการกลั่นแกล้ง บังคับหรือหลอกกลวง) 10) การใช้อาวุธตี เช่น การเขี่ยน การใช้ไม้ฟาดหัว 11) การใช้ยา เช่น ยาพิษ ยาสลบ 12) การใช้อาวุธปืนยิง 13) การรุมล้อมทำร้ายร่างกาย 14) การใช้เวทย์มนต์คาถา พลังเหนือธรรมชาติ 15) การจับปล่อยลอยแพ-ประจาน 16) การใช้ระเบิด และ 17) การสาदनํ้ากรด สำหรับความรุนแรงที่ส่งผลให้เสียชีวิตโดยการฆ่าผู้อื่นพบว่ามี 12 รูปแบบ ดังนี้ 1) การใช้อาวุธปืนยิง 2) การใช้ยา 3) การใช้สัตว์ทำร้าย เช่น ใ้ผึ้งกัด 4) การทำให้ขาดอากาศ เช่น การเอาหมอนอุดปาก การรัดคอ การบีบคอ การถ่วงน้ำ 5) การวางเพลิง 6) การทุบตี หรือการใช้อาวุธตีจนตาย 7) การผลัดตกจากที่สูง 8) การใช้ระเบิด 9) การรุมทำร้าย การรุมล้อม 10) การใช้อาวุธมีคม 11) การใช้คาถาเวทย์มนต์พลังเหนือธรรมชาติ 12) การทำให้แห้ง และความรุนแรงที่ส่งผลให้เสียชีวิตโดยการฆ่าตัวเองตายในละครไทย พบว่ามี 4 รูปแบบ คือ 1) การเผาตัวเองตาย 2) การกระโดดน้ำ 3) การใช้อาวุธปืนยิงตัวเอง 4) การผูกคอตาย

1.2 ความรุนแรงต่อจิตใจ หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อจิตใจของบุคคลโดยจากผลการวิจัยพบว่าในละครไทยมีอยู่ 22 รูปแบบ คือ 1) การทำร้ายจิตใจด้วยวาจา 2) การนอกใจ 3) การกักขังหน่วงเหนี่ยว 4) การหลอกให้ตกใจกลัว เช่น ปลอมเป็นผี หรือการหลอกโดยตัวผีเอง 5) การบังคับ 6) การทอดทิ้ง 7) การกลั่นแกล้ง 8) การก่อกวน การรังควาน 9) การเอาสินทรัพย์ไปขาย ไปจำนอง หรือการนำลูกสาวไปขายตัว ไปจำนองเอาเงินมาใช้ 10) การยั่วแ้ว และการเยาะเย้ย 11) การทำลายชื่อเสียง การใส่ร้าย 12) การหลอกกลวง 13) การเพิกเฉย ละเลย 14) การข่มขู่ 15) การทำให้อับอาย 16) การขับไล่ 17) การพรางลูกขโมยลูก 18) การรังเกียจกีดกัน 19) การปฏิเสธ การหักอก 20) การทรยศ การหักหลัง 21) การลำเอียงไม่ยุติธรรม และ 22) การแย่งคนรัก

โดยรูปแบบวิธีการที่ก่อให้เกิดความรุนแรงทางจิตใจที่พบมากที่สุดคือ การทำร้ายจิตใจด้วยวาจา เช่น การด่าทอ การต่อว่า การดูถูก การประชด การทะเลาะ รองลงมาคือ การกักขังหน่วงเหนี่ยว และการใส่ร้าย ตามลำดับ

1.3 ความรุนแรงทางเพศ คือ การกระทำที่สร้างความเสียหายต่อร่างกาย หรือจิตใจ โดยมีจุดมุ่งหมายคือการบรรลุเป้าหมายทางเพศของผู้กระทำ โดยที่ผู้ถูกระทำไม่ได้ยินยอมหรือไม่ได้ อยู่ในสภาพที่ตัดสินใจได้ เช่น การถูกวางยา หรือการที่ยังเป็นเด็ก ความรุนแรงทางเพศในประเทศไทย พบว่ามี 2 ลักษณะคือ 1) การข่มขืน และ 2) การลวนลาม โดยพบการพยายามข่มขืนหรือข่มขืน มากกว่าการลวนลาม

1.4 ความรุนแรงต่อวัตถุ คือ การกระทำที่ผู้กระทำจงใจปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อวัตถุซึ่งอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การทำลาย การแย่งสิทธิการครอบครอง ซึ่งความรุนแรงต่อวัตถุที่พบในประเทศไทย ได้แก่ การขโมย ปล้น และการแย่งชิงมรดกสมบัติ การเผาทำลาย

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากแหล่งต่างๆ อาทิเช่น ความคิด ทัศนคติ วัฒนธรรม เป็นต้น โดยความรุนแรงเชิงโครงสร้างนี้ส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นๆ เช่น ทำให้เกิดการแบ่งแยก การกีดกัน การรังเกียจ การสูญเสียผลประโยชน์ โอกาสหรือสิทธิต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาความรุนแรงเชิงโครงสร้างพบว่าได้มีการจำแนกออกเป็น 4 ประเภท อันได้แก่ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางสังคม , ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางเพศ , ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางการเมือง และความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางสังคม หมายถึง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างที่มีรากฐานมาจากความไม่เท่าเทียมหรือความแตกต่างในสังคม แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

2.1.1 ชนชั้น/อาชีพ เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากความคิด ความเชื่อ และการให้ค่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วยชนชั้นหรืออาชีพ

2.1.2 ค่านิยม/ทัศนคติ เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากค่านิยม ทัศนคติ และรูปแบบวิถีคิด การให้คุณค่าซึ่งเป็นความคิดกระแสหลักของสังคม

2.1.3 ชชาติพันธุ์ เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากความแตกต่างทางชาติพันธุ์ เช่น การเหยียดสีผิว การเหยียดชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

2.1.4 วัฒนธรรม เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น การเหยียดวัฒนธรรมต่างชาติ การเหยียดวัฒนธรรมย่อยในประเทศของตน รวมไปถึงการรุกรานทางวัฒนธรรม และหลักข้อคิดปฏิบัติของวัฒนธรรมหนึ่งๆ

2.1.5 ความพิการ เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากการให้คุณค่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสภาพร่างกาย (ความพิการ) เช่น ความคิดที่ว่าบุคคลที่มีความพิการไม่มีคุณภาพ น่ารังเกียจ หรือไร้ประโยชน์ เป็นต้น

2.2 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางเพศ หมายถึง ความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากความแตกต่างและความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ ได้แก่ การให้คุณค่าเพศแต่ละเพศอย่างไม่เท่าเทียม การแบ่งแยกก็ดกัน ฯลฯ

2.3 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางการเมือง หมายถึง ความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากความไม่เท่าเทียมกันเชิงอำนาจ รูปแบบการปกครองที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางสังคม

2.4 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดๆ สูญเสียผลประโยชน์ เสียโอกาส หรือขาดสิทธิต่างๆ เช่น คุณภาพชีวิต การศึกษา เป็นต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในเนื้อหาของละครโทรทัศน์นั้น ผู้วิจัยจะนำเกณฑ์ที่แสดงถึงลักษณะความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทยของโครงการศึกษาเฝ้าระวังเพื่อสุขภาพของสังคมมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551 – 2556 ว่าในส่วนของเนื้อหาละครที่ได้รับการร้องเรียนเข้ามานั้น มีลักษณะความรุนแรงตามแนวคิดความรุนแรงในละครโทรทัศน์ดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร ตลอดจนนำมาใช้วิเคราะห์ถึงข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจในมุมมองหรือทัศนคติของผู้ร้องเรียน เนื่องจากอาจมีความเป็นไปได้ว่าผู้ร้องเรียนอาจมีทัศนคติหรือมุมมองว่าเนื้อหาของละครโทรทัศน์มีความรุนแรงที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อผู้ชม

แนวคิดละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์ เป็นสื่อ (Media) ที่นำเสนอทางโทรทัศน์ โดยเนื้อหาเรื่องราวที่นำมาเสนอนั้น อาจจะนำมาจากเรื่องจริงหรืออาจจะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นตามจินตนาการของผู้เขียนบทก็เป็นได้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ (ชยพล สุทธิโยธิน และสันติ เกษมสิริทัศน์, 2550, 63-64)

นอกจากนี้ยังได้มีการอธิบายความหมายของละครโทรทัศน์ในแง่ของกลวิธีการนำเสนอ และในแง่ของการสื่อสารไว้อีกด้วย โดยในแง่ของกลวิธีการนำเสนอ ละครโทรทัศน์หมายถึง รายการทางโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราว (Story) โดยประกอบไปด้วย โครงเรื่อง (Plot) การสร้างความขัดแย้ง (Conflict) และพัฒนาความขัดแย้งนั้นไปสู่จุดสูงสุดทางอารมณ์ของเรื่อง (Climax) และจบลงในที่สุด (Resolution) ส่วนละครโทรทัศน์ในแง่ของการสื่อสารนั้น หมายถึง การถ่ายทอดทางอารมณ์ ความคิด และความรู้สึกจากผู้ส่งสาร อันได้แก่ ผู้เขียนบท ผู้กำกับ ไปยังผู้รับสาร คือ ผู้ชมโทรทัศน์ ได้ อธิบาย

ประเภทของละครโทรทัศน์

ประเภทของละครโทรทัศน์สามารถจำแนกได้หลากหลายประเภท อาทิเช่น จำแนกตามรูปแบบในการออกอากาศ จำแนกตามแนวในการนำเสนอเรื่องราว เป็นต้น โดยแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประเภทของละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศ (format)

ประเภทของละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศ จะพิจารณาจากลักษณะของความยาวและความต่อเนื่องในการออกอากาศ ปัจจุบันประเภทของละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศสามารถจำแนกได้ดังนี้ (ถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์, 2555)

(1) TV Serial

ละครเรื่องยาว ปัจจุบันมีความยาวประมาณ 12-20 ตอนจบ ออกอากาศต่อเนื่องเป็นประจำทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2-3 วัน เรื่องราวการนำเสนอเนื้อหาของละครประเภท TV Serial จะดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยใช้นักแสดงชุดเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง

(2) TV Series

ละครสั้นที่สรุปเรื่องราวจบในตอน ออกอากาศเป็นประจำทุกสัปดาห์ เรื่องราวการนำเสนอเนื้อหาของละครประเภท TV Series จะมีเนื้อหาหลักเป็นไปในแนวเดียวกัน และใช้นักแสดงชุดเดียวกันโดยตลอด แต่อาจมีนักแสดงรับเชิญเข้ามา ซึ่งละครประเภท TV Series นี้ ผู้ชมไม่จำเป็นต้องดูเป็นประจำทุกสัปดาห์ก็สามารถเข้าใจเรื่องราวแต่ละตอนได้

(3) Miniseries

ละครชุดขนาดสั้น มีความยาวประมาณ 2-8 ตอนจบ ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือออกอากาศต่อเนื่องกันไปทุกวันจนจบ เรื่องราวการนำเสนอเนื้อหาของละครประเภท Miniseries จะดำเนินต่อเนื่องกันไปจนจบ แต่มักไม่ค่อยเป็นที่นิยมเนื่องจากละครประเภท Miniseries มีลักษณะการดำเนินเรื่องที่เร็ว หากผู้ชมพลาดไปบางตอนก็จะไม่สามารถเข้าใจเรื่องได้

(4) Anthology Series

ละครสั้นจบในตอน เรื่องราวการนำเสนอเนื้อหาของละครประเภทนี้จะดำรงอยู่ภายใต้แนวเรื่องเดียวกัน แต่การดำเนินเรื่องราวในแต่ละตอนไม่มีความเกี่ยวเนื่องกัน นักแสดงจะเป็นชุดเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ซึ่งผู้เขียนบทอาจจะมีหลายคน แบ่งกันเขียนคนละตอนไป

2. ประเภทของละครโทรทัศน์ตามแนวเรื่อง (genre)

การจำแนกประเภทของละครโทรทัศน์ ตามแนวเรื่อง(genre) จะพิจารณาจากเนื้อหาของละคร สามารถจำแนกได้ดังนี้ (ชยพล สุทธิโยธิน และสันติ เกษมสิริทัศน์, 2550, 67-71)

(1) ละครชีวิต (Drama)

เป็นละครที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ชีวิตของตัวเอกอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตัวละครมักจะเป็นตัวละครแบบกลมที่มีทั้งส่วนดีและส่วนไม่ดีในตัวเอง คล้ายตั้งชีวิตมนุษย์จริงๆ

(2) ละครชีวิตเรงรมย์ (Melodrama หรือ Soap Opera)

เป็นละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตรัก ความขัดแย้ง การชิงดีชิงเด่น โดยลักษณะสำคัญของละครชีวิตเรงรมย์ คือ การสร้างความตื่นเต้นเร้าใจ และสร้างความบันเทิง โดยอาจไม่ต้องคำนึงถึงเหตุผลมากนัก ตัวละครมักจะเป็นตัวละครที่มีลักษณะตายตัว (Type Character) มีสูตรสำเร็จที่ผู้ชมสามารถคาดเดาได้ เช่น นางเอก (Heroine) สวยแสนดี อดทน เพียบพร้อม

(3) ละครตลก (Comedy)

เป็นละครที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตผู้คนด้วยมุมมองของความตลกขบขัน ละครตลกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ละครรักเบาสมอง (Romantic Comedy) และละครตลกสถานการณ์ (Situation Comedy)

(4) ละครการต่อสู้ (Action)

เป็นละครที่เน้นฉากการต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวร้าย โดยตัวเอกจะ เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการต่อสู้ แม้ในตอนต้นอาจจะมีการพลาดทำต่อตัวร้าย แต่ก็จะเป็นฝ่ายชนะในที่สุด โดยละครการต่อสู้จะมุ่งสร้างความรู้สึกตื่นเต้นให้ผู้ชมได้ติดตามว่าตัวเอกจะสามารถเอาชนะตัวร้ายได้อย่างไร

(5) ละครลึกลับสยองขวัญ (Horror)

เป็นละครที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นปมปริศนา ขวนต้นเต้น สยองขวัญ เกี่ยวข้องกับภูตผีปีศาจ หรือ วิญญาณเวทมนตร์ ความลึกลับ น่าสะพรึงกลัว บ้างเรียกว่า “ละครผี”

(6) ละครสืบสวนสอบสวน (suspense)

เป็นละครที่เน้นการสืบสวนเพื่อหาบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ โดยมักมักเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งการสืบสวนนี้มักกระทำโดยตัวเอกที่มีความฉลาดแหลมคม มีปฏิภาณไหวพริบ

(7) ละครฆาตกรรม (thriller)

เป็นละครที่เกี่ยวกับการฆาตกรรมอันเกิดขึ้นจากการวางแผน หรือการฆ่าเพื่อล้างแค้น โดยมุ่งสร้างความตื่นเต้นให้ผู้ชมติดตามว่าตัวละครที่เป็นเหยื่อจะหนีรอดพ้นจากการฆาตกรรมได้หรือไม่

(8) ละครแฟนตาซี หรือละครแนวจินตนาการ (Fantasy)

เป็นละครที่มีเค้าโครงเรื่องหรือเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเวทมนตร์และเรื่องเหนือจริง โดยอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับสภาวะเหนือจริงต่างๆเหมือนเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้ละครแฟนตาซียังสามารถแตกแขนงออกไปอีกเช่น แฟนตาซีวิทยาศาสตร์ (Sci-fi) เป็นต้น

(9) ละครอิงประวัติศาสตร์ (Historical)

เป็นละครที่มีเนื้อหาเรื่องราวในประวัติศาสตร์ พงศาวดาร มีตัวละครเป็นบุคคลที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ละครเรื่อง ตากสินมหาราช, สี่แผ่นดิน เป็นต้น

(10) ละครย้อนยุค (Period Drama)

เป็นละครที่มีเนื้อหาเรื่องราว หรือฉากเกิดขึ้นในอดีต ตัวอย่างเช่น ละครเรื่อง สี่แผ่นดิน, ทวิภพ, วนิดา เป็นต้น

สำหรับแนวคิดประเภทของละครโทรทัศน์นั้น ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน” โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิดประเภทของละครโทรทัศน์ทั้งในส่วนของการจำแนกตามรูปแบบการออกอากาศ และในส่วนของการจำแนกตามแนวเรื่อง มาพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ต่อไป โดยในส่วนของการจำแนกประเภทละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศนั้น ผู้วิจัยจะนำรูปแบบของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 ประเภท คือ TV Serial, TV Series , Mini-Series และ Anthology Series มาใช้วิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้ง 17 เรื่อง ว่ามีรูปแบบของละครโทรทัศน์ (format) เป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นถึงความสอดคล้อง หรือความแตกต่างกันของละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียน และสำหรับในส่วนของการจำแนกประเภทของละครโทรทัศน์ตามแนวเรื่อง หรือ Genre นั้น ผู้วิจัยจะนำมาศึกษาวิเคราะห์แนวเรื่อง (genre) ของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2556 จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 17 เรื่อง ว่าแต่ละเรื่องมีลักษณะแนวเรื่องเป็นอย่างไร และแนวเรื่องต่าง ๆ มีผลต่อประเด็นเนื้อหาที่ถูกร้องเรียนหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนกับแนวเรื่อง

องค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์

เรื่องเล่า หมายถึง เรื่องราวหรือเนื้อหาสาร (Message) ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ความคิด หรือจินตนาการของบุคคล แล้วถูกนำมาถ่ายทอด หรือเผยแพร่ผ่านช่องทาง (Channel) ไปสู่ผู้อื่นด้วยวิธีการต่างๆ โดยเรื่องเล่าแต่ละเรื่องนั้นมักแฝงไว้ด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆที่ผู้เล่า (Sender) ต้องการจะถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม องค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมี 3 ประการ อันได้แก่ 1. โครงเรื่อง (plot) 2. แก่นเรื่อง (theme) 3. ตัวละคร (character) โดยแต่ละองค์ประกอบที่ศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (plot)

หมายถึง ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในละครอย่างมีเหตุมีผล โดยการวางโครงเรื่องถือเป็นการวางแผนหรือการกำหนดเส้นทางการกระทำของตัวละครว่ามีเรื่องราวการกระทำอย่างไร มีอุปสรรคปัญหาอย่างไร และในที่สุดได้รับผลลัพธ์หรือมีข้อสรุปเป็นอย่างไร (ดำเกิง ฐิตะปิยะศักดิ์, 2546, 5)

โดยปกติการวางโครงเรื่องมักจะเป็นไปตามสูตรทั่วไปของพัฒนาการโครงเรื่อง ซึ่งมีลำดับดังนี้ (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2551, 90-91)

(1) การเปิดเรื่อง การปูพื้นหรือเหตุการณ์นำเรื่อง (Exposition) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการนำเสนอเรื่องราวในละคร ทั้งในด้านความเป็นมา รวมถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครแต่ละตัว

(2) เหตุการณ์นำไปสู่ปมปัญหา (Rising Action) คือ สถานการณ์การก่อตัวของความขัดแย้ง ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความยุ่งยากที่ผลักดันให้เรื่องคืบหน้า ตัวละครหลักต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนของตัวละคร

(3) จุดพลิกผัน หรือวิกฤตของเรื่องราว (Turning Point / Crisis) คือ สถานการณ์แห่งความขัดแย้งเหตุการณ์อยู่ในภาวะคับขันที่กำลังดำเนินต่อไปสู่จุดวิกฤต ตัวละครหลักอยู่ในภาวะที่ต้องเผชิญปัญหาและตัดสินใจอย่างยากลำบาก

(4) จุดสูงสุดของความขัดแย้ง หรือภาวะวิกฤต (Climax) สถานการณ์ในช่วงที่ความขัดแย้งเป็นไปอย่างรุนแรง ถือเป็นเหตุการณ์ที่มีความยุ่งยากที่สุดที่บีบบังคับให้ตัวละครหลักต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยส่วนใหญ่การตัดสินใจนั้นๆจะสะท้อนแก่นความคิด หรือสาระสำคัญของเรื่องออกมา

(5) ภาวะคลี่คลาย (Falling Action / Resolution) คือ สถานการณ์คลี่คลายลงในทางใดทางหนึ่งหลังจากผ่านพ้นจุดตึงเครียดสูงสุด และในที่สุดตัวละครได้รับผลไปตามแนวคิดหรือสาระสำคัญของเรื่อง

2. แก่นเรื่อง หรือ ความคิด (theme)

คือ ความคิดเห็น หรือ ความเชื่อในละครที่ผู้ประพันธ์ หรือผู้กำกับต้องการจะบอกกับผู้ชม แก่นเรื่องมักจะเป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ทำให้ผู้ชมขบคิดหรือเกิดการเรียนรู้ และอาจนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ (คมสัน รัตนะสิมากุล, 2555, 321)

Goodlad (1971, 104-108) ได้จำแนกประเภทของแก่นเรื่องออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาหลักของละครไว้ 6 ประเภท ดังนี้

(1) Love Theme แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรักระหว่างหนุ่ม-สาว, สามี-ภรรยา แต่ไม่รวมถึงความรักของครอบครัวหรือความรักในเพศเดียวกัน โดยแนวเรื่องประเภทนี้จะมุ่งสนใจในปัญหาความสัมพันธ์ของคู่รักว่าจะจบลงด้วยดีอย่างไร ซึ่งในปมปัญหาของเรื่องอาจจะเกิดจากครอบครัว ความทะเยอทะยานในตำแหน่งหน้าที่การงาน, ความต่ำต้อย ความมีปมด้อยของตัวละคร หรือความมีอุดมการณ์ที่ยิ่งใหญ่ของตัวละครคู่รักฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในที่สุดปัญหาเหล่านี้ก็จะคลี่คลายหรือพังทลายลงกลายเป็นความสุข

(2) Morality Theme แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา โดยแนวเรื่องจะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากหลักศีลธรรมของสังคม ละครจะแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการทำความดีว่าเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา หรือแสดงให้เห็นถึงการเลือกที่จะกระทำระหว่างความดีกับความชั่ว และการได้รับผลจากการทำดีและทำชั่วนั้นๆ

(3) Idealism Theme แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ แนวเรื่องประเภทนี้จะแสดงให้เห็นถึงความพยายามของตัวละครหลักที่จะกระทำในสิ่งต่างๆ ให้บรรลุผลในสิ่งที่ตนปรารถนา ตัวละครประเภทนี้อาจจะเป็นนักปฏิวัติ นักบวช หรือศิลปิน เป็นต้น ซึ่งมีความคิดที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปในสังคม อาจจะรุนแรงกว่าหรืออาจจะเป็นการต่อต้านกับสิ่งที่สังคมเป็นอยู่

(4) Power Theme แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ โดยแนวเรื่องเป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคล 2 กลุ่มที่มีความต้องการในสิ่งเดียวกัน อาทิ ต้องการตำแหน่งหน้าที่ ต้องการอาณาเขต ซึ่งรวมไปถึงความขัดแย้งส่วนบุคคล ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น รวมถึงการแสวงหาอำนาจด้วยการต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

(5) Career Theme แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ โดยแนวเรื่องประเภทนี้จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการประสบความสำเร็จในอาชีพ การได้มาซึ่งรายได้ที่ดี หรือความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของตัวละครหลัก โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จส่วนตัว ไม่ใช่ความสำเร็จเพื่อสถาบันหรือประเทศชาติ โดยจะต้องมีการฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

(6) Outcast Theme แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่สังคมไม่ยอมรับ โดยแนวเรื่องจะเป็นเรื่องของคนที่ดำเนินชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากคนทั่วไป เนื่องจากสาเหตุทางร่างกายหรือทางสังคม เช่น คนพิการ นักโทษ โสเภณี เด็กกำพร้า โดยเนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของบุคคลเหล่านี้ในสังคม สิ่งที่เขาแสดงออกต่อสังคม และสิ่งที่สังคมปฏิบัติต่อเขา

3. ตัวละคร (character)

คือ ผู้ที่กระทำ แสดงพฤติกรรม หรือได้รับผลจากการกระทำตามเหตุการณ์ต่างๆ ในละครประเภทของตัวละครตาม “ลักษณะนิสัย” สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (สินีญา ไกรวิมล, 2545, 9)

(1) ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยแบบตายตัว (Typed Character) เป็นตัวละครที่ไม่สลับซับซ้อน ตัวละครแบน (Flat Character) มองเห็นได้เพียงด้านเดียว ตัวละครลักษณะนี้ผู้ชมจะสามารถคาดการณ์การกระทำของตัวละครนั้นๆ ได้

(2) ตัวละครที่มีหลายลักษณะ เห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) ตัวละครประเภทนี้จะมีลักษณะนิสัยหลายๆ ด้านอยู่ในตัวเอง โดยมีทั้งดีและไม่ดีปะปนกันไป มีความสลับซับซ้อนเหมือนกับชีวิตของผู้คนในโลกแห่งความเป็นจริง

นอกเหนือจากนี้ยังได้มีการจำแนกประเภทตัวละครตาม “ลักษณะบทบาท” โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (ดำเกิง ฐิตะปิยะศักดิ์, 2546, 27)

(1) ตัวละครหลัก (Protagonist) เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญต่อเรื่องราว อาทิเช่น พระเอก นางเอก หรือตัวละครอื่นใดที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง

(2) ตัวละครที่ขัดแย้งกับตัวละครหลัก (Antagonist) คือ อาจจะเป็นตัวผู้ร้าย หรือตัวร้ายที่มีบทบาทขัดแย้งกับตัวละครหลัก

ทั้งนี้ในแนวคิดองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์นี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นกรอบในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียงว่ามีลักษณะโครงเรื่อง (plot) แก่นเรื่องหรือความคิด (theme) และตัวละคร (character) เป็นอย่างไร

แนวคิดการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ไทย

ประวัติการกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

พิรงรอง รามสูตร รัตนันท์ และศศิธร ยูโกศล (2546) ได้อธิบายถึงยุคสมัยของการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทยโดยอาศัยองค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่กำกับดูแลเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้เป็น 4 ยุค ดังนี้

1. ยุคระบอบกึ่งเสียงของรัฐบาล พ.ศ. 2498-2518

ในยุคนี้การตรวจสอบ ควบคุม หรือการเซ็นเซอร์เนื้อหารายการเป็นสิ่งที่ใช้ปฏิบัติกันเป็นปกติ แม้จะไม่มีกฎระเบียบหรือข้อกำหนดกำหนดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม โดยเนื้อหารายการที่นำเสนอจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ โดยอาจกล่าวได้ว่าสื่อโทรทัศน์ในยุคนี้ถูกผูกขาดอยู่ในมือของฝ่ายรัฐบาลก็ได้ อาทิเช่น ต้องดูว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเป็นอย่างไร ประเด็นใดที่ไม่เหมาะสมหรือต้องหลีกเลี่ยง

2. ยุคคณะกรรมการการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.)

พ.ศ. 2518-2535

หลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 รัฐบาลของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ปฏิรูประบบวิทยุโทรทัศน์ โดยจัดตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) และได้ออกกฎระเบียบการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พ.ศ. 2518 ขึ้น เพื่อควบคุมการขออนุญาตจัดตั้งสถานีและเพื่อควบคุมเนื้อหารายการ โดยกฎระเบียบดังกล่าวได้มุ่งเน้นไปที่การควบคุมเนื้อหาโดยให้มีอนุกรรมการตรวจเซ็นเซอร์ละคร รวมถึงห้ามให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองและ

สังคมในรายการต่างๆ และต่อมาหลังจากเหตุการณ์รัฐประหาร 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 การดำเนินงานของกบว. ในการควบคุมเนื้อหาที่ยิ่งเข้มงวดมากขึ้น โดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้ออก พร.15 และ พร.17 เพื่อควบคุมการดำเนินงานของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์โดยกำหนดให้เนื้อหาสาระของรายการต่างๆ ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมถึงห้ามนำเสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมลัทธิคอมมิวนิสต์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (พร.15 และ พร.17 ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2537)

3. ยุคคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.)

พ.ศ. 2535 – 2540

เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 ที่ข้อมูลข่าวสารในสื่อต่างๆ ถูกปิดบังและบิดเบือนความจริง ทำให้กลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพสื่อสารมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นแกนนำในการเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบวิทยุโทรทัศน์เพื่อให้เกิดเสรีภาพในการเสนอข่าวสารและความคิดเห็น จนในที่สุดได้มีการออกระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2535 โดยให้คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ทำหน้าที่เป็นเพียงการกำกับดูแลอยู่ห่างๆ และให้คณะกรรมการของสถานีวิทยุและโทรทัศน์ตรวจพิจารณาตัวเอง รวมถึงยกเลิกการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ยกเลิก พร.15 และ พร.17 ต่อมามีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2537) ตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 เป็นเครื่องมือเพื่อให้สถานียึดเป็นกฎระเบียบหลักๆ ในการตรวจพิจารณา โดยเนื้อหาที่จะออกอากาศจะต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎกระทรวงดังกล่าว โดยทาง กกช. มีอำนาจในการลงโทษสถานีได้หากพบว่ามี การดำเนินกิจการที่ผิดต่อกฎหมาย

แต่อย่างไรก็ตามในการกำกับดูแลกันเองของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในยุคนี้ก็ยังไม่เป็นอิสระจากรัฐที่มีบทบาทเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ในการออกอากาศและในทางปฏิบัติ กกช. ก็ยังมีกองงาน กกช. ที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมประชาสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นตรวจสอบเนื้อหาเพื่อตอบสนองความต้องการของรัฐมากกว่าประโยชน์ของสาธารณะ

4. ยุคแห่งการปฏิรูปสื่อ พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ได้เกิดการเคลื่อนไหวเรื่องการปฏิรูปสื่อ โดยมุ่งหวังให้คลื่นวิทยุโทรทัศน์ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยราชการให้กลับมาอยู่ในมือของประชาชน และให้มีการ

ปลดปล่อยสื่อออกจากการควบคุมดูแลของรัฐ รวมถึงการให้หลักประกันแก่สิทธิเสรีภาพสำหรับนักวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยสะท้อนออกมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 39, 40 และ 41 และนอกจากนี้ในมาตรา 40 ยังกำหนดให้องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม จึงเกิดมีพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ที่มีการกำหนดให้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรอิสระ 2 องค์กร คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กับคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ทำหน้าที่ในการบริหารคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม และได้ยุติ กทช. ในที่สุด นอกจากนี้ภายหลังการปฏิรูปสื่อ โครงสร้างของกิจการโทรทัศน์จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจการของรัฐ กิจการเชิงพาณิชย์ และกิจการของประชาชน ซึ่งลักษณะการกำกับดูแลเนื้อหาของรายการก็จะเปลี่ยนไปตามโครงสร้างของกิจการ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกิจการแต่ละประเภท

การพัฒนางานการสื่อสารมวลชนในประเทศไทยดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2550 กิตติพงษ์ กมลธรรมวงศ์ (2555, 22-33) ได้อธิบายถึงช่วงเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ว่าเป็นตั้งการปฏิรูปสื่อครั้งที่ 2 ก็ว่าได้ เนื่องจากได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนออกมาหลายฉบับ เริ่มจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่มุ่งเน้นให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพในการนำเสนอหรือแสดงความคิดเห็น (มาตรา 46) โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการใด แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญและไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ รวมถึงบัญญัติให้องค์กรของรัฐที่เป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (มาตรา 47) ซึ่งภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ ก็ได้มีกฎหมายสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ประกาศใช้สืบเนื่องตามมา อาทิเช่น พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 โดยยุติ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 และให้มีการรวมคณะกรรมการทั้งสององค์กร อันได้แก่ กสช. และ กทช. เข้าไว้ด้วยกัน และจัดตั้งเป็นคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม รวมถึงการกำหนดขอบเขตของการดำเนินงานของ

องค์กรและการกำกับดูแลการประกอบกิจการดังกล่าวสืบไป

เมื่อพิจารณาจากประวัติการกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ไทย เห็นได้ว่าภายหลังจากที่ยุคแห่งการปฏิรูปสื่อเกิดขึ้น โครงสร้างของการกำกับดูแลสื่อก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาโดยเน้นบทบาทในการกำกับดูแลมากกว่าการควบคุมหรือเซ็นเซอร์ โดยแนวโน้มในการควบคุมแปรเปลี่ยนมาเป็นการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ของสื่อแทนตามแนวโน้มที่เป็นอยู่ในระดับสากล จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบพื้นฐานทางความคิดเพื่อให้ความเข้าใจถึงแนวทางในการกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ตั้งแต่สมัยอดีตไปจนถึงปัจจุบันว่ามีความเป็นมาอย่างไร มาตรการหรือแนวทางในการกำกับที่นำมาใช้ในยุคนั้นๆมีความสัมพันธ์ต่อบริบททางสังคมหรือไม่ เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ถึงกระบวนการตรวจพิจารณาของภาครัฐที่มีต่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ตลอดจนวิเคราะห์ถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการกำกับดูแล

รูปแบบการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์

Palzer and Scheuer (2003) ได้จำแนกรูปแบบที่ใช้ในการกำกับดูแลสื่อโทรทัศน์ออกเป็น 3 รูปแบบหลักๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำกับดูแลโดยรัฐหรือโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ (pure state or public regulation)

เป็นการให้อำนาจการกำกับดูแลแก่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้กำหนดกฎ ระเบียบการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสื่อโทรทัศน์หรือมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลตามกฎหมายเพื่อควบคุม ให้เป็นไปตามกำหนด โดยอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และการบังคับใช้ถูกกำหนดโดยสมาชิกของสภานิติบัญญัติ อันมีแรงจูงใจในการออกกฎหมายมาจากเหตุผลทางการเมือง เป็นสำคัญ

2. การกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation)

เป็นการผสมผสานการใช้อำนาจร่วมกันระหว่าง หน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่กับหน่วยงานในภาคอุตสาหกรรม อันได้แก่ สื่อมวลชนหรือผู้ประกอบการวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายหลักที่

ต้องคำนึง ถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ซึ่งการกำกับดูแลในลักษณะนี้ จะเป็นการให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลร่วมกัน และเฝ้าดูระบบการกำกับดูแล โดยภาคอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่จะเข้าไปแทรกแซงได้ หากมีความจำเป็นจริงๆ

3. การกำกับดูแลตนเอง (self-regulation)

เป็นการให้อำนาจหน้าที่กำกับดูแลแก่ภาคอุตสาหกรรม หรือกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพในการกำหนดหลักเกณฑ์และรับผิดชอบในการควบคุมดูแลตนเอง ซึ่งการกำกับดูแลในลักษณะนี้ สมาชิกขององค์กรที่ก่อตั้งขึ้นจากความสมัครใจจะต้องร่วมมือกันในการร่างกฎเกณฑ์ จรรยาบรรณ หรือข้อกำหนดทางจริยธรรมต่างๆ โดยสมาชิกมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการสอดส่องดูแล และบังคับใช้ให้มีการปฏิบัติตาม

แนวคิดดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงลักษณะรูปแบบที่ต่างกันไปของการกำกับดูแลของภาครัฐที่มีต่อสื่อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบการปกครองหรือนโยบายการบริหารภายในของประเทศนั้นๆว่าจะนำมาตรการในรูปแบบใดมาปรับใช้ให้เหมาะสมต่อไป และสำหรับงานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน” นั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือน กันยายน พ.ศ. 2556 ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ประเทศไทยให้ความสำคัญในเสรีภาพของสื่อมวลชน โดยมีนโยบายที่มุ่งเน้นให้สื่อมีการนำเสนอหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเสรีภาพผ่านแนวทางกำกับดูแลตนเอง (self-regulation) ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งสนใจศึกษาเฉพาะแนวคิดการกำกับดูแลตนเองว่ามีแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินงานเป็นอย่างไร เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์กระบวนการตรวจพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

แนวทางการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ของสื่อโทรทัศน์ไทย

แนวทางการกำกับดูแลตนเอง (Self-regulation) ของฝ่ายวิชาชีพ สะท้อนให้เห็นได้จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 46 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า

“พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ

เจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมตนเองขององค์กรวิชาชีพ.....”

เป็นการมุ่งเน้นให้สิทธิเสรีภาพแก่องค์กรหรือฝ่ายวิชาชีพในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเปิดโอกาสให้มีการกำกับควบคุมดูแลตนเอง แต่ทั้งนี้ถึงแม้ว่าแนวโน้มและทิศทางการกำกับดูแลจะเปิดโอกาสให้สื่อมีเสรีภาพในการกำกับดูแลตนเองมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันสื่อก็ไม่ได้รับสิทธิในการยกเว้นที่จะไม่ปฏิบัติตามบทกฎหมายต่างๆที่ได้บัญญัติไว้ เนื่องจากสื่อหรือผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ ก็ยังคงต้องมีบทบาทในฐานะเป็นประชาชนส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย การกระทำใดที่ถือเป็นการขัดหรือแย้งต่อกฎหมายก็จักต้องได้รับการลงโทษตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นๆ ดังนั้นในการกำกับดูแลตนเองของสื่อก็จักต้องตระหนักถึงบทบัญญัติทางกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องด้วย

ทั้งนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองขององค์กรวิชาชีพทางสื่อโทรทัศน์นั้นนับด้วยกันมากมายหลายฉบับแต่อย่างไรก็ตามในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอทำการศึกษาเฉพาะในส่วนของการกำกับดูแลตนเองทางด้านเนื้อหารายการละครโทรทัศน์เพียงเท่านั้น โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ของไทยนั้น ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
- 2) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
- 3) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
- 4) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535
- 5) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 6) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 7) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

อย่างไรก็ตามถึงแม้องค์กรสื่อจะได้รับอำนาจให้ควบคุมดูแลตัวเอง (self-regulation) ในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆโดยอยู่ภายใต้ตัวบทกฎหมายนั้น แต่ในทางปฏิบัติสถานีโทรทัศน์บางสถานียังคงยึดกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2537) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 เป็นเกณฑ์ในการคัดกรองการนำเสนอเนื้อหาสื่ออยู่ (สุกฤตา จำเนียร,

2553) โดยรายละเอียดของกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2537) ที่เข้ามาควบคุมเกี่ยวกับเนื้อหา รายการละครโทรทัศน์ มีดังต่อไปนี้

- 1) ไม่เป็นการแสดงซึ่งอาจกระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นต่อสถาบันกษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่นๆด้วย
- 2) ไม่เป็นการแสดงออกซึ่งอาจกระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศชาติรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกลุ่มชนใด
- 3) ไม่เป็นการแสดงที่ลบลู่ เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด หรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ
- 4) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ
- 5) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ
- 6) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นบ่อนทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
- 7) ไม่เป็นการแสดงออกทางยั่วยุกรมณ์ หรือลามกอนาจาร
- 8) ไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้ายขาดมนุษยธรรมป่าเถื่อนหรืออุจาดแก่ผู้ฟังผู้ชม
- 9) ไม่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพ้อเจ้อ หลอกลวง ไร้สาระ ซึ่งอาจชักจูงให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนหลงเชื่ออย่างมกมาย
- 10) ไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุชักจูง หรือส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมขึ้น
- 11) ไม่เป็นการแสดงที่ใช้ผลิตภัณธ์ยาสูบ (ข้อนี้เป็นประกาศเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ 15 พ.ศ. 2544 ให้เพิ่มเติมเป็นข้อที่ 11 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 14 พ.ศ. 2537)

การจัดระดับความเหมาะสม (rating) ของรายการโทรทัศน์

การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ถือเป็นก้าวแรกที่สำคัญของการพัฒนาระบบการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ของสถานีโทรทัศน์ไทย เกิดขึ้นจากความร่วมมืออย่างพร้อมเพรียงกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีต่างๆ ทั้ง 6 ช่อง อันได้แก่ ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และไอทีวี เพื่อมุ่งเน้นให้การคุ้มครองเด็กเยาวชน และครอบครัว ในฐานะผู้บริโภคที่จะไปบริโภคสื่อที่

ไม่เหมาะสมกับวัยของตน ทั้งยังมีส่วนช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์จากการบริโภคสื่อโทรทัศน์ได้สูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่อีกด้วย โดยในการจัดระดับความเหมาะสมรายการโทรทัศน์นั้นได้มีการจำแนกรายการโทรทัศน์ (classification) เป็นกลุ่มต่างๆ โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพเนื้อหาและระบบการจำแนกเนื้อหาตามอายุเป็นเกณฑ์ เมื่อผู้ชมเปิดชมรายการโทรทัศน์จะมีการปรากฏสัญลักษณ์แสดงความเหมาะสมไว้ทางด้านล่างซ้ายของหน้าจอโทรทัศน์ โดยเริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ซึ่งกองงาน กกช. ของกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี ได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ไว้ดังนี้ (กรมประชาสัมพันธ์ 2551: 11-13)

(1) สัญลักษณ์รูปจิ๊กซอว์สีฟ้า ตามด้วยตัวอักษร ด.เด็ก

เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 2 -12 ปี และผู้ชมทั่วไป รายการนี้จะจัดเน้นเนื้อหาสาระให้กับเด็กๆ การใช้สัญลักษณ์รูปจิ๊กซอว์สีฟ้านั้นสื่อถึงการพัฒนาของเด็กๆ ที่จะต้องได้รับสาระจากรายการนี้ นอกจากนี้ผู้ใหญ่สามารถให้คำแนะนำแก่เด็กๆ ในด้านของสาระความรู้จากรายการประเภทนี้

(2) สัญลักษณ์รูปหน้ายิ้มสีชมพู ตามด้วยตัวอักษร ก.ไก่

เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 2 - 6 ปี รายการนี้มีลักษณะคล้ายกับสัญลักษณ์ ด. แต่จะเน้นเจาะจงไปหาเด็กเล็ก ซึ่งรายการประเภทนี้จะให้ความบันเทิงและสาระที่ดูสนุกสนานสำหรับเด็กๆ ที่ควรจะได้รับชมตามความเหมาะสม

(3) สัญลักษณ์รูปบ้านสีเขียว ตามด้วยตัวอักษร ท.ทหาร

เป็นรายการทั่วไปที่เหมาะสมกับผู้ชมทุกเพศทุกวัย รายการประเภทนี้เป็นรายการที่ให้สาระและความบันเทิงอย่างไม่มีพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน มีแง่คิดดีๆ จากสาระให้กับทุกเพศทุกวัยซึ่งการใช้สัญลักษณ์รูปบ้านสีเขียวนั้นสื่อถึงครอบครัวที่หมายถึงทุกคนสามารถรับชมรายการประเภทนี้ได้

(4) สัญลักษณ์รูปเครื่องหมายถูกและผิดสีส้มอ่อน ตามด้วยตัวอักษร น.หนู

เป็นรายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่เด็ก รายการเหล่านี้เป็นรายการที่มีเนื้อหาบางส่วนที่ผู้ปกครองของเด็กควรใช้วิจารณญาณในการชมและควรแนะนำให้กับเด็กๆ ว่าเนื้อหาส่วนไหนถูก/ผิด โดยไม่ควรให้เด็กดูรายการประเภทนี้ตามลำพัง สัญลักษณ์นี้แบ่งเป็นประเภทย่อยอีก 2 ประเภทคือ

(4.1) ตัวอักษร น.หนู ข้างล่างมีเลข 13 ไทย (๑๓)

เป็นรายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี ซึ่งจะเน้นหนักกว่าให้ผู้ปกครองแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี เพราะมีเนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับคนในวัยดังกล่าว

(4.2) ตัวอักษร น.หนู ข้างล่างมีเลข 18 ไทย (๑๘)

เป็นรายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งจะเน้นหนักกว่าให้ผู้ปกครองแนะนำแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เพราะมีเนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับคนในวัยดังกล่าว

(5) สัญลักษณ์รูปสายฟ้าสีแดง ตามด้วยตัวอักษร ฉ.ฉิ่ง

เป็นรายการเฉพาะผู้ใหญ่ซึ่งไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชนควรให้เด็กและเยาวชนชม เนื่องจากจะมีเนื้อหาที่อันตรายอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีภาพที่ใช้ความก้าวร้าว รุนแรง น่ากลัว สะเทือนใจ มีผลกระทบ ทางจิตใจ หรือลักษณะที่ไม่เหมาะสม และอาจมีภาพที่มักจะเกี่ยวกับบางสิ่งๆ ที่เด็กไม่ควรเลียนแบบ

ต่อมาภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ใหม่ โดยเปลี่ยนสีสัญลักษณ์ของการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ให้เหลือเพียง 3 สี คือ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง โดยยกเลิกการใช้สีฟ้าและสีชมพู และยกเลิกรายการประเภท น (รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ) โดยเปลี่ยนรายการประเภท น. แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ น 13+ และ น 18+ และยกเลิกรายการประเภท ก (รายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน) โดยสัญลักษณ์ที่เปลี่ยนขึ้นใหม่นี้ เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2550 โดยมีการแบ่งความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์เป็น 6 ประเภท ดังนี้

(1) สัญลักษณ์รูปจิกซอว์ อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมด้านซ้ายมือสีเขียวด้านขวามือ แสดงตัวอักษร "ป"

รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กในวัย 3-5 ปี เช่น รายการ เจ้าขุนทอง

(2) มีสัญลักษณ์รูปเด็กยิ้ม อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมด้านซ้ายมือสีเขียว ด้านขวามือมีตัวอักษร "ด"

รายการประเภทนี้ เป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กในวัย 6-12 เช่น โมเดิร์นไนน์การ์ตูน

(3) มีรูปบ้านสีขาวอยู่ในช่องสี่เหลี่ยมสีเขียวซ้ายมือ ด้านขวามืออักษร "ท" และมีคำว่า "ทุกวัย" อยู่ด้านล่าง

รายการประเภทนี้ เป็นรายการทั่วไป สามารถรับชมได้ทุกวัย เป็นรายการที่ไม่มีเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรง หรือเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม

(4) มีเครื่องหมายลูก และเครื่องหมายผิด (กากบาท) อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมสีเหลืองด้านซ้ายมือ ด้านขวามือมีตัวอักษร "น" และด้านล่างมีตัวเลข "๑๓ (เลข 13 ไทย)" และเครื่องหมายบวก

รายการประเภทนี้เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่อาจมีภาพเสียงหรือเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ ไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง เช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง

(5) เครื่องหมายถูก และเครื่องหมายผิด (กากบาท) อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมด้านซ้ายมือ ด้านขวามือมีตัวอักษร "น" และตัวเลข "๑๘ (เลข 18 ไทย)" และเครื่องหมายบวก

รายการประเภทนี้เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาจมีภาพเสียงหรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จึงไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง เช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง แรงเงา

(6) เครื่องหมายฟ้าผ่า อยู่ในช่องสี่เหลี่ยมสีแดงด้านซ้ายมือ ด้านขวามือมีตัวอักษร "ฉ" ด้านบนด้านล่าง มีข้อความว่า "เฉพาะผู้ใหญ่"

รายการประเภทนี้เป็นรายการเฉพาะผู้ใหญ่ อาจมี ภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้าน พฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา เมื่อเปิดเจอรายการที่เป็นลักษณะนี้ไม่ควรให้เด็กและ เยาวชนชมเพราะรายการเหล่านี้จะมีเนื้อหาที่อันตรายอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีภาพที่ใช้ความก้าวร้าว รุนแรง น่ากลัว สะเทือนใจ มีผลกระทบทางจิตใจ หรือลักษณะที่ไม่เหมาะสม และอาจมีภาพที่มักจะ เกี่ยวกับบางสิ่งๆที่เด็กไม่ควรเลียนแบบ เพื่อป้องกันการเลียนแบบของเด็กๆ ในรายการนั้นๆ

ล่าสุดเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2556 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้มีการจัดทำแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการ โทรทัศน์ขึ้นใหม่ โดยอ้างอิงจากการจัดระดับความเหมาะสมเดิมของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้สำหรับเป็นคู่มือและแนวทางปฏิบัติตามประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556 โดยแนวทางดังกล่าว เป็นการกำหนดช่วงเวลาการออกอากาศให้มีความเหมาะสมกับระดับความเหมาะสมของรายการ โทรทัศน์แต่ละประเภท ดังนี้ (กรุงเทพฯธุรกิจ, 3 กันยายน 2556)

ระดับความเหมาะสม	ช่วงเวลาออกอากาศ
 <p>รายการสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ ๓ - ๕ ปี</p> <p>รายการสำหรับเด็ก อายุ ๖ - ๑๒ ปี</p> <p>รายการที่เหมาะสม สำหรับทุกวัย</p>	ไม่จำกัดช่วงเวลา
 <p>รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำ</p>	หลังเวลา 20.30 – 05.00 น
 <p>รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี ควรได้รับคำแนะนำ</p>	หลังเวลา 22.00 - 05.00 น.
 <p>เฉพาะผู้ใหญ่ รายการเฉพาะ ไม่เหมาะสำหรับเด็กและเยาวชน</p>	หลังเวลา 24.00 – 05.00 น.

จากแนวคิดเพื่อการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ผู้วิจัยก็จะนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ถึงการทำงานของฝ่ายผู้ผลิตที่มีต่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน เพื่อนำไปสู่อภิปรายและสรุปผลต่อไป รวมถึงวิเคราะห์ถึงประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ภายใต้แนวทางการกำกับดูแลตนเอง (self-regulation)

แนวคิดกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

ในการผลิตละครโทรทัศน์เรื่องหนึ่งๆนั้น จะต้องประกอบไปด้วยกระบวนการขั้นตอนในการผลิตและทีมงานฝ่ายต่างๆเป็นจำนวนมาก โดยในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายและแบ่งกระบวนการผลิตออกเป็นขั้นตอนต่างๆไว้หลากหลายขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิดการผลิตละครโทรทัศน์จาก “ละครโทรทัศน์ไทย” (ปนัดดา ธนสถิตย์, 2531) และเอกสารประกอบการอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์ (ประชัย จิตรปัญญา, 2550) และนำมาสรุปโดยแบ่งขั้นตอนกระบวนการผลิตออกเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (planning)

การผลิตรายการละครโทรทัศน์ ผู้ผลิตจะคิดวางแผนโครงการผลิตรายการของตนก่อน เพื่อที่จะนำไปเสนอต่อสถานีโทรทัศน์ และผู้อุปถัมภ์รายการ หรือนายทุนอื่นๆ รวมไปถึง การกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยในการวางแผนจะยึดหลัก 5W + 2H อันได้แก่ 1. Who (กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร, ละครตอบสนองคนกลุ่มไหน) 2. Why (วัตถุประสงค์ในการผลิตคืออะไร) 3. What (เรื่องอะไร, เป็นละครประเภทไหน) 4. Where (สถานที่ในการถ่ายทำรายการ, ออกอากาศช่องทางไหน, ตัดต่อที่ไหน) 5. When (เริ่มผลิตเมื่อไหร่, เวลาในการออกอากาศให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย) และ 1. How (จะผลิตรายการอย่างไร เป็นการกำหนดรายละเอียดในการผลิต) 2. How Much (ใช้งบประมาณเท่าไร)

2. ขั้นเตรียมการ (pre-production)

เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ อาทิ การเขียนบทละครโทรทัศน์ ศึกษารายละเอียดก่อนการถ่ายทำ การคัดเลือกนักแสดง การวางแผนการถ่ายทำจริงโดยการแบ่งฝ่ายงาน การรับผิดชอบและการประสานงานกับส่วนต่างๆ

3. ขั้นการถ่ายทำ (production)

ขั้นตอนระหว่างการถ่ายทำ เป็นการบันทึกภาพลงเทปโทรทัศน์ไปตามคิวการถ่ายทำที่ผู้กำกับการแสดงกำหนด ในขั้นตอนการถ่ายทำนั้นทุกฝ่ายจะต้องอยู่ประจำที่ของตน เพื่อให้การบันทึกภาพเป็นไปอย่างสมบูรณ์

4. ขั้นหลังการถ่ายทำ (post-production)

เกิดขึ้นเมื่อการถ่ายทำเสร็จสิ้นลง เจ้าหน้าที่จะนำเทปนั้นไปยังฝ่ายตัดต่อ โดยในการตัดต่อเป็นการเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ให้เป็นไปตามบทละครโทรทัศน์ที่วางไว้ เนื่องจากการถ่ายทำละครโทรทัศน์นั้น เป็นการถ่ายทำแบบอัดเจาะไม่ได้เป็นการถ่ายเรียงกันไปเรื่อยๆ ดังนั้นการตัดต่อจะทำให้เราสามารถเลือกภาพในชอต (Shot) ที่ดีที่สุด หรือนำแต่ละชอตมาต่อรวมกัน เป็นการแก้ไขส่วนที่ผิดพลาดและทำให้เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องกัน และนอกจากนั้นยังทำให้เรื่องสมจริงมากขึ้นโดยการลงเทคนิคเสียงประกอบเข้าไป

นอกจากนี้ ขั้น Post – Production ยังเป็นขั้นตอนที่กลั่นกรองเอาเนื้อหาหรือภาพบางภาพที่ไม่เหมาะสมออกไป หรือในกรณีที่เนื้อหาในตอนนั้นไม่สามารถตัดทิ้งหรือตัดออกไปได้ โดยเหตุผลบางประการ ก็สามารถใช้เทคนิคทางด้านภาพมาแก้ไข ตัดต่อ เพิ่มเติมได้ และเมื่อได้เทปที่เสร็จสมบูรณ์แล้วก็จะนำส่งสถานีโทรทัศน์เพื่อรอการออกอากาศต่อไป

5. ขั้นการประเมินผลรายการ (evaluation)

การประเมินผลละครโทรทัศน์นั้นมักจะเป็นการประเมินผลในขณะที่ละครเรื่องนั้นๆ กำลังออกอากาศอยู่ โดยผู้ผลิตรายการจะมีการติดตามผลงานของตน โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะดูจากเรตติ้ง (Rating) หรือผลการสำรวจจำนวนผู้ชมโทรทัศน์โดยคิดเป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ของบุคคลหรือครัวเรือนทั้งหมดที่กำลังชมรายการเดียวกันอยู่ ว่ามีจำนวนผู้ชมมากน้อยเพียงใด โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของ การประเมินผลนั้น จะเป็นบุคคลที่อยู่นอกเหนือจากฝ่ายผลิต อันได้แก่ ผู้ชม ผู้อุปถัมภ์ ผู้สนับสนุนรายการ เป็นต้น

จากแนวคิดกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์นี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการทำความเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์ ว่าเหตุใดในการผลิตละครออกมาจึงมีทั้งเรื่องที่ถูก

ร้องเรียนและไม่ถูกร้องเรียน ขึ้นตอนและกระบวนการผลิตส่งผลต่อการทำให้ละครเรื่องหนึ่งๆถูกร้องเรียนได้หรือไม่ และในกรณีที่ละครถูกร้องเรียนไปแล้วผู้ผลิตละครจะดำเนินการแก้ไขหรือมีวิธีการจัดการกับปัญหาผ่านกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์อย่างไร โดยผู้วิจัยจะนำแนวคิดนี้มาเป็นการรอบในการนำเสนอข้อมูลและอภิปรายผลต่อไป

งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของละครโทรทัศน์

1.) คันธिया วงศ์จันทา (2541) ได้ศึกษาการพัฒนาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการละครโทรทัศน์ โดยมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ รวมถึงความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมที่มีต่อเนื้อหาและคุณภาพของรายการละครโทรทัศน์ โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตละครที่มีคุณภาพคือ สถานีโทรทัศน์ ผู้จัดละคร และผู้อุปถัมภ์รายการ โดยพบว่าปัจจัยทางสถานีโทรทัศน์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อคุณภาพละคร เพราะนอกจากจะเป็นผู้กำหนดนโยบายการแข่งขันระหว่างช่องแล้ว ทางสถานีโทรทัศน์ยังเข้าไปมีบทบาทพร้อมในการทำงานรวมทั้งนโยบายในการเลือกเรื่องเนื้อหาหรือการคัดเลือกนักแสดง ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดละครทั้งสิ้น และสำหรับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมต่อเนื้อหาและคุณภาพของละครโทรทัศน์นั้นพบว่าผู้ชมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของละคร ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ยังคงวนเวียนอยู่กับเรื่องราวของความรัก ครอบครัว ชีวิต จึงต้องการให้มีความหลากหลายทางเนื้อหา มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.) ปวริศา วรสิริประภา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการกำหนดการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทย” โดยมุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมที่มีต่อรูปแบบและเนื้อหาความรุนแรงของละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน รวมถึงศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทย ด้วยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ผลิต คณะกรรมการเซ็นเซอร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มผู้ชม ประกอบกับการสนทนากลุ่มผู้ชม โดยผลการวิจัยในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อละครโทรทัศน์นั้นพบว่า ในกลุ่มกรรมการเซ็นเซอร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ชม มีความเห็นว่า ฉากและเนื้อหาความรุนแรงที่ปรากฏในละครนั้นมีค่อนข้างมาก และถูกนำมาเป็นจุดขายของละคร ในขณะที่กลุ่มผู้ชมอีกส่วน และผู้ผลิตละคร เห็นว่าเนื้อหาความรุนแรงทำให้ละครสนุก ตื่นเต้น เพิ่มอรรถรสในการรับชม และทำให้เรื่องน่าสนใจมากขึ้น ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงในละครนั้น

กลุ่มดังกล่าวเห็นว่าน่าจะมีผลกับคนที่มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอยู่แล้วมากกว่า และสำหรับผลการวิจัยในส่วนของการพิจารณาเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยนั้น จะใช้วิธีการควบคุมตนเอง (self-control) เป็นมาตรการในการเซ็นเซอร์หรือควบคุมเนื้อหาละคร โดยการพิจารณาขึ้นอยู่กับคณะกรรมการเซ็นเซอร์ของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งในการกลั่นกรองเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมก่อนการแพร่ออกอากาศ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดคุณวุฒิทางการศึกษาของคณะกรรมการเซ็นเซอร์ไว้อย่างชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต

1) วีระ สุภา (2537) ได้ทำการศึกษากระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์ไทยพ.ศ. 2536 โดยผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทยประกอบด้วยขั้นตอนในการผลิต 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน การเตรียมการ การถ่ายทำ และขั้นตอนการประเมินผล ซึ่งในการอภิปรายผลนั้นพบว่า ในการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ผู้ผลิตของแต่ละสถานียังให้ความสำคัญกับขั้นตอนการประเมินผลน้อยเกินไป แต่อาศัยจากการสอบถามจากผู้ชมบางกลุ่มหรือผลการวิจัยที่บริษัทเอกชนทำขึ้นเพียงเท่านั้น ซึ่งผลที่ได้นั้นยังไม่สามารถเป็นที่น่าเชื่อถือได้อย่างเต็มที่ ซึ่งหากผู้ผลิตให้ความสนใจมากขึ้น ก็จะทำให้ผู้ผลิตสนองตอบความต้องการของผู้ชมได้ถูกต้องมากขึ้น จึงเป็นที่น่าสนใจต่อผู้วิจัยในการนำไปสร้างแนวคำถามต่อผู้ผลิต ว่าได้มีการคำนึงในส่วนนี้มากน้อยเพียงใด

2) นท พูนไชยศรี (2555) ได้ศึกษาถึง “การบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ของบริษัทกันตนา มูฟวี่ ทาวน์ (2002) จำกัด และบริษัท มุมใหม่ จำกัด” โดยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ของทั้งสองบริษัท โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ และแนวคิดการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกรอบในการประมวลและวิเคราะห์ และการวิจัยนี้ยังมุ่งศึกษาถึงแนวทางที่ทำให้การบริหารจัดการการสร้างสรรคและการผลิตละครโทรทัศน์มีประสิทธิภาพโดยอาศัยข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลของการวิจัยพบว่า การดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ของทั้งสองบริษัทได้แบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ ระหว่างการถ่ายทำ และหลังการถ่ายทำ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนก็มีการดำเนินงานที่หลากหลาย นอกจากนั้นในงานวิจัยนี้ยังได้ยกตัวอย่างปัญหาต่างๆหลายประการที่เกิดขึ้นในการดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์สืบไป

จากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจในส่วนของการบริหารจัดการปัญหาของผู้ผลิต โดยศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาต่อเนื้อหาของละครเป็นสำคัญ ซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่าการพาดพิงถึงบุคคลหรือหน่วยงานอื่นในเนื้อหาของละครเป็นปัญหาที่เกิดการร้องเรียนเข้ามายังฝ่ายผู้ผลิตบ่อยที่สุด ซึ่งในการแก้ไขจัดการต่อปัญหาที่ผู้ผลิตได้ปฏิบัตินั้น หากอยู่ในช่วงก่อนถ่ายทำ ผู้ผลิตจะแก้ไขโดยการปรับบทในส่วนที่อาจเป็นปัญหาทันที หากพบภาพหรือเสียงที่ล่อแหลมในช่วงหลังการถ่ายทำผู้ผลิตจะใช้เทคนิควิธีการเบลอ การบังภาพ หรือการลบภาพ/เสียง ในส่วนที่อาจก่อให้เกิดปัญหานั้นทิ้ง หรือหากเกิดกรณีการร้องเรียนของบุคคลหรือหน่วยงานที่ถูกพาดพิงต่อฉากที่ได้ออกอากาศไปแล้วนั้น ผู้ผลิตอาจมีการแก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มฉาก/ตอนที่แสดงถึงทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานนั้นๆเข้าไปเพื่อเป็นการลบล้างหรือยุติเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั่นเอง

3) สุกฤตา จำเนียร (2553) ได้ศึกษาถึง “การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางสื่อโทรทัศน์ เปรียบเทียบระหว่างสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางในการปรับปรุงการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางสื่อโทรทัศน์ เปรียบเทียบระหว่างสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่าการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางสื่อโทรทัศน์ของทั้งสองสถานีต่างถูกควบคุมโดยภาครัฐซึ่งได้มีการออกกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องมาเพื่อกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ แต่มีความแตกต่างกันไปในส่วนของการตรวจพิจารณา โดยพบว่าทางช่อง 3 มีวิธีการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ 5 รูปแบบ คือ การตัดเสียง การบังภาพ การตัดภาพ การขึ้นประโยคคำเตือน และการห้ามออกอากาศ ในขณะที่ทางช่อง 7 มีวิธีการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทั้งหมด 7 รูปแบบ โดยสิ่งที่เพิ่มเติม คือ การใช้เทคนิคพิเศษ เช่น การย้อมสีภาพ หรือการขอยภาพ และการตรวจคำบรรยายภาษาไทย โดยผู้วิจัยจะนำแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการตรวจพิจารณาดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ถึงรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ว่ามีการนำรูปแบบวิธีการตรวจพิจารณาดังกล่าวมาใช้ต่อกรณีการแก้ไขละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนหรือไม่ อย่างไร

นอกจากนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ยังได้ทำการศึกษาเนื้อหาภาพยนตร์ที่ถูกตรวจพิจารณา ตลอดจนศึกษาถึงทัศนคติของภาครัฐ ฝ่ายตรวจพิจารณา และภาคประชาชนที่มีต่อการตรวจพิจารณา โดยสำหรับในส่วนของเนื้อหาของภาพยนตร์ที่ถูกตรวจพิจารณานั้นพบว่าสามารถแบ่งเนื้อหาที่มีความรุนแรงได้ 5 ประเภท อันได้แก่ เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านเพศ เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านภาษา เนื้อหาที่มีความรุนแรงด้านพฤติกรรม เนื้อหาที่มีความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และเนื้อหาที่มีความรุนแรงอื่นๆ

4) ฤทธิ์ดำรง แก้วขาว (2552) ได้ศึกษาถึง “การสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ และเพื่อศึกษาแนวทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤตินั้นมีทั้งปัจจัยภายใน เช่น ผู้ผลิตละคร นักแสดง และเทคโนโลยี เป็นต้น และปัจจัยภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น ซึ่งทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกต่างก็ส่งผลในการผลิตละครด้วยกันทั้งสิ้น และสำหรับแนวทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครนั้นพบว่ามีรูปแบบของภาวะวิกฤติอยู่ 5 ประเภท คือ 1) วิกฤติในการกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ 2) วิกฤติการบริหารงานองค์กรผลิตละครโทรทัศน์ 3) วิกฤติกรอบแนวคิดในการผลิตละคร 4) วิกฤติละครถูกโจมตี / ต้อต๋าน และ 5) วิกฤติภาพลักษณ์

จากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจในแนวทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติที่ละครถูกโจมตีหรือถูก ต้อต๋าน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าภาวะวิกฤติดังกล่าวเป็นภาวะที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องเผชิญปัญหาซึ่งเกิดจากปัจจัยทางด้านผู้ชมและสังคมเป็นหลัก โดยแนวทางที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้ใช้ในการจัดการกับภาวะวิกฤตินี้คือการสื่อสารเพื่อแสดงการขอโทษ และการตอบโต้ด้วยข้อเท็จจริงเป็นหลักผ่านการให้สัมภาษณ์ หรือการแถลงข่าว เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจ โดยผู้วิจัยจะผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัยดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ถึงการจัดการแก้ไขปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ว่ามีการนำแนวทางการสื่อสารดังกล่าวมาใช้ต่อกรณีการแก้ไขละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนหรือไม่ อย่างไร

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน" เป็นการวิจัยแบบสหวิธีการ (Multi Methodology) โดยมีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

ปัญหำวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	แนวคิด ทฤษฎี
1. ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นอย่างไร	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	- แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาความรุนแรงที่ถูกร้องเรียนในละครโทรทัศน์ - แนวคิดละครโทรทัศน์
2. กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นอย่างไร	การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)	- แนวคิดการกำกับดูแลเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ไทย
3. การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์เป็นอย่างไร	การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)	- แนวคิดกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์ ข้อมูลประเภทเอกสาร และข้อมูลประเภทบุคคล

1. ข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์

ผู้วิจัยศึกษาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ โดยทำการคัดเลือกจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ เลือกเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่ออกอากาศในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้น รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ ที่ออกอากาศในเดือนมกราคม พ.ศ.

2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 นั้น พบว่ามีจำนวนละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน	ปีที่ย่อออกอากาศ	หน่วยงานผู้รับเรื่องร้องเรียน
1. สงครามนางฟ้า	2551	กระทรวงวัฒนธรรม
2. เมียหลวง	2552	กระทรวงวัฒนธรรม
3. วายุภักคมนตรี	2553	กสทช.
4. ดอกส้มสีทอง	2554	กระทรวงวัฒนธรรม /กสทช.
5. แม่ยายที่รัก	2555	กสทช.
6. กระป๋องบาล	2555	กสทช.
7. ฉันทรักเธอชนะ	2555	กสทช.
8. ขุนเดช	2555	กสทช.
9. แวมมยุรา	2555	กสทช.
10. มหารัศมี	2555	กสทช.
11. ปีนอนงค์	2555	กสทช.
12. แรเงา	2555	กสทช.
13. ป่วงรัก	2555	กสทช.
14. เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์	2555	กสทช.
15. กุหลาบไฟ	2556	กสทช.
16. ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น	2556	กสทช.
17. ฟ้ายจรดทราย	2556	กสทช.

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือน กันยายน พ.ศ. 2556 ทั้ง 17 เรื่อง โดยรวบรวมทั้งในรูปแบบวีดีโอและคลิปวิดีโอทางสื่อออนไลน์ เพื่อศึกษาลักษณะและประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลที่เป็นเอกสารในส่วนของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และ ข้อมูลที่เป็นเอกสารในส่วนของ การตรวจพิจารณา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลที่เป็นเอกสารในส่วนของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ได้แก่ บทละครโทรทัศน์ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ บทความ ในสื่อต่างๆ อาทิ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และ นิตยสาร เป็นต้น

2.2 ข้อมูลที่เป็นเอกสารในส่วนของ การตรวจพิจารณา ได้แก่ เอกสาร และนโยบายต่างๆที่วาง ด้วยระเบียบและหลักเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาละครโทรทัศน์ รวมถึงกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การตรวจพิจารณาละครโทรทัศน์

3. ข้อมูลประเภทบุคคล

สำหรับแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยเลือกบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจ พิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย คือ

3.1 ฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานหรือองค์กรซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางใน การรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่างๆ โดยในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เฉพาะในหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 2 คน

3.2 ฝ่ายผู้ถูกร้องเรียน ซึ่งก็คือ ผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ ได้แก่ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ และ บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาละครโทรทัศน์ จำนวน 6 คน

และสำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งถือเป็นผู้ให้ข้อมูล หลัก (Key Informant) โดยให้บุคคลเหล่านี้รายงานข้อมูลหรือสะท้อนความคิดเห็นต่างๆด้วยตัวเอง (Self-report) โดยผู้วิจัยจะเตรียมแนวคำถามหลักไว้ล่วงหน้า และเริ่มต้นเปิดประเด็นการ สัมภาษณ์ด้วยประเด็นกว้างๆทั่วไป แล้วจึงค่อยเจาะลึกลงไปในเรื่องละเอียดต่างๆที่ผู้วิจัยต้องการรู้ ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการจดและบันทึกเทปในขณะที่สัมภาษณ์ ไปพร้อมๆกัน

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

ตัวแทนฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียน

- องค์กรมีโครงสร้างหน้าที่การทำงานอย่างไร
- องค์กรมีหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนหรือไม่ บทบาทหน้าที่และขั้นตอนการทำงานของหน่วยงานนั้นเป็นอย่างไร
- ขั้นตอนกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นอย่างไร
- แนวทางในกำกับดูแลรวมถึงการจัดการแก้ไขปัญหาของละครที่ถูกร้องเรียนในปัจจุบันและอนาคตเป็นอย่างไร
- มีความคิดเห็นอย่างไรต่อปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

ตัวแทนฝ่ายผู้ถูกร้องเรียน

(ฝ่ายตรวจพิจารณารายการ)

- บทบาทหน้าที่ต่อละครโทรทัศน์เป็นอย่างไร แล้วมีต่อละครโทรทัศน์ทุกเรื่องเท่ากันหรือไม่
- ในส่วนของสถานีให้บทบาทหรือความสำคัญกับฝ่ายตรวจพิจารณาอย่างไร เช่น ละครโทรทัศน์ทุกเรื่องจำเป็นต้องผ่านฝ่ายตรวจพิจารณา หรือฝ่ายตรวจพิจารณาต้องมีทีมงานอยู่ในฝ่ายไม่ว่ากว่ากี่คน จำเป็นต้องมีทีมงานคนไหนอยู่ในการพิจารณานั้นด้วยหรือไม่ หรือการให้ระยะเวลาในการตรวจพิจารณาเร่งรัดเกินไปหรือไม่ ให้ระยะเวลาอย่างน้อยแค่ไหน
- ใช้ขั้นตอนหรือหลักการใดเป็นเกณฑ์ในการทำงาน เช่น ตามมาตรการของสถานี ตามหลักกฎหมาย ตามหลักพรบ. ใด เป็นต้น จงอธิบาย
- มีขั้นตอนหรือวิธีการทำงานจริงเป็นอย่างไร ช่วยเล่าขั้นตอนอย่างละเอียด
- แล้วในกรณีที่ละครได้รับการร้องเรียนทางทีมงานมีกระบวนการ หรือรูปแบบในการแก้ไขปัญหาอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ
- เบื้องต้นทางฝ่ายพิจารณารายการพอจะคาดเดาล่วงหน้าได้หรือไม่ว่าละครโทรทัศน์เรื่องใดจะถูกร้องเรียน
- ท่านคิดว่าการทำงานของฝ่ายตรวจพิจารณามีจุดแข็ง และจุดอ่อนในการทำงานอย่างไร
- ข้อเสนอแนะต่างๆ

(ผู้ผลิตละครโทรทัศน์)

- ผู้ผลิตมีนโยบายในการผลิตละครอย่างไร
- ผู้ผลิตมีหลักเกณฑ์อย่างไรในการเลือกเรื่องหรือเนื้อหาทำเป็นละคร
- การผลิตละครของผู้ผลิตนั้นเน้นการนำเสนอที่แปลกใหม่ แตกต่าง ไม่ยึดติดกับรูปแบบของละครโทรทัศน์เนื้อเรื่องเดิมๆหรือไม่ อย่างไร

- เรื่องหรือเนื้อหาที่นำมาทำเป็นละครนั้น ต้องมีคุณค่า มีจริยธรรมทางสังคมอย่างน้อยเพียงใดทางผู้ผลิตมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร
- เวลาที่มีละครของผู้ผลิตถูกร้องเรียนทางผู้ผลิตมีขั้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างประกอบ
- มีผลกระทบในการทำงานที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากที่ละครถูกร้องเรียนบ้างหรือไม่ อย่างไรบ้าง
- ผู้ผลิตละครเคยได้รับทลงโทษจากทางสถานีบ้างหรือไม่ จากกรณีที่ละครโทรทัศน์ของผู้ผลิตถูกร้องเรียน
- ในการทำงานผลิตละคร ท่านมีการควบคุมตนเองและควบคุมการนำเสนอละครอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน" ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ซึ่งมีจำนวนละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้งสิ้น 17 เรื่อง โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาความรุนแรงที่ถูกร้องเรียนในละครโทรทัศน์แนวคิดละครโทรทัศน์ และแนวคิดผู้ชมกับละครโทรทัศน์ มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้อย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการตรวจพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และแนวทางการแก้ไขปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต โดยบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informant) ได้แก่

กลุ่มผู้รับเรื่องร้องเรียน

- คุณยุพา ทวีวัฒนกิจบวร ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

- พลโท พิระพงษ์ มานะกิจ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) และประธานอนุกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหารายการ

กลุ่มผู้ถูกร้องเรียน

- คุณปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช รองผู้จัดการฝ่ายผลิตรายการ และคณะกรรมการตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
- คุณสาวิชาติ อารีมิตร รองหัวหน้าแผนกตรวจรายการ และคณะกรรมการตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
- คุณจินตนา จุลกะเสวี ที่ปรึกษากรรมการตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- คุณสุกฤตา จำเนียร อดีตเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
- คุณนท พูนไชยศรี ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตละคร และผู้จัดการกองถ่าย บริษัท มุมใหม่ จำกัด
- คุณเกรียงไกร วชิรธรรมพร หนึ่งในทีมผู้เขียนบทละครซีรีส์ “ฮอโรโมน...วัยว้าวุ่น” และผู้กำกับฮอโรโมนซีรีส์ 2

3. การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต โดยแหล่งข้อมูลทางเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่

- ข่าวและภาพข่าวที่ถูกตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ
- บทสัมภาษณ์ บทวิจารณ์ บทความที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ
- วารสาร เอกสารสิ่งพิมพ์ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง
- ทฤษฎี แนวคิดจากตำรา และบทความ

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลด้วยลักษณะการบรรยายหรือการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis Descriptive) โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

บทที่ 4 ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

บทที่ 5 กระบวนการดำเนินการพิจารณาและการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลว่าด้วยเรื่องประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงประเด็นเนื้อหาต่างๆของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน รวมไปถึงข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นหลังจากการร้องเรียนของฝ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในฝ่ายของผู้ร้องเรียน และในฝ่ายของผู้ถูกร้องเรียน รวมไปถึงในฝ่ายของผู้รับเรื่องร้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นในองค์กรทางภาครัฐหรือหน่วยงานอิสระที่เข้ามามีบทบาท โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน อันได้แก่ ส่วนที่ 1 ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์ และส่วนที่ 3 ข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน โดยมีรายละเอียดแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

4.1 ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปีพ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 ทั้งสิ้น 17 เรื่อง อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า, เมียหลวง, วายุภักดิ์มนตรา, ดอกส้มสีทอง, แม่นายที่รัก, กระบือบาล, ฉันทน์เรือน, ขุนเดช, แวมมยุรา, มหายาศี, ปิ่นอนงค์, แรงเงา, บ่วงรัก, เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์, กุหลาบไฟ, ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น และฟ้าจรดทรายแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวที่ได้ มาสู่การวิเคราะห์โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนย่อยๆ ดังนี้

ส่วนที่ 4.1.1 การวิเคราะห์ภาพรวมของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยการสำรวจเชิงปริมาณผ่านแนวคิดละครโทรทัศน์ อันได้แก่ ประเภทของละครโทรทัศน์ที่จำแนกตามรูปแบบการออกอากาศ (Format) และประเภทของละครโทรทัศน์ที่จำแนกตามแนวเรื่อง (Genre)

ส่วนที่ 4.1.2 การวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านแนวคิด SLVR (S=Sex , L=Language , V=Violence , R=Representation) ที่ทางโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) ได้ใช้เป็นกรอบในการศึกษาถึงความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทยในปี พ.ศ. 2551

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยการสำรวจในเชิงปริมาณถึงประเภทของละครโทรทัศน์

(1) ประเภทของละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศ

จากการสำรวจละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำทั้ง 17 เรื่องนั้น สามารถสรุปประเภทของละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศที่พิจารณาจากลักษณะของความยาวและความต่อเนื่องในการออกอากาศได้ดังนี้

ตาราง 4. 1: ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามรูปแบบการออกอากาศ ที่ออกอากาศหลังข่าวภาคค่ำในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556

รายชื่อละครโทรทัศน์ ที่ถูกร้องเรียน	ประเภทของละครโทรทัศน์แบ่งตามรูปแบบการออกอากาศ			
	TV Serial	TV Series	Miniseries	Anthology Series
1. สงครามนางฟ้า	✓			
2. เมียหลวง	✓			
3. วายุภักดิ์มนตรา	✓			
4. ดอกส้มสีทอง	✓			
5. แม่ยายที่รัก	✓			
6. กระบือบอล	✓			
7. ฉันทน์รักเธอนะ	✓			
8. ขุนเดช	✓			
9. แวมมยุรา	✓			
10. มหาয়ারคมี	✓			
11. ปิ่นอนงค์	✓			
12. แรงเงา	✓			
13. บ่วงรัก	✓			
14. เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์	✓			
15. กุหลาบไฟ	✓			
16. ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น		✓		
17. ฟ้ายจรดทราย	✓			
รวม	16	1	0	0

จากตารางสรุปประเภทของละครโทรทัศน์ตามรูปแบบการออกอากาศดังกล่าว พบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 จำนวน 17 เรื่องนั้น เกือบทั้งหมดเป็นละครโทรทัศน์ประเภท TV Serial หรือละครเรื่องยาว ที่มีลักษณะความยาวในการออกอากาศประมาณ 12-20 ตอนจบ และมีการดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่อง ด้วยนักแสดงชุดเดียวกัน

ตามลักษณะโดยทั่วไปของ TV Serial ที่เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องกันนั้น ทำให้ละครประเภทดังกล่าวสามารถดึงความสนใจของผู้ชมให้ติดตามได้มากที่สุด จึงไม่แปลกที่จะเห็นละครโทรทัศน์ประเภท TV Serial ถูกผลิตและนำมาออกอากาศมากที่สุด การที่ละครโทรทัศน์ประเภทนี้มีมากที่สุด จึงเป็นเรื่องปกติที่การร้องเรียนที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์จะเป็นละครโทรทัศน์ประเภท TV Serial ตามไปด้วย โดยเฉพาะในช่องกระแสหลักอย่างสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5 และ 7 เห็นได้ว่าสถานีโทรทัศน์ที่มีละครแข่งขันกันสูง สถานีโทรทัศน์ในช่องนั้นๆ ก็จะถูกร้องเรียนมากที่สุดเช่นกัน โดยจากงานวิจัย “การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน” ที่ได้ศึกษาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้ง 17 เรื่อง เห็นได้ว่าเป็นละครที่ออกอากาศทางช่อง 3 และช่อง 7 มากที่สุด โดยมีจำนวนที่เท่ากัน คือ 7 เรื่อง ซึ่งทั้งสองช่องสถานีฯ ต่างก็ถือเป็นสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องกระแสหลักที่ผลิตละครโทรทัศน์เพื่อการแข่งขันมากที่สุด และหากพิจารณาถึงละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์กันในสังคม อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า เมียหลวง ดอกส้มสีทอง แรงเงา เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น และฟ้าจรดทราย พบว่าในสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 มีละครเรื่องที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด โดยมีจำนวน 3 เรื่อง รองลงมาคือสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และช่อง 5 ตามลำดับ โดยมีจำนวน 2 เรื่อง และ 1 เรื่องตามลำดับ แต่ทั้งนี้ในช่องสถานีเคเบิลหรือในช่องสถานีออนไลน์ก็ยังพบว่ามีกรร้องเรียนเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งก็คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น โดยละครเรื่องดังกล่าวจัดอยู่ในละครโทรทัศน์ประเภท TV Series หรือ ละครสั้นที่มีบทสรุปจบในตอน แม้การดำเนินเรื่องของละครประเภท TV Series หรือในเรื่อง ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น จะไม่ต่อเนื่องเท่าละครประเภท TV Serial และระยะเวลาในการออกอากาศที่มีเพียง 1 ครั้งต่อสัปดาห์ แต่ด้วยการนำเสนอเนื้อหาของละครที่ต่างออกไปจากเดิม ด้วยการเล่าเรื่องที่สะท้อนถึงชีวิตเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมปัจจุบัน โดยใช้ตัวละครที่มีบุคลิกลักษณะนิสัยที่หลากหลาย และเน้นกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มผู้ชมที่เป็นเด็กวัยรุ่น ทำให้ละครเรื่องนี้แม้จะออกอากาศทางช่องเคเบิลและช่องออนไลน์แต่กลับได้รับกระแสความนิยมและถูกพูดถึงมากที่สุด และกลายเป็นหนึ่งในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน อาจกล่าวได้ว่า ละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมหรือได้รับกระแสตอบรับจากผู้ชมเป็นจำนวนมาก ละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ก็จะถูกจับตามองและอาจจะถูกร้องเรียนได้ง่ายเช่นกัน

(2) ประเภทของละครโทรทัศน์ตามแนวเรื่อง (Genre)

แนวเรื่อง (Genre) เป็นลักษณะการจำแนกประเภทของละครโทรทัศน์โดยพิจารณาจากเนื้อหาของละคร อาทิเช่น ละครชีวิตเรงรมย์ (Melodrama) ละครการต่อสู้ (Action) ละครตลก (Comedy) ละครชีวิต (Drama) หรือละครสืบสวนสอบสวน (suspense) เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจ

ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ ทั้ง 17 เรื่อง สามารถสรุปประเภทของละครตามแนวเรื่อง (Genre) ได้ดังนี้

ตาราง 4. 2 : ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวเรื่อง ที่ออกอากาศหลังข่าวภาคค่ำ ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556

รายชื่อละครโทรทัศน์ ที่ถูกร้องเรียน	ประเภทของละครโทรทัศน์แบ่งตามแนวเรื่อง (Genre)										
	Drama	Melodrama	Comedy	Action	Horror	Suspense	Thriller	Fantasy	History	Period	Folktale
1. สงครามนางฟ้า		✓									
2. เมียหลวง		✓									
3. วายุภักคมนตรี			✓		✓						
4. ดอกส้มสีทอง		✓									
5. แม่ยายที่รัก			✓								
6. กระบือบอล			✓								
7. ฉันทน์รักเธอนะ			✓								
8. ขุนเดช	✓			✓						✓	
9. แวมมยุรา		✓									
10. มหาয়ারคมี		✓									
11. ปิ่นอนงค์		✓									
12. แรงเงา		✓									
13. บ่วงรัก		✓									
14. เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์	✓			✓				✓			
15. กุหลาบไฟ				✓				✓			
16. ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น	✓										
17. ฟ้ายจรดทราย		✓									
รวม	3	9	4	3	1	0	0	2	0	1	0

จากตารางสรุปประเภทของละครโทรทัศน์ตามแนวเรื่อง (Genre) พบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 ส่วนใหญ่จะเป็นแนวเรื่องเกี่ยวกับละครชีวิตเรียมย์ (Melodrama) ที่มุ่งเน้นการสร้างความตื่นเต้นเร้าใจ และสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชม โดยไม่ต้อง

คำนี้ถึงเหตุผลมากนัก ละครแนวชีวิตเรียมหรือเมโลดรามานั้นจะมีโครงเรื่อง (Plot) เป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง มักเป็นเรื่องราวชีวิตรัก ความขัดแย้ง ชิงดีชิงเด่น การโต้ตอบบริภาษกัน ในขณะที่ตัวละครจะมีลักษณะธรรมเนียมนิยม เพื่อให้ผู้ชมจดจำได้ง่ายเช่น พระเอกจะต้องหล่อ นิสัยดี กล้าหาญ มีคุณธรรม มีอุดมการณ์ นางเอกจะต้องสวยงาม น่าใจดี อดทนต่อปัญหาอุปสรรค ในขณะที่ตัวร้ายจะแข็งแกร่ง หน้าตาไม่ดี และร้ายกาจไปทุกด้าน นอกจากนี้ยังมีลักษณะตัวละครแบบตายตัว (Typed Character) ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อายุการศึกษา สถานะและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษาพบว่า จากละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ทั้ง 17 เรื่อง เป็นละครแนวชีวิตเรียมหรือที่เรียกว่าละครแนวเมโลดราม่า (Melodrama) ถึง 9 เรื่อง อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า เมียหลวง ดอกส้มสีทอง แวมยุรา มาหารัศมี ปีนอนงค์ แรงเงา บ่วงรัก และฟ้าจรดทราย โดยละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนดังกล่าว มักมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตรักในแนวรักๆใคร่ๆของสามีภรรยา โดยปมความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นปมปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งภายในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นเพราะความเจ้าชู้ความมักมากของสามี ความหึงหวงของภรรยาจนกลายเป็นการไล่ล่า การล้างแค้นระหว่างเมียหลวงกับเมียน้อย แต่ในท้ายที่สุดหรือตอนจบของเรื่องก็มักจะจบลงด้วยความสุขความสมหวัง โดยในบทสรุปของเรื่องตัวร้ายจะได้ผลลัพธ์จากการกระทำ หรือ สำนึกผิดในที่สุด อาทิเช่น ความเจ้าชู้และความไม่รู้จักพอของ ดร. อนิรุทธิ์ ในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง เมียหลวง โดยเนื้อหาของเรื่องคือ ดร. อนิรุทธิ์ มีภรรยาที่เพียบพร้อมอย่าง ดร. วิกนดา อยู่แล้ว แต่เขาก็ยังไม่รู้จักพอไปมีผู้หญิงอื่นอีกมากมาย และเหล่าบรรดาเมียน้อยทั้งหลายก็ได้สร้างปัญหาให้ครอบครัวของเขาจนถึงเกือบจะต้องแตกแยก แต่ในที่สุด ดร. อนิรุทธิ์ และนางร้ายที่เป็นเมียน้อยก็สำนึกจากการกระทำของเขา หรืออย่างความเจ้าชู้ของ เจนภพ และแรงหึงหวงของ นพณา ในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง แรงเงา ปมปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดการไล่ล่าล้างแค้นระหว่างเมียหลวงกับเมียน้อยตามมา เมียน้อยที่ชื่อ มุตตา ทนต่อความอับอายไม่ไหวจึงฆ่าตัวตายที่สวนฝ้ายของ มุตตา จึงกลับมาแก้แค้นให้กับเธอ แต่ในที่สุดตอนจบหรือบทสรุปของเรื่องก็คลี่คลายลงด้วยดี ตัวละครตัวร้ายต่างสำนึกผิดในการกระทำของตน โดยบ้างก็ได้รับโทษจากการกระทำที่ตัวเองได้ก่อไว้ ส่วนตัวละครเอกก็ได้รับความสุขความสมหวัง เป็นต้น

ลักษณะของละครแนวชีวิตเรียมหรือเมโลดราม่า (Melodrama) จะเน้นการผูกเรื่องที่สร้างความสนใจเพื่อสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชมเป็นสำคัญ โดยที่ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจจะไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลมากนัก เช่น หลังจากที่ มุตตา แฝดน้องได้ฆ่าตัวตายเพราะทนต่อความอับอายในการได้ชื่อว่าเป็นเมียน้อย และทนต่อการกลั่นแกล้งของ นพณา ไม่ไหว มุนินทร์ แฝดพี่จึงเข้ามาสวมรอยเป็นมุตตาเพื่อหวังแก้แค้นให้กับการตายของน้องสาว ซึ่งในการกลับเข้ามาของ มุนินทร์ ในการเป็น มุตตา ก็เป็นไปได้ อย่างง่ายดายจนบางครั้งดูเหมือนไม่น่าจะเป็นไปได้ในความเป็นจริง เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนบางเรื่องที่ตั้งอยู่ในแนวเรื่องเมโลดราม่า อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ดอกส้มสีทอง เมียหลวง แรงเงา มาหารัศมี และ ปีนอนงค์

นั้น ก็ยังคงมีความโน้มเอียงในการเป็นแนวเรื่องประเภทแนวชีวิต หรือ ละครแนวดราม่า (Drama) หากพิจารณาถึงตัวเรื่องหรือตัวบทประพันธ์ เนื่องด้วยลักษณะของเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตครอบครัว ชีวิตรักสามีภรรยา ล้วนแล้วแต่มีที่มาจากเรื่องจริงในสังคมทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า ที่เนื้อหาเรื่องราวถูกสร้างขึ้นมาจากชีวิตจริงของแอร์โฮสเตสคนหนึ่ง ซึ่งเธอต้องพบเจอกับปัญหาการแย่งชิงทั้งในด้านความรักและในด้านการทำงาน หรือเรื่องเมียหลวง จากบทประพันธ์ของ กฤษณา อโศกสิน ที่เนื้อหาเรื่องราวสะท้อนสังคมของชีวิตครอบครัวของคนในปัจจุบัน โดยผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดเพื่อให้เห็นในมุมมองที่ว่าการแต่งงานมิใช่จุดจบที่แสนหวานเสมอไป แต่การแต่งงานเป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น การแต่งงานของ ดร. อนิรุทธิ์ และ ดร. วิกันดา ที่ต่างก็มีความชื่นชมว่าเหมาะสมและเพียบพร้อมกันในทุกด้าน แต่แท้จริงแล้วภายในครอบครัวของทั้งคู่กลับมีปัญหาต่างๆ มากมายที่ต้องเผชิญและร่วมฝ่าฟัน เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นดั่งชีวิตจริง แต่พอเนื้อเรื่องในลักษณะดังกล่าวถูกนำมาสร้างหรือผลิตเป็นละครโทรทัศน์ ก็จะถูกแต่งเพิ่มเติม เสริมแต่งเพื่อให้ละครมีสีสันและสนุกสนาน ชวนให้น่าติดตามมากขึ้น ทำให้บางครั้งเหตุผลที่แท้จริงในการกระทำหรือการแสดงออกของตัวละครไม่เด่นเท่ากับฉากที่เข้มข้นในละคร การเร้าเพื่อให้เกิดอารมณ์ การเพิ่มเติมสีสันความเข้มข้นของผู้ผลิตหรือผู้สร้างละครทำให้เนื้อเรื่องหรือการเล่าเรื่องราวของละครกลายเป็นละครที่มีแนวเรื่องประเภทเมโลดราม่า (Melodrama) ไป

นอกเหนือจากเรื่องชีวิตรักของสามีภรรยาที่มีความโน้มเอียงในการเป็นละครแนวชีวิต (Drama) แล้วนั้น ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียงประเภทเมโลดราม่า ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตรักในแง่มุมของการพิสูจน์ความรัก โดยปมความขัดแย้งเป็นปมปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างกันของคู่รักในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะนิสัย ในเรื่องของชนชั้นวรรณะ หรือในเรื่องของหน้าที่การงาน เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวถือเป็นลักษณะของเมโลดราม่าหรือแนวชีวิตเรจรมย์โดยแท้ ด้วยมีลักษณะเป็นเรื่องชวนฝัน อาทิเช่น ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียงเรื่อง ฟ้าจรดทราย พระเอกนางเอกมีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ ซึ่งความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ได้สร้างความเร้าใจเป็นที่ชวนให้น่าติดตามถึงจุดจบหรือความลงเอยของความรักของคนทั้งคู่ว่าจะผ่านพ้นไปได้อย่างไร โดยเรื่องราวจากฉากรักหวานซึ้ง ฉากเศร้าโศกสะเทือนใจ และฉากฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่างๆ จะถูกสร้างให้มีความน่าสนใจและเป็นที่น่าติดตามแก่ผู้ชม หรือในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียงเรื่อง แวมมยุรา ที่พระเอกมีพร้อมไปด้วยทรัพย์สินเงินทอง แต่ขาดความรัก ความอบอุ่น ซึ่งต่างจากนางเอกที่มีนิสัยหยิ่งทะนงแต่มาด้วยความจริงใจ โดยการนำเสนอเนื้อหาของละครเรื่องดังกล่าวเป็นการดำเนินเรื่องที่ต้องผ่านบทพิสูจน์ที่เรื่องเริ่มต้นจากการล่อลวง มาสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่รักแท้ที่ปรารถนาในที่สุด

แนวเรื่องประเภทละครตลก (Comedy) เป็นแนวเรื่องที่พบรองลงมาเป็นอันดับสองในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียง โดยพบว่ามี 4 เรื่อง อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องวายุภักตมนตรา แม่ยายที่รัก กระบือบาล และฉันทรักเธอนะ โดยทั้งหมดจัดอยู่ในประเภทละครรักเบาสมอง (Romantic Comedy) ที่เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความรักและการเผชิญกับปัญหาอุปสรรคของพระเอกนางเอก โดยเน้นความตลกขบขัน ความสนุกสนานอยู่ในการดำเนินเรื่องหรือในการเล่าเรื่องราว ตัวอย่างเช่น

ละครโทรทัศน์เรื่องแม่ยายที่รัก ที่พระเอกอย่าง “วันรบ” ต้องพยายามฝ่าฟันกับอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ได้แต่งงานกับ “มัทรี” สาวสถาปนิก โดยอุปสรรคที่เข้ามาขวางทางรักของเขาทั้งสองก็คือ “คุณนายติรกา” แม่ของมัทรีที่มีนิสัยดุ โหด และยังหวงลูกสาวเป็นที่สุด เป็นต้น

แต่หากพิจารณาการร้องเรียนที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ประเภทละครตลก จะพบว่าประเด็นการร้องเรียนที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นเพียงการร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมในภาพฉากที่ปรากฏเพียงเท่านั้น อาทิเช่น ในละครโทรทัศน์เรื่องวายุภักตมนตรา จะถูกร้องเรียนถึงภาพฉากการใส่บาตรที่ตัวละครไม่ได้ถอดรองเท้าขณะใส่บาตร หรือในละครโทรทัศน์เรื่องแม่ยายที่รัก ที่ถูกร้องเรียนถึงฉากการยื้อแย่งพวงมาลัยขั้รถกัน โดยผู้ร้องเรียนมองว่าเป็นภาพที่ไม่เหมาะสม และอาจก่อให้เกิดอันตรายหากผู้ชมนำไปลอกเลียนแบบ เป็นต้น

ละครแนวต่อสู้ (Action) และ ละครชีวิต (Drama) พบว่าเป็นละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนรองลงมาเป็นอันดับสาม โดยพบเป็นจำนวนที่เท่ากัน โดยในแนวเรื่องประเภทละครชีวิต (Drama) ได้แก่ละครโทรทัศน์เรื่อง ขุนเดช เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ และฮอริโมน...วัยว้าวุ่น โดยเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนประเภทละครชีวิต (Drama) หรือละครแนวรามานันท์ จะเป็นเรื่องราวที่มีการนำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตหรือการต่อสู้ ฝ่าฟันของตัวละครเอกที่คล้ายดั่งชีวิตมนุษย์จริงๆ คือมีทั้งดีและไม่ดีในตัวเอง อาทิเช่น ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น จะเป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของวัยรุ่น หรือกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยตัวละครส่วนใหญ่จะเป็นตัวละครแบบกลมคือมีทั้งดีและไม่ดีอยู่ในตัวเอง รวมไปถึงตัวละครมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เข้ามาในชีวิต ซึ่งตัวละครในเรื่องเปรียบได้ดั่งชีวิตวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะความเป็นจริงของสังคม เป็นต้น

แนวเรื่องประเภทละครการต่อสู้ หรือละครแนวแอ็คชั่น (Action) ได้แก่เรื่อง ขุนเดช เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ และกุหลาบไฟ โดยเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนประเภทละครการต่อสู้ จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวร้าย และในที่สุดตัวร้ายยอมพ่ายแพ้ให้กับตัวเอก เห็นได้ว่าละครโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในประเภทการต่อสู้ (Action) จะมีแนวเรื่องประเภทอื่นๆเข้ามาผสมอยู่ด้วยไม่ว่าจะเป็นประเภท ละครชีวิต (Drama) ละครเหนือจินตนาการ (Fantasy) เป็นต้น อาทิเช่น ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ จัดอยู่ในละครแนวชีวิต (Drama) , ต่อสู้ (Action) และจินตนาการ (Fantasy) หรือเรียกว่า ละครแนว Drama, Action, Fantasy ด้วยเนื้อหาของละครเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ของเหล่าวมลมนุษย์ที่ยึดมั่นในความดีเพื่อผดุงความดีงามให้คงอยู่ในประเทศชาติสืบไป โดยเหล่าวมลมนุษย์ที่ยึดมั่นในความดีดังกล่าวนั้นถูกนำเสนอผ่านตัวละครที่อยู่ในอาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ตั้งแต่ นายกรัฐมนตรี ตำรวจ หน่วยสืบราชการลับ เป็นต้น ตัวละครตัวต่างๆในเรื่องมีการดำเนินชีวิตตลอดจนหน้าที่ในการทำงานเป็นดั่งมนุษย์ในโลกแห่งความเป็นจริง ดังลักษณะของแนวเรื่องประเภทละครชีวิต (Drama) โดยเรื่องราวในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่องดังกล่าวจะนำเสนอหรือพูดถึงการต่อสู้กันของเหล่าบุคคลที่ยึดมั่นในความดี ชื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศชาติ กับคนเลวที่มีความโลภ

ยึดถืออำนาจชั่วร้าย ซึ่งในการต่อสู้กันนั้นมีการนำไสยศาสตร์ เวทมนตร์คาถาที่เกินจริงมาผสมผสาน ให้เรื่องราวน่าตื่นเต้นมากขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของแนวเรื่องประเภทจินตนาการ (Fantasy) ที่มีการหายตัวได้ มีคาถาอาคมทำให้มองไม่เห็น มีพลังอำนาจที่เกินมนุษย์ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการยอมรับได้ของผู้ชม โดยในตอนจบหรือบทสรุปของเรื่องราวเหล่ามวมมนุษย์ที่ผดุงซึ่งความดีก็จะชนะเหล่าตัวร้ายในที่สุด ดังลักษณะของแนวเรื่องประเภทการต่อสู้ (Action)

เห็นได้ว่าการที่ละครแนวการต่อสู้ (Action) มีลักษณะของแนวเรื่องเหนือจินตนาการ (fantasy) หรือมีความเกินจริงเข้ามาผสมผสานอยู่ในเนื้อหาของละครนั้น ทั้งนี้เพื่อให้การต่อสู้ของตัวละครเอกกับเหล่าวายร้ายมีอรรถรส มีความน่าตื่นเต้น หรือมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น โดยที่ผู้ชมเองก็สามารถที่จะยอมรับและเข้าใจถึงความเกินจริงหรือการเหนือความคาดหมายต่างๆ ได้อย่างไม่ตะขิดตะขวง ซึ่งในการใส่ความเหนือจริง อาทิ การมีพลังอำนาจ การมีคาถาเวทมนตร์ เข้าไปนั้น ทำให้ภาพความรุนแรงอันเกิดจากฉากการต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นการชกต่อย การวางระเบิด หรือการใช้อาวุธ ในความเป็นละครมีความเบาบางลง เนื่องจากผู้ชมเห็นว่าลักษณะของฉากดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นเพียงเรื่องราวในละครที่ไม่มีอยู่ในชีวิตจริง เนื่องจากในความเป็นจริงคนเราไม่สามารถมีอิทธิฤทธิ์ใดๆ ได้ ผู้ชมจึงไม่ค่อยมองว่าเนื้อหาการนำเสนอเรื่องราวในลักษณะดังกล่าวจะทำให้สังคมเสียหาย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่ามีกรรองเรียนเกิดขึ้นกับละครในแนวที่เหนือจริง

นอกจากที่ผู้วิจัยได้นำละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนมาวิเคราะห์ตามประเภทของละครโทรทัศน์เพื่อศึกษาภาพรวมของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนแล้วนั้น ลำดับต่อไปจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมาวิเคราะห์ผ่านแนวคิด SLVR ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับละครโทรทัศน์ไทย โดยนำเสนอไว้เป็นลำดับต่อไป

4.1.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านแนวคิด SLVR

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเด็นเนื้อหาในการร้องเรียนของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ตามโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) ที่ได้นำเสนอประเด็น SLVR ขึ้นมา เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาถึงความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทยในปี พ.ศ. 2551 โดยประเด็นเนื้อหาดังกล่าว เป็นประเด็นที่อธิบายเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (นลินี สีตะสุวรรณ, 2553, 74-75) อธิบายได้ดังนี้

S (sex) หมายถึง ละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงด้านเพศ เนื้อหาเป็นการแสดงออกทางเพศอย่างไม่เหมาะสม อาทิเช่น ความลามกอนาจาร ความโป๊เปลือย ความรุนแรงทางเพศ การแสดงความชื่นชมหรือเห็นว่าเรื่องลามกเป็นเรื่องปกติ หรือการแสดงออกถึงการมีสัมพันธ์ทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง เป็นต้น

L (language) หมายถึง ละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงด้านภาษา เนื้อหาที่มีการแสดงออกด้วย วาจาหรือภาษาที่ไม่เหมาะสม อันส่งผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจผู้ฟัง อาทิเช่น การใช้ภาษาหยาบคาย พุดจาข่มขู่ การใช้ภาษาส่อเสียด การใช้ภาษาที่เป็นการทำลายความงดงามของภาษา เป็นต้น

V (violence) หมายถึง ละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงด้านการกระทำ เนื้อหาที่มีการแสดงออกการใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้อื่นในลักษณะที่ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาปกติ รวมถึงความรุนแรงในลักษณะที่ดูเหมือนจริงมากเกินไป เช่น เลือดสาด การใช้อาวุธจ่อหัว เป็นต้น

R (representation) หมายถึง ละครที่มีเนื้อหาความรุนแรงด้านการใช้ภาพตัวแทน เนื้อหาที่มีการใช้ภาพตัวแทน ซึ่งเป็นการแสดงความดูหมิ่นเหยียดหยาม ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หรือแบ่งแยก อาทิเช่น การไม่ให้เกียรติเชื้อชาติ ศาสนา หรือชนชั้นที่แตกต่างกัน การแบ่งแยกบทบาทในอาชีพการงาน เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะอ้างอิงคำจำกัดความของแนวคิด SLVR ที่ถูกสร้างขึ้นโดยโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) นำมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ว่าประเด็นเนื้อหาของละครที่ถูกร้องเรียนเรื่องในแต่ละเรื่อง จัดอยู่ในความรุนแรงด้านใด โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ ดังนี้

(1) ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex)

ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex) จะพิจารณาจากภาพ เสียง และเนื้อหาที่อาจทำให้ผู้ชมโดยเฉพาะในวัยเด็กและเยาวชน เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ ซึ่งมีความหมายครอบคลุมไปถึงด้านการแต่งกาย อาทิเช่น ความโป๊เปลือย เน้นโชว์สัดส่วนของอวัยวะ ต้องห้ามหรือมีเจตนาในการยั่วยุกามารมณ์ เป็นต้น รวมไปถึงด้านการแสดงท่าทาง หรือกิริยาที่ไม่เหมาะสม อาทิเช่น ลามกอนาจาร ล่วงละเมิดทางเพศ หรือข่มขืน เป็นต้น

โดยจากการวิเคราะห์ศึกษาพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 เป็นประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ 9 เรื่องจาก 17 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 สงครามนางฟ้า

ออกอากาศ : สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

บริษัทที่ผลิต : บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 - วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551

ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้าถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยจากการศึกษาพบว่าในส่วนของภาพได้มีการร้องเรียนเข้ามาเกี่ยวกับเครื่องแบบการแต่งกายของตัวละครที่อยู่ในอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน (แอร์โฮสเตส) ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าชุดเครื่องแบบที่ตัวละครสวมใส่นั้นนำเสนอภาพเพื่อดึงดูดทางเพศ และโชว์ความเซ็กซี่เน้นสัดส่วนมากจนไม่คำนึงถึงความถูกต้องของกฎระเบียบการแต่งกายของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความสุภาพและสง่างาม โดยผู้ร้องเรียนมองว่าการแต่งกายที่ถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสายการบินของประเทศไทยเป็นไปไม่ได้ที่เครื่องแบบของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินหรือแอร์โฮสเตสจะมีลักษณะสั้นขึ้นมาเหนือเข่าและผ่าทางด้านหน้าอย่างในละครเรื่องสงครามนางฟ้า โดยเครื่องแบบของแอร์โฮสเตสที่ถูกต้อง ส่วนใหญ่จะเป็นระดับเข่าลงไปหรือไม่ก็เป็นกางเกง เพราะต้องการความคล่องตัวในการทำงาน ประกอบกับแอร์โฮสเตสไม่ได้ทำงานเพียงแค่บริการเรื่องอาหารหรือเครื่องดื่มเท่านั้น แต่หน้าที่หลักสำคัญก็คือต้องให้ความปลอดภัยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้โดยสาร ดังนั้นผู้ร้องเรียนจึงเห็นว่าการนำเสนอภาพของละครไม่มีลักษณะของความเป็นจริง แต่มุ่งเน้นแต่ภาพที่มีความล่อแหลม ซึ่งการนำเสนอภาพดังกล่าวนี้ผู้ร้องเรียนมีความเห็นว่าจะเป็นการทำให้ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเสียหายได้

และสำหรับประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศในส่วนของเนื้อหานั้น จากการศึกษพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าสงครามนางฟ้ามุ่งเสนอเนื้อหาที่เน้นแต่เรื่องในเชิงของชู้สาว ตัวละครฝ่ายหญิงเอาแต่ตบตีกันเพื่อแย่งผู้ชาย ตัวละครมีสิทธิเสรีภาพทางเพศมากเกินไป ซึ่งผู้ร้องเรียนมองว่าเป็นการเผยแพร่ภาพที่ขัดต่อจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงามของไทย

ภาพที่ 4. 1 : แสดงถึงชุดเครื่องแบบใน “สงครามนางฟ้า” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม

เรื่องที่ 2 เมียหลวง

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 – วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2552

ละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวงถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพและเนื้อหาที่เน้นแต่การนำเสนอถึงเรื่องราวทางเพศมากเกินไปและเผยให้เห็นอย่างโจ่งครึ่ม โดยจากการศึกษาพบว่าในส่วนของภาพ มีการร้องเรียนถึงการแต่งกายของตัวละคร “อรอินทร์” ที่ดูเซ็กซี่ ล่อแหลมและวาบหวิวเกินไป รวมถึงในฉากการแสดงออกถึงการมีความสัมพันธ์ทางเพศ หรือฉากบทรัก มีการแสดงออกหรือนำเสนอให้เห็นอย่างโจ่งแจ้งมากเกินไป

และสำหรับประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศในส่วนของเนื้อหานี้ พบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าเนื้อหาของละครนั้นมีแต่เรื่องของการแย่งผัวแย่งเมีย การกระทำของตัวละครที่เป็นตัวร้ายขัดต่อศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ประกอบกับช่วงเวลาในการออกอากาศอยู่ในเวลา 20.30 น. ซึ่งเยาวชนยังไม่นอน ผู้ร้องเรียนจึงกังวลว่าเนื้อหาของเรื่องอาจจะทำให้เยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างได้

ภาพที่ 4. 2 : แสดงถึงภาพการแสดงออกทางเพศอย่างโจ่งครึ่มที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมและอาจก่อให้เกิดการเลียนแบบ

ภาพที่ 4. 3 : แสดงถึงการแต่งกายของตัวละคร “อรอินทร์” ใน “เมียหลวง” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าวาบหวิว

เรื่องที่ 3 ดอกส้มสีทอง

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 – วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทองถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพและเนื้อหาของตัวละคร ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศในส่วนของภาพ จากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่ามีการเผยแพร่ภาพบทรักลึกซึ้งหรือฉากการมีเพศสัมพันธ์ (Love Scene) มากเกินไป อาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบได้

ภาพที่ 4. 4 : แสดงฉากบทรักลึกซึ้ง (Love Scene) ใน “ดอกส้มสีทอง” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม

ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศในส่วนของเนื้อหาพบว่า ผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเรื่องดอกส้มสีทองมุ่งเน้นแต่การนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวทางเพศ โดยเฉพาะการกระทำของตัวละครเอกอย่าง “เรยา” ที่มีพฤติกรรมที่ชอบแย่งสามีคนอื่น มีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับชายมากหน้าหลายตาได้โดยไม่รู้สำนึกถึงความผิดชอบชั่วดี การยอมใช้เรือนร่างของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวนี้ ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่ควรนำมาแพร่ภาพออกอากาศเพราะอาจเป็นการชักจูงหรือชี้นำไปในทางที่ผิด ด้วยพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผิดจารีตประเพณีไทย และอาจเป็นตัวเร้าชักจูงให้วัยรุ่นที่เป็นหญิงสาวใจกล้าลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวได้

ภาพที่ 4. 5 : แสดงถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวละคร “เรยา” ที่มีสัมพันธ์กับชายมากหน้าหลายตา

เรื่องที่ 4 ฉันทักเรณนะ

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 – 12 เมษายน พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องฉันทักเรณนะถูกร้อยเรียงในเรื่องของภาพที่ปรากฏ โดยภาพที่ถูกร้อยเรียงนั้นเป็นภาพฉากจบของละครในส่วนที่เป็นการขึ้นเครดิตขอบคุณผู้สนับสนุนรายการที่ออกอากาศในวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2555 เวลาประมาณ 22.25 น. ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าภาพการนำเสนอฉากจบของละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวมีภาพการกอดจูบกันของพระเอกนางเอกเยอะและโจ่งแจ้งมากเกินไป ไม่เหมาะสมที่จะนำมาออกอากาศ เพราะอาจเกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบได้ จึงประสงค์ให้มีการตรวจสอบละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว

ภาพที่ 4. 6: แสดงภาพฉากจบของละครเรื่อง “ฉันทักเรณนะ” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม

เรื่องที่ 5 มหายารัศมี

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2555 – 10 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องมหายารัศมีถูกร้องเรียนในเรื่องของการนำเสนอภาพที่ไม่เหมาะสม โดยจากการศึกษาพบว่า ผู้ร้องเรียนได้มีการร้องเรียนถึงฉากที่ออกอากาศในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2555 โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าการนำเสนอภาพตัวละครผู้หญิงแต่งกายโป้เปลือย ไม่เหมาะสม และในฉากเดียวกันยังมีการแสดงออกทางการมีเพศสัมพันธ์อย่างโจ่งแจ้ง โดยตัวละครชายมีการชุกไช้ชอกคอตัวละครหญิง ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นฉากที่ล่อแหลม และไม่สมควรแก่การนำมาออกอากาศ เพราะเด็กและเยาวชนอาจนำไปเลียนแบบได้ โดยฉากดังกล่าวเป็นตอนที่นางร้ายสวมชุดนอนนั่งอยู่ที่ห้องนั่งเล่นภายในบ้าน ลูกน้องของสามีเธอเดินเข้ามาในบ้าน ซึ่งเธอรู้ว่าวันนี้สามีเธอไม่กลับบ้าน ทั้งคู่ซึ่งต่างมีท่าทีที่เล่นหูเล่นตาให้กันอยู่แล้ว ก็ได้มีสัมพันธ์ลึกซึ้งกันในห้องนั่งเล่น

ภาพที่ 4. 7: แสดงถึงภาพการแต่งกายโป้เปลือยและฉากการมีเพศสัมพันธ์ ใน “มหายารัศมี” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม

เรื่องที่ 6 ปีนอนงค์

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท มุมใหม่ จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2555 – 3 สิงหาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องปীনอนงค์ถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพที่ออกอากาศในวันที่ 13 กรกฎาคม 2555 จากการศึกษาค้นพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าว่ามีฉากจูบปากกันของพระ-นางมากและยาวนานเกินไป โดยฉากจูบกันในตอนดังกล่าวที่ได้มีการร้องเรียนเข้ามานั้นมีเนื้อหาและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นฉากที่นางเอกหรือปীনอนงค์เดินหนีพระเอกออกมาจากกลางถนน พระเอกวิ่งตามมาปรับความเข้าใจในเรื่องที่เคยเข้าใจผิดว่านางเอกเป็นคนวางยาเขา แต่แท้จริงแล้วปীনอนงค์โกหกว่า

ตนเองเป็นคนวางยาเพื่อปกป้องแม่ของเธอที่ถูกเจ้านายหลอกใช้ให้ทำ ในฉากดังกล่าวเป็นตอนที่นางเอกพูดโทษตัวเองว่าเธอเองที่เป็นคนไม่ดี ไม่ควรเข้ามาในชีวิต และไม่สมควรที่จะเป็นภรรยาของเขา พระเอกจึงดึงตัวนางเอกเข้ามาจูบปาก

ภาพที่ 4. 8: แสดงภาพการจูบปากกันของพระนางใน “ปีนอนงค์” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่านานเกินไป

(2) เป็นฉากที่นางเอกมาหาพระเอกที่บ้านด้วยความเสียใจระคนโมโหเพราะคิดว่าพระเอกจับเอาตัวแม่ของเธอไปด้วยหวังแก้แค้น เมื่อเจอพระเอก นางเอกจึงพูดจาใส่ด้วยความโมโห แต่ยังไม่ทันจะพูดจบประโยค พระเอกก็จูบปากเธอสวนกลับ พอทั้งคู่ผละออกจากกันนางเอกก็จะพูดว่าพระเอกอีกครั้ง พระเอกจึงดึงเธอมาจูบอีกครั้ง เพื่อให้เธอหยุดพูดและหยุดส่งเสียงดัง

ภาพที่ 4. 9: แสดงภาพการจูบปากใน “ปีนอนงค์” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าบ่อยและนานเกินไป

เรื่องที่ 7 แรงเงา

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

บริษัทที่ผลิต : บริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงาถูกร้องเรียนในเรื่องของเนื้อหา โดยจากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนมีความเห็นว่าละครเรื่องดังกล่าวมีเนื้อหาที่ล่อแหลม โดยเน้นแต่การแสดงออกทางเพศ และแสดงออกถึงค่านิยมทางเพศที่ผิด เพราะตอกย้ำกับค่านิยมเดิมๆที่ผู้ชายจะต้องเป็นใหญ่ในครอบครัวและมีภรรยาได้หลายคน ขณะเดียวกันยังตอกย้ำเรื่องการแก้ปัญหาของเมียหลวงที่ต้องไปตามล่าเมียน้อย ส่วนทางฝ่ายเมียน้อยหรือผู้หญิงอีกฝ่ายก็ต้องตามมาล้างแค้น ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่ใช่ทางออกที่

สร้างสรรค์ และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อเด็กและเยาวชน อาจก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบ

ภาพที่ 4. 10 : แสดงภาพละครโทรทัศน์เรื่อง “แรงเงา” ที่นำเสนอถึงการแสดงออกทางเพศ

เรื่องที่ 8 กุหลาบไฟ

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดีวันทีวี จำกัด

วันที่ออกอากาศ : วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 – วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2556

ละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟถูกร้องเรียนในเรื่องของการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ (RATING) ของละครเรื่องดังกล่าวไม่ถูกต้อง เนื่องด้วยละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟ มีการจัดระดับความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ “ท” (ทั่วไป) ที่สามารถรับชมได้ทุกวัยและไม่มีเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม แต่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาของละครดังกล่าวกลับมีภาพและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกับสัญลักษณ์ “ท” (ทั่วไป) โดยจากการศึกษาพบว่า การร้องเรียนในส่วนของภาพนั้น เป็นเรื่องของการแต่งกายของตัวละครหญิงที่ไม่สุภาพเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นตัวละครนางเอก นางร้าย ที่ใส่เสื้อผ้าเน้นโชว์ความวาวหวิว และโดยเฉพาะตัวละคร “อรชร” โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่า “อรชร” แต่งกายไม่สมควรกับบทบาทที่ได้รับ เนื่องจากในเรื่อง “อรชร” สวมบทบาทเป็นนิสิตนักศึกษา ดังนั้นจึงไม่สมควรที่จะแต่งตัวโป๊ๆ ใส่ชุดนุ่งสั้น ใส่เสื้อเกาะอก และไปในสถานที่อโคจร เพราะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีและอาจทำให้เด็กและเยาวชนเลียนแบบได้

ภาพที่ 4. 11: แสดงการแต่งกายของตัวละครนักร้อง ทั้งตัวเอกและตัวร้าย ใน “กุหลาบไฟ” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าล่อแหลม โป้เปลือย ไม่เหมาะสม

ภาพที่ 4. 12 : แสดงการแต่งกายของตัวละคร “อรชร” ใน “กุหลาบไฟ” ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าแต่งกายไม่เหมาะสมกับบทบาทนัศึกษาศึกษา

และสำหรับประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศในส่วนของเนื้อหานั้น พบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าฉากเนื้อหากำหนดนำเสนอที่ไม่เหมาะสมมีรายละเอียดดังนี้

(1) ฉากการมีสัมพันธ์กึ่งของตัวละคร “ชูชิต” และ “อรชร” ซึ่งตัว “อรชร” เองนั้นยังเป็นนักศึกษาอยู่ จึงเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมเพราะอาจเกิดการเอาไปเป็นแบบอย่างให้กับเด็กและเยาวชนได้ โดยฉากดังกล่าวเป็นตอนที่ “ชูชิต” แฟนของ ไศลา หรือนางเอกนั้น ได้ไปเที่ยวผับแห่งหนึ่งและไม่ยอมรับสายโทรศัพท์ “อรชร” น้องสาวของไศลาที่เป็นแฟนลับๆอยู่กับชูชิต อรชรจึงเข้ามาอละวาดผู้หญิงกลุ่มที่นั่งอยู่กับชูชิต และมีปากเสียงกัน แต่ในที่สุดอรชรก็หยุดอละวาดเพราะชูชิตพาอรชรกลับ และต่อด้วยการไปมีสถานสัมพันธ์รักกัน

ภาพที่ 4. 13: แสดงภาพเหตุการณ์ “อรชร” บุกมาอาละวาด “ชูชิต” ที่ผับ และต่อด้วยการไปมีสัมพันธ์รักกัน ใน “กุหลาบไฟ”

(2) ฉากที่อรชรเปิดประตูเข้าไปเห็นสาวนักร้องกับชายคนหนึ่งกำลังมีฉากเลิฟซีนกันบนเตียง อรแสดงสีหน้าพิงพอใจ เพราะลวงใจ ว่านักร้องสาวไม่ได้ชอบหรือมีใจให้กับ ชูชิต แฟนลับๆของเธอ ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าแม้จะไม่ได้เห็นภาพนั้น แต่การแสดงพฤติกรรมของอรชรก็ไม่สมควร เนื่องจากยังเป็นนิสิตนักศึกษาอยู่

ภาพที่ 4. 14 : แสดงภาพเหตุการณ์ “อรชร” เปิดเข้าไปเห็น สาวนักร้อง กำลังมีสัมพันธ์รักกับชายคนหนึ่ง ใน “กุหลาบไฟ”

เรื่องที่ 9 ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น

ออกอากาศ : GMM ONE

บริษัทที่ผลิต : บริษัท นาดาวบางกอก

วันที่ออกอากาศ : วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 – วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2556

ละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น เป็นละครโทรทัศน์ประเภทซีรีส์ (TV Series) ที่นำเสนอเรื่องราวจบเป็นตอนๆไปในแต่ละอาทิตย์ โดยอยู่ในภายใต้แนวเนื้อหาหลักเดียวกัน สำหรับ

ประเด็นเนื้อหาที่ถูกร้องเรียนเข้ามาเกี่ยวกับเรื่องเพศนั้น จากการศึกษา พบว่า ผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเรื่องดังกล่าวมีการนำเสนอเนื้อหาที่ชวนให้ผู้ชมคิดและจินตนาการไปในทางที่ไม่ดี ถึงแม้ว่าภาพจะไม่ได้แสดงให้เห็นอย่างโจ่งแจ้งก็ตาม โดยฉากที่ถูกร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเนื้อหาทางเพศ มีรายละเอียดดังนี้

(1) ตอนที่ 1 เทสโทสเตอร์โรน ฉากการมีเพศสัมพันธ์ในห้องน้ำที่ยังสวมชุดนักเรียนอยู่ โดยในฉากเป็นตอนที่เด็กนักเรียนชาย “วิน” เดินออกมาจากห้องน้ำชาย พร้อมกับชุดชิปกางเกงและติดกระดุมเสื้อเดินออกจากห้องน้ำไป สักพักเด็กนักเรียนหญิง “สไปร์ท” เดินออกมาจากห้องน้ำห้องเดียวกันกับ “วิน” พร้อมกับเอาเสื้อใส่เข้าไปในกระโปรงและจัดเนคไทให้เรียบร้อยก่อนเดินออกจากห้องน้ำไป ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่า ฉากดังกล่าวถึงแม้จะไม่เห็นภาพการมีสัมพันธ์รัก แต่การที่เดินออกมาจากห้องน้ำชายและจัดเสื้อก็ทำให้ผู้ชมจินตนาการได้ว่าเกิดอะไรขึ้น ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่า เป็นฉากที่มีความล่อแหลมก่อให้เกิดการจินตนาการ และอาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการลอกเลียนแบบได้

ภาพที่ 4. 15 : แสดงภาพเหตุการณ์ที่ “วิน” เดินออกมาจากห้องน้ำ “สไปร์ท” เดินตามออกมา โดยมี “ไผ่” กำลังล้างหน้าอยู่ข้างหน้าห้องน้ำและเป็นผู้เห็นเหตุการณ์

(2) ตอนที่ 2 ตอนโตพามีน ฉากกำลังมีเพศสัมพันธ์ในห้องวิทยาศาสตร์ แต่สุดท้ายแล้วเด็กนักเรียนผู้หญิงหรือ “สไปร์ท” ก็ไม่ยอมเนื่องจากเด็กนักเรียนชายไม่ได้พกถุงยางมา โดยในฉากดังกล่าวเป็นภาพห้องวิทยาศาสตร์ โดยมีรองเท้าของเด็กนักเรียนสองคู่ไหล่ออกจากโต๊ะนักเรียน

เสียงเด็กนักเรียนหญิงหรือ “สไปร์ท” พูดว่า “ถุงยางมีปะ”

เด็กนักเรียนชาย : “โห พี่นี่มันโรงเรียนนะ”

“สไปร์ท” จึงถีบเด็กผู้ชายออกมา และพูดว่า “อะไรวะ เมื่อกี้บอกมีไง”

เด็กนักเรียนชาย : มีดิพี่มีอารมณ์

สไปร์ท : อารมณ์ฉันก็มี แต่ถ้าไม่มีถุงยางก็อดเว้ย และสไปร์ทก็โมโหเดินออกไป

ซึ่งฉากดังกล่าว ผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นการแสดงออกถึงเรื่องทางเพศโจ่งแจ้งมากเกินไป โดยเฉพาะสถานที่ และตัวละครที่ยังเป็นเด็กนักเรียน ถึงแม้จะไม่เห็นภาพที่ลามกอนาจาร แต่ก็ไม่สมควรที่จะนำมาเสนอ เพราะอาจทำให้เกิดการเลียนแบบและเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน

ภาพที่ 4. 16 : แสดงภาพเหตุการณ์ฉากกำลังมีเพศสัมพันธ์ในห้องวิทยาศาสตร์

(2) ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องภาษา (Language)

ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องภาษา (Language) จะพิจารณาจากเสียง และเนื้อหาที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องภาษา อาทิ ภาษาลามก หยาบโลน ภาษาส่อทางเพศ ล่อแหลม หมิ่นเหม่ ภาษาที่หยาบคาย คำด่าทอ ก้าวร้าว ส่อเสียด ดูหมิ่นเหยียดหยามนำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือเป็นวิธีการสื่อสารทางวจนภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความอาฆาตมาดร้าย รุนแรง ช่มชู้ รวมไปถึงลักษณะที่เป็นการทำลายความงดงามของภาษา การผิดหลักทางไวยากรณ์และความหมาย เป็นต้น

ทั้งนี้ นอกจากที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิด SLVR มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยก็ยังได้นำบทสนทนา (dialogue) ที่ใช้พูดกันในเรื่อง มาเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดความรุนแรงทางด้านภาษาด้วย และนำเสนอผลการวิจัยเป็นบทสนทนา (dialogue) ของตัวละครในเรื่องที่ถูกร้องเรียน โดยจากการวิเคราะห์ศึกษาพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 เป็นประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา 5 เรื่อง จาก 17 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 ดอกส้มสีทอง

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด
 วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 – วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ละครเรื่อง "ดอกส้มสีทอง" มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเป็นเมียน้อย การแย่งชิงสามีของคนอื่นมาเป็นของตนผ่านตัวละคร “เรยา” ตัวละครเอกของเรื่อง จากการศึกษา พบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเรื่องดังกล่าว มีการใช้ภาษา คำพูด ที่ไม่เหมาะสม มีคำพูดการใช้ภาษาที่รุนแรงมากเกินไป เช่น คำบุพการีผู้ให้กำเนิดด้วยภาษาที่หยาบคาย พูดจาข่มขู่เชิงอาฆาตต่อผู้อื่น รวมถึงการสื่อสารกันของตัวละครต่างฝ่าย ก็มีแต่ภาษาที่จบบ้าง หยาบคาย ส่อเสียด ทำร้ายกันจนเห็นการกระทำคำพูดเช่นนี้เป็นเรื่องปกติ ซึ่งความไม่เหมาะสมทางด้านภาษานั้น ผู้ร้องเรียนเห็นว่าอาจทำให้เด็กและเยาวชนลอกเลียนแบบ รวมถึงอาจเป็นการทำให้คำพูดต่างๆในละครที่หยาบคายไม่สุภาพเหมาะสม กลายเป็นคำพูดที่นำมาใช้กันจนเป็นเรื่องชินไปในสังคมแห่งความเป็นจริง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างบทสนทนาที่ผู้ร้องเรียนและผู้ชมได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันถึงความไม่เหมาะสมทางการใช้คำพูดภาษา ในละครเรื่องดอกส้มสีทอง ดังนี้

(1) ฉาก “เรยา” ต่ำว่าใส่แม่ของตัวเอง เพราะน้อยเนื้อต่ำใจที่ตัวเองเกิดมาต่ำต้อย และไม่มีเหมือนคนอื่นเขา โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าคำพูดที่เรยาพูดในละครนั้นแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว และเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับเด็กและเยาวชน โดยมีบทสนทนา (dialogue) ดังนี้

เรยา : แม่ทำไมแม่ถึงต้องไปเป็นคนใช้หะ ทำไม
 แม่ : อะไรลูก
 เรยา : ทำไมแม่ไม่เลือกทำงานที่มันดีๆหน่อย ทำไมไม่ไปเป็นครู ไปเป็นพยาบาล เป็นเสมียนก็ได้ ทำไมถึงเลือกมาเป็นคนใช้ ทำไมแม่ไม่เลือกทำงานที่ลูกจะได้ไม่ต้องอายเค้า ทำไมแม่ไม่เลือกคนที่จะมาเป็นพ่อฟ้าให้มันดีๆหน่อย ฟ้าจะได้ไม่ต้องอายเค้า เวลามีคนถามถึงพ่อ ทำไมถึงเลือกแขกยาม ฟ้าไม่ยอมก็มีพ่อเป็นแขกยาม รู้ไหมเวลามีคนถามว่าพ่อฟ้าทำอะไรอะ ฟ้าไม่ยอมตอบเลย ฟ้าอายเค้า แม่เข้าใจไหม
 แม่ : (ร้องไห้เสียใจ) ฟ้าทำไมว่าแม่อย่างนี้
 เรยา : แม่หยุดร้องสักทีได้ไหม ฟ้ารำคาญ ทำไมฉันถึงไม่เหมือนคนอื่น ทำไมถึงเกิดมาจน ทำไมต้องเกิดมาต่ำต้อย

ภาพที่ 4. 17 : แสดงภาพเหตุการณ์ “เรยา” พูดจាក้าวร้าวใส่แม่ตนเอง ใน “ดอกส้มสีทอง”

(2) ฉาก “สินธร” ขับรถมาส่ง “เรยา” หรือ “ฟ้า” กลับบ้าน สินธรจอดรถที่หน้าบ้านเรยา และพยายามที่จะรุกเร้า แต่เธอไม่เล่นด้วย โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าตอนดังกล่าวมีการใช้ภาษาที่รุนแรง ไม่เหมาะสม คือในประโยคที่เรยาพูดว่า “ถ้าฟ้าต้องเสียตัว ฟ้าต้องได้เป็นแอร์” โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่า ประโยคคำพูดดังกล่าวเป็นคำพูดที่ผิดศีลธรรมจรรยา และเป็นการชักจูงไปในทางที่ไม่ถูก และทำให้อาจก่อให้เกิดค่านิยมที่ผิดในสังคมไทย

- สินธร : (พยายามรุกเร้าฟ้า) ทำไมจะฟ้า ฟ้าไม่เชื่อใจผมเลยหรอคนดี
- เรยา : ฟ้าเชื่อท่านค่ะ แต่ฟ้าเป็นคนจน เป็นคนรากหญ้า ฟ้าไม่มีอะไรเลยในชีวิตนอกจาก (ก้มมองที่ตัวเอง) สิ่งที่ท่านเห็น ถ้าฟ้าตัวดำมืดมี หน้าตาปุเปะ ท่านจะรักฟ้าไหมคะ ถ้าฟ้าหน้าตาปุเปะ แต่มีเส้นมีนามสกุลใหญ่ ร่ำรวย ฟ้าก็อาจจะได้เป็นแอร์ แต่ฟ้าอะ ปริญญาตรีก็ไม่จบ เป็นใครมาจากไหนก็บอกไม่ได้ แม้ก็เป็นคนใช้ ต่อให้ฟ้า ตะเกียกตะกายสุดแรง ฟ้าก็คงไม่ได้เป็นแอร์หรอกค่ะ ฟ้าเกิดมาต่ำต้อยติดดิน คนจิกหัวเรียกอีกแซก แต่ฟ้าก็สาบานกับตัวเองนะคะ ว่าฟ้าจะต้องเป็นนางฟ้าให้ได้ มันเป็น ความฝันที่ฝังอยู่ในใจมาตลอดชีวิต
- สินธร : ฟ้า และฟ้าจะให้ผมช่วยยังไงล่ะ เรื่องวุฒิการศึกษานี้มันสำคัญมาก ผมทำอะไรไม่ได้
- เรยา : ถ้ายังงั้นฟ้าก็คงต้องจบความฝันของตัวเอง
- สินธร : ฟ้าจำ ฟ้ามาอยู่กับผมได้นะ ผมเลี้ยงฟ้าได้ ฟ้าไม่ต้องเป็นแอร์หรอก
- เรยา : ถ้าฟ้าต้องจบความฝันของตัวเอง ฟ้าขอเลือกที่จะไม่เสียอะไรเลยคะ **ถ้าฟ้าต้องเสียตัว ฟ้าต้องได้เป็นแอร์**
- สินธร : นี่หมายความว่าต้องแลกกันเท่านั้นหรอฟ้า ไม่มีเรื่องของหัวใจเข้ามาเกี่ยวข้องงั้นเลยหรอ
- ฟ้าจำ ผมรักฟ้านะ ยิ่งนับวันยิ่งรักมาก
- เรยา : ฟ้าก็รักท่านค่ะ ฟ้าบอกท่านแล้วไงคะ ฟ้าไม่เคยเจอใครที่มีเสน่ห์เหมือนท่าน ท่านทำให้ฟ้ารู้สึกว่ ฟ้าปลอดภัย อบอุ่น รู้สึกเหมือนฟ้าเป็นคนที่มีคนรักคนห่วงกับเขา เหมือนกัน (ร้องไห้)
- สินธร : ฟ้า ผมจะช่วยให้ฟ้าได้เป็นแอร์ของบริษัทสยามแอร์ไลน์
- เรยา : (ยิ้มกริ่มกริ่ม)

ภาพที่ 4. 18 : แสดงภาพเหตุการณ์ “เรยา” กับ “สินธร” กำลังพูดคุยกันในรถ โดยสินธรขอมีสัมพันธกริ๊งกับเรยา แต่เรยาไม่ยอมจนกว่าสินธรจะทำให้เธอได้เป็นแอร์โฮสเตส

(3) ฉาก “เด่นจันทร์” บุ๊กมาหา “เรยา” ที่คอนโด เพื่อมาขู่เรยาให้เลิกยุ่งกับ “คุณใหญ่” สามีมของ ญาติ เพื่อนที่สนิทของเด่นจันทร์ โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าฉากดังกล่าวมีการใช้ภาษาที่รุนแรง หยาดคายเกินไป คำพูดที่ว่าร้ายกันของตัวละคร “เด่นจันทร์” ถือเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามนำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เด่นจันทร์ : (บุ๊กเข้าในห้องของเรยาพร้อมลูกน้อง) อ้าว นึกว่าอยู่คนเดียว ถ้ารู้ว่าซุกผู้ชายอยู่จะ ไม่มารบกวนเลย ไหนบอกว่าท้องไง

เรยา : ออกไป ถ้ายังไม่ออกไป (ซูโทรศัพท์มือถือขึ้นมา) ขอหาบุกรุกขึ้นหน้าหนึ่งได้นะจะบอกให้

เด่นจันทร์ : โทรเลยสิ เรื่องของเธอขึ้นหน้าหนึ่งสนุกกว่าเยอะเลย

เรยา : ฉันทันทีแต่เธอสิคุณเด่นจันทร์ ซลธิ ผัวเธอก็เรื่องเยอะนะจะบอกให้

เด่นจันทร์ : เอาเลยยังงี้เค้าก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อยู่แล้ว นพ...ถ่ายรูป คุณใหญ่จะต้องเห็นรูปพวกนี้

เด่นจันทร์ : นีนางเรยา จำไว้นะ อย่าไปประรานครอบครัวเพื่อนของฉัน อย่าไปทางสิทธิ์อะไรอีก แกจะไดเท่าที่แกควรจะได้ คุณใหญ่ไม่ใช่คนใจดำ แต่ถ้าอยากได้อะไรมากกว่านี้มา เอาที่ฉัน ฉันจะให้ แต่ถ้าเธอไม่ฟัง ยังไม่หยุด เธอตาย ฉันจะสั่งฆ่าเธอเลย จำไว้

เรยา : ออกไป อย่ามาวางอำนาจแฉฉนี้ฉันไม่กลัวแกหรอก

เด่นจันทร์ : ใช่ ฉันมีอำนาจ แกก็น่าจะรู้ว่าอำนาจเงินมันมีอิทธิพลแค่ไหน แกยังเคยยอม สยบให้กับอำนาจเงินของฉันเลย หรือว่าใช้เงินหมดแล้วเลยสิม เอาไปใช้อะไรหมดทะเล หรือว่าเลี้ยงไอ้ตัวไว้แบบนี้จนหมด (หันมามองนัท เพื่อนผู้ชายของเรยา)

นัท : นี่คุณ คุณเข้าใจผิดแล้ว ผมเป็นแค่เพื่อน

เด่นจันทร์ : นี่แก คนอย่างแกฉันไม่พูดด้วยให้เสียปากหรอก อย่ามาสะออะตอบ คนอย่างแกมีแค่หน้าที่เดียว คือนอนรอรับเงินจากอีนี่

เรยา : ไป ออกไป (เขวี้ยงข้าวของใส่)

เด่นจันทร์ : นังเรยา เลิกรังควานเพื่อนของฉัน เค้าสูงกว่าเธอมาก คนอย่างแกไม่ได้เศษฐีสักอง เขาไม่ว่าจะด้านไหน ทั้งเทือกเขาเหล่ากอ ทั้งการศึกษา ทั้งสังคม มันคนละชั้นกัน

อย่าฝอยเอาตัวเข้ามาเปรียบเทียบกับเขา คุณใหญ่ไม่มีวันเห็นเธอดีกว่าภรรยาเขา
 หรอก เพื่อนฉันเป็นเพชร เธอเป็นแค่กระเบื้อง หรือถ้าจะเป็นดอกไม้เนี่ยก็เป็นได้แค่
 ดอกไม้ริมทาง ถึงสีจะสวยดี ก็ไม่มีใครเอาใส่แจกันหรอก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะ
 มันเป็นดอกไม้สีทองไง

ภาพที่ 4. 19 : แสดงภาพเหตุการณ์ “เด่นจันทร์” พร้อมลูกน้องบุกไปหา “เรยา” เพื่อข่มขู่ให้
 เรยาเลิกยุ่งกับสามีของเธอ

เรื่องที่ 2 แวมมยุรา

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท เวฟ มีเดีย เวิลด์ จำกัด (มหาชน)
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2555 – วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องแวมมยุราถูกร้อยเรียงในเรื่องของการใช้ภาษาของตัวละคร “โรส” สาวใช้
 ที่เป็นคนพม่าเพียงประเด็นเดียว โดยผู้ร้อยเรียงเห็นว่านักแสดงที่รับบทคนรับใช้มีการใช้ภาษาไทยไม่
 ถูกต้องเหมาะสม พูดคำไม่ชัดเจน โดยนักแสดงเจตนาที่จะพูดให้ไม่ชัดเหมือนเป็นคนพม่า ซึ่งการ
 กระทำดังกล่าวถือเป็นการเลียนแบบและดูหมิ่นคนพม่าอีกด้วย โดยผู้ร้อยเรียงได้ยกตัวอย่างความ
 ไม่เหมาะสมทางการใช้ภาษาของตัวละครสาวใช้ที่ออกอากาศในวันที่ 6 พฤษภาคม 2555 โดยมี
 รายละเอียดดังนี้

มารตี : โรส..... โรส นังโรส
 โรส : คุณมารตี โววาอะไรแต่ข้าคะ โรสกาลารอสีเล็บเพลอๆอยู่เออะ
 มารตี : อ้อ เป็นทั้งนายทั้งบ่าวเลยนะ
 วัน : โห คุณแม่ขา โวยวายอะไรแต่เจ้าคะเนี่ย
 มารตี : นีนังโรส แก่ได้ดูแลสวนฉันบ้างรีเปล่า ทำไมปล่อยให้หกรอย่างนี้
 โรส : โถ คุณมารตีขา ลาพังแค้นงานบ้านโรสก็เอาไม่อยู่แล้วละคะ นี่จำให้โรสทาสัวด้วยหรอกะ
 และโรสจะเอาเวลาที่ไหนมาดูแลตัวเอละ
 มารตี : ดูแลตัวเองหรอกโรส ฉันว่าเสียเวลาเปล่าไหมเนี่ย ยังไงก็เอาไม่อยู่หรอก

- โรส : (ร้อง) คุณวาซา ดุสึคะ คุณมารตีทำร้ายจิตใจโรสอีกแล้วอ่า
- วัน : โธ คุณแม่ขา โรสเค้าก็เป็นผู้หญิงเหมือนเรานะคะ แม่พูดทำร้ายจิตใจเค้าทำไมอะ
- มารตี : แกพูดอย่างนี้ แปลว่าแกจะให้แม่ไปทำเองใช่ไหมยัยวัน ฉันว่าแกไปทำเองดีกว่าไปเป็นห่วงแค่นั้นก็ไปเลย ไปเดี๋ยวนี้
- วัน : ไม่เอาอะคุณแม่ เล็บเสียหมด (เดินหนีออกไป)
- โรส : อ้าว ไปไหนอะ (วิ่งตามวันออกไป)
- มารตี : นี่ นังโรส แกจะไปไหน
- โรส : รอสีละคะ
- มารตี : นี่ รอสีเลือดใหม่ เดี่ยวฉันจัดให้ ไม่เปลืองยาทาเล็บด้วยนะ ตกกลางจะทำไหมสวนเนี่ย
- โรส : โธ่ คุณมารตี ตอนี้คุณแววก็ไม่อยู่บ้านแล้ว ต่อมาย้อะ มาจะหุ้ หรือมาจะบา ก็ไม่มีคาโส กระจายจะดูหอรอกค้า โรสว่าเราโละที่มาไปให้โมะเลยตีไหมคะ จะได้ไม่ต้องเสียเวลาโรสน้ำ ไม่ต่อเสียแร้วด้วย
- มารตี : เออจริง แต่ฉันว่าโละแกออกจะง่ายกว่าไหมหะ
- โรส : อ้ายยย คุณมารตีจะไล่ออกหอรอกะ ห้ามไลโรสออกนะคะ
นี่คะ ลอสีละได้เลอะคะ สีนี้สวยมากคะ ลอสีละก่อนนะคะ ตาสบายเลอะคะ
เดี๋ยวโรสัว้อะ โรสจ่ากาเออะะ นี่ถนัดมากเลยหรือโรสัว้อะ ทามาแล้วเป็นหลายร้อยอ่า
- มารตี : นี่ๆๆ แกทำให้มันดีๆหน่อยได้ไหม
- โรส : ทาได้เลอะคะ อาท่าไหนดีค้า (กวาดสวน)

ภาพที่ 4. 20 : แสดงภาพเหตุการณ์ “คุณนายมารตี”สั่งให้ “โรส” สาวใช้ไปทำงาน

เรื่องที่ 3 แรงเงา

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่มีการร้องเรียนและมีการวิพากษ์วิจารณ์กันเป็นวงกว้างถึงการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเพศ ความรุนแรง ทั้งนี้รวมไปถึงทางด้านของภาษา โดยจากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา มีการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่ส่อเสียด รุนแรง ตัวละครต่างฝ่ายใช้ภาษาที่เชือดเฉือนกันด้วยคำพูดที่แสดงออกถึงความอาฆาตพยาบาท และแรงเกินไป โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างฉากที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมากที่สุด 2 ฉากโดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ฉากทะเลาะวิวาทระหว่าง “นพณา” กับ “มุตตา” โดยในฉากเป็นตอนที่นพณาจับได้ว่ามุตตา มีความสัมพันธ์กับเจนภพ สามิตตัวเอง เธอจึงมาดักกรอเพื่อหาเรื่องมุตตาถึงที่ทำงานของมุตตา โดยมีพนักงานหลายคนยื่นมุงดูเหตุการณ์การทะเลาะกันระหว่างเมียหลวงและเมียน้อย

นพณา : เดินร้านมาได้แล้วหรือ นั่งหน้าด้าน
 มุตตา : คุณ นพณา
 นพณา : นึกสิบสมองหล่อนยังจำได้นิ ว่าฉันชื่ออะไร แล้วทำไมหล่อนถึงจำไม่ได้ว่าฉันเป็นเมียใคร หรือว่ากลีบสมองของหล่อนมันฝ่อจนไม่ทำงาน ถึงได้ร้านมาแย่งผัวฉัน นั่งหน้าด้าน มารยาสาไทยหลอกฉันมาได้เป็นปี อ้างว่าเป็นแฟนหลาน ลงท้ายด้วยการมาเอาอา หรือผู้หญิงอย่างหล่อนอะมันพาดทั้งอาทั้งหลานหะ (บ๊อบมุตตา และเห็นสร้อยไข่มุกที่คอมุตตา) นีมันสร้อยฉันนิ หลักฐานคาคอยู่ขนาดนี้ นีหล่อนขโมยผัวฉันยังไม่พอ ยังมีหน้ามาขโมยสร้อยฉันอีกหรือ
 มุตตา : ไม่จริง ผอ. ซื่อให้ฉัน
 นพณา : อีหน้าโง่ สร้อยเส้นนี้ฉันซื้อเองกับมือ ฉันซื้อมใส่ไม่ถึงครึ่งเลยนะ และมันก็หายไปจับมือใครดมไม่ได้ ที่แท้ อีผัวสันคิดคาบมาให้แกนี่เอง เลว เลวพอกันทั้งคู่... เลวๆ (ตบหน้ามุตตา)ฉันอยากรู้นักนะว่าแม่แกไม่เคยสั่งสอนแกหรือไง แกถึงได้ไม่มีปัญญาหาผัว อ้อ หรือว่าแม่แกหรือยายแก ก็แย่งผัวชาวบ้านเป็นอาชีพเหมือนกันหะ ความร่ามันถึงได้พาล่านเข้ากระแสบเลือดได้ขนาดนี้ หะ ฉันจะบอกแกให้หะ ว่าเมื่อวานนี้ฉันตามเข้าไปดูแกกับผัวฉันไปเรีงร่าพาล่านรักกันในม่านรูด
 เนตรนภิศ : พี่ภพมาค๊ะ (เนตรนภิศ หันไปเห็น เจนภพเดินเข้ามา)
 เจนภพ : นภา เป็นบ้าไปแล้วหรือ ทำอะไรเนี่ย
 วีกิจ : เกิดอะไรขึ้นครับ

- นพนภา : มาทีดีละ ฉันจะบอกให้นะ ว่าฉันจะฆ่าแกสองคนก็ได้เมื่อวานนี้ แต่ฉันก็อยากให้แกรู้ไว้เลยนะ ว่าผู้หญิงอย่างหล่อนนะไม่มีใครเค้าเอาจริงหรอก ผัวฉันเนี่ยนะต่อให้ใครมา(แบ)ให้ มันก็เอาทั้งนั้นนั่นแหละ
- มุตตา : ไม่จริงอะ
- นพนภา : ถ้าแกคิดจะหวังเงินทองหละก็ ฉันจะบอกแกไว้ให้นะ ว่าอีผู้ดีเก่าคนเนี้ย (ชี้ไปที่เจนภาพ) มันคือปูก้ามโคร่ง มีแต่เปลือก วันๆก็คอยเกาะเมียกินเป็นแมงดา
- มุตตา : ฉันไม่เคยต้องการอะไรจากเขาเลย เขารักฉัน เขารักฉัน เขาไม่ได้รักคุณเลย
- นพนภา : อ้อหรือ เขารักแกหรือ หะ รักมันมากใช้ไหม เขารักแกคนเดียวใช้ไหม ใช้ไหม (ตบมุตตา และจับสร้อยคอไข่มุกที่อยู่ที่คอมุตตา) และนี่ก็คงจะเป็นสัญญาความรักจอมปลอมที่ผัวฉันไว้ให้กับแกหละสิ ใช้ไหม (กระชากสร้อยออกจากคอ) บอกมันสิ บอกมันว่าคุณรักมันคนเดียว บอกมันสิ ฉันบอกให้บอกมันให้หละ
- มุตตา : ผอ. (ร้องไห้)
- นพนภา : เห็นไหม เห็นหรือยังว่าผู้ชายอะ ยามมันหน้ามืดตามัวมันก็พูดอะไรได้ทั้งนั้นแหละ หน้าโง่
- เจนภาพ : พอแล้ว
- นพนภา : ทำไมอายหรือ อายมากหรือไง ฉันต้องการให้คนรู้ว่าใครที่มันหน้าด้านเหมือนอีนั่งเนี่ยมาแย่งผัวฉัน มันจะต้องเจอกับอะไรบ้าง (ตบมุตตา มุตตากลิ้งลงมาจากบันได) ร่ำร้องมันทั้งอาทั้งหลานเลยนะ เสน่ห์อีนั่งเนี่ยมันคงจะเหลียมทองหละสิ

ภาพที่ 4. 21 : แสดงภาพเหตุการณ์ “นพนภา” พูดจาต่อเสียด ถูกให้ “มุตตา” ได้อับอาย

(2) ฉากทะเลาะวิวาทกันระหว่าง “นพนภา” และ “มุนินท์” แผลพี่ของมุตตาที่แฝงเข้ามาทำตัวเป็นมุตตาเพื่อหวังแก้แค้นให้มุตตา โดยในฉากดังกล่าวเป็นตอนที่ มุนินท์ เพิ่งมาทำงานของมุตตาเป็นครั้งแรก โดยที่ทุกคนในที่ทำงานต่างเข้าใจว่ามุตตากลั้มมาทำงาน รวมถึงนพนภาที่รู้ข่าว จึงตามมาราวีมุตตาถึงที่ทำงาน

- นพนภา : เดินหน้าบานมาเชียวนะ
- มุนินทร์ : ค่ะ
- นพนภา : ขึ้นมานี่ ฉันมีเรื่องจะคุยด้วยหน่อย
- มุนินทร์ : มีอะไรหอรคะ
- นพนภา : มาทำดีหน้าชื่อ ฉันจะคุยกะแกเรื่องภาพ
- มุนินทร์ : เนี่ยนะหรอ นพนภา
- นพนภา : ต่ายย ทำเป็นจำฉันไม่ได้ เอาหละในยุคเศรษฐกิจมันไม่ฟื้น ถ้าแกไม่มีที่ไป อยากจะแบกหน้ากลับมาทำงานที่นี้ก็เชิญ แต่ฉันขอแกไว้อย่างนะ ว่าขอให้แกแค่ทำงานบนโต๊ะ อย่าได้ตะกายขึ้นมาทำงานบนเตียงกับผัวฉันอีก ฉันสงสัยนะ ว่าสันดารอย่างแก จะอดไหวหรอ ฉันจะบอกแกไว้ให้นะ ว่าผัวฉันนะมันไม่เคยคิดจะเอาใครจริง
- มุนินทร์ : เหรอคะ ถ้าอย่างนั้นคุณนพนภา ก็คงเคยง่ายให้เค้ามาก่อนสิคะ ลูกคนแรกหนะห้องก่อนแต่งถึงขั้นต้องลาออกจากมหาวิทยาลัยไม่ใช่หรอคะ (หัวเราะ) น่าเวทนานะคะแกจันต้องไปตั้งไปทิ้งทั้งตัวแบบเนี้ย ยังหาความสุขสงบไม่ได้ ต้องวิ่งแร่ตามผัวไปทุกทิศ จนเค้าสังเวชกันทั้งเมือง
- นพนภา : อีปากนรกแตก นี่แกกล้าดียังไงมาตีฝีปากกับฉันเนี้ย หะ ฉันเคยเตือนแกไวแล้วนะ คราวที่แล้วฉันส่งคนไปจัดการแกแค่คนเดียวคงจะไม่พอใช้ไหมฉันน่าจะส่งคนไปสักสิบคน
- มุนินทร์ : ระวังผลกระทบมันจะตกไปอยู่กับญาติฝ่ายหญิงของคุณนะคะ ยังมีลูกสาวอยู่ 2 คนแบบนี้ด้วยเนี้ย
- นพนภา : อีผีเจาะปาก (นพนภาเข้าไปหมายจะตบมุนินทร์ แต่มุนินทร์จับไว้ทัน นพนภาหันกลับมาตบมุนินทร์ มุนินทร์ตบคืนสองที จนนพนภากลิ้งลงบันไดมา)
- มุนินทร์ : จำใส่สมองของแกไว้ด้วยนะ ว่าตาไม่ใช่เหยื่อของแกอีกต่อไปแล้ว
- เนตรนภิศ : แก แกทำพีฉัน
- วิกิจ : มุตตาครับ พอแล้วครับ กลับบ้าน
- มุนินทร์ : เตี้ยวก่อนทำไมฉันต้องกลับบ้านด้วย
- วิกิจ : ก็คุณเป็นคนก่อเรื่อง จะอยู่ทำไมหละครับ
- มุนินทร์ : ฉันไม่ได้เป็นคนก่อเรื่อง ฉันจะกลับไปทำงานต่อ (มุนินทร์เดินเข้าทำงาน พวกพนักงานคนอื่นๆที่รุมดูอยู่ถือกล้องมือถือถ่ายคลิปเก็บไว้ มุนินทร์เห็นจึงชี้หน้าใส่กลุ่มพนักงานกลุ่มนั้น) ถ่ายเอาไว้ให้หมด (มุนินทร์เดินออกไป)
- นพนภา : โอ้ย ฉันจะฆ่ามัน อิมุตตา

ภาพที่ 4. 22 : แสดงภาพเหตุการณ์ “นพณา” และ “มุนินทร์” พุดจาตุถูกส่อเสียดไม่ยอมกัน

เรื่องที่ 4 บ่วงรัก

ออกอากาศ : สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

บริษัทที่ผลิต : บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องบ่วงรัก ถูกร้องเรียนในเรื่องของการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าในฉากทะเลาะวิวาทกันของ “อังคณา” และ “พรรณี” ที่ออกอากาศในวันอังคารที่ 13 พฤศจิกายน 2555 นั้น มีการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ใช้คำตำหนิรุนแรง โดยเป็นตอนที่ “อังคณา” และ “ชนกนันท์” ลูกสาว บุกมาบ้าน “พรรณี” ในขณะที่พรรณีกับ “พินทอง” ลูกสาว กำลังช่วยกันเตรียมทำกับข้าว โดยฉากดังกล่าวมีคำพูดภาษาหรือรายละเอียดบทรสนทนา ดังนี้

พรรณี : นี่พวกแกมาที่นี้ได้ยังไง ออกไปเดี๋ยวนี้

ชนกนันท์ : บ้านโทรมๆหลังนี้ก็ดูเหมาะกับพวกแกดีนะ
ทั้งจนทั้งต่ำเหมาะกับพวกที่ชอบแย่งสามีชาวบ้าน

พรรณี : ออกไปจากบ้านของฉันเดี๋ยวนี้ ออกไป

อังคณา : ทำไม ถ้าฉันไม่ออกไปแกจะทำอะไรฉัน ฉันอยากจะมาดูสีหน้าพวกแก
ไอ้เพชรแท้มันกำลังจะถูกประหารแล้วนี่ ฉันจะบอกอะไรให้
ฉันนี่แหละเป็นคนวิ่งเต้นให้คดีมันเร็วขึ้น มันจะได้ตายเร็วขึ้นไง

พินทอง : พวกคุณทำจริงๆด้วย

พรรณี : พวกแกต้องการอะไร แกทำร้ายฉัน ทำกับฉันแบบนี้ทำไม
ทำกับลูกฉันแบบนี้ทำไม แกมันเลว ๆ

อังกมา: เพราะแกแย่งผัวฉันไง ฉันถึงต้องมาจองล้างจองผลาญแกแบบนี้
ฉันจะบอกให้แกรู้ไว้นะ ตราบใดที่แกไม่เลิกยุ่งกับผัวฉัน
ฉันจะทำให้แกกับลูกเจ็บปวดยิ่งกว่านี้ จำไว้นะ

เรื่องที่ 5 กุหลาบไฟ

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดีวันทีวี จำกัด
วันที่ออกอากาศ : วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 – วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2556

ละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟถูกร้อยเรียงในเรื่องของการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ (RATING) ของละครเรื่องดังกล่าวไม่ถูกต้อง เนื่องด้วยละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟมีการจัดระดับความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ “ท” (ทั่วไป) ที่มีเงื่อนไขให้สามารถรับชมได้ทุกวัยและไม่มีเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม แต่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาของละครดังกล่าวกลับมีการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับสัญลักษณ์ “ท” (ทั่วไป) อาจเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งโดยจากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเรื่องดังกล่าวมีการใช้ภาษาที่ก้าวร้าว ล่อแหลม ซึ่งไม่สมควรที่ละครเรื่องกุหลาบไฟจะจัดระดับความเหมาะสมของรายการโดยใช้สัญลักษณ์ “ท” (ทั่วไป) โดยฉากที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่มีความเหมาะสมทางด้านภาษา มีดังนี้

(1) ฉากในห้องนอน “ชูชิต” และ “อร” นอนอยู่ด้วยกัน โดยในฉากเป็นตอนที่ชูชิตได้รับโทรศัพท์จากนายให้เข้าไปหา จึงปลุกอรที่นอนอยู่ข้างๆ โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าบทสนทนาที่ตัวละคร “ชูชิต” พูดว่า “อรมีเรียนก็โหม่งจะไปสง” นั้น เป็นการบอกให้ผู้ชมได้รู้ว่าตัวละครผู้หญิงยังอยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเหล่าเรียน ดังนั้น การกระทำหรือพฤติกรรมที่ อร ซึ่งยังอยู่ในวัยเรียนจะมานอนกับผู้ชาย นั้นถือเป็นสิ่งที่ไม่สมควร อาจนำมาซึ่งแบบอย่างที่ไม่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนที่ชมได้

ชูชิต : ฮัลโหล นายหอรครบ นายจะให้ผมไปหาเขานี้เลยหอรครบ ได้ครับนาย เตียวเจอกันครับ

อร : จะรีบไปไหนแต่เช้าคะ

ชูชิต: นายเรียกพี่เข้าไปหาแต่เช้า อรมีเรียนก็โหม่งจ๊ะ เตียวพี่จะไปสง

อร : อรไม่มีเรียนนะ แต่อรจะไปกับพี่ชิต

ชูชิต : พี่คุยกับนาย พี่ไปทำงาน อรจะไปได้ไงจ๊ะ

อร : ก็อรจะไปช่วยทำงานไง

ชูชิต : อรทำไม่ได้หรอก และพี่ก็ไม่อยากให้อรทำด้วย

อร : อรรู้นะคะว่าพี่ชิตทำอะไรรออยู่ แต่อรเป็นเมียของพี่ชิตนะคะ ต่อไปนี้อรจะช่วยงานพี่ชิตเอง

ชูชิต : พี่ขอบใจอรมากนะ แต่ต้องไม่ใช่วันนี้ เชื้อพี่นะ

ภาพที่ 4. 23 : แสดงภาพเหตุการณ์ “ชูชิต” ถาม “อร” ว่ามีเรียนใหม่จะไปส่ง ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสม

(2) ฉากตัวร้าย “ชูชิต” และ “อร” (น้องสาวไศลา) และลูกน้องของชูชิตมาตามหาตัว “ไศลา” (นางเอก) ที่บ้านแต่ไศลาไม่อยู่ อยู่เพียงแต่ “ดา” น้องสาวคนเล็กของไศลา อร คาดคั้นถาม ดา ว่าไศลา พี่สาวอยู่ไหน แต่ ดา ไม่รู้ ทำให้ อร เริ่มโมโหจนเกิดมีปากเสียงกันขึ้น โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่า คำพูดจาหรือบทสนทนาที่ตัวละคร “อร” และ “ดา” ทะเลาะกันนั้นล้นแล้วแต่เป็นคำที่แสดงออกถึง พฤติกรรมก้าวร้าว และหยาบคาย ไม่เหมาะสมต่อการจัดระดับรายการ “ท” (ทั่วไป) ด้วย ตัวละคร “ดา” เอง ก็ยังเป็นเด็กนักเรียนอยู่ โดยบทสนทนาในตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

- ดา : พี่ชิต พี่ไปทำอะไรมา
- ชูชิต : ดา พี่ไศลอยู่ที่ไหน ฉันถามว่าพี่ไศลอยู่ที่ไหน ว่าไง
- ดา : พี่ชิตใจเย็นๆก่อนนะคะ อย่าแกล้งดาแบบนี้สิ ด่ากลัวนะคะ
- ชูชิต : (ผลักดา) เทพ ผ่อง คนให้ทั่ว
- อร : แกกก็บอกพี่ชิตไปสิ เดียวก็เดือดร้อน
- ดา : ก็ดาไม่รู้จริงๆว่าพี่ไศลาอยู่ที่ไหน ขนาดพี่ชิตเป็นแฟนแท้ๆพี่ชิตยังไม่รู้เลย
- อร : นั่นมันอดีต ตอนนี้พี่ชิตเป็นของฉันคนเดียวเท่านั้น
- ดา : นี่พี่สองคนร่วมกันหักหลังพี่ไศลหอคะ เลวมาก นี่พี่สองคนตอบแทนความรักที่ไศล ให้แบบนี้หรือ
- อร : แกไม่มีสิทธิ์อะไรมาว่าฉัน เด็กโง่ๆอย่างแกจะไปรู้อะไร วันๆเอาแต่แบมือขอเงิน
- ดา : ก็ยังดีกว่าบางคน ถึงกับต้องเอาตัวเข้าแลก แม้กับแฟนพี่สาวแท้ๆของตัวเอง ไม่มี ยางอาย
- อร : มันจะมากไปแล้วนะดา นี่แกอย่าลืมนะว่าแกเป็นน้องฉัน ไม่ใช่แม่
- ดา : ถ้าเลือกได้ดาก็ไม่ยอมมีพี่แบบนี้เหมือนกัน
- อร : ได้! (เดินเข้าไปตบหน้าดาและบีบคอด้วยความโกรธ)
- ชูชิต : พอได้แล้ว นี่จะฆ่าน้องให้ตายจริงๆใจ
- อร : ออร์กก็แค่อยากสั่งสอนหนะ ว่าอย่ามาอวดดีกับอร

- ชูชิต : ดา พี่ไศอยู่ที่ไหน
 อร : แกก็ตอบพี่ชิตไปสิว่าพี่ไศอยู่ที่ไหน
 ดา : ก็ตอบไปแล้วไม่รู้ๆ แล้วจะให้ดาตอบอะไรอีกหละ
 ชูชิต : พอได้แล้ว เลิกทะเลาะสักที ดา พี่ไศมีเพื่อนมีญาติอยู่ที่ไหนรีเปล่า
 อร : ไม่มีนะคะ เท่าที่รู้มีแต่พี่ชิต
 ชูชิต : ถ้าอย่างนั้นเราช่วยแยกย้ายกันหาเบอร์ญาติหรือเพื่อนไศดีกว่า
 อร : ได้ค่ะ งั้นเดี๋ยวอรจะขึ้นไปห้องพี่ไศแล้วก็หาเบอร์ญาติๆ นะคะ

ภาพที่ 4. 24 : แสดงภาพเหตุการณ์ “ชูชิต” และ “อร” เข้ามาคาดคั้นน้องสาวเพื่อถามหาตัว “ไศลา” ด้วยคำพูดที่รุนแรง

(3) ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรง (Violence)

ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรง (Violence) จะพิจารณาจากภาพและเนื้อหาที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้ชมเกี่ยวกับเรื่องทางความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงต่อตนเอง ต่อผู้อื่น หรือต่อสิ่งมีชีวิตสิ่งของ โดยครอบคลุมในเรื่องของการใช้กำลังทำร้ายตนเองหรือผู้อื่นในลักษณะที่เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาปกติ หรือมีลักษณะที่เหมือนจริงเกินไป อาทิ การใช้อาวุธของมีคมต่างๆ ทำร้ายร่างกาย ภาพเลือดสาด การฆาตกรรมอย่างสยดสยอง เป็นต้น

โดยจากการวิเคราะห์ศึกษาพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปีพ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 พบว่าเป็นประเด็นเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรง 8 เรื่อง จาก 17 เรื่อง ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยใช้ภาพที่อยู่ในฉากที่มีความรุนแรง มาประกอบการนำเสนอผลการวิจัยด้วย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 สงครามนางฟ้า

ออกอากาศ : สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 - วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551

ละครเรื่องสงครามนางฟ้ามีเนื้อหาร່วเรวเกี่ยวกับชีวิตของแอร์โฮสเตสอาชีพคนบนฟ้าที่ใครหลายคนต่างพากันใฝ่ฝัน แต่เบื้องหลังความสวยงามของผู้คนเหล่านั้น แท้จริงแล้วกลับมีแต่การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น แย่งผิวแย่งเมีย สำหรับประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับความรุนแรงนั้น จากการศึกษาพบว่า ผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวมีแต่การนำเสนอภาพตบตีกันของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ซึ่งผู้ร้องเรียนได้แสดงทัศนะว่าในความเป็นจริงของอาชีพแอร์โฮสเตสนั้น การตบตีกันเองของพนักงานบนเครื่องบินนั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะพนักงานทุกคนต่างถูกปลูกฝังเรื่องวัฒนธรรมองค์กร และการที่ละครสงครามนางฟ้านำเสนอแต่ฉากความรุนแรงที่เกี่ยวกับการตบตีกันนั้นอาจทำให้ทุกคนหรือผู้ชมที่ไม่รู้จักอาชีพนี้อย่างแท้จริงดูหมิ่นอาชีพแอร์โฮสเตสซึ่งมีผลต่อคนในองค์กรเป็นวงกว้าง

ภาพที่ 4. 25 : แสดงการตบตีการทำร้ายร่างกายของตัวละครที่ประกอบอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ใน “สงครามนางฟ้า”

เรื่องที่ 2 เมียหลวง

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 – วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2552

ละครเรื่องเมียหลวง เป็นละครแนวเมโลดราม่า โดยเรื่องราวเป็นแนวผัวๆเมียๆ โดยปัญหาความขัดแย้งของเรื่องเกิดจากความเจ้าชู้ของสามีหรือ “ดร.”อนิรุทธ์” ที่มีภรรยาน้อยซุกซ่อนอยู่มากมายทำให้เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยก สำหรับประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับความรุนแรงนั้น จากการศึกษาพบว่า ผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเมียหลวงมีการนำเสนอภาพที่เน้นความรุนแรง อาทิ การ

ยื้อแย่งจุดกระชาก กลั่นแกล้ง และการตบตีกันมากเกินไป โดยเฉพาะการตบตีของเหล่าบรรดาเมียน้อย ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าภาพที่แสดงถึงความรุนแรงดังกล่าวอาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างได้

ภาพที่ 4. 26 : แสดงการตบตี / การชูดกระชากยื้อแย่ง ใน “เมียหลวง”

เรื่องที่ 3 แม่ยายที่รัก

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

บริษัทที่ผลิต : บริษัท เมกเกอร์ เจ กรุ๊ป จำกัด

เวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องแม่ยายที่รักถูกร้องเรียนถึงภาพฉากที่ออกอากาศวันที่ 13 มีนาคม 2555 โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าในภาพฉากดังกล่าวนั้นเป็นการเผยแพร่ภาพที่แสดงถึงพฤติกรรมความรุนแรง โดยในฉากที่ร้องเรียนนั้นเป็นฉากที่นักแสดงสองท่านกำลังแย่งชิงพวงมาลัยรถยนต์กันอยู่ ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าการนำเสนอภาพการยื้อแย่งพวงมาลัยนั้นอาจก่อให้เกิดการเลียนแบบได้

โดยรายละเอียดในฉากที่ได้มีการร้องเรียนนั้นเป็นฉากตอนที่พระเอกกำลังขับรถไปที่บ้านแม่ของนางเอกเพื่อหวังให้แม่ของนางเอกใจอ่อนยอมให้เขาแต่งงานกับนางเอก โดยการให้ “ปารชานนท์” เพื่อนรุ่นพี่ที่พระเอกนับถือเหมือนเป็นพ่อมาช่วยเหลือ แต่พระเอกรู้ว่าถ้าขอให้รชานนท์มาดี ๆ เขาคงไม่ยอม จึงวางแผนจับรชานนท์มัดแขนมัดขามา เมื่อรชานนท์รู้สึกตัวก็จะกลับ จึงทำให้เกิดการยื้อแย่งพวงมาลัยรถกัน

ภาพที่ 4. 27 : แสดงการยื้อแย่งพวงมาลัยรถยนต์กันใน “แม่ยายที่รัก”

เรื่องที่ 4 มหายารัศมี

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2555 – วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องมหายารัศมี เป็นเรื่องราวความรักระหว่างชนชั้น โดยเรื่องเกิดจากพ่อพระเอกคือ "หม่อมเจ้าธีรธำรง" ไปเดินเที่ยวป่าแล้วเกือบโดนเสือทำร้าย พอดี "เมิน" พ่อนางเอกช่วยชีวิตไว้ ทำให้พ่อพระเอกรู้สึกผูกพัน จึงบอกเมินว่าถ้ามีลูกสาวขอให้ชื่อ "มหายารัศมี" เพื่อให้แต่งงานกับ "ม.ร.ว.ธิดีรัตน์" ลูกชาย แต่พอภรรยาของเมินคลอดลูกแล้วก็เสียชีวิต "จันทรา" ซึ่งเป็นภรรยาเก็บของเมินได้จ้างพยาบาลให้ฆ่าลูกเมิน แต่พยาบาลไม่ทำ จันทราจึงใส่ไฟว่านางเอกเป็นลูกชู้และเป็นคนบ้า เมินเลยเลี้ยงนางเอกแบบไม่ใส่ใจ จันทราเข้ามาอยู่ในบ้านนางเอกพร้อมลูกติดหนึ่งคน เธอคอยที่จะกลั่นแกล้งแรมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการแกล้งซังนางเอกในห้องมืด จิกหัวตบตี

ละครโทรทัศน์เรื่องมหายารัศมีถูกร้อยเรียงในเรื่องของภาพที่ปรากฏ โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเรื่องดังกล่าวมีการนำเสนอภาพที่มีแต่ความรุนแรง อาทิ ฉากจิกหัว ตบตี กักขัง ทำร้ายร่างกาย

ใช้มีดอาวุธของ มีคมทำร้ายร่างกายผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน ผู้ร้องเรียนจึงประสงค์ขอให้มีการตรวจสอบละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว เพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบของเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 4. 28 : แสดงการทำร้ายร่างกาย / ตบตี / จิกหัว / ใช้มีดจี้ ใน “มาหยารัศมี”

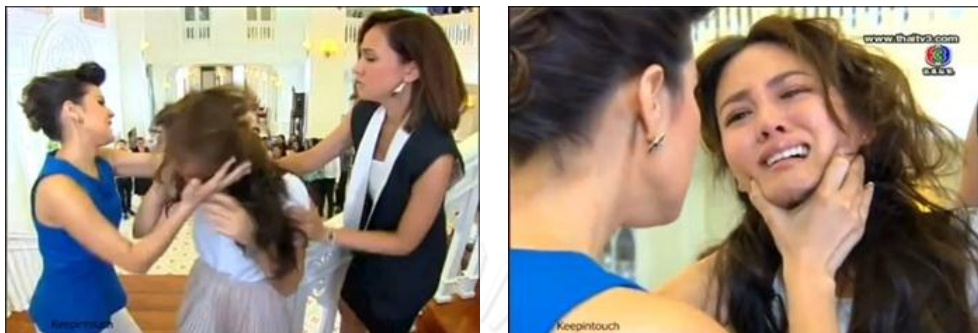
เรื่องที่ 5 แรงเงา

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด
 วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา เป็นละครแนวซิงรักหักสวาท โดยเนื้อหาของละครสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความแตกแยกภายในครอบครัวอันเกิดจากความเจ้าชู้ของ“เจนภพ”สามีของ “นพนภา” ภรรยาที่พร้อมจะทำลายผู้หญิงทุกคนที่เข้ามาในชีวิตของสามีเธอ และ “มุตตา” ก็เป็นหนึ่งในบรรดาผู้หญิงที่นพนภาตามไล่ล่า มุตตาทนต่อความอับอายที่นพนภาทำไว้ไม่ไหวจึงฆ่าตัวตาย “มุรินทร์” พี่สาวฝาแฝดของ มุตตา เสียใจต่อการจากไปของน้อง เธอจึงผูกใจเจ็บและต้องการแก้แค้นคนที่ทำลายชีวิตน้องสาวของเธอ

ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงาถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพและเนื้อหา โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าเนื้อหาของละครเน้นแต่การนำเสนอเรื่องราวความรุนแรงที่เกิดจากความอาฆาตพยาบาท และความ ต้องการที่จะแก้แค้นมากจนเกินไปทำให้ผู้ชมเกิดค่านิยมที่ผิด และสำหรับในเรื่องความไม่เหมาะสมของภาพนั้น ผู้ร้องเรียนเห็นว่าแรงเงามีการแสดงถึงภาพความรุนแรงที่มากเกินไป เช่น การถีบตัก บันได การจิกหัวตบ การกลั่นแกล้งต่างๆ เป็นต้น

ภาพที่ 4. 29 : แสดงการทำร้ายร่างกาย / ตบตี / ระหว่างเมียหลวงกับเมียน้อย ใน “แรงเงา”

เรื่องที่ 6 บ่วงรัก

ออกอากาศ : สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

บริษัทที่ผลิต : บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องบ่วงรักถูกร้อยเรียงในเรื่องของการนำเสนอภาพและเนื้อหาความรุนแรงในวันอังคารที่ 13 และวันพุธที่ 14 พฤศจิกายน 2555 โดยผู้ร้องเรียนมีการนำเสนอภาพการทะเลาะวิวาท อันได้แก่ การชกต่อย การตบตี ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรง อันได้แก่การทำร้ายร่างกายพอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ด้วยผู้ร้องเรียนกังวลว่าการกระทำความรุนแรงดังกล่าวอาจทำให้เด็กและเยาวชนที่รับชมอาจนำไปลอกเลียนหรือนำไปเป็นแบบอย่างด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งฉากดังกล่าวที่ถูกร้อยเรียนว่าเป็นการนำเสนอภาพความรุนแรงนั้น ผู้ร้องเรียนได้ให้รายละเอียดดังนี้

(1) ฉากทะเลาะวิวาท ออกอากาศเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 โดยฉากดังกล่าวเป็นตอนที่ “อังคณา” และ “ชนกนันท์” (ลูกสาวอังคณา) บุกมาอาละวาด “พรรณี” กับ “พิณทอง”(ลูกสาวพรรณี) ถึงที่บ้านด้วยความอาฆาตแค้น เพราะอังคณาคิดว่าพรรณีที่เคยเป็นคนรักของ”ธานินทร์”สามี

ตัวเอง จะมาแย่งธานินทร์กลับไป อังคนาบอกพรณีถึงเรื่อง “เพชรแท้” ลูกชายของพรณี ว่าที่ต้องติดคุกก็เป็นเพราะฝีมือของเธอเองและจะยังไม่หยุดแก้แค้น

ภาพที่ 4. 30 : ภาพแสดงเหตุการณ์การทะเลาะวิวาท / ใช้อิมิต(อาวุธ)ข่มขู่ ใน “บ่วงรัก”

(2) ฉากชกต่อย ออกอากาศเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2555 โดยฉากดังกล่าว เป็นตอนที่ “ธานินทร์” ได้มาหา “เพชรแท้” เพื่อจะบอกความจริงแก่ “เพชรแท้” ว่าตนเป็นพ่อของเขา แต่ “พรณี” แม่ของเพชรแท้ที่ปกปิดและโกหกลูกมาตลอดว่าพ่อตายไปแล้วได้ห้ามไม่ให้ “ธานินทร์” บอกเรื่องนี้แก่ลูกด้วยเกรงว่า “อังคนา” ภรรยาของธานินทร์ที่มีนิสัยอาฆาตพยาบาทจะตามมารังควานไม่ยอมจบสิ้น “เพชรแท้” เข้ามาเห็น “พรณี” ยืนคุยอยู่กับ “ธานินทร์” และร้องไห้ ก็เข้าใจผิดคิดว่าธานินทร์จะมาข่มขู่ทำร้ายมารดาของตน จึงจะตรงเข้าไปทำร้ายธานินทร์ แต่ “พรณี” เข้ามาขวางห้ามไว้ได้ทัน “พรณี” ห้ามไม่ให้เพชรแท้ทำอะไรธานินทร์ “เพชรแท้” ยอมถอยออกมาแต่ด้วยความโมโหก็ตรงเข้าไปต่อ “ธานินทร์” หนึ่งครั้ง “พรณี” โกรธที่ลูกไม่เชื่อจึงตบหน้า “เพชรแท้” หนึ่งครั้งและดึงตัว “เพชรแท้” ให้กลับเข้าบ้านไป โดยจากการศึกษาพบว่า ผู้ร้องเรียนมีความเห็นว่า ฉากดังกล่าวไม่เหมาะสมทั้งทางด้านภาพและเนื้อหา เพราะเป็นการแสดงออกหรือเป็นการกระทำที่ดูรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ลูกทำร้ายร่างกายพ่อนั้น อาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างได้

ภาพที่ 4. 31 : ภาพแสดงเหตุการณ์การทะเลาะวิวาท / ชกต่อยระหว่าง “เพชรแท้” และ “ธานินทร์” ใน “บ่วงรัก”

เรื่องที่ 7 กุหลาบไฟ

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดีวันทีวี จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 – วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2556

จากที่ได้กล่าวไปในหัวข้อประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศและเรื่องภาษาแล้วว่าการร้องเรียนของละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟนั้น เป็นการร้องเรียนถึงความไม่ถูกต้องเหมาะสมในการจัดระดับสัญลักษณ์ความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ (Rating) เนื่องด้วยละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟ มีการจัดระดับความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ “ท” (ทั่วไป) ที่กำหนดเงื่อนไขให้สามารถรับชมได้ทุกวัย และไม่มีเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม แต่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาของละครดังกล่าวกลับมีภาพ เสียง และเนื้อหาที่ไม่ถูกต้องกับสัญลักษณ์ “ท” (ทั่วไป) โดยเฉพาะในประเด็น เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงถือเป็นเรื่องสำคัญที่ได้มีการร้องเรียนมากที่สุด เนื่องด้วยละครเรื่องกุหลาบไฟ เป็นละครประเภทแนวต่อสู้เกินจริง (Action Scifi) ทำให้พบภาพฉากต่อสู้ในเรื่องเป็นปกติ แต่จากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าในภาพการต่อสู้ต่างๆที่เกิดขึ้นนั้น มีหลายฉากหลายตอนที่ ไม่เหมาะสมต่อการจัดระดับ “ท” (ทั่วไป) ที่จะให้เด็กและเยาวชนได้รับชม เช่น ภาพเลือดสด

ภาพการตบกันของพี่น้อง ภาพปืนจ่อหัว การเห็นเลือดที่ชัดเจน เป็นต้น ผู้ร้องเรียนจึงประสงค์ขอให้ตรวจสอบการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์เรื่องนี้ใหม่ โดยผู้ร้องเรียนได้ยกตัวอย่างฉากตอนที่แสดงถึงความรุนแรงของละครกุหลาบไฟในการออกอากาศวันที่ 25 กรกฎาคม 2556 โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ฉากการต่อสู้กันระหว่างผู้ร้ายกับนางเอกในห้องน้ำ โดยผู้ร้องเรียนพบว่าฉากดังกล่าวมีการนำเสนอภาพเลือดที่ชัดเจนเกินไป และเป็นการต่อสู้ที่รุนแรงถึงขั้นกระຈกแตกและประทุห้องน้ำพัง

ภาพที่ 4. 32 : ภาพแสดงเหตุการณ์การต่อสู้กันระหว่างผู้ร้ายกับนางเอกใน “กุหลาบไฟ”

(2) ฉากการต่อสู้ของตำรวจกับผู้ร้าย โดยในฉากเป็นตอนที่ผู้ร้ายกำลังบรรจยาบ้าอยู่ในโกดังตำรวจซึ่งหนึ่งในนั้นคือพระเอกได้แอบซุ่มดูอยู่ และเมื่อเห็นว่าจังหวะเหมาะจึงบุกเข้าไปจับโดยมีปืนเป็นอาวุธในการต่อสู้ ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าการนำเสนอภาพการต่อสู้กันโดยใช้ปืนจ่อหัวนั้นไม่เหมาะสมต่อการจัดระดับรายการ (RATING) แบบ “ท” (ทั่วไป) ที่สามารถรับชมได้ทุกเพศทุกวัย

ภาพที่ 4. 33 : ภาพแสดงเหตุการณ์ตำรวจบุกเข้าจับคนร้ายโดยใช้ปืนจ่อศีรษะคนร้าย ใน “กุหลาบไฟ”

(3) ฉากผู้ร้ายฆ่า “ดา” น้องสาวของนางเอกด้วยอาวุธปืน โดยในฉากเป็นตอนที่ “อร” พาผู้ร้ายที่เป็นพวกของ “ชูชิต” มาที่บ้านของเธอเพื่อหมายจะเอาตัว “ไศลา” ไป แต่ไศลาไม่อยู่บ้าน อยู่แต่เพียง “ดา” น้องสาวคนเล็ก อรถามดาว่าไศลาอยู่ไหน แต่อรไม่รู้ ดาเห็นความผิดปกติระหว่าง “อร” กับ “ชูชิต” เธอต่อว่า “อร” ว่าแย่งแฟนที่สาวตัวเอง ทำให้ทั้งคู่เกิดมีปากเสียงกัน “อร” บีบคอ “ดา” และตบหน้าดาซึ่งเป็นน้องสาวตัวเองถึง 2 ครั้ง “ดา” ร้องไห้ด้วยความกลัวจึงค่อยๆหาจังหวะหนีโทรศัพท์และวิ่งหนีออกมาที่หน้าบ้าน ผู้ร้ายที่มากับอรยิงดาเข้าที่กลางหลังจนล้มลงที่หน้าบ้าน อร ได้ยินเสียงปืนจึงวิ่งออกมา และพบว่า “ดา” น้องสาวตัวเองถูกยิง เธอร้องไห้โวยวายและขอให้ “ชูชิต” ช่วย แต่ชูชิตไม่ยอมช่วยกลับฉุดออร์ขึ้นรถ และทิ้งดาที่กำลังถูกยิงแบบไม่ดูคำดูดีไว้หน้าบ้าน อรยังคงโวยวายต่อในรถ และบีบคอผู้ร้ายที่ยิงดาขณะที่อยู่ในรถยนต์ จนทำให้รถเหวี่ยงไปเหวี่ยงมา ผู้ร้ายโมโหและรำคาญจึงหันมาชก “อร” อย่างแรงแบบไม่ยั้งมือ อรเลือดกำเดาไหล และสลบไปในรถ ซึ่งในฉากดังกล่าวนี้ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมถึงภาพที่รุนแรงเกินไปในการฆ่าเด็กทั้งที่ยังเป็นเด็กนักเรียน

ภาพที่ 4. 34 : ภาพแสดงเหตุการณ์การฆ่า “ดา” น้องสาวนางเอกด้วยอาวุธปืน

(4) ฉากทวงหนี้ค้ายา โดยในฉากเป็นตอนที่ พงษ์ น้องชายของนางเอก โดนกลุ่มผู้ร้ายรุมกระที่บเลือดกลบหน้า เนื่องจากหนีหนียาเสพติด พระเอกและเพื่อนที่เป็นตำรวจได้ยินเสียงคนตีกันจึงวิ่งเข้ามาช่วย เพื่อนพระเอกวิ่งตามผู้ร้ายไป ส่วนพระเอกจะเข้ามาช่วยพงษ์ แต่พงษ์กลับผลักและเอาไม้ตีเพราะกลัวว่าเขาจะมาจับตนขู่หาค้ายา โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าภาพรุมกระที่บจนเห็นเลือดเต็มหน้า และการเอาไม้ฟาด โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงมากและเป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุซึ่งอาจทำให้เด็กนำไปเลียนแบบได้

ภาพที่ 4. 35 : ภาพแสดงเหตุการณ์ “พงษ์” เลือดกลบหน้า และพงษ์เอาไม้ฟาดตำรวจ

(5) ฉากผู้ร้ายตบลูกน้อง โดยในฉากเป็นตอนที่เจ้านายตบปากผู้ร้ายคนที่ยิงดาเพียงเพราะทำงานไม่ได้ตั้งใจ โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าการแสดงภาพการตบปาก 1 ครั้ง และถึงกับเลือดกลบปากนั้นเป็นการแสดงความรุนแรงที่เกินกว่าเหตุ

ภาพที่ 4. 36 : ภาพแสดงเหตุการณ์ผู้ร้ายโดนหัวหน้าตบเลือดกบปาก

เรื่องที่ 8 ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น

ออกอากาศ : GMM ONE

บริษัทที่ผลิต : บริษัท นาดาวบางกอก

วันที่ออกอากาศ : วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 – วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2556

ละครซีรีส์เรื่อง ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น เป็นเรื่องราวชีวิตของเด็กในวัยมัธยมศึกษาตอนปลายที่ถือเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยแห่งความคึกคะนอง เรียนรู้ อยากรองผิดลองถูก จากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครเรื่องดังกล่าวมีภาพและการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม สำหรับการร้องเรียนในส่วนของภาพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงนั้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) ตอนที่ 7 ตอนอะดรีนาลีน เป็นตอนหลักของตัวละคร “ไผ่” เด็กนักเรียนชายที่มีนิสัยเล็ดร่อน โมโหง่าย หยิ่งในศักดิ์ศรี ซึ่งภาพความรุนแรงที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นการแสดงภาพที่ไม่เหมาะสมของตอนดังกล่าวคือ ภาพเด็กนักเรียนยกพวกตีกัน โดยผู้ร้องเรียนมองว่าอาจก่อให้เกิดการเลียนแบบได้และยังเป็นการส่งเสริมเด็กนักเรียนที่ตีกันอยู่แล้วให้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เท่ ไม่ผิด สำหรับการร้องเรียน

ภาพที่ 4. 37 : ภาพแสดงเหตุการณ์เด็กนักเรียนยกพวกตีกันใน“ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น”

(2) ฉากตัวละคร “ไผ่” บวชเป็นพระ แต่มีเด็กนักเรียนกลุ่มที่เคยเป็นศัตรูกันมาก่อนมารุมกระแทก ทั้งๆที่ “ไผ่” อยู่ในผ้าเหลือง โดยจากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่าภาพการรุมกระแทกพระเป็นภาพที่แสดงออกถึงความรุนแรงและไม่มีความเหมาะสม โดยในฉากดังกล่าวอยู่ในตอนอะดรีนาลีน ด้วยเรื่องราวเป็นเรื่อง “ไผ่” ที่เอาแต่มีเรื่องชกต่อย ยกพวกตีกันกับเด็กโรงเรียนอื่น ทำให้พ่อแม่ทนไม่ไหวจึงให้ไผ่ไปบวชในช่วงปิดเทอม แต่เมื่อไผ่บวชได้สักพัก แก๊งค์คู่อริที่เคยบาดหมางกันกลับมาหาเรื่องในขณะที่พระไผ่อยู่ในผ้าเหลือง สุดท้าย พระไผ่ ที่เคยขี้โมโห เล็ดร่อนก็เลือกกลับใจค่อยๆวางไม้กวาดลงบนพื้น แต่กลุ่มเด็กนักเรียนแก๊งค์คู่อริยังไม่ยอมยุติ พวกเขาเข้าไปรุมกระแทกพระไผ่ จนหลวงตามมาเห็นและขอโทษบาปพระไผ่ เด็กกลุ่มนั้นจึงเขย่งไม้ทิ้งและขึ้นรถมอเตอร์ไซด์ออกไป

ภาพที่ 4. 38 : ภาพแสดงเหตุการณ์แก๊งค์เด็กนักเรียนคู่อริของ “ไผ่” มารุมกระทืบในขณะที่ ไผ่ อยู่ในผ้าเหลือง

(3) ฉากเด็กผู้หญิงรุ่นพี่ตีรุ่นน้องในเรื่องเพราะสาเหตุมาจากผู้ชาย แล้วมีการถ่ายคลิป ประจาน การนำเสนอเรื่องราวดังกล่าวผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นการนำเสนอภาพที่ไม่เหมาะสมและอาจ ทำให้เด็กและเยาวชนลอกเลียนแบบได้

ภาพที่ 4. 39 : ภาพแสดงเหตุการณ์กลุ่มเด็กนักเรียนหญิงต่อกันแล้วอัดลงคลิป

(4) ฉากเด็กนักเรียนชายสูบบุหรี่ที่ตามห้องน้ำ และห้องเรียน โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าภาพ ดังกล่าวเป็นภาพการกระทำที่ไม่สมควร อีกทั้งตัวละครที่สูบบุหรี่ก็ยังคงเป็นเด็กนักเรียนอีก ซึ่งอาจ ก่อให้เกิดเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีต่อเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 4. 40 : ภาพการสูบบุหรี่ของตัวละครที่เป็นนักเรียนชาย

และสำหรับการร้องเรียนในส่วนของเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงนั้น จากการศึกษาพบว่าผู้ร้องเรียนเห็นว่า ใน ตอนที่ 8 โปรเจสเทอโรน นั้น เป็นตอนที่ “ดาว” เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้มีเพศสัมพันธ์กับเด็กนักเรียนชายเป็นครั้งแรกจึงเกิดความกังวลว่าตัวเองจะท้องจึงแก้ปัญหาโดยการไปหาซื้อยาคุมกำเนิดและไปคลินิกทำแท้งเถื่อน ซึ่งผู้ร้องเรียนมองเห็นว่า การที่เรื่องราวนำเสนอเด็กที่กำลังอยู่ในวัยเรียนแต่ต้องไปยังคลินิกทำแท้งเถื่อนหรือไปซื้อยาคุมกำเนิดมาใช้เอง เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ผิดหลักศีลธรรมจรรยา และก่อให้เกิดความรุนแรงแก่สังคม โดยเฉพาะเมื่อผู้ชมที่อยู่ในวัยเด็กและเยาวชนได้ดู อาจนำลอกเลียนแบบและมองว่าเป็นเรื่องปกติได้

ภาพที่ 4. 41 : แสดงภาพเหตุการณ์ตัวละคร ดาว ไปคลินิกทำแท้งเถื่อน และไปซื้อยาคุมกำเนิด

(4) ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาพตัวแทน (Representation)

ประเด็นการร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาพตัวแทน (Representation) จะพิจารณาจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องภาพตัวแทน โดยมีการใช้ตัวละครสื่อสารให้ตีความไปถึงบุคคล กลุ่มบุคคล กลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง หรือกลุ่มภาพตัวแทนใดตัวแทนหนึ่ง เช่น ตัวแทนทางเพศ อาชีพ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา เป็นต้น ในแง่ที่เป็นอคติ เหยียดหยาม ดูหมิ่น ซึ่งการสื่อสารหรือเนื้อหาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ

โดยจากการศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2556 พบว่าเป็นประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาพตัวแทน 3 เรื่อง จาก 17 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 สงครามนางฟ้า

ออกอากาศ : สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
บริษัทที่ผลิต : บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด
วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 - วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551

ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้าถูกร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องภาพตัวแทนที่เกี่ยวกับอาชีพแอร์โฮสเตส ด้วยสงครามนางฟ้าเป็นการนำเสนอเรื่องราวของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินอย่างชัดเจน แต่เนื้อหาของละครกลับนำเสนอถึงเรื่องราวของการแย่งนักบิน การชิงรักหักสวาท ของเหล่าบรรดาแอร์โฮสเตส รวมถึงการนำเสนอภาพความรุนแรง อาทิเช่น การตบตี การจิกหัว การรุมทึ้งของแอร์โฮสเตสในที่ทำงานหรือในขณะปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งความไม่เหมาะสมดังกล่าวนี้ ทำให้กลุ่มผู้ร้องเรียนเกิดความกังวลว่าจะส่งผลทำให้ภาพตัวแทนของอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินถูกบิดเบือนไปจากความเป็นจริง อาจทำให้ผู้ชมดูถูก ดูหมิ่น หรือเกลียดชังวิชาชีพดังกล่าว รวมถึงเป็นการทำให้ภาพลักษณ์ของอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเสียหายและยังเป็นการทำลายวิชาชีพนี้อีกด้วย

เรื่องที่ 2 กระป๋องบาล

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
บริษัทที่ผลิต : บริษัท กำกับการดี จำกัด
วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องกระป๋องบาลถูกร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องภาพตัวแทนที่เกี่ยวกับชนชาติ โดยการร้องเรียนเป็นประเด็นของการตั้งชื่อตัวละครที่ไปพ้องกับชื่อของกษัตริย์พม่า

โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่า การนำชื่อ “บุเรงนอง” ซึ่งเป็นชื่อของบรรพบุรุษพม่ามาตั้งเป็นชื่อตัวละครที่เป็นควายนั้นไม่สมควรและไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก ด้วยผู้ร้องเรียนกังวลว่าถ้าชาวพม่าที่มีจำนวนมากน้อยในประเทศไทยได้ดูละครเรื่องดังกล่าวและพบว่าชื่อ “บุเรงนอง” ที่เป็นชื่อกษัตริย์และเป็นบุคคลที่คนในประเทศพม่าเคารพกลับถูกนำมาสร้างเป็นชื่อควายในละคร อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อชาวพม่า และอาจเกิดผลกระทบระหว่างประเทศได้ เนื่องด้วยประเด็นดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่อ่อนไหวต่อความรู้สึก

เรื่องที่ 3 ฟ้ำจรดทราย

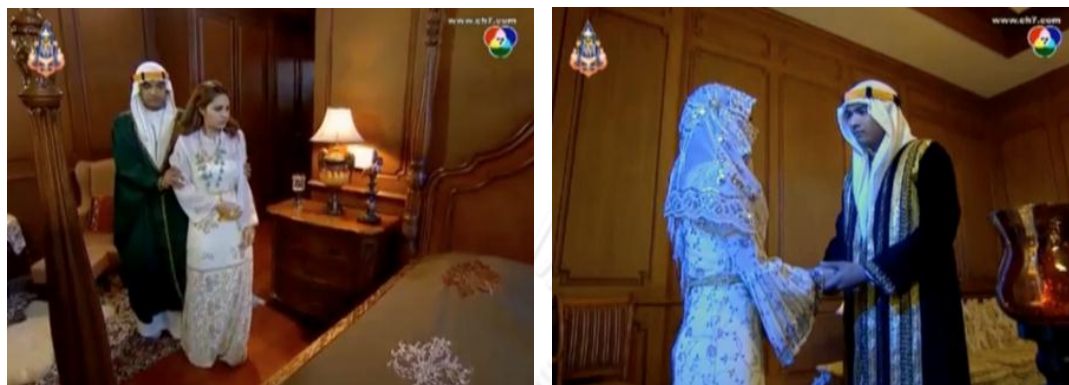
ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
บริษัทที่ผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 12 สิงหาคม 2556 – วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2556

ละครโทรทัศน์เรื่องฟ้ำจรดทรายถูกร้องเรียนจากกลุ่มมุสลิมเพื่อสันติ ถึงความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องภาพตัวแทนทางศาสนาและวัฒนธรรม โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครโทรทัศน์เรื่องฟ้ำจรดทรายเป็นการนำเสนอเรื่องราวของชาวมุสลิม ไม่ว่าจะป็นชื่อตัวละครหรือเครื่องแต่งกายก็แสดงและบ่งบอกถึงความเป็นมุสลิมโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่เนื้อหาบางอย่างในละครกลับนำเสนอสิ่งที่ผิดไปจากหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งทำให้กลุ่มผู้ร้องเรียนเกิดความกังวลว่าจะส่งผลทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจผิดในหลักคำสอนของศาสนา และทำให้ศาสนาอิสลามได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก และจะทำให้ผู้ที่ไม่เข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาเมื่อติดต่อศาสนา โดยจากการศึกษาพบว่าฉากที่กลุ่มผู้ร้องเรียนเห็นว่าขัดต่อหลักการของศาสนา และส่งผลทำให้ศาสนาถูกมองในแง่ลบและอาจก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง มีดังต่อไปนี้

(1) ฉากที่ “องค์อาเหม็ด” กษัตริย์แห่งฮิลฟารา เชื่อคำทำนายของโหรหลวงที่ว่าหากได้แต่งงานกับ “มิเชลล์” จะได้บุตรมาปกครองบ้านเมืองสืบทอดบัลลังก์ และทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าฉากดังกล่าวนั้นผิดต่อหลักการของศาสนาเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากหลักการของศาสนาอิสลามห้ามเชื่อคำทำนายทางโหราศาสตร์โดยเด็ดขาด เพราะถือเป็นบาปที่ยิ่งใหญ่

(2) ฉากที่ “กษัตริย์อาเหม็ด” นำตัว “มิเชลล์” มาเป็นสนม ในขณะที่ “มิเชลล์” ไม่เต็มใจและไม่สมยอม และ “อาเหม็ด” ยังแสดงท่าทางจับมือ จับแก้ม หรือมีการกระทำในลักษณะที่ลวนลาม “มิเชลล์” ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าฉากดังกล่าวนั้นขัดต่อหลักการหรือข้อบัญญัติของศาสนาอิสลามที่ห้ามไม่ให้ผู้ชายลวนลามหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาและไม่เต็มใจ โดยกรณีเดียวที่อนุญาตให้สัมผัสกันได้คือต้องผ่านการแต่งงาน หรือ นิกะห์ และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองก่อน

ภาพที่ 4. 42 : แสดงภาพ “อาเหม็ด” กษัตริย์ชาวมุสลิมและเนื้อต้องตัวนางเอก โดยนางเอกอยู่ในลักษณะฝันใจ

(3) ฉากที่ตัวละคร “แคชฟิยา” พุดกับ “มิเชลล์” ถึงดินแดนตะวันออกอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเธอ และชักชวนให้มิเชลล์ ไปเป็นครูสอนเด็กที่บ้านเพื่อสานฝันร่วมกับกับเธอ โดยฉากดังกล่าวแคชฟิยาได้มีการพุดถึงการดำเนินชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ของบ้านเมืองเธอ และ “แคชฟิยา” ก็ได้พุดถึงเรื่องการศึกษาของผู้หญิงที่บ้านเมืองเธอว่าไม่ได้เรียนหนังสือเพราะเป็นเรื่องที่ผิดหลักศาสนา ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าบทสนทนาหรือคำพุดของแคชฟิยาดังกล่าวไม่เป็นความจริง ศาสนาอิสลามนั้นไม่เคยจำกัดสิทธิทางการศึกษาแก่ใคร และในคัมภีร์อัลกุรอานก็ได้ระบุว่าการศึกษาจำเป็นต่อมุสลิมทุกคน และส่งเสริมให้หญิงชายได้รับการศึกษาสูงๆ ซึ่งการนำเสนอดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าศาสนาอิสลามกีดกันการศึกษากับผู้หญิงมุสลิม โดยฉากดังกล่าว มีรายละเอียดของบทสนทนาดังนี้

มิเชลล์ : ท่านพ่อท่านแม่เธอดูท่าทางใจดี

แคชฟิยา : ใจดีเป็นที่หนึ่งเลย ไม่งั้นฉันคงไม่มีโอกาสได้มาเรียนต่างประเทศหรอก ผู้หญิงในบ้านเมืองของฉัน ต้องฟังคำสั่งของผู้ชายทุกคนในบ้านโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ไม่ว่าจะเป็นสามี พ่อ พี่ชาย หรือแม้กระทั่งน้องชาย ในบ้านเมืองของฉันมันเป็นแบบนี้จริงๆนะมิเชลล์ ผู้หญิงจะไม่ได้รับการศึกษา เพราะมันผิดหลักของศาสนา ฉันถึงต้องเรียนให้มันมากๆไป ฉันจะกลับไปช่วยพวกเขา

มิเชลล์ : และเธอจะไปช่วยได้อย่างไร นี่มันไม่ใช่เรื่องเล็กๆเลยนะ

แคชฟิยา : มิเชลล์ ฉันฝันว่า เมื่อเราเรียนจบ เราจะกลับไปตั้งโรงเรียนที่บ้านของฉัน

มิเชลล์ : เราหรือ

แคชฟิยา : ใช่เราสองคนเท่านั้นที่จะทำให้ความฝันเป็นจริงได้ เราต้องสอนให้ผู้หญิงรู้จักคุณค่าความเป็นมนุษย์ มิเชลล์ สัญญากับฉันนะ สัญญากับฉันว่าเธอจะกลับไปกับฉัน ฉันคงทำไม่สำเร็จหรอกถ้าไม่มีเธอ เธอไม่ต้องให้คำตอบฉันตอนนี้ก็ได้ เรามีเวลาอีกตั้งหลายปี

มิเชลล์ : (ทำสีหน้าไม่สบายใจ)

แคชฟิยา : มิเชลล์ เธอเคยเห็นทะเลทรายไหม (ส่งรูปให้มิเชลล์ดู) นี่ใจของจริงสวยกว่าในรูปอีกนะ... เธอเคยเห็นอูฐหรือเปล่า..

(4) กรณีนำเสนอว่าผู้ชายในประเทศดังกล่าว นิยมมีภรรยา 4 คนนั้น ผู้ร้องเรียนเห็นว่าอาจทำให้ผู้ชมเข้าใจว่าชาวมุสลิมต้องมีภรรยา 4 คน แต่โดยหลักการของศาสนาอิสลามนั้นอนุญาตในเรื่องดังกล่าวต่อเมื่อฝ่ายชายมีความยุติธรรม ไม่บังคับ สามารถดูแลภรรยาได้ไม่ขาดตกบกพร่อง และต้องเป็นไปเพื่อการช่วยเหลือสังคม เช่น กรณีที่มีหญิงม่ายลำบาก ผู้ชายมุสลิมจะไปแต่งงานเพื่อดูแล หากเป็นไปเพื่อตัดหน้าศาสนาอิสลามไม่อนุญาต

(5) ฉากที่ตัวละคร “แม่ของแคชฟิยา” กำลังสอน “มิเชลล์” ถึงการปิดผ้าคลุมหน้า ที่ว่าการเปิดเผยใบหน้าของสตรีในเวลาออกนอกบ้านถือเป็นสิ่งที่ผิดต่อหลักการทางศาสนาอย่างร้ายแรง โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าฉากดังกล่าวเป็นการบิดเบือนหลักการทางศาสนา และทำให้ความเข้าใจต่อหลักศาสนาที่มีความคลาดเคลื่อน เนื่องมาจากศาสนาอิสลามไม่ได้บังคับให้หญิงสาวปิดบังใบหน้า ใครอยากปิดก็ปิด ใครไม่อยากปิดก็สามารถทำได้ โดยในฉากการร้องเรียนดังกล่าว เป็นฉากต่อเนื่องมาจากตอนที่ มิเชลล์ หลงเข้าไปในอาณาเขตของผู้ชายและโดนไล่ตะเพิดออกมา แคชฟิยา พา มิเชลล์ มาเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้แม่กับพ่อของเธอฟัง แม่แคชฟิยา จึงได้สอนให้ มิเชลล์ เข้าใจถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของคนที่นี่ โดยมีรายละเอียดของบทสนทนาดังนี้

แม่แคชฟิยา : เข้าไปในเขตของผู้ชาย โอ้ย ตายแล้ว

แคชฟิยา : (แก้มงอ) แม่คะ แล้วก็แต่งตัวแบบนี้ด้วยนะคะ ฉันทว่านะพวกผู้ชายพวกนั้น เขาคงตกใจยิ่งกว่าเธอซะอีก แม่คะ ผ้าคลุมหน้าก็ไม่ได้ปิดคะ

แม่แคชฟิยา : โอ้ย แล้วไม่ปิดผ้าคลุมหน้า

แคชฟิยา : (ข้าที่ได้แก้มแม่ให้ตกใจ) แม่ โธ่ มิเชลล์ เขาเป็นคนต่างชาตินะคะ แล้วก็ยังไม่รู้ประเพณีเรา

พ่อแคชฟิยา : ไม่เป็นไรหรอกนะ คราวนี้ก็ถือซะว่าไม่รู้ แต่คราวหน้าอย่าเผลอละกัน

มิเชลล์ : ค่ะ หนูขอโทษนะคะ คุณพ่อ คุณแม่ คือ ใจจริง หนูตั้งใจจะจะไปตามหาแคชฟิยา เขาจะคะ

แคชฟิยา : (มาแก้มงอ) มิเชลล์) แต่เธอนะ ทะเล่อทะเล่าเข้าไปในเขตผู้ชาย ไม่ใช่เรื่องตลกนะลูก ประเพณีของเรา ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงเข้าไปในเขตของผู้ชาย ผู้หญิงอยู่ส่วนผู้หญิง ผู้ชายอยู่ส่วนผู้ชาย ไม่ปะปนกัน ผู้หญิงอาหรับเนี่ย เวลาอยู่ในบ้านจะพูดกับผู้ชายก็ต้องปิดผ้าคลุมหน้า เวลาออกนอกบ้านเนี่ยก็ต้องปิดผ้าคลุมหน้า หนูตั้งแต่แบบเราแล้วเปิดผ้าคลุมหน้าพูดกับผู้ชายเนี่ย ถือว่าเสื่อมเสียเกียรติอย่างร้ายแรง คนเขาจะดูถูกเหยียดหยาม สังคมก็จะประณาม แล้วก็ผิดกฎหมายอย่างร้ายแรงนะลูก

มิเชลล์ : (รีบเอาผ้ามาปิดหน้า)

แคชฟิยา : (ข้าในท่าทีของมิเชลล์) นี่! มิเชลล์ ไม่ต้อง กับคุณพ่อตัวเอง

พ่อแคชฟียา : เธอหน่ะก็เหมือนเป็นลูกสาวอีกคนหนึ่งของฉันนะ
 แคชฟียา : นี่แต่ถ้าเธออยากอยู่แบบเรา นุ่งห่มแบบเราอะ เธอก็ต้องอดทน
 มิเชลล์ : ฉันยินดี ฉันอยากอยู่แบบพี่น้อง ไม่ใช่คนแปลกหน้านะคะ
 แม่แคชฟียา : ดีแล้วแหละจ๊ะ ทุกชาติหน่ะ เขามีขนบธรรมเนียมประเพณีให้ยึดถือกันมาแต่โบราณกาลถึงยังงั้นเนี่ยเราก็กฎมีใจในขนบธรรมเนียมของเราละ

(6) ฉากที่พ่อค้าเศรษฐีกราบกษัตริย์เพื่อขอภัยโทษถือว่าผิด เพราะศาสนาอิสลามไม่อนุญาตให้มนุษย์กราบมนุษย์ หรือสิ่งอื่นใดนอกเหนือจากพระเจ้าผู้สร้าง

ภาพที่ 4. 43 : แสดงภาพชาวมุสลิมก้มกราบกษัตริย์เพื่อขอภัยโทษ

(7) ฉากที่องค์หญิงในเรื่องมอเบรื่องรางให้นางเอก พร้อมกับบอกว่าเป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ช่วยปกป้องอันตรายได้ ซึ่งตามหลักการของศาสนาอิสลามนั้นไม่ได้สอนให้เชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลัง

องค์หญิง : หินชนิดนี้เป็นเครื่องราง ป้องกันภัยอันตรายจากคนที่คิดร้าย และจะนำโชคมาสู่เจ้าของ ฉันให้ครูในคืนที่เป็นสิริมงคลคืนนี้ รักษาไว้ให้ดีนะ และมันจะนำโชคอันประเสริฐมาให้ครู ใครที่คิดร้ายก็จะพินภัยตัวเอง หินชนิดนี้เรียกว่า เป็ยรูส เป็นของขลังจากพวกเราชาวทะเลทราย
 มิเชลล์ : แล้ว ทำไมองค์อำมหิตถึงรับสั่งให้ฉันเข้าเฝ้าละเพคะ แล้วทำไมหม่อมฉันต้องแต่งตัวมากมายขนาดนี้
 องค์หญิง : แล้วครูก็จะรู้ ที่ประทับขององค์อำมหิต ดงงาม วิเศษ ราวกับสวรรค์ชั้นฟ้า โชคดีนะจ๊ะ ครูของฉัน

(8) ฉากพระเอกกับนางเอกขณะหนีในทะเลทราย และแสดงอาการกอดจูบลูบคลำนั้น ตามหลักการศาสนาอิสลามทำไม่ได้ เนื่องจากต้องผ่านการแต่งงานอย่างถูกต้องก่อน ซึ่งในการนำเสนอฉากดังกล่าวในส่วนของเนื้อเรื่องนั้น เป็นตอนที่ ซารีฟ และ มิเชล ชายหนุ่มและหญิงสาวต่างศาสนา

กำลังหนีการจับกุมและต้องระเห่ระทรนกันสองต่อสองกลางทะเลทรายที่มีแต่ความทุรกันดาร ความยากลำบากที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดเป็นความเห็นอกเห็นใจและกลายเป็นความรักในที่สุด ทำให้มีฉากที่พระนางต้องจับเนื้อต้องตัวกัน หรือแสดงความรักต่อกัน

ภาพที่ 4. 44 : แสดงภาพการตะเนื้อต้องตัว/พลอดรักของ พระเอก-นางเอกใน “ฟ้าจรดทราย”

(9) ฉากที่ชาวมุสลิมโหดร้ายทารุณต่อเด็กและสตรี ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าตรงข้ามกับความเป็นจริงโดยสิ้นเชิง และการนำเสนอภาพในลักษณะดังกล่าว ทำให้ผู้คนที่ไม่มีความรู้ในหลักศาสนาอิสลาม อาจเกิดความเข้าใจผิดและเห็นว่าชาวมุสลิมมีนิสัยที่โหดร้าย

ภาพที่ 4. 45 : แสดงภาพความรุนแรงของชาวมุสลิมต่อผู้หญิงใน “ฟ้าจรดทราย”

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวคิด SLVR แล้ว ผู้วิจัยก็พบว่า ยังมีประเด็นอื่นที่นอกเหนือจาก 4 ทั้งประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในรูปแบบอื่น มาตั้งเป็นประเด็นการร้องเรียนในเรื่องอื่นๆ เพิ่มเติม ดังนี้

(5) ประเด็นการร้องเรียนในเรื่องอื่นๆ

ประเด็นการร้องเรียนในเรื่องอื่นๆ จะพิจารณาจากภาพและเนื้อหาที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมในประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากประเด็นเนื้อหา SLVR ของโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (Media Monitor) โดยจากการศึกษาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 พบว่ามี 4 เรื่อง จาก 17 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 วายุภักมณตรา

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
บริษัทที่ผลิต : บริษัท แอค-อาร์ต เจเนอเรชั่น จำกัด
วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2553 – วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2553

ละครโทรทัศน์เรื่องวายุภักมณตราถูกร้องเรียนเพียงฉากเดียว โดยเป็นฉากการตักบาตรออกอากาศในวันที่ 17 ธันวาคม 2553 โดยผู้ร้องเรียนพบว่าในฉากการทำบุญตักบาตรของละครเรื่องวายุภักมณตรานั้น มีการนำเสนอภาพที่ไม่เหมาะสม โดยในฉากได้มีผู้แสดงใส่บาตรพระโดยไม่ถอดรองเท้า ซึ่งถือเป็นการประพฤติดุปฏิบัติที่ผิดจากธรรมเนียมประเพณีไทย โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าการแสดงการกระทำดังกล่าวอาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างหรือเข้าใจไปในทางที่ผิดต่อไป

โดยฉากดังกล่าวเป็นตอนที่ วายุภัก เชื่อคำพูดของ ทิชากร ที่ว่าเขาโดนคุณไสยเล่นงาน วายุภักจึงขอโทษและพร้อมจะเชื่อฟังคำที่ ทิชากร พูดทุกอย่าง ทิชากร จึงตั้งกฎ 5 ข้อให้วายุภักต้องทำทุกวัน โดยกฎข้อแรกคือ วายุภักต้องตื่นมาใส่บาตรทุกเช้า

ภาพที่ 4. 46 : แสดงฉากการใส่บาตรของพระนาง ใน “วายุภักมณตรา” โดยไม่ได้ถอดรองเท้า

เรื่องที่ 2 ขุนเดช

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท พอดีคำ จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2555 – วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องขุนเดชถูกร้องเรียนในเรื่องของเนื้อหาของละครไม่เหมาะสม โดยผู้ร้องเรียนขอให้มีการตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าว แต่ทั้งนี้การร้องเรียนดังกล่าวต้องยุติลงเนื่องจากคำร้องเรียนมีสาระสำคัญไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ว่าประเด็นการร้องเรียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถทำการวิเคราะห์ได้

เรื่องที่ 3 ปีนอนงค์

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
 บริษัทที่ผลิต : บริษัท มุมใหม่ จำกัด
 ระยะเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2555 – 3 สิงหาคม พ.ศ. 2555

ละครโทรทัศน์เรื่องปีนอนงค์ถูกร้องเรียนในเรื่องของเนื้อหาการนำเสนอของละครที่ออกอากาศในวันที่ 1 กรกฎาคม 2555 โดยผู้ร้องจากการศึกษาพบว่า เนื้อหาที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมนั้น อยู่ในฉากพิธีสมรสระหว่างนางเอกกับพระเอก แต่นางเอกกลับมีท่าทีที่สนใจชายอื่น ซึ่งไม่ใช่เจ้าบ่าว ผู้ร้องเรียนจึงเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวของนางเอกเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและผิดจารีตประเพณีไทย เนื่องจากหญิงที่กำลังจะแต่งงานไม่ควรจะสนใจต่อชายอื่นที่ไม่ใช่เจ้าบ่าว

โดยในเรื่องราวการดำเนินเรื่องของฉากดังกล่าว นั้น เป็นฉากพิธีสมรสระหว่าง “ใหญ่” พระเอก และ “ปีนอนงค์” นางเอก โดยการแต่งงานครั้งนี้ไม่ได้เกิดจากความเต็มใจของนางเอก แต่เป็นเพียงเพราะต้องการทดแทนบุญคุณ เนื่องจากในหัวใจของปีนอนงค์ ยังมีแต่ “ทรศนะ” คนรักในอดีต ทำให้ในพิธีการแต่งงานของเธอจึงไม่มีความสุขเท่าไรนัก เพราะเป็นไปด้วยความฝืนใจ

ภาพที่ 4. 47 : แสดงฉากพิธีสมรสของพระนาง โดยที่นางเอกยังคงไม่ลืม “ทรยศนะ” คนรักเก่า

(6) ประเด็นการร้องเรียนกรณีเฉพาะ

สำหรับประเด็นการร้องเรียนในกรณีเฉพาะนั้น เกิดขึ้นในกรณีที่ละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว ไม่ได้มีการร้องเรียนในส่วนของภาพและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม แต่การร้องเรียนที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเกิดจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่นๆ เช่น เหตุผลทางการเมืองการปกครอง ซึ่งเหตุการณ์ต่างๆ เข้ามากระทบทำให้เกิดการร้องเรียนขึ้น โดยจากการศึกษาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2556 พบว่ามี 1 เรื่อง ที่ถูกร้องเรียนในประเด็นลักษณะดังกล่าว ซึ่งก็คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์

ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

บริษัทที่ผลิต : บริษัท เมตตามหานิยม จำกัด

วันเวลาที่ออกอากาศ : วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2556

ละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ถูกร้องเรียนถึงกรณีการขอคำชี้แจงถึงสาเหตุการระงับการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าว เนื่องด้วยละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์นั้นมีการยุติการออกอากาศขึ้นอย่างฉับพลัน โดยจากกำหนดการเดิมที่มีทั้งหมด 13 ตอน แต่เมื่อละครออกอากาศถึงตอนที่ 9 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ก็ได้ออกมาประกาศยุติการออกอากาศของละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ในวันที่ 4 มกราคม 2556 โดยให้เหตุผลว่า "มีเนื้อหาบางช่วงบางตอนที่ ไม่เหมาะสมกับการออกอากาศ" ทำ

ให้ละครเรื่องนี้กลายเป็นละครที่ไม่มีตอนจบหรือบทสรุปเรื่องราวของละคร จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการไม่พอใจของกลุ่มผู้ชมจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางและได้มีการร้องเรียนมายังหน่วยงานต่างๆเพื่อขอให้ตรวจสอบการระงับการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าวว่ามีสาเหตุมาจากอะไร เนื่องด้วยผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มีοπราบจอมขมังเวทย์นั้น มีเนื้อหาที่ดี สอดแทรกคุณธรรม รวมถึงไม่ขัดต่อมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ตลอดจนผู้ร้องเรียนยังเห็นว่าการยุติการออกอากาศนั้นเป็นการละเมิดถึงสิทธิของประชาชน ผู้ร้องเรียนจึงประสงค์ให้นำละครเรื่องดังกล่าวกลับมาออกอากาศตามวันและเวลาเดิมโดยไม่มีการบิดเบือนเนื้อหาหรือตัดทอนเนื้อหาออกแต่อย่างใด

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียนตามรายละเอียดข้างต้นแล้วนั้น สามารถนำมาสรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 4. 3 : ตารางสรุปข้อมูลเบื้องต้นรวมถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียนตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2556

ปี	รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ ถูกร้องเรียน	ผู้ร้องเรียน	หน่วยงาน ที่รับเรื่องร้องเรียน	ประเด็นเนื้อหาที่ร้องเรียน
2551	สงครามนางฟ้า	องค์กรสภาพแรงงาน รัฐวิสาหกิจการบินไทย	กระทรวงวัฒนธรรม	เนื้อหาของละครไม่เหมาะสม สร้างความเสียหายและทำลาย วิชาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน รวมไปถึงชุดเครื่องแบบ ที่ตัวละครใส่ก็ไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงขอให้ระงับการ ออกอากาศ
2552	เมียหลวง	นายสชาติ ปิตุเตชะ รองโฆษกพรรค ประชาธิปัตย์	กระทรวงวัฒนธรรม	ละครมีการแพร่ภาพที่รุนแรง มีแต่เรื่องเพศ เนื้อหาขัด จริยธรรมและเป็นอันตรายต่อเยาวชน จึงขอให้เลื่อนเวลา ออกอากาศไปอยู่หลังเวลา 22.00 น.
2553	วายุภักต์มนตรา	บุคคล	กสทช.	ขอให้ตรวจสอบเนื้อหาของละคร เนื่องจากละครมีการ ทำบุญต่อบาตร ซึ่งนักแสดงในเรื่อง ใส่บาตรโดยไม่ได้อัด ร่องเท้า ซึ่งถือเป็นการผิดธรรมเนียมประเพณีไทย และเป็น ตัวอย่างที่ไม่ดีต่อเด็ก และเยาวชน
2554	ดอกส้มสีทอง	บุคคล	กระทรวงวัฒนธรรม / กสทช.	ขอให้เปลี่ยนเนื้อหา ลดบท และคำพูดที่รุนแรง เนื่องจากมี การนำเสนอภาพเนื้อหาและพฤติกรรมการแสดงในลักษณะ ไม่เหมาะสม หมิ่นเหม่ต่อการทำลายสถาบันครอบครัว โดย เฉพาะตัวละครเอกมีพฤติกรรมชอบแย่งสามีคนอื่น มีฉาก เพศสัมพันธ์มากเกินไป
2555	แม่ยายที่รัก	บุคคล	กสทช.	ขอให้ตรวจสอบละคร เนื่องจาก วันที่ 13 มี.ค. 2555 มีการ นำเสนอฉากที่นักแสดงชาย 2 ท่าน แย่งพวงมาลัยรถยนต์กัน อาจก่อให้เกิดการเลียนแบบ

ปี	รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียน	ผู้ร้อยเรียน	หน่วยงานที่รับร้อยเรียน	ประเด็นเนื้อหาที่ร้อยเรียน
2555	กระป๋องบอล	บุคคล	กสทช.	ขอให้มีการแก้ไขการตั้งชื่อควายในเรื่องที่ตั้งว่า "บุเรงนอง" ซึ่งไม่เหมาะสมเพราะเป็นชื่อของกษัตริย์พม่าอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง
2555	ฉันรักเธอนะ	บุคคล	กสทช.	ขอให้ตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าว เนื่องจากฉากจบของละครที่ออกอากาศในวันที่ 4 เมษายน 2555 มีฉากการกอดจูบกันอย่างโจ่งแจ้ง ซึ่งไม่เหมาะสมต่อการออกอากาศ
2555	ขุนเดช	บุคคล	กสทช.	ขอให้ตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าว เนื่องจากมีเนื้อหาไม่เหมาะสม
2555	แวมเมยรา	บุคคล	กสทช.	ขอให้ตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าว เนื่องจากนักแสดงสาวที่รับบทเป็นคนรับใช้ ยังใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง พูดไม่ชัด ไม่เหมาะสม ออกสำเนียงพม่า
2555	มาหยารัศมี	บุคคล	กสทช.	- ละครมีการนำเสนอภาพตัวละครผู้หญิงแต่งกายไม่เหมาะสม และถูกตัวละครชายไซ้ชอกคอ เป็นฉากที่ล่อแหลมไม่เหมาะสม - ขอให้ตรวจสอบละคร เรื่องจากเนื้อหาของละครมีความรุนแรง มีฉากตบตีมากขึ้น
2555	ปิ่นอนงค์	บุคคล	กสทช.	- เนื้อหาละครมีฉากจูบปากกัน ขอให้ตัดฉากดังกล่าวและเปลี่ยนเป็นหอมแก้ม - ฉากพิธีสมรสแต่งงานเอกกลับแสดงพฤติกรรมสนใจชายอื่นนั้น ไม่เหมาะสมและผิดจารีตประเพณีไทย

ปี	รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ ถูกร้องเรียน	ผู้ร้องเรียน	หน่วยงาน ที่รับร้องเรียน	ประเด็นเนื้อหาที่ร้องเรียน
2555	แรงเงา	มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล	กสทช.	ขอเปลี่ยนช่วงเวลาการออกอากาศเป็นเวลา 02.00 น. เนื่องจากเนื้อหาของละครมีความรุนแรง เช่น ฉากตบตี ทะเลาะวิวาทแย่งผู้ชาย ไล่ล่าล้างแค้น ทำให้เด็กเยาวชนซึมซับค่านิยมผู้หญิงผิด
2555	บ่วงรัก	บุคคล	กสทช.	ขอให้ควบคุมเนื้อหาการนำเสนอ เนื่องจากเนื้อหาละครมีความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท การใช้คำทำรุนแรง แสดงกิริยาไม่เหมาะสม
2555	เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์	บุคคล	กสทช.	ให้ทางสถานีโทรทัศน์ออกมายี่แจงถึงกรณีการรับการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าวเนื่องจากเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชน และขอให้นำกลับมาออกอากาศใหม่
2556	กุหลาบไฟ	เครือข่ายครอบครัว เผ่าระวีวงศ์และ สร้างสรรค์สื่อ	กสทช.	ขอให้ยุติละครเนื่องจากเนื้อหาและบทบาทตัวละครไม่เหมาะสม บิดเบือนหลักการศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง และใส่ร้ายชาวมุสลิม ในทางเสื่อมเสียเป็นอย่างมาก
2556	ฮอโมน...วัยวัยรุ่น	พลโทพระพงษ์ มานะกิจ	กสทช.	เนื้อหาและภาพไม่เหมาะสม อาจขัดต่อมาตรา 37ขอให้ระงับการออกอากาศ
2556	ฟ้าจรดทราย	มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ	กสทช.	ขอให้ยุติละครเนื่องจากเนื้อหาและบทบาทตัวละครไม่เหมาะสม บิดเบือนหลักการศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง และใส่ร้ายชาวมุสลิม ในทางเสื่อมเสียเป็นอย่างมาก

ตาราง 4. 4 : ตารางแสดงการวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้อยเรียนตามกรอบแนวคิด SLVR

รายชื่อละครโทรทัศน์ ที่ถูกร้อยเรียน	ประเภทเนื้อหาความรุนแรงในละครโทรทัศน์				
	เพศ (S)	ภาษา (L)	ความรุนแรง (V)	ภาพตัวแทน (R)	อื่นๆ
1. สงครามนางฟ้า	✓		✓	✓	
2. เมียหลวง	✓		✓		
3. วายุภักคมนตรี					✓
4. ดอกส้มสีทอง	✓	✓			
5. แม่ยายที่รัก			✓		
6. กระบือบาล				✓	
7. ฉันทน์รักเธอนะ	✓				
8. ขุนเดช					✓
9. แวมมยุรา		✓			
10. มหารัศมี	✓		✓		
11. ปิ่นอนงค์	✓				✓
12. แรงเงา	✓	✓	✓		
13. บ่วงรัก		✓	✓		
14. เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์					✓
15. กุหลาบไฟ	✓	✓	✓		
16. ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น	✓		✓		
17. ฟ้ายจรดทราย				✓	
รวม	9	5	8	3	4

จากการศึกษาละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้อยเรียนในช่วงปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2556 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง โดยวิเคราะห์ตามแนวคิด SLVR อันได้แก่ S-Sex (เพศ) L-Language (ภาษา) V-Violence (ความรุนแรง) และ R-Representation (การใช้ภาพตัวแทน) ของโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) พบว่า ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้อยเรียนส่วนใหญ่เป็นประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ (Sex) มากที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นความไม่เหมาะสมในด้านอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนละครที่ถูกร้อยเรียนทั้งสิ้น 9 เรื่อง จาก 17 เรื่อง และพบว่า การร้อยเรียนส่วนใหญ่จะเป็นการร้อยเรียนทางด้านภาพการแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม อาทิเช่น ฉากการกอดจูบ หรือฉากการมีสัมพันธ์รักลึกซึ้ง (Love Scene) อย่างโจ่งแจ้ง รวมไปถึงเรื่องของการแต่งกายของตัวละครที่เน้นโชว์สัดส่วนเผยให้เห็นอวัยวะที่ต้องห้ามมากเกินไป เป็นต้น ส่วนการร้อยเรียนในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเพศทางด้านเนื้อหาในการนำเสนอ นั้น มักจะเกิดกับแนวเรื่องแบบเม

โศดราม่า ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับรักๆใคร่ๆ โดยประเด็นการร้องเรียนนั้นส่วนใหญ่เกิดจากความเห็นของผู้ร้องเรียนที่มองว่าเนื้อหาและเรื่องราวที่น่าเสนอของละครขัดต่อศีลธรรมจรรยา เน้นแต่การนำเสนอเนื้อหาทางเพศ เนื้อหาเชิงชู้สาว

รองลงมาคือ ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง(Violence) มีจำนวนทั้งสิ้น 8 เรื่อง โดยมากเป็นการร้องเรียนถึงการเผยแพร่ภาพที่เป็นการใช้กำลังการต่อสู้ในการทำร้ายผู้อื่น เช่น ภาพการตบตี จิกหัว การใช้อาวุธหรือของมีคมในการชูปหรือทำร้ายร่างกาย การชกต่อย รวมไปถึงภาพความรุนแรงทางการกระทำต่างๆที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม เช่น การทำแท้ง เป็นต้น

ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาษา (language) พบว่ามีการร้องเรียนเข้ามาจำนวนทั้งสิ้น 5 เรื่อง โดยภาพรวมจะครอบคลุมถึงเสียงและเนื้อหาที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องของภาษา เช่น ภาษาหยาบคาย ภาษาลามก รวมไปถึงลักษณะที่เป็นการทำลายความงามของภาษา หรือการผิดหลักไวยากรณ์และความหมาย เช่น การพูดไม่ชัด พูดไทยสำเนียงพม่า เป็นต้น ซึ่งในการร้องเรียนที่เกิดขึ้นทางด้านภาษาส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของบทสนทนาที่ตัวละครพูดหรือสื่อสารออกมา เพราะมีความรุนแรงและหยาบคายมากเกินไป เป็นการพูดกระทบกระทั่งกัน เพื่อดูหมิ่นเหยียดหยามและนำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ประเด็นที่ถูกร้องเรียนน้อยที่สุด ก็คือ ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้ภาพตัวแทน (representation) มีจำนวนทั้งสิ้น 3 เรื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนถึงเนื้อหาของละครที่ไม่เหมาะสมซึ่งเป็นการทำลายหรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่กลุ่มบุคคล/กลุ่มชน/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มศาสนาใดๆ

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวคิดของ SLVR แล้ว ก็พบว่า ยังมีละครที่ถูกร้องเรียนด้วยด้วยประเด็นอื่นๆอีก ได้แก่ ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง (1) วาญักมณฑรา ถูกร้องเรียนว่าผู้แสดงใส่บาตรโดยไม่ถอดรองเท้า ซึ่งถือเป็นการประพฤติกฎปฏิบัติที่ผิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ซึ่งการแสดงการกระทำดังกล่าวอาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างหรือทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจไปในทางที่ผิดต่อไป (2) ขุนเดช ถูกร้องเรียนในเรื่องของเนื้อหาของละครไม่เหมาะสม โดยผู้ร้องเรียนขอให้มีการตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าว แต่ทั้งนี้การร้องเรียนดังกล่าวต้องยุติลงเนื่องจากคำร้องเรียนมีสาระสำคัญไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ว่าประเด็นการร้องเรียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถทำการวิเคราะห์ได้ (3) ปิ่นอนงค์ ถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพและเนื้อหาในฉากพิธีสมรสระหว่างนางเอกกับพระเอก แต่นางเอกกลับมีท่าทีสนใจต่อชายอื่นซึ่งไม่ใช่เจ้าบ่าว โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของนางเอกเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและผิดจารีตประเพณีไทย

และการร้องเรียนในประเด็นที่นอกเหนือจากเกณฑ์ของ SLVR คือละครโทรทัศน์เรื่อง เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ถูกร้องเรียนในเรื่องของการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และการขอคำชี้แจง

ถึงสาเหตุการระงับการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าว

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยในส่วนของประเด็นการร้องเรียนละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยจะนำไปศึกษาวิเคราะห์ต่อถึงองค์ประกอบของการเรื่องเล่า ว่าข้อร้องเรียนต่างๆเหล่านี้อยู่บนองค์ประกอบของเรื่องเล่าประเภทไหน ลักษณะของโครงเรื่องหรือลักษณะของตัวละครแบบใด เป็นลำดับถัดไป

4.2 วิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ ในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 ผู้วิจัยใช้แนวคิดองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์เป็นกรอบในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมีองค์ประกอบในการเล่าเรื่องเป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นถึงมุมมองในการทำงานของฝ่ายผลิต โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนแบบคัดเลือกเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ละครที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ หรือเป็นกระแสสังคมเท่านั้น ซึ่งจากการสำรวจละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 ทั้ง 17 เรื่องนั้น พบว่ามีจำนวนละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์หรือเป็นกระแสสังคมทั้งสิ้น 7 เรื่อง อันได้แก่ ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน เรื่อง สงครามนางฟ้า, เมียหลวง, ดอกส้มสีทอง, แรเงา, เหนือหมะ 2 มีอปราบจอมขมังเวทย์, ฮอร์โมน...วัยว่าวุ่น และฟ้าจรดทราย ซึ่งสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบของละครโทรทัศน์ของละครโทรทัศน์ ทั้ง 7 เรื่องนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งตามหัวข้อองค์ประกอบของเรื่องเล่าดังนี้

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

เป็นการวางแผนหรือการกำหนดเส้นทางการกระทำของตัวละครว่ามีเรื่องราวการกระทำอย่างไร มีอุปสรรคปัญหาอย่างไร และในที่สุดได้รับผลลัพธ์หรือมีข้อสรุปเป็นอย่างไร ซึ่งลำดับขั้นทั่วไปของพัฒนาการโครงเรื่อง มี 5 ลำดับดังนี้ (ภิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, 2551) การเปิดเรื่อง (Exposition) , เหตุการณ์นำไปสู่ปัญหา (Rising Action) , จุดพลิกผัน (Turning Point) , ภาวะวิกฤต (Climax) และ ภาวะคลี่คลาย (Resolution)

(2.) แก่นเรื่อง (Theme)

เป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ทำให้ผู้ชมฉุคคิดหรือเกิดการเรียนรู้ และอาจนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน

(3.) ตัวละคร (Characters)

ผู้ที่กระทำ แสดงพฤติกรรม หรือได้รับผลจากการกระทำตามเหตุการณ์ต่างๆในละคร

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า

ภาพที่ 4. 48 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า

บทประพันธ์ :	ดัดแปลงจากวรรณกรรมทางอินเทอร์เน็ตชื่อ "ชีวิตรันทต เรื่องจริงผ่านคอม" ของ แอร์กี้ (นามปากกา)
บทโทรทัศน์ :	ฐานวดี สติยยุทธการ
กำกับการแสดง :	นิพนธ์ ผิวนธร
ดำเนินการผลิต :	บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด
ออกอากาศ :	ทุกวันจันทร์ - พฤหัสบดี เวลา 20.25 – 21.25 น. ทางช่อง 5 วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 - วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551
การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ :	น 18 +

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

การเปิดเรื่อง (Exposition)

มณีนรีน แอร์โฮสเตสน้องใหม่ของสายการบินเมขลาแอร์ เธอเป็นคนสวยและเก่งจึงทำให้ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนในการทำกิจกรรมต่างๆของสายการบินและก้าวหน้าในสายอาชีพเร็วกว่าคนอื่นๆ ทั้งยังเป็นที่ยกย่องของบรรดากัปตัน และ สจ๊วต อีกด้วย รวมไปถึง อิน กัปตันที่มีภรรยาอยู่แล้วก็แอบชอบเธอตั้งแต่แรกเห็น

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

ริน และ อิน มีโอกาสได้ร่วมงานกัน ริน เริ่มตกหลุมรัก อิน เช่นกัน แต่เมื่อกลับจากบิน ริน ก็ต้องพบกับความเสียใจที่เพิ่งรู้ว่าอินมีภรรยาอยู่แล้วและเธอต้องอับอายเพราะ จิม ภรรยาของอินตรงเข้ามาอาละวาดเธอถึงกลางสนามบิน หลังเกิดเรื่อง อิน พยายามปรับความเข้าใจกับ ริน แต่ไม่มีโอกาส หนิง กัปตันหนุ่มที่แอบชอบรินอยู่ จึงรับอาสาทำนายความในใจของอินไปให้ริน แต่ที่ไหนได้เขากลับเก็บซ่อนจดหมายไม่เอาไปให้ และเดินหน้าจีบรินเต็มที่

จุดพลิกผัน (Turning Point)

อิน มีโอกาสได้บอกความจริงเรื่องเขากับภรรยาว่าเธอได้พยายามขอหย่ามาตั้งแต่ยังไม่รู้จักกับรินแต่ติดที่ฝ่ายภรรยายังไม่ยอมทำให้รินได้รู้และเข้าใจว่าอินไม่ได้หลอก อินขอเวลาเพื่อจะสะสางเรื่องของเขากับจิม ในขณะที่ฝ่ายหญิง เธอก็หาทางที่จะรวบรัด ริน ด้วยแผนการต่างๆทำให้ ริน ตกเป็นของ หญิง ในที่สุด รินจำเป็นต้องแต่งงานกับหญิงเพราะเธอท้อง หลังการแต่งงาน ริน ได้รู้ว่า หญิง มีลูกอยู่แล้ว รินต้องทนอยู่กับเหตุการณ์ที่เลวร้ายไหนจะโดนแม่สามี น้องสามี และลูกติดที่คอยแกล้ง แต่เธอก็พยายามอดทนเรื่อยมาเพื่อความเป็นครอบครัว

ภาวะวิกฤติ (Climax)

หญิง ได้พบกับ เซอร์ แฮร์โอสเตสน้องใหม่ที่เพิ่งเข้ามา ทั้งสองมีสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน จนในที่สุดเซอร์ก็ท้องกับหญิงและย้ายมาอยู่ในฐานะภรรยาอีกคนหนึ่ง เซอร์คอยกลั่นแกล้งและสร้างความเดือดร้อนให้กับรินสารพัด

จุดคลี่คลาย (Resolution)

รินทนความเจ้าชู้ของหญิงไม่ไหวจึงยื่นฟ้องศาลขอหย่าขาดกับ หญิง อิน ดูแล จิม ภรรยาที่เลิกกันไปจนวินาทีสุดท้ายก่อนที่เธอจะจากไปด้วยโรคมะเร็ง รินบินไปสิงคโปร์ ท่ามกลางความสับสนในใจ รินได้พบกับอินที่นั่นและปรับความเข้าใจกันจนได้อยู่ร่วมกัน

(2.) แก่นเรื่อง (Theme)

สงครามนางฟ้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก แก่นเรื่องถูกจัดอยู่ในประเภท Love Theme โดยสะท้อนให้เห็นว่าคนเราจะอยู่สูงสักแค่ไหน อาชีพการงานดีปานใดก็ยังคงเป็นมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา トラบใดที่ไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก รัก โลภ โกรธ หลง ก็เกิดผลลัพธ์ที่ไม่ดีตามมา การเห็นแก่ตัวต่อความรัก การรักอย่างไม่มีความเมตตา การหึงหวงหน้ามืดตามัว ความอิจฉาริษยาไม่เคยตอบแทนอะไรให้ใครนอกเสียจากความทุกข์ภายในจิตใจที่เราสร้างมันขึ้นมาเองซึ่งหากเรามีสติและเห็นคุณค่าของตัวเอง เราก็จะมีความสุขได้ในทุกๆนาที่ของชีวิต รวมไปถึงปัญหาภายในครอบครัว โดยละครได้ชี้ให้เห็นถึงเรื่องของการสร้างครอบครัว ผ่านตัวละคร มณีริน ผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องฝ่าฟันกับปัญหาอุปสรรคต่างๆมากมาย แต่เธอก็ยังต้องดำรงชีวิตอยู่เพื่อที่จะเลี้ยงลูกหรือมอบสิ่งดีๆให้แก่ลูกต่อไปได้

(3.) ตัวละคร (Characters)

ตัวละครเรื่องนี้มีลักษณะนิสัยของตัวละครแบบตายตัวทั้งหมด นางเอก-พระเอก มีจิตใจดี ส่วนนางร้าย ก็มีลักษณะนิสัยที่ร้ายกาจคิดแต่จะแค้นแค้น ชิงดีชิงเด่น ซึ่งการกระทำหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆของตัวละครนั้นผู้ชมสามารถคาดเดาได้ เนื่องจากมีลักษณะแบบไม่ซับซ้อน อาทิ เช่น “มณีริน” ที่รับบทเป็นนางเอก เธอเป็นหญิงสาวที่มีบุคลิกสง่างาม สุภาพเรียบร้อย มีอาชีพเป็น

แอร์โฮสเตส เธอเป็นคนเก่ง ฉลาด อ่อนโยน และมีมารยาท จึงเป็นสาวในฝันของหนุ่มๆทั้งหลายในที่ทำงาน แต่ด้วยความพลั้งพลาดเสียที่ให้กับผู้ชายเจ้าชู้อย่าง “หนิง” ทำให้เธอต้องทนอยู่กับความทุกข์ทรมานแต่เธอก็พยายามอดทนเพื่อที่จะประคับ ประคองชีวิตครอบครัวไปให้ตลอดรอดฝั่งเพื่อลูก หรือตัวละคร “เซอร์รี่” ที่รับบทเป็นนางร้าย เซอร์รี่เป็นหญิงสาวหน้าตาสวยเซ็กซี่ แต่งตัวเปรี้ยวทันสมัย เป็นสาวรุ่นใหม่ที่มีมั่นใจในตัวเอง เธอเป็นน้องใหม่ที่เข้ามาทำงานเป็นแอร์โฮสเตสในสายการบินเมขลาแอร์ จึงเป็นที่หมายปองของหนุ่มนักบิน รวมถึง หนิง สามีมอง มณีริน ด้วย เซอร์รี่ เป็นคนรักสนุก เอาแต่ใจตัวเอง อยากรดอะไรก็ได้ แม้กระทั่งในเรื่องของความรักก็เช่นกัน เธอมองความรักเป็นดั่งการแข่งขัน ไม่มีความรักที่แท้จริงให้ใคร ใครดีใครได้ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง เมียหลวง

ภาพที่ 4. 49 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง เมียหลวง

บทประพันธ์ : กฤษณา อโศกสิน
 บทโทรทัศน์ : ภาวิต
 กำกับการแสดง : สิทธิวัชร ทับแป้น
 ดำเนินการผลิต : บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
 ออกอากาศ : ทุกวันจันทร์ – อังคาร เวลา 20.30 - 22.30 น. ทางช่อง 7
 วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 – วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2552
 การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ : น 18 +

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

การเปิดเรื่อง (Exposition)

ดร. วิกันดาแต่งงานกับ ดร.อนิรุทธิ์ ท่ามกลางความชื่นชมยินดีจากทุกคนว่าทั้งคู่โชคดีที่ได้เป็นคู่ครองกัน เพราะทั้งคู่มีพร้อมทั้งหน้าตา ฐานะ สมบัติ และความรู้ ดร.วิกันดา อยู่กินกับ ดร.อนิรุทธิ์ ได้สามปี และมีลูกด้วยกันสองคน

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

วิกันดา จำเป็นต้องทำงานต่างสถานที่อยู่บ่อยๆ ทำให้ทั้งคู่จึงเริ่มใช้รถคนละคัน จนกระทั่งวันหนึ่ง นางศราญ มาที่บ้านของวิกันดาเพื่อขอให้รับผิดชอบลูกในท้องที่เกิดจาก อนิรุทธิ์ ไม่อย่างนั้นเธอจะประจานให้ทั้งคู่เสียชื่อเสียง อนิรุทธิ์จัดการปัญหาไปด้วยการให้เงินนางศราญไป และจากนั้นไม่นาน นวล สาวใช้ในบ้านที่เพิ่งเข้ามาอยู่ก็ตกเป็นของอนิรุทธิ์ วิกันดาเสียใจมากในความไม่รู้จักพอและความเจ้าชู้ของอนิรุทธิ์ และหลังจากเหตุการณ์ทั้งสองเธอก็เริ่มซาซิงกับผู้หญิงรายต่อไปของเขา

จุดพลิกผัน (Turning Point)

วันหนึ่ง อนิรุทธิ์ ไปสนามบินเป็นเพื่อนถาวรเพื่อไปปรับน้องสาวของเขาที่ชื่อ อรอินทร์ เมื่ออนิรุทธิ์ ได้เจอกับเธอก็เกิดถูกตาต้องใจกันขึ้นมาทำให้ไปมาหาสู่กันบ่อยๆ จนในที่สุดอรอินทร์ก็ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของวิกันดาพร้อม หนูนิ่ม ลูกติดของ อรอินทร์ ที่เกิดจากสามีเก่าของเธอ เพื่อต้องการบีบให้วิกันดา ทนไม่ได้และเลิกกับ อนิรุทธิ์ ในที่สุด วิกันดา เห็นว่า อนิรุทธิ์ และ อรอินทร์ทำตัวประเจิดประเจ้อสนิทสนมกันอย่างออกนอกหน้าด้วยความทุกข์ทรมานใจเธอก็ตัดสินใจที่จะหย่า แต่อนิรุทธิ์ไม่ยอม และเธอก็ยังกังวลต่อสังคมที่จะมองเข้ามา ทำให้เธอเลือกที่จะอยู่อย่างทนทุกข์ทรมานต่อไป

ภาวะวิกฤติ (Climax)

นุติ หลานสาวของ คุณแหวววรรณ เข้ามาทำงานกับ วิกันดา เมื่อ อนิรุทธิ์ ได้เจอก็เกิดถูกใจอีก อนิรุทธิ์ เริ่มไม่สนใจในตัว อรอินทร์ เหมือนเคย อรอินทร์เสียใจและเกิดอาการหึงหวง จนในที่สุดเมื่อเธอรู้อยู่ที่บ้าน วิกันดาเธอก็จึงตามไปโวยวายพร้อมถือปืนไปขู่ แต่วิกันดาห้ามไว้ได้ อรอินทร์ได้สติขอโทษ วิกันดา ในทุกเรื่องที่เขาเคยทำไว้

จุดคลี่คลาย (Resolution)

อนิรุทธิ์ ได้รับจดหมายที่นุติเขียนก่อนฆ่าตัวตาย โดยเธอบอกรักอนิรุทธิ์อย่างจริงใจ ทำให้อนิรุทธิ์รู้สึกผิดและสำนึกได้ว่าตนเองทำคนอื่นเดือดร้อนแค่ไหนกับความเจ้าชู้ของตน เขายืนยันกับตัวเองอีกครั้งว่าจะไม่ยุ่งกับผู้หญิงคนไหนอีก อนิรุทธิ์ ขอวิกันดาเริ่มต้นใหม่ แม้วิกันดาจะยังสับสนแต่ทั้งสองคนก็กลับมาอยู่ในบ้านหลังเดียวกันอีกครั้ง

(2.) แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวงถูกจัดอยู่ในประเภท Love Theme ด้วยเนื้อหาของเรื่องทั้งหมดจะเกี่ยวกับความรักความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จนถึงมีจุดจบที่ทำให้เห็นผลจากการกระทำ โดยแนวความคิดหลักของละครเรื่องเมียบางเรื่องนั้น เป็นเรื่องของสามีภรรยาเป็นเรื่องของคนสองคน ความรักความเข้าใจและความเชื่อใจกันจะทำให้ความรักของแต่ละคู่ดำเนินต่อไปได้ ละครตีแผ่ตัวละครหลักที่เป็นผู้มีหน้ามีตาในสังคม มัวทนทุกข์อยู่กับความรักเพราะด้วยความอับอายและไม่อยากเป็นที่ครหานินทาของสังคม ทั้งที่จริง ๆ แล้วการตัดสินใจกระทำสิ่งใดอยู่ที่ตัวเราเท่านั้นที่เลือกว่าจะทุกข์หรือจะหลุดออกจากความทุกข์ ละครยังพูดถึงความเห็นแก่ตัวของผู้ชายที่โลภมากและทำร้ายจิตใจของผู้หญิง จนกลับต้องทำให้ผู้หญิงคนหนึ่งเสียใจจนต้องฆ่าตัวตาย

(3.) ตัวละคร (Characters)

ตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่องเมียบางเรื่องนั้น เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยแบบตายตัว (typed character) อาทิเช่น นางเอกอย่าง ดร.วิกันดา มีลักษณะนิสัยที่เรียบร้อย มีมารยาท มีกาลเทศะ สุขุม มีความเพียบพร้อมไปในทุกๆด้านทั้งรูปร่างหน้าตา การศึกษา ฐานะ และอาชีพการงาน เป็นที่นับหน้าถือตาในสังคม เธอเป็นคนที่หยิ่งในศักดิ์ศรีและมีความอดทนสูงแม้ต้องเจอกับความวุ่นวายและความทุกข์ใจที่ อนิรุทธิ์ สามีเจ้าชู้ได้สร้างไว้ เธอพยายามเก็บความรู้สึก และใช้ความนิ่งเงียบในการแก้ปัญหาแม้ภายในจะเจ็บปวดมากก็ตาม แต่ขณะที่ตัวละครพระเอกอย่าง อนิรุทธิ์ ถึงเป็นตัวละครที่ไม่ใช่สูตรสำเร็จของตัวละครพระเอกที่ส่วนใหญ่แล้วจะต้องมีลักษณะสุภาพ อ่อนโยน แต่ก็ยังจัดเป็นตัวละครแบบแบนที่มีเพียงมิติเดียว โดย ดร. อนิรุทธิ์ มีอาชีพการงานที่ดี มีฐานะที่ดี มีหน้ามีตาในสังคม เขาจึงเป็นที่หมายปองของสาวๆ เขามีนิสัยเจ้าชู้ เสเพล เห็นแก่ตัวและเห็นผู้หญิงเป็นเพียงของสนุก โดยไม่สนใจความรู้สึกของ วิกันดาภรรยาที่แสนดี เขามองว่าการที่ผู้ชายมีผู้หญิงอื่นไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร เป็นเรื่องที่ภรรยาควรเข้าใจ ซึ่งตัวละคร อนิรุทธิ์ นั้นเป็นตัวละครที่สร้างให้เกิดความขัดแย้งของเรื่อง

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง

ภาพที่ 4. 50 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง

บทประพันธ์ :	ถ่ายเถา สุจริตกุล
บทโทรทัศน์ :	ศัลยา สุขะนิวัตต์
กำกับการแสดง :	โชติรัตน์ รักษ์เริ่มวงษ์
ดำเนินการผลิต :	บริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด
ออกอากาศ :	ทุกวันพุธ - พฤหัสบดี เวลา 20.30 – 22.30 น. ทางช่อง 3 วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 – วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2554
การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ :	น 13 +

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

การเปิดเรื่อง (Exposition)

เรยา ฝันอยากจะเป็นแอร์โฮสเตส และอยากมีฐานะร่ำรวย ไม่ให้เป็นเหมือนแม่ของเธอที่มีอาชีพเป็นคนใช้ ส่วนพ่อก็เป็นแคยกาม เรื่องราวเล่าย้อนไปในอดีตของ ล่ายอง แม่ของเรยาและเรยา ตอนเด็กๆ ทั้งคู่อาศัยอยู่ในคฤหาสน์ของท่านเจ้าสัวเซ่งสีเอียง ที่มีภรรยาถึง 4 คน ลูกสาวลูกชายของเจ้าสัวชอบมารุมล้อเลียนเรยาว่าเป็นลูกแขก ลูกคนใช้ ด้วยความรักลูก ล่ายองจึงเลี้ยงดูเรยาอย่างตามใจ วันหนึ่ง เจ้าสัวพาภรรยาคนใหม่ที่เป็นฝรั่งเข้าบ้าน ล่ายองโดนคุณนายที่สามใช้ให้ไปกาญจนบุรี เพื่อนำอาคมมาทำไสยศาสตร์ใส่ภรรยาใหม่ ล่ายองไม่ยอมทำผิดจึงพา เรยา หนีออกจากคฤหาสน์ หลังจากนั้นและมาเป็นคนใช้อยู่กับหม่อมฝรั่งเจ้านายเก่าของสามีเธอ หม่อมฝรั่งช่วยสอนภาษาอังกฤษให้เรยา ทำให้เรยาที่เรียนไม่เก่งสักวิชาแต่สามารถพูดอ่านเขียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เรยายังเรียนไม่จบปริญญาตรีแต่เธอก็มาสมัครเป็นแอร์โฮสเตส ด้วยความทะเยอทะยานทำให้เธอล้าโกงอายุตนเองและโกงวุฒิทางการศึกษา

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

เรยา ไม่ผ่านเกณฑ์การเป็นแอร์ เธอจึงพยายามหว่านเสน่ห์ “สินธร” ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบุคคล ด้วยการยอมมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับ สินธร ที่มีภรรยาอยู่แล้วเพื่อแลกกับตำแหน่งอาชีพการงาน เรยา กับ สินธร ลักลอบคบกันมาเรื่อยๆ

จุดพลิกผัน (Turning Point)

เดือนจันทร์ ภรรยาของสินธรจับได้ จึงสั่งให้ สินธร ยุติความสัมพันธ์กับเรยา สินธรต้องจำยอม จึงให้เงิน เรยา ก่อนหนึ่งพร้อมกับตำแหน่งงานใหม่ในสายการบินแห่งอื่น ที่ทำงานใหม่ทำให้ เรยา ได้พบกับ ก้องเกียรติ เรยาหวังที่จะครอบครองถึงแม้จะรู้ว่าเขามีภรรยาอยู่แล้วก็ตาม ในที่สุด เรยา มีลูกชายกับก้องเกียรติ เรยา ไปใช้ชีวิตอยู่ที่นิวซีแลนด์โดยให้ก้องเกียรติเลี้ยง และพยายามใช้ลูกเรียกร้องความรักความสนใจจากก้องเกียรติ แต่ในที่สุด ก้องเกียรติ ก็รู้ตัวว่าไม่ได้รัก เรยา จึงถอยห่างออกมา

ภาวะวิกฤติ (Climax)

เรยา ได้เจอกับหนุ่มคนใหม่ที่ชื่อ ซี. เค เธอประทับใจและหลงใหลเขามาก จึงกลับมาเมืองไทยเพื่อยกลูกให้กับ ณฤดี ภรรยาของก้องเกียรติเพราะหมายจะคบ ซี.เค.อย่างจริงจัง ซี.เค. มารู้ความจริงว่า เรยา คือเมียหน้าของก้องเกียรติพี่ชายต่างมารดาของเขา

จุดคลี่คลาย (Resolution)

เรยาตามซี.เค.มาถึงคฤหาสน์ของเจ้าสัวและต้องพบกับความเจ็บปวดที่รู้ว่าความจริงว่า ซี.เค.คือเกียรติก ร คุณชายเล็กลูกของเจ้าสัว ที่เคยเป็นคู่รักกับเธอยามเด็ก ซี.เค.ยืนยันว่าเขาไม่เคยคิดรักเธอเลยแม้แต่ตอนที่ทำไปเพราะแค่หลงใจเท่านั้น เรยาจึงสูญเสียทุกอย่างในชีวิตและต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว

(2.) แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทองถูกจัดอยู่ในประเภท Love Theme โดยแนวความคิดหลักของเรื่องต้องการสะท้อนภาพให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวที่เกิดมาจากการนอกใจ การไม่รู้จักพอ และปัญหาของความไม่เชื่อใจกันก่อให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข ซึ่งแท้จริงแล้วสถาบันครอบครัวนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากและเป็นพื้นฐานของการเติบโตของเยาวชน นอกจากนี้ละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ยังมีแก่นเรื่องประเภท Morality Theme ที่เป็นเรื่องของศีลธรรมจรรยาสอดแทรกรวมอยู่ด้วย โดยละครแสดงสะท้อนให้เห็นถึงความอิจฉาริษยา และความทะเยอทะยาน อยากมีอยากเป็น ไม่เคยส่งผลดีแก่ใคร การพอใจในสิ่งที่ตนมีต่างหากจะทำให้เรามีความสุขและรู้สึกพอเพียง ไม่ต้องดิ้นรนเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ทำให้เราต้องเดือดเนื้อร้อนใจในภายหลัง รวมถึงแก่นเรื่องที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความมกตัญญูกตเวทที่เป็นคุณสมบัติของคนดี ความรักของแม่ยิ่งใหญ่และปรารถนาดีกับเราอยู่เสมอ เราจึงต้องตอบแทนบุญคุณของบุพการี และเลี้ยงดูพวกเขาให้ดีที่สุดอย่าให้ต้องมานั่งเสียใจในภายหลัง

(3.) ตัวละคร (Characters)

ส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยแบบตายตัว (typed character) ไม่สลับซับซ้อน ผู้ชมสามารถคาดเดาได้ โดยที่ตัวละครหลัก อย่าง “เรยา” แม้จะไม่ได้เป็นนางเอกที่เรียกร้อยตามสูตรละครไทย แต่ตัวละครดังกล่าว ก็เป็นตัวละครที่มีลักษณะที่เป็นตัวละครแบน (Flat Character) อันหมายถึงการมองเห็นแต่เพียงด้านร้ายๆ หรือด้านที่ไม่ดีของตัวละคร เนื่องด้วย “เรยา” สาวสวยหน้าตาคมเข้ม ผู้มีความทะเยอทะยาน มักใหญ่ใฝ่สูง เหย่อหยิ่ง ด้วย เรยาเป็นลูกคนใช้ ที่ต้องโดนดูถูกมาตั้งแต่เด็กๆ ทำให้เธอเกลียดความจนและเกลียดการโดนดูถูก ทำให้เมื่อโตขึ้นเธอจึงทำได้ทุกอย่างเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ เธอหวังที่จะมีฐานะร่ำรวยเพราะไม่อย่างลำบากเหมือนพ่อแม่ของเธอ เธอจึงทำทุกอย่างเพื่อความสบาย แม้จะต้องทำบาปหรือผิดศีลธรรมเธอก็ไม่สนใจ แต่ในที่สุดการกระทำของเธอ ก็ส่งผลในบทสรุปของชีวิตเธอเองก็เป็นคนที่ไม่เหลืออะไร และไม่เหลือแม้กระทั่งคนที่รักและจริงใจต่อเธอ และการที่เธอมีลักษณะนิสัยอย่างนี้ เป็นเพราะการได้รับการเลี้ยงดูจากแม่ที่ตามใจลูกไปทางที่ผิด อย่าง “ลำยอง” เธอเป็นคนที่รักลูกมาก ตามใจลูกทุกอย่างเมื่อลูกอยากได้อะไร แม้ลำยองจะจนและเป็นเพียงแค่มนุษย์ แต่ถ้าลูกต้องการอะไรเธอก็จะพยายามหามาให้ เพราะสงสารและรักลูก ตัวละครลำยองสะท้อนให้เห็นถึงการเลี้ยงลูกแบบผิดๆที่เอาแต่ประคบประหงม หรือเอาแต่ตามใจมากเกินไป ซึ่งการเลี้ยงลูกในลักษณะนี้จะทำให้ลูกเสียนิสัยได้ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง แรงเงา

ภาพที่ 4. 51 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง แรงเงา

บทประพันธ์ : นันทนา วีระชน
 บทโทรทัศน์ : วิสุทธิชัย บุณยะกาญจน
 กำกับการแสดง : ชนินทร ประเสริฐรัฐประศาสน์

ดำเนินการผลิต : บริษัท บรอดคราซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด
 ออกอากาศ ทุกวันจันทร์ - อังคาร เวลา 20.25 – 22.30 น. ทางช่อง 3
 วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2555
 การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ : น 18 +

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

การเปิดเรื่อง (Exposition)

มุตตา แผลน่องกลับมาพักผ่อนอยู่ที่บ้านสวนด้วยสภาพจิตใจที่บอบช้ำ เธอนึกถึงเรื่องราวต่างๆในอดีต เรื่องราวความสัมพันธ์อันเห็นห่างของเธอกับพี่สาวฝาแฝดที่ชื่อมินทร์ ด้วยเพราะการเลือกปฏิบัติ การเปรียบเทียบ และการรักลูกไม่เท่ากันของพ่อแม่ ทำให้มุตตาและมินทร์อิจฉาและแข่งขันกันเอง ทั้งคู่มีนิสัยแตกต่างกันมาก มุตตา สวย เรียบร้อยและอ่อนโยน ขณะที่มินทร์ ฉลาด มั่นใจในตัวเองและไม่ยอมคน มินทร์ได้ทุนเรียนต่อและทำงานที่ต่างประเทศ ขณะที่มุตตาทำงานในตำแหน่งเสมียนเล็กๆที่กระทรวงแห่งหนึ่ง โดยมี เจนภพ ชายวัยกลางคนเป็นผู้อำนวยการกอง เจนภพมีนิสัยเจ้าชู้และเป็นที่รู้กันว่าภรรยาของเขา นพณา มีนิสัยขี้หึง อารมณ์รุนแรงและไม่ไว้หน้าใคร ทั้งนี้ถ้ารู้ว่ามิไครมายุ่งวุ่นวายกับสามีของเธอ มุตตาได้เข้ามาทำงานในกระทรวงแห่งนี้และได้รู้จักกับ วิกิจ หลายชายของเจนภพ วิกิจ ชายหนุ่มจิตใจดีงามที่มีใจให้กับมุตตา แต่มุตตาเองกลับเห็นวิกิจเป็นเพียงเพื่อนคนหนึ่งเท่านั้น

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

เจนภพ สนใจ มุตตา และในที่สุดมุตตา ก็แอบมีสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน เจนภพใช้ความกล่อนทำให้มุตตาเชื่ออย่างสนิทใจว่าเขารักมุตตาและกำลังจะเลิกกับนพณา แต่แล้วนพณา กลับจับได้จึงไปรวีและประจานให้มุตตาต้องอายต่อหน้าคนที่ทำงานว่ามุตตาเป็นเมียชู้ของเจนภพ มุตตานั้นกลับไปอยู่บ้านสวนที่ต่างจังหวัดพร้อมลูกในท้อง ด้วยสภาพจิตใจที่บอบช้ำ

จุดพลิกผัน (Turning Point)

มุตตาตัดสินใจผูกคอตายซึ่งเป็นวันเดียวกับที่มินทร์พี่สาวฝาแฝดของเธอกลับมาจากต่างประเทศ มินทร์โกรธมากเมื่อรู้เรื่องของมุตตาเธอจึงปลอมตัวเป็นมุตตาเพื่อตามแก้แค้นคนที่ทำร้ายน้องสาวฝาแฝดของเธอทุกคน โดยเฉพาะเจนภพและนพณา ความฉลาด ความแข็งแกร่ง และความเด็ดเดี่ยวของมินทร์ทำให้แผนการแก้แค้นของเธอสำเร็จอยู่เสมอ

ภาวะวิกฤติ (Climax)

มินทร์ตัดสินใจคิดจะเลิกแก้แค้นเพราะด้วยความรักและความดีงามที่วิกิจมีต่อเธอ เธอจึงนัดเจนภพมาขอโทษกรรมในสิ่งที่เธอได้ทำไว้กับเขาและนพณา แต่นพณามาเห็นจึงเกิดการเข้าใจผิดคิดว่าทั้งคู่ยังไม่เลิกราต่อกัน นพณาโมโหมากจึงยกปืนขึ้นยิงมินทร์แต่เจนภพเข้าไปแย่งปืนทำให้ นพณา พลัดตกบันไดเป็นอัมพาต

จุดคลี่คลาย (Resolution)

เจนภพ วิกิจ ได้รับรู้ความจริงของมุตตาและมุนินทร์ เจนภพสำนึกผิดและขอโทษกรรมต่อกัน การเป็นอัมพาตของนพณาทำให้เธอรับรู้ความจริงว่าแผนการที่ทำให้เธอต้องโมโหร้ายและโกรธ เป็นพื้นเป็นไฟนั้น เป็นเพราะเนตรนภิกษณ์องสาวของเธอ นพณาสำนึกกรรมที่เธอเคยทำไว้กับมุตตา และหญิงคนอื่นๆที่เข้ามาในชีวิตของสามีเธอ มุนินทร์ได้เจอบุคคลหมายขอโทษกรรมของมุตตาที่เธอเขียนไว้ก่อนตายเธอรู้สึกอายมาก ที่มุตตาคนที่มีความรู้้น้อยกว่ามุนินทร์มากนักแต่กลับรู้จักคำว่า อโหสิกรรมก่อนหน้าเธอ

(2.) แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่องละครเรื่องแรงเงาถูกจัดอยู่ในประเภท Love Theme และ Morality Theme โดยแนวความคิดหลักของละครเรื่องแรงเงาเป็นการสอดแทรกให้เห็นถึงหลักในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การใช้สติในการแก้ปัญหา การมีเมตตาต่อผู้อื่น การให้อภัย และการอโหสิกรรม โดยละครชี้ให้เห็นว่าการให้อภัยหรืออโหสิกรรมต่อกันนั้นจะนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริง และล้วนเป็นไปตามกฎแห่งกรรมทั้งสิ้น ดังนั้นหากทำสิ่งดีก็จะได้สิ่งดีตอบกลับมา เหมือนเดียวกันหากทำกรรมไม่ดีก็มักจะได้รับผลตอบแทนที่ไม่ดีตามมา และที่สำคัญเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เพราะกรรมจะสนองต่อผู้กระทำเอง รวมไปถึงแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรัก โดยละครแสดงให้เห็นว่าความรักความเข้าใจระหว่างสามีภรรยา นั้นเป็นเรื่องสำคัญที่จะสร้างให้ครอบครัวมีความสุขได้ ความหึงหวง ความเจ้าชู้ มีแต่จะทำให้เกิดปัญหาตามมาอย่างไม่จบไม่สิ้น

(3.) ตัวละคร (Characters)

ตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงานั้น มีทั้งตัวละครที่เป็นแบบตายตัว (Typed Character) และตัวละครที่เป็นแบบกลมหรือมีหลายลักษณะ เห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) โดยตัวละครที่เป็นแบบตายตัว จะเป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเพียงด้านเดียว เป็นคนดีก็จะดีเลย หรือถ้าเป็นคนนิสัยไม่ดีก็จะไม่ดีหรือเลวไปเลย อาทิเช่น ตัวละคร มุตตา ผาแฝดน้อง เธอเป็นคนเรียบบร้อย จิตใจดีงาม มองโลกในแง่ดี คิดทุกอย่างไปในด้านบวก แต่เธอเรียนไม่เก่ง มุตตาเป็นคนอ่อนต่อโลกและไม่ทันคนจึงถูกคนหลอกได้ง่าย มุตตาเป็นคนที่อ่อนแอ และบอบบาง ทำให้เมื่อเกิดปัญหาหนักๆเข้ามาในชีวิตเธอจึงคิดหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย หรือตัวละคร นพณา ตัวร้าย ที่มีลักษณะนิสัยแบบตายตัวที่เห็นเฉพาะด้านร้าย เจ้าคิดเจ้าแค้น ด้วย นพณา เป็นภรรยาของเจนภพ เป็นคนที่มีทั้งชื่อเสียงฐานะและเงินทองโดยเติบโตมาจากการค้าและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จึงทำให้เธอเป็นคนหลงตัวเองและชอบข่มสามี เธอ เป็นคนโมโหง่าย ปากร้าย ขี้ไว้วาย ขี้วินอารมณ์ร้อน หึงหวงรุนแรงโดยไม่ไว้หน้าใครถ้ามีใครมายุ่งกับสามีของเธอ ทำอะไรโดยขาดสติ เป็นต้น ส่วนตัวละครที่มีหลายลักษณะ เห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) นั้น จะเป็นตัวละครที่มีหลายมิติ มีทั้งดีและไม่ดีอยู่ในตัวเอง อาทิเช่น ตัวละคร มุนินทร์ สาวคมเข้ม บุคลิกกระฉับกระเฉง แต่งกายเปรี้ยวตามสมัยนิยม มุนินทร์ผาแฝดผู้พี่ ด้วยหน้าตาที่สวยงามมุตตาแฝดน้องไม่ได้ เธอจึงหันมาเอาดีทางด้าน

การเรียน ทำให้เป็นคนเก่ง ฉลาด มั่นใจในตัวเอง ทนคน และไม่ยอมใคร เธอเป็นคนรักครอบครัว รักที่รักน้อง เมื่อรู้ว่าน้องสาวตัวเองถูกผู้ชายลอบกักรักจนฆ่าตัวตาย เธอจึงกลับมาเพื่อแก้แค้นให้น้องสาว มุนินทร์ เป็นคนที่รักใคร่รักจริง มีเมตตา แต่ในอีกอารมณ์ความรู้สึกหนึ่งเธอก็ยังคงมีกิเลสและจงเกลียดจงแค้น จ้องจะอาฆาตต่อคนที่ไม่ดีต่อเธอด้วยเช่นเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์

ภาพที่ 4. 52 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์

บทโทรทัศน์ : คณาหัสต์ บุษปะเกษ
 กำกับการแสดง : นนทรีย์ นิมิตบุตร
 ดำเนินการผลิต : บริษัท เมตตามหานิยม จำกัด
 ออกอากาศ : ทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลา 20.15 - 22.30 น. ทางช่อง 3
 วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2555 - วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2556
 การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ : น 13 +

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

การเปิดเรื่อง (Exposition)

เหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงกำลังวุ่นวายเนื่องจากเกิดอาชญากรรมปล้นทองคำแท่งและวัตถุโบราณ โดยโบราณวัตถุที่ถูกปล้นไปนั้นล้วนแต่เป็นศาสตราวุธที่ในตำราโบราณบอกเอาไว้ว่า ถ้าใครรวบรวมได้ครบทั้ง 4 ชิ้นในคืนเดือนดับ ผู้ที่ครอบครองจะมีพลังอำนาจเหนือทุกสิ่ง ซึ่งในการก่ออาชญากรรมที่ผ่านมามีแต่ครั้งนั้น ก็เป็นเรื่องแปลกที่ผู้เห็นเหตุการณ์หรือผู้ต้องหากลับไม่สามารถจดจำเรื่องราวต่างๆได้เลย ทำให้ ดร.เมฆา นายกรัฐมนตรีที่มีจิตใจดีงาม สั่งให้สำนักงานสืบสวนพิเศษเข้ามารับผิดชอบในการติดตามโบราณวัตถุที่หายไป คราม , แสงกล้า สองนายตำรวจที่มีความซื่อสัตย์รวมถึง จำสุมิง ผู้ที่เชื่อถือโชคกลางและไสยศาสตร์ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบคดีนี้

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

คราม ถูกมนตรีดำของจอมโจรขมังเวทย์สะกดจิตให้ไปขโมยศาสตราวุธ ทอรั้ง คนรักของครามตามไปเห็นทันและพยายามขัดขึ้น แต่ครามควบคุมตนเองไม่ได้ ภาพในกล้องวงจรปิด พบว่าครามยิงทอรั้งและยิงตัวเองตาม แต่ แสงกล้า กลับไม่เชื่อในสิ่งที่เห็นเพราะเขารู้จักครามดี ส่วนอีกด้านหนึ่ง จักร รองนายกผู้มีประวัติไม่โปร่งใสได้ยื่นเสนอโครงการส่งดาวเทียมเป็นโครงการเร่งด่วนในที่ประชุม โดย วิญญาณ ที่ปรึกษาส่วนตัวของจักรได้ใช้มนตร์ดำทำให้ผู้เข้าร่วมในที่ประชุมลงมติเห็นด้วย แต่มนตรีดำไม่สามารถใช้ได้กับ ดร.เมฆา เพราะเขามีคุณงามความดีปกป้องอยู่ เมฆา จึงคัดค้านมติดังกล่าวไว้ได้ จักร ไม่พอใจจึงสั่งลอบสังหาร เมฆา ทำให้ เมฆา กลายเป็นเจ้าชายนิทรา ส่วน นภาพรรยาของเมฆา ถูกจอมโจรขมังเวทย์ลักตกลงมาจากตึก แสงกล้า เริ่มมั่นใจขึ้นเรื่อยๆ ว่าผู้อยู่เบื้องหลังคดีนี้จะต้องเป็นกลุ่มนักธุรกิจการเมืองของจักรและวิญญาณอย่างแน่นอน จากการปะทะกันทำให้แสงกล้าและจำสุมิงได้รู้ว่าวิญญาณและจอมโจรขมังเวทย์นั้นเป็นคนเดียวกัน

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ทเวาศตราวุธขึ้นกำลังถูกวิญญาณตามล่าเพื่อสร้างอำนาจและความยิ่งใหญ่ที่ถาวรให้กับตัวเอง แสงกล้าและจำสุมิงก็ต่อสู้เพื่อปกป้องของชิ้นสำคัญดังกล่าว แต่ในระหว่างปฏิบัติงานพวกเขากลับโดนไล่ล่าเล่นงานจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด ไม่เพียงเท่านั้นแสงกล้ากับจำสุมิงยังถูกปลดออกจากทุกตำแหน่งและยังกลายเป็นผู้ต้องหาในคดีที่ไม่ได้ก่อจนต้องหนีหัวซุกหัวซุน

ภาวะวิกฤติ (Climax)

วิญญาณได้ทเวาศตราวุธขึ้นสุดท้ายไป แสงกล้า นภาพรรยา และจำสุมิง บุกรเข้าไปทำลายพิธีกรรม จำสุมิงได้รับบาดเจ็บสาหัส ส่วนนภาพรรยาก็พลาดท่า ทำให้แสงกล้าต้องต่อสู้กับวิญญาณด้วยตัวเอง แต่ในขณะที่แสงกล้ากำลังจะเสียทำให้กับวิญญาณนั้น จำสุมิงก็ฟื้นลุกขึ้นมาเป็นครั้งสุดท้ายรวบรวมพลังคุณไสยขาวที่มีอยู่ในตัวทั้งหมดให้กับแสงกล้า

จุดคลี่คลาย (Resolution)

แม้วิญญาณจะสามารถนำทเวาศตราวุธทุกชิ้นมาหลอมรวมกันได้ แต่สุดท้ายทเวาศตราวุธทุกชิ้นก็กลับคืนสู่สภาพเดิมและกลับไปอยู่ ณ จุดเดิมที่เคยสถิตย์ เพราะภูตธานุภาพแห่งความดีงามไม่มีวันหลอมรวมเพื่อความชั่วร้าย ร่างของจำสุมิงก็ฟื้นคืนชีพมาเล่นงานวิญญาณจนไม่มีทางต่อสู้ จนสุดท้ายพื้นดินก็แตกแยกออกจากกันและดูตร่างของวิญญาณลงไป

(2.) แก่นเรื่อง (Plot)

แก่นเรื่องถูกจัดอยู่ในประเภท Morality Theme คือ แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา โดยสะท้อนให้เห็นว่าไม่มีอำนาจชั่วร้ายใดจะชนะธรรมะ ชนคณงามความดี ความดีจะปกป้องผู้ประพฤติปฏิบัติดี อำนาจ บารมีและความยิ่งใหญ่ ล้วนไม่มีความจริงยั่งยืน ความสงบ ความมีสติและการตระหนักรู้ว่าไม่มีอะไรเที่ยงแท้ต่างหากที่เป็นสัจธรรมที่แท้จริง ความโลภมากสร้างบาปกรรมและ

ความอ่อนนุ่มในจิตใจของมนุษย์ผู้ถูกความชั่วร้ายเข้าครอบงำ จงเชื่อมั่นในความดีงามในตัวของมนุษย์ทุกคนและต่อสู้เพื่อรักษาความดีงามเหล่านั้น ทุกอย่างเกิดจากการกระทำของเราเอง หากเราทำความดี ความดีย่อมปกปักรักษา แต่หากเรามุ่งแต่จะทำความชั่ว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ทุกจริตทั้งกาย วาจาและใจ สุดท้ายกรรมชั่วเหล่านั้นย่อมได้รับการสนอง

(3.) ตัวละคร (Characters)

ตัวละคร มีทั้งตัวละครที่เป็นแบบตายตัว และตัวละครที่มีหลายลักษณะเห็นได้รอบ โดยตัวละครที่เป็นแบบตายตัวจะแสดงให้เห็นถึงภาพตัวแทนของความดีและความเลวที่ชัดเจนไปเลย เช่นตัวละคร ดร.เมฆา ที่เป็นตัวแทนของคุณงามความดี หรือ วิญญาณ ตัวละครที่เป็นตัวแทนของความชั่วร้าย วิญญาณมีอำนาจและแก่กล้าในวิชาไสยศาสตร์มนตร์ดำขั้นสูงสุด แต่เขากลับใช้วิชามืดเหล่านี้ไปในทางที่ผิด คิดคดโกงแผ่นดิน ทรมานต่อชาติบ้านเมือง แต่สุดท้ายความชั่วก็ไม่สามารถเอาชนะความดีงามของมนุษย์ได้ เป็นต้น ส่วนตัวละครที่มีหลายลักษณะเห็นได้รอบด้านนั้น จะเป็นตัวละครที่เป็นสีเทา คือมีทั้งด้านดีและด้านไม่ดีอยู่ในตัวเอง อาทิเช่น ตัวละคร แสงกล้า หนุ่มหล่อ คล่องแคล่วองไว แสงกล้าเป็นนายตำรวจหนุ่มไฟแรง มุ่งมั่นในการทำงาน กล้าหาญ จริงจังกับการทำงาน แต่ยังมีนิสัยมุทะลุ ไม่ยอมคน พูดจาขวานผ่าซาก แต่ภายในเขามีจิตใจที่อ่อนโยน เชื่อมั่นในคุณความดี เคารพกฎหมายและยึดหลักของความยุติธรรม มีความรักชาติและเสียสละ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอว์โมน ... วัยว้าวุ่น

ภาพที่ 4. 53 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอว์โมน ... วัยว้าวุ่น

บทโทรทัศน์ : เกรียงไกร วชิรธรรมพร, วรรณแหว หงษ์วิวัฒน์,
ธนิดา หาญทวีวัฒนา และ ธนพล เซาว์นวนิชย์
กำกับแสดง : ทงยศ สุขมากอนันต์
ดำเนินการผลิต : บริษัท นาดาวบางกอก

ออกอากาศ : ทุกวันเสาร์ เวลา 22.00 – 23.00 น. ทางช่อง GMM ONE
วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 – วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2556
การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ : น 13 +

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

ตอนที่ 1 เทสโทสเทอโรน (Testosterone) ฮอร์โมนเพศชาย

การเปิดเรื่อง (Exposition)

เปิดเรื่องให้เห็นชีวิตนักเรียนในชั้นมัธยมปลายของโรงเรียนนาดาวบางกอกทั้ง 9 คนว่ามีบุคลิกลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

ครูนิพนธ์ ครูฝ่ายปกครองเข้ามาตรวจผมในห้องเรียน ทำให้ วิน สงสัยว่าใครเป็นคนตั้งกฎระเบียบ และทำไมเราต้องปฏิบัติตามกฎที่มีมาเป็นสิบปีโดยไม่รู้ถึงเหตุและผลด้วย

จุดพลิกผัน (Turning Point)

วิน ใส่ชุดไปรเวทมาโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองจึงเรียกเข้าพบ วิน แอบอัดเสียงที่ตนเองคุยกับครูไว้และเอาไปแชร์ให้เพื่อนๆ ในอินเทอร์เน็ต

ภาวะวิกฤติ (Climax)

นักเรียนคนอื่นๆพากันใส่ชุดไปรเวทมาโรงเรียนทำให้ครูและผอ.ต้องเรียกเด็กที่แต่งตัวผิดกฎมารวมตัวกัน วินและนักเรียนคนอื่นต่างมีคำถามที่อยากให้ครูตอบให้ได้ว่าเราใส่ชุดนักเรียนกันไปทำไม แต่ไม่มีครูคนไหนให้คำตอบที่ตรงกับคำถามแต่กลับเห็นว่าเด็กๆอยากที่จะแหกกฎและยกย่อง

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ครูอ้อ ครูหัวสมัยใหม่ จึงหาคำอธิบายให้นักเรียนเข้าใจโดยให้เหตุผลว่าการใส่เครื่องแบบก็เป็นการเตือนให้ตนเองรู้ว่าหน้าที่ของเราคืออะไร ซึ่งเป็นคำตอบที่เด็กนักเรียนพอใจ ถึงแม้ในที่สุดพวกเขาต้องถูกลงโทษให้ถูโรงยิม แต่เขาก็ภูมิใจที่เขาได้พบกับคำตอบจริงๆ ไม่ใช่เลือกที่จะคอยปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้อื่นบอกไว้โดยที่ไม่มีคำถาม

ตอนที่ 2 โดพามีน (Dopamine) ฮอร์โมนหนึ่งมิตรชิดใกล้

การเปิดเรื่อง (Exposition)

ต้า หนึ่งในเพื่อนสนิทของ วิน ชอบเล่นกีตาร์จึงได้ชวน วิน มาทำคลิปเพลงลงยูทูปโดยให้วิน

เป็นคนร้อง และให้ หมอก มาช่วยถ่ายทำ

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

จอม หัวหน้าวงดนตรีที่ตั้งที่สุดของโรงเรียนได้เห็นคลิป จึงชวนให้ ต้า มาอดิชั่นเป็นมือกีตาร์ของวง

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ต้า ผ่านการอดิชั่นและจะได้ร่วมเล่นในงานเปิดโลกกิจกรรม เขาจึงมั่นซ้อมกีตาร์ในช่วงเวลาพักซึ่งช่วงเวลานี้เองทำให้เขาได้สนิทกับ เตี้ย เพื่อนผู้หญิงที่นั่งเรียนติดกับเขา ต้า เริ่มรู้สึกกับเตี้ย เกินเพื่อน

ภาวะวิกฤติ (Climax)

ในงานวันเปิดโลกกิจกรรม ต้า ขอให้ เตี้ย ถ่ายคลิปตอนที่ตัวเองเล่นและได้บอกความในใจว่าเขาชอบเตี้ยและการเล่นดนตรีในวันนี้เขาตั้งใจทำให้ เตี้ย แต่ เตี้ย กลับบอกว่าผิดหวังในสิ่งที่ต้าทำ ต้า นั่งรถกลับมากับแม่ด้วยความเสียใจ เขาดูคลิปที่ตัวเองเล่นและได้ยินเสียงเด็กกลุ่มหนึ่งจากในคลิปพูดถึงเขาว่าเขาเตี้ยและขี้เก๊ก ต้า ยิ่งผิดหวังมากขึ้นที่ไม่มีใครชื่นชมในตัวเขา แม่เห็นต้านั่งเศร้าจึงชวนแวะซื้ออาหารเพื่อเลี้ยงฉลองความสำเร็จของต้า แต่ ต้า กลับแสดงอาการหงุดหงิดโมโหและลงจากรถไป

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ต้า เดินกลับมาถึงบ้าน เห็นรถมอเตอร์ไซค์ที่เขาเคยบอกพ่อกับแม่ว่าอยากจะได้จอดอยู่ในบ้าน ต้า น้ำตาไหลด้วยความดีใจและสำนึกผิดที่พูดตะคอกใส่แม่

ตอนที่ 3 เอ็นโดรฟิน (Endorphin) ฮอโมนหลังเมื่อดันฟัน

การเปิดเรื่อง (Exposition)

สไปร์ท มาขอบคุณ ไข่ เรื่องที่ ไข่ ไม่บอก พี่เป็ก แฟนของเธอว่าเห็นเธอมีอะไรกับวินในห้องน้ำชาย ทั้งๆที่ ไข่ เองเป็นคนสนิทกับ พี่เป็ก ศิษย์เก่าที่จบไปแล้วถึงขั้นยอมเป็นลูกน้องพี่เป็ก

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

ปั้น เด็กต่างโรงเรียนกับเพื่อนร่วมแก๊งค์มารุมกระทืบ ไข่ ถึงหน้าโรงเรียนเพราะแค้นที่ครั้งก่อนแก๊งค์ของไข่ไปรุมอัดเขาเนื่องมาจากปั้นมาจีบสไปร์ทและพี่เป็กจึงให้ลูกน้องซึ่งก็คือแก๊งค์ของไข่ไปจัดการ แก๊งค์ไข่มารวมตัวกันที่บ้านเป็กรวมทั้งสไปร์ทด้วย เพื่อคิดหาทางจัดการกับกลุ่มของปั้น ขณะที่ทุกคนหลับ สไปร์ท กับ ไข่ ก็ได้มีสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน

จุดพลิกผัน (Turning Point)

มีข่าวดังไปทั่วโรงเรียนว่า สไปร์ท มีสัมพันธ์ลับกับ ตี เด็กม.4 ทำให้เป็กบุกมาเอาเรื่อง ตี ถึงที่

โรงเรียน แต่สไปร์ทบอกความจริงว่าเธอไม่มีอะไรกับตี เพราะตีไม่มีถุงยาง เหตุการณ์นี้ทำให้สไปร์ท และไผ่เริ่มค่อยๆเรียนรู้กันและกันในมุมลึกซึ้งที่ต่างคนต่างไม่เคยได้สัมผัสกันมาก่อน สไปร์ท รู้ตัวว่ารักไผ่ เข้าใจจริงๆ จึงส่งข้อความไปบอกเลิกพีเป็ก

ภาวะวิกฤติ (Climax)

สไปร์ท ขวน ไผ่ ไปดูหนัง แต่นัดต้องล่มลงเพราะต้องไปงานวันเกิดเป็ก เพื่อนคนอื่นเมาหลับไปหมด ไผ่ ตัดสินใจบอกความสัมพันธ์ระหว่างเขากับสไปร์ทเพราะไม่อยากรู้สึกผิด

จุดคลี่คลาย (Resolution)

เป็ก ตัดขาดความสัมพันธ์ความเป็นพี่น้องกับไผ่ ไผ่มาหา สไปร์ท ที่บ้าน

ตอนที่ 4 เซโรโทนิน (Serotonin) ฮอโมนแห่งความสงบ

การเปิดเรื่อง (Exposition)

หมอก เด็กหนุ่มที่มีโลกส่วนตัวสูง เขารักการถ่ายรูปเป็นชีวิตจิตใจ หมอกมีแฟนเป็นเด็กหญิงต่างโรงเรียนชื่อ มั่น แต่เพื่อนสนิทอย่างวินและต้ากลับไม่เคยเจอจนคิดกันไปว่า หมอก จินตนาการขึ้นมาเอง

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

หมอก ทะเลาะกับมั่นด้วยเรื่องเล็กๆน้อยๆอยู่บ่อยครั้งเพราะเมื่อหมอกเจอเรื่องราวหรือภาพประทับใจเขาจะสนใจแต่จะถ่ายรูปและจมดิ่งอยู่กับสิ่งนั้นๆจนทำให้เขาลืมนัดหรือไม่ได้รับสายโทรศัพท์มั่น

จุดพลิกผัน (Turning Point) หมอก ขวน มั่นไปดูหนังเพื่อขอโทษที่ครั้งที่แล้วที่เขาไปตามนัดไม่ทัน ในโรงหนัง หมอก ตั้งใจดูหนังจนไม่ให้ความสนใจมั่น ทำให้มั่นรู้สึกเสียความรู้สึกจึงออกจากโรงหนังมาก่อน มั่น กับ หมอกทะเลาะกันเพราะความที่หมอกมีความเป็นโลกส่วนตัวสูง

ภาวะวิกฤติ (Climax)

หมอก ทะเลาะกับพ่อ เพราะพ่ออยากให้เรียนต่อด้านบัญชี แต่ หมอก อยากเรียนนิเทศ ด้วยความเครียด หมอก จึงขึ้นในสเตตัสเฟซบุ๊คตัวเองว่า “ทำไมไม่เข้าใจ” แต่กลับไม่อธิบายความรู้สึกอะไรให้มั่นฟัง แม้ว่ามั่นจะพยายามถามเท่าไรก็ตาม ทำให้ มั่น โมโห เพราะเห็นว่าเธอเป็นแฟนเธอควรที่จะได้รับรู้เรื่องของหมอกบ้าง

จุดคลี่คลาย (Resolution)

หมอกตัดสินใจขอโทษพ่อ พ่อใจอ่อนและยอมให้ออกาสหมอกเลือกเรียนในสิ่งที่ชอบ หมอก ดีใจแต่ก็ต้องผิดหวังเมื่อหมอกออกมาถ่ายรูปเล่นและได้เจอ มั่น เดินมากับเด็กผู้ชายคนอื่น หมอก

แอบตามเขาสองคนไปในโรงหนัง และได้เห็นมันซบไหล่กับผู้ชายคนนั้นซึ่งเป็นสิ่งที่มันเคยอยากให้หมอกเป็นอย่างนั้น คือสนใจเธอบ้างเท่านั้นเอง

ตอนที่ 5 เอสโตรเจน (Estrogen) ฮอร์โมนเพศหญิง

การเปิดเรื่อง (Exposition)

เตี้ย เด็กสาวที่ตรงไปตรงมาไม่ชอบเสแสร้งมีนิสัยคล้ายผู้ชายทำให้เพื่อนผู้หญิงไม่ชอบเธอเท่าไร เตี้ย โดนเพื่อนใช้ลิลิตเขียนคำว่า "อีแรด" ไว้บนโต๊ะเรียนของเธอ เธอชอบความรู้สึกเสียใจเอาไว้ข้างในและได้แต่ปลอบตัวเองว่าตราบดีที่เราไม่ทำให้ใครเดือดร้อนก็ไม่แน่มมีปัญหา

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

วิน เลิกยุ่งกับ พี่บี นักเรียนหญิงรุ่นพี่ที่เขาเคยมีสัมพันธ์ด้วยเพราะเขาเริ่มเบื่อ ส่วนตัวเองก็พยายามหาวิธีขอโทษเตี้ยและจะขอย้ายกลับไปนั่งข้างเตี้ยเหมือนเดิม เพราะเป็นห่วงเตี้ยที่มีแต่เพื่อนผู้หญิงคอยแกล้ง

จุดพลิกผัน (Turning Point)

เตี้ย เอาเค้กที่แม่ทำมาให้วิน เพราะเห็นว่าวินขอลองชิม วิน เลยเอาดอกกุหลาบหน้าห้องธุรการไปตอบทแทนเตี้ย ตัดหน้า ต้า ที่กำลังจะเอาดอกไม้ไปขอโทษเธอ ทำให้ ต้า ไม่พอใจวินมาก ภาพวิน เอาดอกไม้ให้เตี้ยถูกแพร่กระจายในแฟนเพจ ทำให้เตี้ยถูกเข้าใจผิดคิดว่าเป็นสาวคนใหม่ของวิน

ภาวะวิกฤติ (Climax)

เตี้ย เข้าห้องน้ำและได้ยินเพื่อนผู้หญิงในกลุ่มกำลังนินทาเธอ เธอรู้ความจริงว่าคนที่เขียนที่โต๊ะดำเธอก็คือเพื่อนของเธอเอง เธอขอให้เพื่อนไป เธอจึงออกมาจากห้องน้ำแต่แล้วก็ต้องเจอกลุ่มพี่บี ยืนดักรอหน้าห้องน้ำ เตี้ยถูกพี่บีตบและอัดคลิปลงยูทูป ต้า เห็นคลิปนั้นก็โกรธวินมากและเลิกเป็นเพื่อนกับเขา

จุดคลี่คลาย (Resolution)

เตี้ยกลับบ้านด้วยสภาพพกซ้ำ เมื่อแม่เห็นก็ตกใจ แต่เตี้ยยังทำเข้มแข็งตอบว่าไม่เป็นไร เตี้ยกับแม่อดกันร้องไห้

ตอนที่ 6 โดพามีน 2 (Dopamine) ฮอร์โมนแห่งความรัก

การเปิดเรื่อง (Exposition)

ด้วยความสงสารที่ เตี้ย โดนรุมตบ ภู นักเรียนชายที่เคยชอบเตี้ยตอนมัธยมต้นจึงกลับเข้ามาในชีวิตเตี้ย ภู ชวนเตี้ยคุยเรื่องในอดีต จนเขากับเธอกลับมาสนิทสนมกันอีกครั้งหนึ่ง ภู เป็นนักดนตรีในวงโยธวาทิตของโรงเรียนและเป็นแฟนอยู่กับ อีร์ นักเรียนชายที่เป็นนักดนตรีวงโยธวาทิตด้วยกัน

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

ภู เป็นห่วง เตี้ย จึงชวนไปทำบุญเพราะอยากให้เธอสบายใจขึ้น แต่กลับทำให้ ภู เริ่มรู้สึกดีกับ เตี้ย มากขึ้นเรื่อยๆ

จุดพลิกผัน (Turning Point) เตี้ย ขาดคู่ซ้อมลีลาศ จึงส่งข้อความไปหา ภู เพื่อขอให้มาเป็นคู่ซ้อมให้ เนื่องจากเตี้ยต้องสอบในวันพรุ่งนี้ ภู จึงออกมาจากห้องซ้อมของวงโยมาหาเตี้ย การซ้อมเต้นลีลาศทำให้ ภู เกือบจะจูบเตี้ย แต่เตี้ยผลัดตัวออก และขอตัวกลับบ้าน ภู กลับมาห้องซ้อมของวงโย ก็โดนอาจารย์ทำโทษที่ทำให้เพื่อนในวงต้องรอ คีร์ ขอดอนลงโทษด้วยเนื่องจากตัวเองก็ผิดที่ไม่รู้ว่า ภู ไปไหน

ภาวะวิกฤติ (Climax)

ภู บอก คีร์ ว่าเขารู้สึกว่ากำลังชอบคนอื่น คีร์ เสียใจมาก คีร์ย้อนกลับมาถาม ภู ที่บ้านว่ามันเป็นเรื่องจริงใช่ไหม เพราะการหลอกคนอื่นมันหลอกได้แต่หลอกตัวเองมันไม่ได้ ภู บอกว่ายังรู้สึกดีกับ คีร์ และอยากขอกลับมาเป็นเพื่อน คีร์ เดินจากมา ภู มาหาเตี้ย และบอกความรู้สึกว่าหัวใจเต้นแรงก็เพราะเตี้ย และถามเตี้ยว่ารู้สึกแบบเดียวกับเขาไหม

จุดคลี่คลาย (Resolution)

เตี้ย ปฏิเสธ ภู และบอกเขาว่าอย่าหลอกตัวเองเลย ภู สับสนในตัวเองว่าตัวเองเป็นอย่างไรกันแน่ ภู นั่งแท็กซี่กลับบ้าน และรับผู้หญิงแปลกหน้าที่ยื่นโบกรถอยู่ข้างทางมาด้วย

ตอนที่ 7 อะดรีนาลีน (Adrenaline) ฮอร์โมนเลือดเดือด

การเปิดเรื่อง (Exposition)

แม่ของ ใฝ่ พาใฝ่ไปทำบุญวันเกิดเนื่องจากปีนี้ เป็นปีชงของใฝ่ หลวงพ่อทักใฝ่ว่าดวงจะถึงฆาต และแนะนำให้ใฝ่บวช แต่ใฝ่ไม่เชื่อ ใฝ่ กับแกงค์เพื่อนที่เคยเลิกคบกันไปกลับมาปรับความเข้าใจกันได้ เพราะ สไปร์ทชวนพวกเขามาเลี้ยงวันเกิดให้กับใฝ่

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

เพื่อนในกลุ่มของใฝ่โดนรุมตี ทำให้ใฝ่ของขึ้นจึงกลายเป็นสงครามระหว่างใฝ่กับแกงค์ของบั้นเด็กต่างโรงเรียนที่ไม่จบสิ้น ต่างฝ่ายต่างเอาคืนกัน ทางฝ่ายปกครองจึงได้เรียกผู้ปกครองเข้ามาพบและให้แกงค์ของใฝ่พักการเรียน 2 อาทิตย์

จุดพลิกผัน (Turning Point)

แกงค์ของบั้นพาหีนเข้ามาที่บ้านของใฝ่และโดนพี่สาวของใฝ่ ใฝ่ไปเอาเรื่องแกงค์บั้นอีกตามเคย แม่ของใฝ่เสียใจกับการกระทำของใฝ่ที่ตักนอยอย่างไม่จบไม่สิ้น ใฝ่ตัดสินใจบวช

ภาวะวิกฤติ (Climax)

ในระหว่างที่บวช ใฝ่ ยังคงทำผิดศีลมากมาย พระใฝ่ เจอญอยู่ในภุมมิตีด้วยความเป็นคนอารมณ์รุนแรงจึงเอาด้ามไม้กวาดขว้างจนตาย และในขณะที่พระใฝ่กำลังกวาดลานวัด แงศของปั้นก็กลับมาเอาเรื่องใฝ่ พระใฝ่ งามด้ามไม้กวาดเตรียมต่อสู้ แต่เขากลับเห็นคราบเลือดที่ด้ามไม้กวาด

จุดคลี่คลาย (Resolution)

พระใฝ่ตัดสินใจยอมและไม่สู้กลับ เขาวางไม้กวาดลงพื้น แงศของปั้นรุมกระที่บพระใฝ่ หลวงพ่อกับเห็นเข้าจึงขอขมาพระใฝ่ไว้ พระใฝ่ขอหลวงพ่อสักเพราะคิดว่าตนเองทำผิดเนื่องจากเป็นพระไม่ควรใช้กำลัง แต่หลวงพ่อก็ไม่ให้อภัยสักเพราะอยากให้อภัยกลับใจ พระใฝ่ เริ่มสงบและเข้าใจการให้อภัยคนอื่น

ตอนที่ 8 โพรเจสเตอโรน (Progesterone) ฮอโมนแห่งความเป็นแม่

การเปิดเรื่อง (Exposition)

ดาว เด็กนักเรียนหญิงชั้นม.4 ที่มีนิสัยใสร่าเริง เป็นสาวเพื่อน และกำลังมีความรักอยู่กับ ดิน เด็กนักเรียนหนุ่มต่างโรงเรียนที่เจอกันที่เรียนพิเศษ ส่วนแม่ของดาวเองก็ไม่ชอบให้ดาวคบกับเด็กผู้ชาย เพราะเห็นว่ายังเป็นวัยเรียนอยู่ แม่ของดาวเป็นผู้หญิงที่เคร่งครัด ระเบียบจัด

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

แม่สั่งให้ดาวเลิกยุ่งกับดิน ดาวรับปากว่าจะทำตามแต่สุดท้ายแม่ก็จับได้ว่าดาวยังคงคุยอยู่กับดิน แม่ของดาวจึงเรียกดินมาซักประวัติและจากที่ฟังดินเล่าก็เห็นว่าพ่อแม่ของดินเองก็ทำงานที่ดีและดิน ก็ดูเป็นเด็กสุขภาพ เรียนดี แม่ของดาวจึงเปลี่ยนให้ดาวคบเป็นเพื่อนกับดินได้และให้ชวนดินมาทานข้าวที่บ้าน

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ดิน แอบปิ่นหน้าต่างและขอเข้ามาในห้องของดาวตอนกลางคืน และทั้งคู่ก็มีสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน แต่พอเช้าวันต่อมา ดิน ก็หายไปจากเธอ ดาว ติดต่อดินไม่ได้อีกเลย ดาวกังวลว่าอาจจะท้องเพราะนี่เป็นครั้งแรกของเธอ

ภาวะวิกฤติ (Climax)

ดาวหาวิธีป้องกันการท้องต่าง ๆ นานา โดยหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะไปซื้อยาคุมหรือไปคลินิกทำแท้งเถื่อน แต่เธอก็เปลี่ยนใจหนีออกมาจากคลินิกด้วยความกลัว

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ดาว ถามแม่ด้วยความกังวลว่าถ้าเธอเกิดทำผิดพลาดขึ้นมาแม่จะรู้สึกอย่างไร แม่ไม่ได้ตอบอะไรเพราะมั่นใจว่าลูกที่แม่เลี้ยงมาจะไม่มีความผิดพลาด แต่ดาวยังคงอยากรู้แม่จึงตอบสั้นๆว่าแม่ก็

คงเสียใจมาก แต่ในที่สุดประจำเดือนของดาวก็มา

ตอนที่ 9 คอร์ติซอล (Cortisol) ฮอโมนนอนไม่หลับ

การเปิดเรื่อง (Exposition)

ขวัญ นักเรียนหญิงที่เก่งและน่ารัก เธอเป็นสาวเพอร์เฟกต์ประจำโรงเรียน ทำให้ วิน หนุ่มพราวเสน่ห์ สนใจในตัว ขวัญ แต่ขวัญไม่เล่นด้วยยิ่งทำให้ วิน เกิดความท้อแท้และอยากเอาชนะ

สถานการณ์นำไปสู่ปัญหา (Rising Action)

วันหนึ่ง วิน ได้เห็นพ่อขวัญมารับขวัญ ทำให้วินได้รู้ว่าพ่อขวัญมีอีกครอบครัวหนึ่งซึ่งลูกชายของพ่อขวัญที่ชื่อพอร์ชเป็นเพื่อนของวินเอง วินจึงคิดสร้างสถานการณ์ให้ขวัญได้รู้ความจริงเกี่ยวกับเรื่องพ่อ เพื่อตัวเองจะได้คู่เป็นพระเอก

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ขวัญพยายามสืบเรื่องลูกชายของพ่อที่เป็นเพื่อนกับวิน เธอขอให้วินช่วยพาไปบ้านพอร์ช เธอเห็นรูปภาพในบ้านของพอร์ชทำให้เธอได้รู้ว่าพ่อของเธอมีอีกครอบครัวหนึ่งและมีลูกชาย 3 คน ซึ่งลูกทั้ง 3 คน แก่กว่าเธอ ขวัญเสียใจที่ไม่มีใครบอกเธอแม้กระทั่งแม่ของเธอที่รับรู้เรื่องราวมาโดยตลอด เธอไม่พูดกับแม่ ขวัญ มาระบายกับ วิน เพราะกำลังสับสนว่าสิ่งที่คิดว่าดีกลับไม่ดี เธอกำลังไม่รู้ว่าอะไรที่เรียกว่าดีและไม่ดี ขวัญ รู้สึกดีกับ วิน มากขึ้น

ภาวะวิกฤติ (Climax)

พอกับแม่ ขอคุยกับ ขวัญ แต่เธอไม่ยอมคุยกับใครทั้งนั้น ขวัญเสียใจและผิดหวังมากจนเธอไม่มีสมาธิที่จะอ่านหนังสือสอบที่จะมีขึ้นในวันพรุ่งนี้ ในตอนเช้าก่อนสอบทุกคนขอให้ขวัญดีไว้ เพราะรู้อยู่แล้วว่ายังไงขวัญก็ต้องทำได้ ขวัญรู้สึกกดดันและเครียดกับการสอบในครั้งนี้

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ขวัญ ตัดสินใจจดโพลีใส่มือ

ตอนที่ 10 เทสโทสเตอโรน (Testosterone) VS. เอสโตรเจน (Estrogen) ฮอโมนไม่เข้าใจฉันไม่เข้าใจเธอ

การเปิดเรื่อง (Exposition)

ขณะสอบ ขวัญตัดสินใจจดโพลีใส่มือที่เธอจดในมือตัวเอง เธอโดนครูจับได้ และลงโทษให้ตกในวิชาดังกล่าว ขวัญ กลายเป็นที่ทุกคนในโรงเรียนพูดถึงไปต่าง ๆ นานา บ้างว่าเป็นลูกเมียน้อย บ้างว่าดีแต่กวน วิน เห็น ขวัญ ดูเศร้าและทุกข์ใจ จึงออกมาพูดหน้าชั้นในทำนองว่าคนเราไม่มีทางรู้ว่าอะไรคือความจริง เพราะฉะนั้นเราจึงไม่ควรด่วนตัดสินคนจากคำพูดที่ได้ยินมา คำพูดของ วิน ทำให้ขวัญรู้สึกดีมาก

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

หมอก เอ๊ะใจ เรื่องที่วินดูรู้เรื่องครอบครัวขวัญก่อนที่ทุกอย่างจะเกิดเป็นเรื่องขึ้น หมอกจึงถามวินว่าเรื่องที่ขวัญได้เจอพ่อขวัญกับพอร์ชเป็นเรื่องที่วินตั้งใจให้มันเกิดขึ้นใช่ไหม ขวัญ เข้ามาได้ยินและรับรู้ว่าเป็นคนวางแผนทุกอย่าง

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ขวัญ รู้สึกสับสน และรู้สึกว่าตัวเองไม่เหลือใครสักคนที่จริงใจ ขวัญตัดสินใจหนีออกจากบ้านและมาหา สไปรท์ เพื่อนที่เคยสนิทกันสมัยเด็ก สไปรท์ พยายามเล่าเรื่องสนุกๆให้ขวัญไม่เครียด ขวัญและสไปรท์ กลับมาสนิทกันเหมือนเดิม ขวัญ เห็นแม่ของสไปรท์ที่กำลังท้อง กับพ่อใหม่ เธอเห็นความรักของสไปรท์กับแม่ จึงขอตัวกลับบ้าน

ภาวะวิกฤติ (Climax)

แม่ขวัญ พยายามติดต่อขวัญแต่ติดต่อไม่ได้ ขวัญกลับบ้านมา แม่ขวัญโกรธและโมโหมากเลยตีขวัญ พ่อขวัญเข้ามาห้ามและกอดขวัญเอาไว้ ทั้งขวัญและแม่ต่างร้องไห้เสียใจ

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ขวัญรู้ซึ้งและสำนึกได้ว่าไม่ว่าพ่อแม่ของเธอจะเป็นใคร ทำอะไร แต่ยังไงก็เป็นคนที่รักเธอที่สุดเหมือนเดิม ขวัญขอโทษแม่ พ่อและแม่ให้อภัยขวัญ พ่อขวัญชวนขวัญไปหาอีกครอบครัวหนึ่งของพ่อ ขวัญตอบตกลงด้วยรอยยิ้มที่เข้าใจ

ตอนที่ 11 ออกซิโทซิน (Oxytocin) ฮอโมนแห่งความผูกพัน

ในตอนดังกล่าวเป็นการบอกเล่าเรื่องราวเพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมหรือความเป็นไปของตัวละครแต่ละตัวในช่วงเวลาปิดเทอมหลังจากที่แต่ละคนได้เผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ นานา ทำให้ตอนดังกล่าวไม่มีโครงเรื่อง (Plot) หรือการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนอย่างชัดเจน แต่เป็นเพียงการแสดงถึงจุดคลี่คลายหรือบทสรุปรวมของตอนต่างๆที่ผ่านมา ขวัญ ไปพบอีกครอบครัวหนึ่งของพ่อและพวกเขาทำให้เธอรู้สึกอบอุ่นใจเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน ต้า เขียนเพลงบรรยายความรู้สึกที่เขามีต่อเต้ย และเพลงนี้ก็ได้รับการตอบรับอย่างดีมียอดกดไลค์สูง ในขณะที่เต้ย เองก็กลับมานั่งทบทวนหัวใจตัวเองอีกครั้งว่าเธอรู้สึกอย่างไรกับภูและต้า ภู ยังอยู่ในช่วงสับสนในตัวเองว่าเขาเป็นอะไรกันแน่ ไผ่ ไม่อยากมีเรื่องต่อๆกันต่อไปจึงตัดสินใจเข้าไปคุยกับแกงค์ของปั้น และหลังจากนั้นทั้งสองแกงค์ก็ต่างคนต่างอยู่ไม่มีเรื่องมีราวกันอีก วิน โมโหที่ขวัญไม่ยอมคุยด้วยจึงทำตัวละเทาๆสามะเลเทาใช้ชีวิตอย่างไม่สนใจใคร ส่วน สไปรท์ ก็กำลังได้เป็นที่สาวเพราะแม่ของเธอคลอดน้องก่อนกำหนด

ตอนที่ 12 โกรทฮอร์โมน (Growth Hormones) ฮอร์โมนแห่งการเจริญเติบโต

การเปิดเรื่อง (Exposition)

เปิดเรื่องด้วยการเปิดเรียนวันแรกของภาคเรียนที่สอง ต้า ย้ายกลับมานั่งข้าง เตี้ย และปรับความเข้าใจกัน ภู ขอโทษ ธีร์ และขอกลับมาเป็นเพื่อน แต่ธีร์ยังคงขอเวลา ส่วนขวัญ ยังคงไม่คุยกับวิน

สถานการณ์นำเข้าไปสู่ปัญหา (Rising Action)

ครูอ้อจะจัดงานปาร์ตี้ตัวภาษาอังกฤษแบบเป็นกันเองที่บ้านครูเพราะเพื่อนชาวต่างชาติของครูมาเที่ยวเลยเป็นโอกาสที่ครูจะให้เด็กๆ ได้ไปสนุกสนานร่วมกัน

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ขวัญ พา สไปร์ท ที่ไม่ได้อยู่ห้องเดียวกันมาร่วมงานด้วย วิน มาพร้อมเหล่าโซดา ครูอ้อเตือนว่าถ้าอยากกินก็ได้แต่ต้องห้ามเมาและห้ามชวนเพื่อนคนอื่นกิน การเล่นเกมพูดภาษาอังกฤษเริ่มขึ้นอย่างสนุกสนาน วิน ยิ่งโมโห เมื่อขวัญไม่มองและไม่สนใจ เกมเล่าเรื่องเป็นภาษาอังกฤษต่อกันมาหยุดที่วิน วินมองหน้าขวัญและพูดเป็นภาษาอังกฤษว่า “ผู้หญิงบางคนรับความจริงไม่ได้” ขวัญ โมโหและสลดตา วิน ออกไป

ภาวะวิกฤติ (Climax)

วิน โมโหที่ขวัญหนีกลับไป เขาตี้อย่างหนักขึ้น ครูอ้อโดนเด็กนักเรียนหนึ่งทำน้ำหกใส่เสื้อจึงเข้าไปเปลี่ยนชุดในห้องน้ำ วินตามมาเดินเข้ามาในห้องน้ำ และเข้าไปลวนลามครูอ้อ ครูอ้อผลักออก แต่เผชิญกลับมีเด็กคนหนึ่งผ่านมาเห็นและถ่ายคลิปไว้ได้ คลิปดังกล่าวถูกแชร์ลงอินเทอร์เน็ต

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ครูอ้อถูกออกจากโรงเรียน วินรู้สึกผิดและรู้สึกเสียใจเป็นอย่างมากกับเหตุการณ์ในครั้งนี้

ตอนที่ 13 ฮอร์โมนพุ่งพลั่งๆ

ในตอนดังกล่าวไม่มีโครงเรื่อง (Plot) หรือลำดับเหตุการณ์การเล่าเรื่อง แต่เป็นเพียงการสรุปเรื่องราวที่ต่อเนื่องมาจากตอนที่ 12 โดยเรื่องราวของตอนดังกล่าว วิน พยายามจะขอโทษครูอ้อ แต่ก็พบว่าครูอ้อย้ายไปต่างประเทศเสียแล้ว วิน ถูกพักการเรียน และเขาเองก็ไม่กล้าที่จะพบหน้าใครทำได้เพียงมาแอบดูเพื่อนอยู่ที่หน้าโรงเรียน วงของต้าถูกคัดเลือกให้ไปเล่นในงาน Big mountain ทำให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนนาดาวบางกอกอยากไปงานนี้กัน งานเทศกาลดนตรี Big Mountain ถูกนำเสนอให้เป็นฉากเพื่อเล่าเรื่องราวหรือแสดงถึงบทสรุปของเนื้อเรื่อง โดยแสดงถึงการเดินทางออกจากบ้านที่ไม่มีพ่อแม่ เป็นการออกมาเพื่อมาพบเจอกับประสบการณ์ที่แปลกๆใหม่ๆ โดยเรื่องราว คือ ตัวละครหลักมาเจอกันที่งานคอนเสิร์ต Big Mountain ไข่ มากับวงของต้า, หมอก อาสาพาขวัญ เตี้ย และส

ไปร์ทมาด้วยกัน, ภูมากับธีร์และเพื่อนในวงโยธวาทิต ในขณะที่ดาวก็โกหกแม่ว่าไปนอนค้างบ้านเพื่อน แต่แท้จริงแล้วเธอก็หนีมางานคอนเสิร์ตกับเพื่อนๆที่เขাইใหญ่ วิน เดินทางมาที่งานคนเดียว และคอยแอบดูทุกคนอยู่ไกลๆ ทุกคนได้มีโอกาสมาพบกันที่นั่น แต่ความสัมพันธ์ของตัวละครตัวต่างๆยังคงค้างคาและคลุมเครือ

(2.) แก่นเรื่อง (Plot)

ด้วยละครเรื่อง “ฮอโรมัน...วัยว้าวุ่น” เป็นละครประเภท ที่จับเป็นตอนๆ ทำให้แก่นเรื่องหรือแนวคิดที่ให้สาระแก่ผู้ชมมีหลากหลายตามแต่ละตอน โดยจากการศึกษาพบว่า “ฮอโรมัน...วัยว้าวุ่น” มีแก่นเรื่องที่อยู่ทั้งในประเภทแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรัก (Love Theme) , แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา (Moral Theme) และแก่นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่สังคมไม่ยอมรับ (Outcast Theme) โดยละครได้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำต่างๆของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่เรื่องความรักของวัยรุ่นหนุ่มสาว การชกต่อยตบตีกันของวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูของครอบครัวว่ามีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อตัววัยรุ่น

(3.) ตัวละคร (Characters)

ตัวละครในเรื่องเป็นตัวละครที่เป็นแบบกลมหรือมีหลายลักษณะเห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) เป็นตัวละครที่มีหลายมิติ โดยมีทั้งดีและไม่ดีอยู่ในตัวเอง ซับซ้อน คล้ายตั้งลักษณะนิสัยของชีวิตมนุษย์จริงๆ อาทิเช่น “สไปร์ท” เด็กนักเรียนหญิงที่มีความมั่นใจในตัวเอง ตรงไปตรงมา กล้าได้กล้าเสีย เห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ ด้วยแม่ของเธอเองก็เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ และเลี้ยงลูกแบบวัยรุ่น เธอจึงมักจะทำอะไรตามอารมณ์ แต่ก็มีความรู้สึกที่ยังซึ้งใจ อีกมุมหนึ่งของเธอ เธอเป็นคนที่เข้มแข็ง รักแม่ และเอาใจใส่คนรอบข้าง เห็นอกเห็นใจคนอื่น

“วิน” เด็กนักเรียนชายที่ฮอตที่สุดในโรงเรียนนาดาว เขามีความเป็นตัวของตัวเองสูง ชอบความท้าทาย และมองตัวเองว่าอยู่เหนือกว่าทุกสิ่งรอบข้าง ทำให้วินไม่แคร์และไม่ค่อยสนใจความรู้สึกของใคร เพราะคิดว่าตัวเองจัดการกับคนอื่นได้ และมักมีข้ออ้างให้กับความผิดพลาดของตนเองอยู่เสมอ บ้านของวินอยู่ในฐานะที่ดี พ่อแม่ทำธุรกิจเลยไม่มีเวลาให้ลูกมากนัก

หรือ “ไผ่” เด็กนักเรียนหนุ่มเลือดร้อน รักศักดิ์ศรี รักพวกพ้อง ทำอะไรตามอารมณ์เป็นหลัก มองการใช้กำลังเป็นทางแก้ไขปัญหา แต่ในข้อดีของไผ่ เขาเป็นคนแคร์คนรอบข้าง ตรงไปตรงมา กล้าที่จะยอมรับผิด และมีสามัญสำนึกที่รู้ผิดชอบชั่วดีว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำแต่ด้วยความหยิ่งในศักดิ์ศรีจึงทำให้เขาหลงความรู้สึกนั้นไว้ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง ฟ้าจรดทราย

ภาพที่ 4. 54 : ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง ฟ้าจรดทราย

บทประพันธ์ :	โสภาค สุวรรณ
บทโทรทัศน์ :	ศัลยา สุขะนิวัตต์
กำกับการแสดง :	สยาม สัจจวิบุตร
ดำเนินการผลิต :	บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
ออกอากาศ :	ทุกวันจันทร์ – อังคาร เวลา 20.30 – 22.30 น. ทางช่อง 7 วันที่ 12 สิงหาคม 2556 – วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2556
การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ :	น. 13+

(1.) โครงเรื่อง (Plot)

การเปิดเรื่อง (Exposition)

มิเชลล์ หญิงสาวลูกครึ่งกำพร้าพ่อแม่ และญาติพี่น้องก็ไม่ต้องการเธอเพราะรังเกียจที่มีแม่เป็นชาวตะวันออก เธอจึงเติบโตมาในคอนแวนต์จนเรียนจบ เธอมีความฝันจะเป็นแม่ชี แต่แคชฟิยา เพื่อนสนิทของเธอได้ชวนให้ไปอยู่ด้วยเพื่อทำตามฝันของเธอ แคชฟิยาตั้งใจจะมาเปิดโรงเรียนที่เมืองเกซาร์เมืองบ้านเกิดแถบตะวันออก มิเชลล์จึงได้ติดตามแคชฟิยามาเป็นครูสอนหนังสือ เมื่อทั้งคู่มาถึง แคชฟิยาก็เริ่มทำตัวเปลี่ยนไป เริ่มสั่งมิเชลล์เหมือนเป็นคนใช้

สถานการณ์นำไปสู่ปัญหา (Rising Action)

แคชฟิยาถูกบังคับให้เป็นสนมขององค์กษัตริย์อาเหม็ดแห่งเมืองฮิลฟารา แต่เธอไม่ยอมเพราะมีคนรักอยู่แล้ว และด้วยกำลังเข้าใจผิดคิดว่ามิเชลล์จะแย่งคนรักของเธอไป เธอจึงวางแผนหลอกมิเชลล์เข้าไปเป็นสนมแทน ตามกฏมิเชลล์ต้องโดนประหารที่สับเปลี่ยนตัวสนมแต่ด้วยเธอเป็นคน

ต่างชาติทำให้องค์อาเหม็ดได้สั่งให้ ชารีฟ ราชวงศ์รักรัษีสืบสวนจนรู้ว่ามิเชลล์ไม่รู้เรื่อง แต่แล้วองค์อาเหม็ดก็ต้องการมิเชลล์มาเป็นสนมจริงๆ ในคืนวันส่งตัวมิเชลล์ โอมาน ญาติผู้น้องขององค์อาเหม็ดได้ ก่อกบฏ และสังหารอาเหม็ดจนสิ้นพระชนม์ ชารีฟเสียใจมากเขาต่อสู้กับทหารกบฏและพามิเชลล์ หลบหนีเข้าทะเลทรายไปด้วยกัน

จุดพลิกผัน (Turning Point)

ในท้องทะเลทรายอันแห้งแล้งและแผดเผา มิเชลล์และชารีฟต้องปลอมตัวและคอยหนีทหารที่หมายตามล่าเอาชีวิต หนุ่มสาวที่แตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนาและแหล่งที่อยู่แต่ต้องผจญภัยไปด้วยกันความยากลำบากและอุปสรรคต่างๆทำให้ทั้งคู่ใกล้ชิดกันจนเกิดเป็นความเห็นอกเห็นใจและกลายเป็นความรักในที่สุด แต่มิเชลล์กำลังจะตายเพราะขาดน้ำและอาหาร

ภาวะวิกฤติ (Climax)

ขณะที่ทั้งชารีฟและมิเชลล์กำลังจะพบจุดจบ พวกเขาก็ได้เจอกับกองทัพองค์อาเหม็ด องค์อาเหม็ดยังมีพระชนม์ชีพอยู่ ชารีฟ ต้องกลับมาปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในการกอบกู้บัลลังก์แห่งฮิลฟาราให้กลับสู่ความร่มเย็นดังเดิม ชารีฟ ตั้งใจฝึกฝนได้เจอรวิชามีดวงเดือน ที่โอมานเป็นหนึ่งในไม่มีใครทาบติด

จุดคลี่คลาย (Resolution)

ชารีฟปลดชีวิตองค์โอมานได้สำเร็จ องค์อาเหม็ดเข้าขึ้นครองดังเดิม พร้อมจัดพิธีสมรสให้กับชารีฟ รัฐมนตรีต่างประเทศคนใหม่กับมิเชลล์อย่างสมเกียรติ

(2.) แก่นเรื่อง (Theme)

ละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทรายเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก แก่นเรื่องถูกจัดอยู่ในประเภท Love Theme โดยสะท้อนให้เห็นถึงความรักที่เกิดจากความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่ใช่พลังอำนาจจะสามารถข่มขู่ความรักได้ หากแต่การเรียนรู้ซึ่งกันและกันต่างหากจึงจะพิสูจน์ถึงความรักที่แท้จริงได้ นอกจากนี้ละครเรื่องฟ้าจรดทรายยังให้แก่นเรื่องที่เกี่ยวกับ Idealism Theme ความมีอุดมการณ์ในความเป็นชายชาติทหาร ของตัวละคร พันเอก ชารีฟ โดยสะท้อนภาพของความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์ต่อผืนแผ่นดิน ความรักในชาติและผู้ปกครองแผ่นดินยอมทำให้เกิดความสามัคคีในชาติของเรา

(3.) ตัวละคร (Characters)

ส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยแบบตายตัว (typed character) ไม่สลับซับซ้อน คาดเดาได้ พระเอก เป็นสุภาพบุรุษ นางเอก จิตใจดี นางร้าย ซื่อจฉฉ อาทิเช่นชารีฟ พระเอกของเรื่อง ชารีฟ เป็นผู้บัญชาการกองทหารรักษาพระองค์ มีความรู้ความสามารถทางด้านทหารและการแพทย์ เป็นคนกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว มีความอดทนสูง จงรักภักดีต่อประเทศชาติ ซื่อสัตย์ต่อบ้านเมืองและหน้าที่ มีอุดมการณ์ ภายนอกของชารีฟดูดี เด็ดเดี่ยว แต่แท้จริงเป็นคนมีจิตใจอ่อนโยนและมีความเป็น

สุภาพบุรุษ หรือ “มิเชลล์” รับบทเป็นนางเอก สาวลูกครึ่งหน้าตาสวยงาม ด้วยมีพ่อเป็นฝรั่งเศสและมีแม่เป็นชาวตะวันออก เธอกำพร้าพ่อแม่ตั้งแต่เด็กๆ และญาติของพ่อซึ่งเป็นตระกูลผู้ดีเก๋าก็ไม่ยอมรับเธอเพราะรังเกียจและเหยียดสีผิวแม่ เธอจึงถูกเลี้ยงดูและอาศัยอยู่ในคอนแวนต์ มิเชลล์เป็นคนมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี มีเมตตา และเต็มเปี่ยมไปด้วยอุดมการณ์และความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว เธอประพฤติตนอยู่ในกรอบของพระเพณีอันดีงาม เป็นต้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2551-2556 จำนวน 7 เรื่อง อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า, เมียหลวง, ดอกส้มสีทอง, แรงเงา, เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์, ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น และ ฟ้าจรดทราย ผ่านองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์ทั้ง 3 องค์ประกอบ อันได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร สามารถนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ได้ดังนี้

จากการศึกษาถึงโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้งหมด 7 เรื่อง ซึ่งโครงเรื่องโดยทั่วไปของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนก็จะมีลักษณะตามการพัฒนาของโครงเรื่อง อันได้แก่ การเปิดเรื่อง (Exposition) การนำไปสู่ปมปัญหา (Rising Action) จุดพลิกผัน (Turning Point) จุดวิกฤต (Climax) และภาวะคลี่คลาย (Falling Action) เมื่อนำขึ้นต่างๆของการพัฒนาโครงเรื่องมาวิเคราะห์ร่วมกับประเด็นเนื้อหาที่ถูกร้องเรียนในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้ง 7 เรื่อง จะสังเกตได้ว่าการร้องเรียนที่เกิดขึ้นจะอยู่ในจุดพลิกผัน (Turning Point) ของเรื่องเป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่ ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในเรื่องต่างๆดังนี้

(1) ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ประเด็นที่ร้องเรียนนั้นจะเป็นในฉากตบตีกันของพนักงานโดยผู้ร้องเรียนมองว่าเรื่องราวดังกล่าวบิดเบือนความจริง และมุ่งเสนอแต่เรื่องทางเพศ ซึ่งเมื่อมองในการดำเนินไปของการเล่าเรื่องนั้น พบว่าจะในช่วงที่ “มณีนรีน” กำลังเผชิญอยู่ในสถานการณ์ที่น่าสงสารและน่าเห็นใจ ไม่ว่าจะเป็นการที่เธอโดน จิม ภรรยาของ อิน มาอาละวาดตบตีให้เธอได้อายกลางสนามบินด้วยหาว่าเธอแย่งสามี และเธอเองก็ไม่เคยรู้มาก่อนว่า อิน มีภรรยาแล้ว หรือเรื่องที่ หนิง เข้ามายุ่งวุ่นวายในชีวิตของเธอ ทั้งๆที่เธอเองก็ยังเป็นแฟนอยู่กับ กีบ เพื่อนสนิทของ มณีนรีน ทำให้ กีบ เข้าใจผิดคิดว่า ริน แอบมีใจกับ หนิง กีบจึงคอยกลั่นแกล้ง ริน ในขณะที่ ริน ทำงานและยิ่งเมื่อ กีบเห็น ริน กับ หนิง อยู่ด้วยกันสองต่อสอง กีบก็ทนไม่ไหวเข้าไปตบตี มณีนรีน ทำให้ความ เป็นเพื่อนของ ริน กับ กีบ ขาดจากกัน เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้อยู่ในจุดเชื่อมต่อกับขั้นการนำเข้าสู่ปัญหา (Rising Action) มาสู่จุดพลิกผัน (Turning Point)

(2) ละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวง โดยจากการร้องเรียนของผู้ร้องเรียนที่มองว่าการนำเสนอเนื้อหาของละครขัดต่อจริยธรรมนั้น เมื่อมองในเชิงขององค์ประกอบของโครงเรื่อง จะพบว่าการร้องเรียนที่เกิดขึ้นเป็นช่วงที่เรื่องราวในละครกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ “ดร. วิกันดา” อยู่ในสภาวะแห่งความทุกข์ใจ ความเจ็บปวดใจ ที่ต้องเห็น ดร. อนิรุทธิ์ สามีของตัวเองมีผู้หญิงอื่นอย่างไม่ซ้ำหน้า ไหนจะคนใช้ในบ้าน หรือไหนจะการที่ อนิรุทธิ์ พา อรอินทร์ เข้ามาอยู่ด้วยกันในบ้าน ทั้งยังทำตัวสนิท

กันอย่างออกนอกหน้า โดยที่ไม่รู้ร้อนรู้หนาวแต่อย่างใด ขณะที่ อรุณินทร์ เองก็ทำตัวไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ทำตัวเป็นเจ้าของอย่างไม่สะทกสะท้านใดๆ ทำให้ วิกันดา ทนไม่ได้อีกต่อไป วิกันดา ขอหย่าอนิรุทธิ์ แต่เขาไม่ยอม อนิรุทธิ์ ยืนยันว่าเขารักวิกันดาและการที่เขาเป็นผู้หญิงอื่นนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาทั่วไปของผู้ชายที่ภรรยาควรทำความเข้าใจ เป็นต้น จากการกระทำของตัวละคร อรุณินทร์ ที่ไม่สะทกสะท้านต่อการผิดศีลธรรมใดๆ และความเจ้าชู้และไร้สำนึกของ อนิรุทธิ์ เป็นสิ่งที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครได้นำเสนอที่เนื้อหาขัดต่อศีลธรรม ซึ่งสถานะเหตุการณ์ของละครในช่วงนั้น อยู่ในจุดพลิกผัน (Turning Point) ของเรื่อง

(3) ละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ถูกร้องเรียนถึงเรื่องของความไม่เหมาะสมของตัวละครทั้งในด้านพฤติกรรมความก้าวร้าว การกระทำที่ไร้ศีลธรรมจรรยา โดยผู้ร้องเรียนกล่าวว่าจะเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งเมื่อมองหรือวิเคราะห์ในการดำเนินไปของเรื่องราวในละครนั้นจะเป็นเรื่องราวที่เริ่มมีมาตั้งแต่ช่วงที่ เรยา เอาแต่ดูค่าตะคอกแม่ แสดงความเอาแต่ใจ ใช้แม่ทำโน่นทำนี่ มาจนถึงในเรื่องของความสัมพันธ์ของเธอกับผู้ชายแต่ละคน ด้วยความที่เธอต้องการที่จะรวยอยากเป็นที่รักและเป็นที่ต้องการ ทำให้เธอสามารถทำทุกอย่างเพื่อให้เธอได้มา แต่การทะเลาะทแยงหรือการเลือกทำของเธอ คือการที่เธอพร้อมจะเอาตัวเข้าแลก ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมในทัศนะของผู้ร้องเรียน โดยจะพบว่าเรื่องราวดังกล่าวนี้อยู่ตั้งแต่ขั้นเปิดเรื่อง (Exposition) ขั้นการนำไปสู่ปัญหา (Rising Action) มาจนถึงขั้นจุดพลิกผัน (Turning Point) โดยเรื่องราวจะเล่าถึงพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมของตัว เรยา ที่นับวันยิ่งค่อยๆเพิ่มระดับความรุนแรงของตัวละครมากขึ้น ตั้งแต่การอยากเป็นแอร์โฮสเตส ก็พยายามเข้าหา สินธร และใช้ตัวเข้าแลกเพื่อให้ได้งาน หรือการจ้องจับคนที่มิฐานะ มีหน้าตาทางสังคมอย่าง ก้องเกียรติ มาเป็นแฟนเพื่อหวังสบาย เธอพยายามทำให้ ก้องเกียรติ ที่มีภรรยาอยู่แล้วหันมารักและมาอยู่กับเธอให้ได้ ด้วยรู้ว่า ก้องเกียรติ อยากมีลูก ซึ่งภรรยาของเขามีให้ไม่ได้ เรยา จึงยิ่งพยายามหาหนทางที่จะทำให้ท้องกับก้องเกียรติ ให้ได้

(4) ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา โดยจุดที่ร้องเรียนเป็นเรื่องของการนำเสนอถึงภาพตบตีไล่ล่าล้างแค้นของเมียหลวงเมียน้อย ซึ่งเมื่อมองในเชิงขององค์ประกอบของโครงเรื่องนั้นจะเป็นช่วงที่ “มุตตา” โดน นพนภา ตามมาอาละวาดตบตีทั้งกลางที่ทำงานหรือการส่งคนไปขู่ทำร้ายด้วยแรงที่หวังที่รู้ว่า มุตตา มีความสัมพันธ์ลับกับ เจนภพ สามีของ นพนภา และ มุตตา ก็ต้องผิดหวังเสียใจเมื่อรู้ว่า เจนภพ ไม่ได้รักเธอมากอย่างที่พูดไว้ แต่เป็นเพียงผู้ชายเจ้าชู้คนหนึ่งที่ถูกให้ความหวังเธอ ประกอบกับลูกที่อยู่ในท้อง และความอับอายที่โดนทุกคนมองว่าเธอแย่งสามีคนอื่น เธอจึงฆ่าตัวตาย “มุนินทร์” เข้ามาสวมรอยเป็น มุตตา เพื่อหวังแก้แค้นให้แก่การจากไปของน้องสาว เธอไม่ยอมคนเหมือนมุตตาคณก่อน เมื่อ นพนภา ตามมาอาละวาด เธอก็พร้อมที่จะสู้และรับมือ เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้น การมาอาละวาดของนพนภา การที่มุนินทร์ตบกับเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น พบว่าอยู่ในจุดพลิกผัน (Turning Point) ของโครงเรื่องอีกเช่นกัน

เห็นได้ว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้ง 4 เรื่องนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นการร้องเรียนถึงเนื้อหาของละครที่ผู้ร้องเรียนได้แสดงทัศนะว่าไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของ

ละครที่ขัดต่อจริยธรรม การนำเสนอเนื้อหาในละครที่มีภาพความไม่เหมาะสมหรือมีความรุนแรงมากเกินไป การบิดเบือนความจริง เป็นต้น ซึ่งประเด็นการร้องเรียนที่เกิดขึ้นเมื่อวิเคราะห์ในเชิงองค์ประกอบของโครงเรื่องนั้นจะพบว่าอยู่ในจุดพลิกผัน (Turning Point) แทบทั้งสิ้น บ้างเป็นเรื่องราวที่อยู่ในรอยเชื่อมต่อกับขั้นนำสู่ปมปัญหาไปยังจุดพลิกผัน บ้างก็เป็นไปในลักษณะที่เพิ่มระดับความรุนแรงในเนื้อหาเรื่อยมาตั้งแต่ขั้นเปิดเรื่องมาจนถึงขั้นพลิกผันและเกิดการร้องเรียนในที่สุด ซึ่งหากพิจารณาลักษณะธรรมชาติของจุดพลิกผัน (Turning Point) แล้วนั้น ขึ้นดังกล่าวถือเป็นช่วงสภาวะการณ์ที่เรื่องราวกำลังดำเนินต่อเนื่องมาสู่ความคับขันที่ตัวละครหลักหรือตัวละครเอกกำลังเผชิญ โดยธรรมชาติของการสร้างละครหรือการเล่าเรื่องราวในจุดพลิกผันนี้ จะต้องเป็นการเล่าเรื่องที่ไค้นอารมณ์ ให้เห็นถึงสภาวะปัญหาที่ตัวละครกำลังเผชิญก่อนนำไปสู่ภาวะวิกฤติ (Climax) ที่เป็นความขัดแย้งสูงสุดของเรื่อง ทำให้ในการสร้างเรื่องเล่าหรือการสร้างละคร ผู้ผลิตจึงต้องสร้างเรื่องราวให้เป็นที่น่าติดตาม น่าสนใจ มีอรรถรสในการรับชม และมีน้ำหนักพอต่อภาวะวิกฤติ หรือภาวะเหตุการณ์ที่เป็นความลำบากใจอย่างสุดซึ้งที่ตัวละครหลักต้องเผชิญ สังเกตได้ว่าการร้องเรียนของผู้ร้องเรียนเกิดขึ้นขณะที่ละครยังเพิ่งเริ่มดำเนินไป หรืออีกนัยหนึ่งคือผู้ชมยังดูไม่ทันเห็นถึงภาวะคับขันที่ตัวละครต้องเผชิญว่าหนักหนาเพียงใด หรือโดยเฉพาะยังไม่ได้ดูถึงบทสรุปหรือภาวะคลี่คลายของเรื่อง อันเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอหรือสะท้อนให้ผู้ชมได้รับสาระหรือแก่นความคิดจากละคร โทรทัศน์เรื่องนั้นๆ เลยว่า บทสรุปมีเรื่องราวเป็นอย่างไร ผลจากการกระทำเป็นเช่นไร

แก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่พบว่า เป็นแก่นเรื่องที่จัดอยู่ในหมวดหมู่ประเภท Love Theme หรือแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก รองลงมาคือแก่นเรื่องที่เกี่ยวกับ Morality Theme หรือแก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา นอกจากนี้ในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนยังพบว่ามีแก่นเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์ (Idealism Theme) และแก่นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่สังคมไม่ยอมรับ (Outcast Theme) เป็นแก่นเรื่องหรือแนวความคิด (theme) รองที่สอดแทรกอยู่ในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนอีกด้วย

สำหรับตัวละครในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนพบว่าในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนก็มีทั้งตัวละครที่มีลักษณะนิสัยตายตัว (Typed Character) และตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) ซึ่งหากวิเคราะห์ถึงประเด็นการร้องเรียนกับตัวละครนั้น จะพบว่า ตัวละครที่ถูกร้องเรียนจะเป็นตัวละครหญิงเป็นส่วนใหญ่ ที่เห็นได้อย่างเด่นชัดในการร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของตัวละคร มีดังนี้ ตัวละคร “เรยา” จากละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง และตัวละคร “สไปร์ท” จากเรื่อง ฮอว์โมน...วัยว้าวุ่น ซึ่งการร้องเรียนที่เกิดขึ้นกับตัวละครทั้งสองตัวนี้ เหมือนกันในเรื่องของการกระทำหรือพฤติกรรมที่ผิดหลักจริยธรรมและศีลธรรมของไทยในเรื่องของเพศ อันได้แก่ การที่ “เรยา” ที่มีสัมพันธ์รักกับชายหลายคนด้วยความรู้สึกที่ไม่ผิดบาป ไม่สะทกสะท้านใดๆ หรือ “สไปร์ท” เด็กนักเรียนหญิงหัวทันสมัยสามารถมีสัมพันธ์รักซึ่งกับเด็กนักเรียนหนุ่มได้โดยเห็นเป็นเรื่องปกติแต่มีข้อแม้ว่าต้องใส่ถุงยางอนามัย เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่ผู้ร้องเรียนรับไม่ได้ เนื่องจากมองว่าเนื้อหาการนำเสนอในกรณีดังกล่าวผิดศีลธรรมจรรยาอันดีงามของไทย ที่ผู้หญิงจักต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่สามารถมีแฟนได้หลายคน เป็นต้น

4.3 ข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน

ละครโทรทัศน์เป็นรูปแบบรายการบันเทิงที่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้หลากหลาย ทำให้มีกลุ่มผู้ชมที่แตกต่างทั้งทางด้านเพศ วัย ฐานะ อาชีพหรือระดับทางการศึกษา เหตุนี้เองจึงทำให้ผู้ชมมีมุมมองหรือทัศนคติต่อละครโทรทัศน์ที่แตกต่างกันออกไป รวมไปถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารงานโดยบุคคล ก็อาจทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ที่แตกต่างกันออกไปด้วย จึงเป็นเหตุที่ทำให้แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องออกมาแสดงความคิดเห็น หรือหาข้ออ้างเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา เมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ จึงเกิดเป็นข้อถกเถียงเกี่ยวกับปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

สำหรับข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลัก คือ หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียน ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม และ กสทช. ผู้ถูกร้องเรียน ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ หรือผู้ผลิตละคร รวมไปถึงผู้ร้องเรียน ที่อาจจะเป็นองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นกรณีในการพิจารณา และนำเสนอเป็นการบรรยายออกเป็นรายเรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในแต่ละฝ่ายนั้นมีกระบวนการความคิด หรือทัศนคติต่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนอย่างไร และท้ายที่สุดหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนใช้เหตุผลใดในการพิจารณาตัดสินละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในแต่ละเรื่อง

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “สงครามนางฟ้า”

ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ออกอากาศเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ดำเนินการผลิตโดยบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ละครเรื่องนี้มีข้อถกเถียงอยู่ 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือ ละครมีเนื้อหาที่ทำให้ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเสียหาย ต้องการให้งดการออกอากาศ ประเด็นที่สองคือ ชุดเครื่องแบบพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่ตัวละครสวมใส่ผิดระเบียบ และประเด็นที่สามคือ มีผู้หวังดีแจ้งมาว่า นายสมศักดิ์ ศรีนวล ซึ่งเป็นผู้ร้องเรียน อาศัยการร้องเรียนละครเป็นเครื่องมือในการหาเสียงให้กับตนเอง โดยฝ่ายผู้ร้องเรียน ได้แก่ นายสมศักดิ์ ศรีนวล รักษาการประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย ฝ่ายผู้ถูกร้องเรียน ได้แก่ นายถกลเกียรติ วีรวรรณ ผู้อำนวยการผลิตของบริษัทเอ็กแซ็กท์ และฝ่ายรับเรื่องร้องเรียน ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม

หลังจากที่ละครออกอากาศได้ไม่นานก็เกิดเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก โดยในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2551 ทางกลุ่มบริษัทการบินไทยซึ่งนำทีมโดย นายสมศักดิ์ ศรีนวล รักษาการประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย นายกฤษณ์รัตน์ บุรณะสัมฤทธิ์ รองประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย พร้อมด้วยตัวแทนแอร์โฮสเตสได้จัดแถลงข่าวประท้วงละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้าโดยขอให้ระงับการออกอากาศ ด้วยผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นเรื่องที่สร้างโดยไม่มีมูล

ความจริง การนำเสนอเนื้อเรื่องมีแต่เรื่องของการชิงรักหักสวาทอย่างผิดศีลธรรม มีผลทำให้ ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเสียหาย รวมไปถึงชุดเครื่องแบบพนักงานต้อนรับบน เครื่องบินที่ตัวละครสวมใส่ก็ผิดระเบียบ กลุ่มผู้ประท้วงจึงทำหนังสือชี้แจงส่งไปยังกระทรวงวัฒนธรรม ในวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551 เพื่อร้องเรียนต่อกระทรวงวัฒนธรรมถึงกรณีความไม่เหมาะสมของ ละครเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ทางกลุ่มผู้ประท้วงยังมีการชี้แจงเพิ่มเติมว่าจะยื่นหนังสือถึงฝ่ายบริหาร ของบริษัทการบินไทยเพื่อสอบถามว่าทางบริษัท เอ็กแซ็กท์ นั้นได้มีการขอความช่วยเหลือในเรื่องการ โฆษณากับทางบริษัทการบินไทยหรือไม่ ซึ่งถ้าหากมีการขอการสนับสนุน กลุ่มผู้ประท้วงจะขอให้ฝ่าย บริหารบริษัทการบินไทยยกเลิกการโฆษณาเกี่ยวกับบริษัทนี้

สมศักดิ์ ศรีนวล ผู้รักษาการประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย ตัวแทนผู้นำกลุ่ม ประท้วงได้กล่าวต่อสื่อมวลชนไว้ว่า “อาซีพแอร์โฮสเตส-สจ๊วตนั้นเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ พนักงานต่าง ภูมิใจในหน้าที่และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพต่อตนเอง ต่อผู้โดยสารและองค์กร เพื่อสร้างมาตรฐานที่ดี ให้แก่องค์กรและประเทศ แต่ในขณะนี้วิชาชีพดังกล่าวกำลังถูกทำลายด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์โดย บริษัท เอ็กแซ็กท์ จึงขอให้ระงับการออกอากาศละครเรื่องดังกล่าว ซึ่งผลกระทบต่ออนนี้สำหรับ พนักงานที่มีอาชีพนี้ เขามีความรู้สึกว่ามันเป็นผลในทางลบมากกว่า ซึ่งในความเป็นจริง ในชีวิตจริงผม ไม่เคยเห็นเหตุการณ์ที่เกิดความขัดแย้งถึงขั้นตบตีทะเลาะเบาะแว้งแย่งชิงผู้ชายขนาดนี้ เราเข้าใจว่า เป็นเรื่องของละคร ผู้ใหญ่เข้าใจ แต่สิ่งที่เราเป็นห่วงคือผลกระทบต่อเยาวชน ที่บังเอิญว่าดูทีวีโดยที่ไม่ มีผู้ใหญ่ หรือแม้แต่ผู้ใหญ่ที่อยู่ก็ไม่แน่ใจว่าเขาจะอธิบายว่าเป็นเรื่องจริงหรือเป็นแค่ละคร ฉะนั้นคนที่ ทำงานในด้านสื่อมวลชนในสาขาบันเทิง หรือสาขาอื่นใดก็แล้วแต่บางครั้งในการที่จะนำเสนอออกไป ผมคิดว่ามองให้ละเอียดรอบคอบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประเทศ ต่อคนในชาติ ต่อกิจการ ทั้งหลายผลประโยชน์ของบ้านเราด้วย ทำอะไรคิดให้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งศักดิ์ศรีของการเป็น มนุษย์ ทุกคนมีอาชีพของแต่ละคนถ้าใครไปดูถูกในเรื่องของอาชีพของผู้สร้างทั้งหลายหรือดารา ทั้งหลายทุกคนก็ไม่พอใจ ไม่ว่าจะนำเสนอในภาพของละครหรืออะไรก็ดี คนที่มีวิจรรย์ญาณเขา แยกแยะออกได้ คนที่ไม่มีหรือวิจรรย์ภาวะไม่เพียงพอเด็กเยาวชนแยกแยะไม่ออก”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 2551: ออนไลน์)

หลังจากเกิดเหตุการณ์การแถลงข่าวของฝ่ายผู้ร้องเรียน ทางผู้สื่อข่าวก็ได้มีการสอบถามไปยัง ผู้ถูกร้องเรียนอันได้แก่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และทางฝ่ายผู้ผลิตละคร ซึ่งก็ได้รับ คำตอบจากทางสถานีว่ายังไม่ทราบเรื่องการร้องเรียนดังกล่าวแต่ถ้าหากมีการร้องเรียนเกิดขึ้นจริงก็ จะต้องมาปรึกษากันต่อไปว่าจะดำเนินการจัดการอย่างไร ส่วนทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ของบริษัท เอ็ก แซ็กท์ เองก็ได้มีการส่งโทรสารเรียนเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมฟังการแถลงข่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการ ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ในวันที่ 22 มกราคม 2551 ว่าไม่ได้มีเจตนาในการกล่าวหา วิชาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินแต่อย่างใด

หลังจากที่ทางกระทรวงวัฒนธรรมได้รับหนังสือร้องเรียนจากกลุ่มผู้ร้องเรียน ในวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551 แล้วนั้น ก็ได้ชี้แจงว่าจะนำเรื่องดังกล่าวไปดำเนินการพิจารณา แต่สำหรับกรณี

การให้ระงับการออกอากาศนั้น ทางกระทรวงวัฒนธรรมได้ชี้แจงว่าองค์กรไม่มีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินหรือชี้ขาดได้ แต่สิ่งที่ทำได้คือการเป็นผู้ประสานงานให้ทั้งสองฝ่ายอันได้แก่ผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียนได้ชี้แจงและหารือเพื่อหาทางออกร่วมกันต่อไป รวมถึงเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) อัยการสูงสุด ททบ.5 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กรมประชาสัมพันธ์ และมูลนิธิคนึงนิตฤไชย เข้าร่วมประชุมหารือด้วย

ซึ่งในช่วงเวลาบ่ายของวันเดียวกันทางฝ่ายผู้ผลิตก็ได้จัดแถลงข่าวต่อกรณีที่ถูกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทยร้องเรียน โดยทางผู้ผลิตได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการผลิตละครเรื่องสงครามนางฟ้าว่าเป็นเพียงเพื่อความบันเทิง ไม่ได้มีเจตนาในการพาดพิงหรือดูหมิ่นแต่อย่างใด สำหรับเนื้อหาในการนำเสนอของละครที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าทำให้ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินถูกมองไปในทางลบนั้น ผู้ผลิตมองว่าทุกอาชีพล้วนมีทั้งคนดีและคนไม่ดี การเสนอในด้านไม่ดีไม่ได้แปลความว่าทุกคนที่อยู่ในอาชีพนั้นๆจะมีแต่คนไม่ดีไปหมดทุกคน ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ เป็นความจริงของชีวิตมนุษย์ โดยทั้งนี้ผู้ผลิตจะทำการปรับเปลี่ยนแก้ไขไม่ให้มีฉากตบตี ฉากชิงรักหักสวาทกันในชุดเครื่องแบบและในขณะปฏิบัติหน้าที่อีก และสำหรับเรื่องสถานที่ถ่ายทำรวมถึงเรื่องการถอดโฆษณา นั้น ผู้ผลิตได้แจ้งว่า นักแอร์เป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่การบินไทย แต่กรณีที่ผู้ร้องเรียนขอให้ถอดการเป็นโฆษณานั้น ทางผู้ผลิตก็ได้ขอความเป็นธรรมมาไว้ ณ ที่นี้ ส่วนกรณีที่ผู้ร้องเรียนขอให้ระงับการออกอากาศนั้นผู้ผลิตเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิของการประกอบวิชาชีพวิทยุโทรทัศน์อันอีกเหมือนกัน

นายถกลเกียรติ วีรวรรณ ผู้อำนวยการผลิตของบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ได้แถลงข่าวต่อกรณีการถูกร้องเรียนไว้ว่า "ก่อนอื่นเลยต้องขอโทษเป็นอย่างมากที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี เราไม่มีเจตนาใดๆที่จะลบหลู่วิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งเลย เราทำละครเพื่อความบันเทิง และอยากจะขอความเป็นธรรมด้วย อย่าเพิ่งโกรธ อย่าเพิ่งต่อต้าน ขอให้ได้อย่างจริงจัง ไม่ใช่มาจากคำบอกเล่าแล้วตัดสินมัน เพราะมันอาจจะเกินเลยและมองกันแค่มุมเดียว เราก็เลยอยากจะขอชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้น ส่วนเรื่องความรุนแรง ตบตี ชิงรักหักสวาทขอบอกว่า ละครเรื่องนี้ไม่ได้รุนแรงน้อยไปกว่าละครตบตีเรื่องอื่นๆ เลยนะครับ สิ่งที่เราจะแก้ไขคือจะไม่ฉากตบตี กลั่นแกล้งกันในเครื่องแบบอีก แต่สิ่งทีนอกเหนือจากเวลางาน มันก็เป็นเรื่องส่วนบุคคล ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพไหนมันก็เกิดขึ้นได้ แต่รับรองได้ว่ามันไม่ทำให้อาชีพของท่านเสื่อมเสีย หรือไม่ได้ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเค้าเสื่อมเสีย ส่วนอีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องการแต่งตัว ต้องขอโทษด้วย คือมันมีการตำหนิว่ากระโปรงสั้นเกินไป แต่ถ้าไปดูการแต่งกายของประเทศอื่นๆ แล้วก็มีสั้นเท่านี้ มันไม่ได้เกินเหตุ อันนี้ก็ต้องขอโทษด้วย เราไม่ได้มีเจตนาเราอยากแสดงให้เห็นว่าคนที่ เป็นแอร์ มีความสวย ความสง่า มันเป็นการรู้ทันไม่ถึงการณ์ก็ต้องขอโทษในฉากที่ยังไม่ได้ถ่ายทำเราก็จะปรับให้กระโปรงมันยาวลงมาครับ"

(เว็บไซต์ไอเคเนชั่น, 2551: ออนไลน์)

นายนิพนธ์ ผิวเณร ผู้กำกับละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้ายังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า "เรารู้สึกเสียใจที่ละครเรื่องนี้กระทบกับคนเป็นวงกว้าง แต่เราไม่ได้ตั้งใจจะสร้างความเสื่อมเสียให้กับใคร เรา

อยากให้ประชาชนดูละครที่สนุก ถ้าเรามาลองดูละครจริงๆ แล้ว แก่นของเรื่องไม่ได้อยู่ที่ความรุนแรง หรือฉากที่ขายความโป๊ ความจริงแล้วมันเป็นเรื่องของ เลิฟสตอรี แล้วก็เป็นการสร้างครอบครัว เป็นเรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งที่ผ่านมาฟันอุปสรรคมากมาย แต่เค้าก็ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ เลี้ยงลูก ถ้าจะดูกันจริงๆ ผมว่ามันจรรโลงใจมากกว่า ไม่ใช่แย่งหัวแย่งเมียกันเท่านั้น"

(เว็บไซต์ไอเคเนชั่น, 2551: ออนไลน์)

นอกเหนือจากการแถลงข่าวชี้แจงกรณีความไม่เหมาะสมของละครเรื่องสงครามนางฟ้าแล้ว ทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ของบริษัทเอ็กแซ็กท์ก็ยังได้นำเอกสารซึ่งอ้างว่าพนักงานการบินไทยส่งแฟ้มมาให้ โดยมีเนื้อหาว่าการที่นายสมศักดิ์ ศรีนวล และนายกฤษณรัตน์ บุรณสัมฤทธิ์ จากสหภาพแรงงานออกมากลั่นไหวหรือร้องเรียนในเรื่องดังกล่าวนี้ ก็เพื่อหาเสียงช่วงชิงคะแนนการเลือกตั้งสหภาพฯที่จะมีขึ้นในวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551 เท่านั้น ซึ่งบุคคลทั้งสองได้ลงสมัครแข่งขันด้วย แต่เมื่อได้มีการสอบถามไปยังนายสมศักดิ์ ศรีนวล ก็ได้รับคำตอบว่าไม่ได้มีเจตนาอย่างใดจนกล่าวอ้าง

นายสมศักดิ์ ศรีนวล กล่าวว่า "ไม่ได้เกี่ยวกับเลย ผมจะไปหาเสียงกับใคร ผมไม่ใช่ นักการเมืองนะ แต่ผมทำเพื่อสังคม ผมระมัดระวังตัวกับเรื่องพวกอยู่เหมือนกัน ผมเข้าใจว่าการทำงานตรงนี้มีมันก็ต้องมีทั้งคนชอบและไม่ชอบ แต่ผมทำไปตามหน้าที่ ไม่มีอะไรต้องซีเรียส ผมว่ามันตลกนะ อย่าบิดเบือนไปเป็นเรื่องอื่นเลย.. ผมไม่รู้ว่ามีใครเป็นคนทำ แต่ผมและทุกคนก็รู้อยู่แล้วว่าเราทำอะไรอยู่ เราก็รู้ว่าจะต้องโดนหรือเจออะไรบ้าง แต่ผมไม่ค่อยกังวลใจ ผมต่อสู้เพื่อสังคมมาตลอด ไม่ได้ต่อสู้เพื่อตัวเอง ผมคิดว่าผมคิดดีต่อสังคม ไม่เคยทำร้ายใคร ทำเพื่อให้สังคมดีขึ้น หากผมทำอย่างที่คุณกล่าวหา ผมจะทำไปเพื่ออะไร จะมีชาวบ้านมาลงคะแนนเสียงให้ผมหรือ"

(เว็บไซต์สนุก, 2551a: ออนไลน์)

ในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2551 ทางกระทรวงวัฒนธรรมได้มีการนัดหารือร่วมกันของทั้งสองฝ่ายอันได้แก่ ฝ่ายผู้ร้องเรียนหรือกลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย และฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนหรือผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด โดยหลังจากประชุมหารือร่วมกันนั้น ก็ได้ข้อสรุปร่วมกัน โดยผู้ผลิตจะลดฉากตบตีและปรับเปลี่ยนรูปแบบของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน รวมถึงเพิ่มเนื้อหาในส่วนของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเข้าไป ซึ่งทางผู้ร้องเรียนเองก็มีความพอใจต่อการจัดการแก้ไขปัญหาที่ทางผู้ผลิตได้เสนอ

นายสมศักดิ์ ศรีนวล ได้กล่าวหลังจากการหารือร่วมกันว่า "ทางสหภาพฯรู้สึกพึงพอใจที่ทางเอ็กแซ็กท์ ได้ทำตามข้อเสนอของทางสหภาพฯเรียกร้องที่จะมีการปฏิบัติให้ดีขึ้น ซึ่งก็คงจะต้องให้ทุกคนช่วยกันจับตามองว่าละครเรื่องสงครามนางฟ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่"

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 25 มกราคม 2551: ออนไลน์)

ส่วนทางด้านผู้รับเรื่องร้องเรียน นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรมได้กล่าวว่า "ทางผู้ผลิตละครยินดีที่จะปรับแก้เนื้อหาละครตามที่สหภาพแรงงานฯร้องขอทั้งการลดทอน

เนื้อหาสาระ การดูแลเครื่องแบบการแต่งกาย ลดความรุนแรงลงด้วย เป็นสิ่งที่ทางผู้ผลิตละครยอมรับ ซึ่งทางสหภาพแรงงานฯพอใจ.....และในส่วนของกระทรวงวัฒนธรรมจะถือกรณีนี้เป็นกรณีศึกษาในการทำงานต่อไป นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ดูแลเรื่องเนื้อหาความเหมาะสมของสื่อ หรือเรตติ้ง คณะกรรมการสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ภาครัฐ ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางสื่อ จะมีการพบปะกันเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดี และนำเสนอสิ่งที่ดีต่อสังคมต่อไป”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 25 มกราคม 2551: ออนไลน์)

สำหรับละครเรื่องนี้มีข้อถกเถียงอยู่ 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือ ละครมีเนื้อหาที่ทำให้ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเสียหาย ต้องการให้งดการออกอากาศ ผู้ร้องเรียนคือ นายสมศักดิ์ ศรีนวล ซึ่งทางฝ่ายผู้ถูกร้องเรียน คือ นายถกลเกียรติ วีรวรรณ ผู้อำนวยการผลิตของบริษัทเอ็กแซ็กท์ และนายนิพนธ์ ผิวนธร ผู้กำกับละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ก็ได้ออกมาแสดงจุดยืนว่าไม่มีเจตนาที่จะลบหลู่วิชาชีพ เพราะทำละครเพื่อความบันเทิง ส่วนผู้รับเรื่องร้องเรียนซึ่งก็คือกระทรวงวัฒนธรรม ได้ชี้แจงว่า ทางกระทรวงไม่มีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินปัญหาได้ จึงทำให้ข้อเรียกร้องของฝ่ายร้องเรียนไม่เกิดผลใด ส่วนประเด็นที่สองคือ ชุดเครื่องแบบพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่ตัวละครสวมใส่ผิดระเบียบ ผู้ร้องเรียนคือ นายสมศักดิ์ ศรีนวล ซึ่งทางฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนคือ นายถกลเกียรติ วีรวรรณ ผู้อำนวยการผลิตของบริษัทเอ็กแซ็กท์ และนายนิพนธ์ ผิวนธร ผู้กำกับละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ก็ได้ออกมาชี้แจงว่า จะปรับกระโปรงให้ยาวขึ้นในฉากที่ยังไม่ได้ถ่ายทำ และประเด็นที่สามคือ มีผู้หวังดีแจ้งมาทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ของบริษัทเอ็กแซ็กท์ว่า นายสมศักดิ์ ศรีนวล ซึ่งเป็นผู้ร้องเรียน อาศัยการร้องเรียนละครเป็นเครื่องมือในการหาเสียงให้กับตนเองในการเลือกตั้งสหภาพแรงงานของบริษัทการบินไทย แต่ทางนายสมศักดิ์ ศรีนวล ก็ได้ออกมาปฏิเสธ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าฝ่ายที่รับเรื่องร้องเรียน ซึ่งก็คือกระทรวงวัฒนธรรม จะเป็นเหมือนตัวกลางที่คอยทำหน้าที่ประสานงาน โกล่เกลี่ย และพยายามหาทางออกให้กับฝ่ายผู้ร้องเรียนและฝ่ายผู้ถูกร้องเรียน มากกว่าที่จะแสดงบทบาทเป็นผู้ถกเถียง หรือส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะทางกระทรวงวัฒนธรรมไม่ได้มีอำนาจในการตัดสินปัญหาดังกล่าว จึงแสดงบทบาทได้เพียงเป็นผู้ไกล่เกลี่ยปัญหาเท่านั้น และสิ่งที่ได้จากการศึกษาข้อถกเถียงก็ทำให้พบว่า บางครั้งประเด็นของการถูกร้องเรียนก็อาจมีเบื้องหน้าเบื้องหลัง โดยที่ผู้วิจัยก็ไม่อาจรู้ความจริงที่เกิดขึ้นได้ เห็นได้จากการที่มีผู้หวังดีส่งจดหมายปิดผนึกมาถึงฝ่ายผู้ผลิตละครว่าเบื้องหลังของการร้องเรียน คือการหาเสียงก่อนที่มีจะมีการเลือกตั้ง จึงสรุปได้ว่าบางครั้งการที่ละครถูกร้องเรียนก็อาจเกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้มาจากละครโทรทัศน์เรื่องนี้

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “เมียหลวง”

ละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวง ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ดำเนินการผลิตโดยบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด ละครเรื่องนี้ มีข้อถกเถียงอยู่เพียงประเด็นเดียวคือ อยากให้ละครย้ายเวลาในการออกอากาศจากเดิมเวลา 20.30 น. ต้องการให้ย้ายไปเป็นหลังเวลา 22.00 น. เนื่องจากผู้ร้องเรียนเห็นว่าละครออกอากาศในช่วงเวลาที่

เด็กและเยาวชนยังไม่เข้านอน จึงเกิดข้อเรียกร้องให้มีการย้ายเวลาในการออกอากาศ และลดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศให้น้อยลง โดยฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นประชาชนที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้ ร้องเรียนไปยังนายสาธิต ปิตุเตชะ รองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งในช่วงเวลาขณะนั้นพรรคประชาธิปัตย์กำลังอยู่ในบทบาทของฝ่ายรัฐบาล นายสาธิต ปิตุเตชะ จึงได้เป็นตัวแทนเสนอเรื่องร้องเรียน ส่วนฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนก็คือผู้ผลิตละคร และฝ่ายรับเรื่องร้องเรียนก็คือกระทรวงวัฒนธรรม

หลังจากที่ละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวงออกอากาศเพียงหนึ่งเดือน ก็ได้มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวงมากมาย กระทั่งในวันที่ 1 มีนาคม 2552 นายสาธิต ปิตุเตชะ รองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ ได้ออกมาแถลงข่าวว่าได้รับการร้องเรียนจากประชาชนถึงเนื้อหาของละครเรื่องเมียหลวงที่ขัดต่อจริยธรรม อีกทั้งช่วงที่ละครออกอากาศอยู่นั้น อยู่ในเวลา 20.30 น. ซึ่งยังเป็นช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนยังไม่นอนจึงอาจดูละครตามผู้ปกครอง นายสาธิต ปิตุเตชะ จึงเป็นตัวแทนเสนอเรื่องร้องเรียนและจัดทำหนังสือเพื่อร่วมหารือกับทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม นายธีระ สลักเพชร และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขอความร่วมมือให้นำละครเรื่องเมียหลวงไปอยู่หลังเวลา 22.00 น. แทน ซึ่งหลังจากที่นายธีระ สลักเพชร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้รับเรื่องได้ก็มีการจัดทำหนังสือไปยังผู้ผลิตละครเพื่อขอความร่วมมือในการลดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศให้น้อยลง แต่สำหรับประเด็นที่การร้องเรียนที่จะขอให้ย้ายเวลาในการออกอากาศเป็นเวลาหลัง 22.00 น. นั้น ทางกระทรวงวัฒนธรรมไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งอำนาจดังกล่าวเป็นของสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสื่อ จึงต้องดำเนินการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป แต่นายธีระ สลักเพชร ก็ได้เสนอความเห็นว่าการย้ายเวลาออกอากาศนั้นไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาที่ถูกทาง

สำหรับฝ่ายผู้ผลิตละคร หลังจากที่ได้รับทราบเรื่องการร้องเรียนก็ได้ออกมาชี้แจงในมุมมองความคิดเห็นว่าเนื้อเรื่องไม่ได้มีความรุนแรงมากไปกว่าเรื่องอื่นๆ โดยผู้ผลิตชี้ว่าปัจจุบันเด็กสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดี และที่สำคัญในท้ายที่สุดของละครจะเห็นว่าตัวละครที่ไม่ดีก็จะได้รับบทลงโทษหรือผลตอบรับที่ไม่ดี สำหรับการเลื่อนเวลาออกอากาศนั้นทางผู้ผลิตแจ้งว่าเป็นหน้าที่ของทางสถานี ในการพิจารณาถึงเรื่องเวลาของการออกอากาศซึ่งพร้อมน้อมรับหากต้องมีการโยกเวลา แต่ในมุมมองความคิดเห็นของทางผู้ผลิตนั้น ชี้ว่าในยุคปัจจุบันที่อินเทอร์เน็ตกว้างไกลเราเราไม่สามารถปิดกั้นการสื่อสารได้อีกต่อไป แต่สิ่งสำคัญมากที่สุดคือ พ่อแม่ผู้ปกครองควรจะต้องดูแลหรือแนะนำลูกหลานอย่างใกล้ชิดเพื่อคอยสอนว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี และชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการกระทำดังกล่าว และไม่ควรปล่อยให้ดูโทรทัศน์ตามลำพัง

นายสยาม สังวริบุตร ผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวงได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ยุคนี้ไม่มีใครปิดกั้นใครได้แล้ว การสื่อสารมันครอบคลุมกันหมด พ่อแม่ปิดทีวีข้างล่าง เขาก็ไปดูทีวีหรือคอมพิวเตอร์ข้างบน สิ่งที่ดีที่สุดคือติดอาวุธทางปัญญาให้ภูมิคุ้มกันเด็กโดยการอธิบาย แล้วเรื่องเมียหลวงนี่ศิลปินแห่งชาติเป็นคนแต่ง แต่งมา 30 ปีแล้ว ไม่เห็นมีใครว่าอะไร เด็กที่ดูมาก็สมัยก็โตมาปกติจริงๆละครก็มีเรตติ้งอยู่ อย่างเมียหลวงเรามีเรตติ้ง น. 18+ หมายความว่า ผู้ใหญ่ก็นั่งดูอยู่ด้วย ถ้าตัว

กว่า 18 ผู้ใหญ่ก็ต้องอธิบาย ถ้าบอกให้เมียหลวงย้ายไป 4 ทุ่ม ผมว่ามันตลกนะ ไม่ใช่ทางผู้ผลิตกับสถานีไม่ทำอะไรเลยนะเขาก็ทำสุดตัวแล้ว ซึ่งถ้าเด็กจะดูเมียหลวงก็ดูยูทูปเมื่อไหร่ก็ได้ ออกทุกตอน หรือแม้กระทั่งจะดูเรื่องไปก่อนนั้นก็ทำได้”

(เว็บไซต์คมชัดลึก, 6 มีนาคม 2552: ออนไลน์)

จากข้อโต้เถียงของการร้องเรียนดังกล่าวในที่สุดทางกระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการประสานงานกับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เพื่อขอความร่วมมือในการลดเนื้อหาที่รุนแรงลง รวมถึงขอความร่วมมือจากทุกสถานีให้ช่วยเลื่อนเวลาออกอากาศของละครที่พิจารณาแล้วพบว่าจะมีเนื้อหารุนแรงทางด้านเพศหรือขัดต่อวัฒนธรรมอันดีงามที่เตรียมจะเข้าฉายในช่วงที่เด็กหยุดเรียน โดยขอความร่วมมือให้เปลี่ยนไปออกอากาศในช่วงเปิดเทอมแทนเพราะช่วงนั้นเด็กจะเข้าอนเร็ว

นางสาวลัดดา ตั้งสุภาชัย ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้กล่าวว่า “สำหรับละครที่ถ่ายทำไปแล้วออกอากาศไป ก็อยากให้ผู้จัดละครช่วยลดความรุนแรงให้น้อยลง พยายามใส่ความเป็นศิลปะเข้าไปบ้าง เข้าใจค่ะว่าการทำละครต้องมีสีสันให้ดูสนุกแต่ไม่ใช่มีแต่ฉากตบตีหรือกอดจูบนัวเนียเพื่อดึงดูดผู้ชมเพียงอย่างเดียว”

(เว็บไซต์ไทยโพสต์, 6 มีนาคม 2552: ออนไลน์)

สำหรับข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวง ก็คือ เรื่องเวลาในการออกอากาศ ฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือ นายสาธิต ปิตุเตชะ รองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ ตัวแทนของประชาชนในการนำเสนอข้อร้องเรียน ส่วนฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนก็คือ นายสยาม สังวริบุตร ผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องเมียหลวง ก็ได้ออกมาชี้แจงว่า ละครเรื่องนี้ศิลปินแห่งชาติเป็นคนแต่ง ซึ่งก็คือ คุณกฤษณา อโศกสิน และแต่งมากกว่า 30 ปีแล้ว อีกทั้งละครเรื่องนี้ก็ถูกจัดเรตติ้งเป็น น. 18+ อย่างถูกต้อง ถึงจะย้ายเวลาเด็กก็สามารถหาดูในยูทูป (Youtube) ได้ ส่วนผู้รับเรื่องร้องเรียน ก็คือ กระทรวงวัฒนธรรม ก็ได้ชี้แจงว่า ประเด็นที่การร้องเรียนที่จะขอให้ย้ายเวลาในการออกอากาศเป็นเวลาหลัง 22.00 น. นั้น ทางกระทรวงวัฒนธรรมไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทำให้ข้อเรียกร้องของฝ่ายผู้ร้องเรียนไม่เป็นผลแต่อย่างใด และข้อถกเถียงในเรื่องของการลดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพศให้น้อยลง มีฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือ นายสาธิต ปิตุเตชะ ฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนก็คือ นายสยาม สังวริบุตร ได้ชี้แจงว่า โดยส่วนตัวแล้วละครโทรทัศน์เรื่องนี้เนื้อเรื่องไม่ได้มีความรุนแรงมากไปกว่าเรื่องอื่นๆ ในท้ายที่สุดของละครจะเห็นว่าตัวละครที่ไม่ดีก็จะได้รับบทลงโทษหรือผลตอบรับที่ไม่ดี ในขณะที่ฝ่ายรับเรื่องร้องเรียนซึ่งก็คือ นางสาวลัดดา ตั้งสุภาชัย ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้กล่าวถึงละครเรื่องนี้ว่า อยากให้ผู้ผลิตละครลดความรุนแรงให้น้อยลง จากทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาของละครโทรทัศน์เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา ซึ่งเป็นเรื่องที่จะเอื้อต่ออันและยากต่อการตีความ ข้อถกเถียงจึงมีหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามละครทุกเรื่องล้วนต้องถูกจัดเรตติ้ง (Rating) ก่อนที่จะนำมาออกอากาศ ซึ่งละครเรื่องนี้ได้ถูกจัดเรตติ้งเป็น น. 18+ แล้ว ถือว่าทำถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ แต่ก็ยังคงถูกร้องเรียน ซึ่งข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นเกิดจากความกังวลว่าละครเรื่องนี้จะทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบ จนอาจทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า

การร้องเรียนนี้เกิดมาจากการที่ผู้ร้องเรียนละครติดในภาพมากกว่าที่จะสนใจเนื้อหาของบทละคร เพราะแม้ละครเรื่องนี้จะถูกจัดเรต น. 18+ แล้ว แต่ก็ยังถูกร้องเรียนอยู่ในเรื่องความไม่เหมาะสมของเนื้อหา ทำให้เกิดข้อถกเถียงดังกล่าวเกิดขึ้น

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “ดอกส้มสีทอง”

ละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ดำเนินการผลิตโดยบริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด ละครเรื่องนี้ มีข้อถกเถียงอยู่เพียงประเด็นเดียวคือ เนื้อหาไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน เพราะตัวละครแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ไร้ศีลธรรมจริยธรรม โดยฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือประชาชนทั่วไปที่ร้องเรียนเข้ามายังสายด่วนวัฒนธรรม 1765 ส่วนฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนก็คือผู้ผลิตละคร และฝ่ายรับเรื่องร้องเรียนก็คือกระทรวงวัฒนธรรม

และเมื่อออกอากาศได้ไม่นานละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทองก็เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันในสังคมอย่างเป็นวงกว้าง โดยในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2554 ทางกระทรวงวัฒนธรรมได้รายงานว่ามีผู้ชมเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะที่เป็นผู้ปกครองได้โทรศัพท์เข้ามาร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวผ่านทางสายด่วนวัฒนธรรม 1765 ด้วยเห็นว่าเนื้อหาไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน ตัวละครแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ไร้ศีลธรรมจริยธรรม ภาพการนำเสนอมีแต่จะรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งอาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบ ทางผู้ร้องเรียนจึงขอให้ทางกระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาดำเนินการตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าว แต่โดยแท้จริงแล้วทางกระทรวงวัฒนธรรมไม่มีอำนาจหรือบทบาทหน้าที่ในการควบคุมดูแลตรวจสอบรายการโทรทัศน์แต่อย่างใด ด้วยทางสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องเองมีฝ่ายตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์อยู่แล้ว ประกอบกับตาม พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้ให้สื่อต่างๆเป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริงโดยไม่มีการแทรกแซงจากองค์กรภาครัฐ โดยกำหนดให้มืองค์กรอิสระเพียงหน่วยงานเดียวในการกำกับกิจการวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งก็คือ กสทช. นั่นเอง แต่ขณะที่เกิดเหตุการณ์การร้องเรียนละครเรื่องดังกล่าวอยู่นั้น กสทช. ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งคณะกรรมการ และประชาชนเองยังเคยชินกับการร้องเรียนแบบเดิมอยู่ ทำให้กระทรวงวัฒนธรรมต้องทำหน้าที่ในการดำเนินการประสานงานต่อไป โดยในการดำเนินการนั้น นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้ยื่นเรื่องไปยังนายองอาจ คล้ามไพบูลย์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสื่อ เพื่อขอให้ลดบทและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว

นางสาวลัดดา ตั้งสุภาชัย ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้กล่าวว่า “กระทรวงวัฒนธรรมคงทำอะไรไม่ได้ เพราะสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องมี กบว. ดูแล และเขาได้ทำถูกต้องคือจัดเรต น.13+ แต่โดยความคิดเห็นส่วนตัว การให้เรตละคร น่าจะเพิ่มขึ้นไปที่ น.18 + เพราะ น.13+ มันขึ้นอยู่กับเรื่องซึ่งรักหักสวาท ฆาตกรรม อาจทำให้เด็กเลียนแบบได้ ซึ่งจากการสำรวจเรื่องการจัดทำเรตตั้งในส่วนภูมิภาคนั้นพบว่า คนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในเรื่องการจัด

เรตติ้งว่าตัวหนังสือที่ขึ้นเตือนในละครหมายความว่าอะไร”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 28 เมษายน 2554: ออนไลน์)

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้กล่าวว่า "ผมจะประสาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสื่อ ขอให้ลดบทที่ไม่เหมาะสมและคำพูดที่รุนแรงเกินไป เพราะปัญหาอยู่ที่เป็นละคร การพูดและการแสดงซ้ำๆ จะเป็นการตอกย้ำให้เกิดการทำตาม โดยเฉพาะเด็กที่อาจจะซึมซับพฤติกรรมและคำพูดได้โดยไม่รู้ตัว แม้ตอนจบของละครอาจจะมีข้อสรุปที่ดี แต่เนื่องจากเวลานี้เนื้อหาของละครถึงร้อยละ 95 เน้นไปที่นักแสดงหญิงที่ต้องการอยากได้ใคร่มีโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ศีลธรรมอันดีงาม ฉะนั้นก็ควรลดลงบ้าง”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 28 เมษายน 2554: ออนไลน์)

สำหรับทางฝ่ายผู้ผลิตหลังจากที่ทราบเรื่อง ในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2554 ก็ได้ออกมาชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการผลิตละคร รวมถึงเหตุผลและเนื้อหาที่แท้จริงของละคร โดย อรุโณชา ภาณุพันธุ์ ผู้ผลิตละครเรื่องดังกล่าวได้ชี้แจงว่าดอกส้มสีทองเป็นเรื่องราวที่ตั้งใจทำเพื่อสะท้อนสังคมและเน้นส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยเรื่องราวที่ถ่ายทอดออกมานั้น ทางผู้ผลิตมองว่าไม่มีอะไรที่เกินจริง และสำหรับตัวละคร เรยา นั้นด้วยผลจากการกระทำของเขาในท้ายที่สุดเขาก็ได้พบกับจุดจบที่ไม่มีความสุข ซึ่งผู้ผลิตยืนยันว่าตัวละครมีเหตุผลในตัวของมัน และที่สำคัญหากมองตัวละครจริงๆจะพบว่าตัวละครตัวนี้ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับสังคม เปรียบดั่งกับกระจกสะท้อนสังคมที่เราเคยทำแบบนั้นหรือเปล่า หากเราทำไม่ดีหรือพูดจาไม่ดีใส่พ่อแม่เราควรจะต้องกลับมาย้อนมองดูตัวเรา

อรุโณชา ภาณุพันธุ์ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทองกล่าวว่า “ต้องบอกว่าสำหรับละครเรื่องนี้เป็นการสะท้อนสังคม เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง สิ่งเหล่านี้เราเป็นเพียงแค่ผู้สะท้อนออกมา ไม่ได้มีอะไรที่เกินจริงเลยจากสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม มันมีสิ่งที่เกิดขึ้นมากมาย เพียงแต่ผู้ประพันธ์หยิบเรื่องนี้ขึ้นมาเสนอเท่านั้น ต้องบอกว่าบทประพันธ์นี้เกิดขึ้นมา 11 ปีแล้ว แสดงว่าสังคมเราเองยังไม่ได้ไปไหนไกล”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 29 เมษายน 2554: ออนไลน์)

และเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ ได้เชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมหารือถึงกรณีการร้องเรียนของละครเรื่องดังกล่าวโดยมี นายบริสุทธิ์ บุณณสัมฤทธิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 นางอรุโณชา ภาณุพันธุ์ ผู้บริหารบริษัท บรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ในฐานะผู้ผลิต และดารานักแสดงละครเรื่องดอกส้มสีทอง ซึ่งภายหลังจากการหารือก็ได้ข้อสรุปร่วมกันว่าทางผู้ผลิตจะทำการเปลี่ยนการจัดระดับความเหมาะสมของรายการจาก น. 13+ เป็น น. 18+ และในการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าวในตอนต่อไปจะมีการขึ้นตัววิ่งบนหน้าจอโทรทัศน์เพื่อเป็นคำแนะนำให้ประชาชนเข้าใจว่า ภาพที่จะปรากฏต่อไปนี้เป็นเพียงการแสดงเท่านั้น พร้อมกันนี้ทางผู้ผลิตจะตัดฉากหรือเนื้อหาในตอนที่ไม่สมควรออกไป

นอกเหนือจากนี้ยังมีบางกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าการที่นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะกำกับดูแลสื่อ ได้ออกมาดำเนินการเรื่องนี้เป็นเพราะต้องการเกาะกระแสบันเทิงเพื่อโยงกับการเมือง ซึ่งทางนายองอาจ คล้ามไพบูลย์ เองก็ได้ออกมาปฏิเสธและกล่าวว่า เป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมา ซึ่งหลังจากนี้คงต้องเป็นหน้าที่ของ กสทช.ที่กำลังจะจัดตั้งและกำหนดแผนแม่บทต่างๆ ขึ้นต่อไป

ละครเรื่องนี้มีข้อถกเถียงอยู่เพียงประเด็นเดียวคือ เนื้อหาไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน โดยฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือประชาชน ฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนซึ่งก็คือ ผู้ผลิตละคร ก็ได้ชี้แจงว่า ดอกส้มสีทอง เป็นเรื่องราวที่ตั้งใจทำเพื่อสะท้อนสังคมและเน้นส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยเรื่องราวที่ถ่ายทอดออกมานั้น ทางผู้ผลิตมองว่าไม่มีอะไรที่เกินจริง และสำหรับตัวละคร เรยา นั้นด้วยผลจากการกระทำของเขาในท้ายที่สุดเขาก็ได้พบกับจุดจบที่ไม่มีความสุข ส่วนผู้รับเรื่องร้องเรียนซึ่งได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรมนั้น ก็ได้ชี้แจงว่า กระทรวงวัฒนธรรมคงทำอะไรไม่ได้ เพราะสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องมี กบว. ดูแล (ซึ่งในความหมายโดยแท้จริงแล้วนั้น ในยุคสมัยนี้ไม่มี กบว. แล้ว แต่การตรวจพิจารณารายการเป็นหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องในการกำกับดูแลตนเองโดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาของทางสถานีโทรทัศน์คือ ฝ่ายตรวจพิจารณารายการ แต่ผู้คนบางส่วนยังคงเข้าใจหรือติดเรียกผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาว่าเป็น กบว. อยู่) และเขาได้ทำถูกต้องคือจัดเรต น.13+ เมื่อมีปัญหาดังกล่าวขึ้น จึงทำให้นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสื่อ ได้เชิญผู้ผลิตละครคือคุณนางอรุณชา ภาณุพันธุ์ มาร่วมช่วยกันหาทางออก โดยได้ข้อสรุปว่า ทางผู้ผลิตจะทำการเปลี่ยนการจัดระดับความเหมาะสมของรายการจาก น. 13+ เป็น น. 18+ และในการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าวในตอนต่อไปจะมีการขึ้นตัววิ่งบนหน้าจอโทรทัศน์เพื่อเป็นคำแนะนำให้ประชาชนเข้าใจว่า ภาพที่จะปรากฏต่อไปนี้เป็นเพียงแสดงเท่านั้น พร้อมกันนี้ทางผู้ผลิตจะตัดฉากหรือเนื้อหาในตอนที่ไม่สมควรออก จะเห็นได้ว่าข้อถกเถียงต่างๆที่เกิดขึ้นมาจากประเด็นความไม่เหมาะสมในเรื่องของศีลธรรมจรรยา ซึ่งแต่ละฝ่ายก็มีมุมมองความคิดที่แตกต่างกันออกไป เพราะศีลธรรมจรรยาเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการตีความ ไม่มีกรอบที่แน่ชัดหรือไม่สามารถระบุได้ว่าอย่างไรที่เรียกว่ามากเกินไปหรืออย่างไรที่เรียกว่าน้อยไป โดยในส่วนของผู้ร้องเรียนยังคงมองความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของละครจากภาพบางภาพ ฉากบางฉาก หรือเนื้อหาบางช่วงตอนที่มีความรุนแรง มีความหือหาว ในขณะที่ทางฝ่ายผู้ผลิตจะเน้นย้ำให้ดูถึงสิ่งที่ตั้งใจนำเสนอ แก่นเรื่องของละคร หรือสิ่งที่ตั้งใจจะสะท้อนออกมา โดยชี้ย้ำให้เห็นถึงเหตุและผลของการกระทำของตัวละคร รวมถึงจุดจบที่ได้รับ จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้ร้องเรียนยังคงติดในภาพมากกว่าจะสนใจเนื้อหาของละคร

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “แรงเงา”

ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ดำเนินการผลิตโดยบริษัท บรอดคาซท์ ไทยเทเลวิชั่น จำกัด สำหรับข้อถกเถียงของละครเรื่องนี้มีเพียงประเด็นเดียว คือละครมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน จึง

เกิดข้อเรียกร้องให้ทางสถานีฯ ควบคุมเนื้อหา ก่อนการออกอากาศและขอให้นำละครไปออกอากาศ หลังเวลา 22.00 น. ซึ่งฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือ มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ฝ่ายผู้ถูกร้องเรียน ก็คือ ผู้ผลิต ละครเรื่องแรงเงา ส่วนฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียน ก็คือ กระทรวงวัฒนธรรม และ กสทช.

โดยหลังจากที่แรงเงาออกอากาศได้เพียง 8 ตอน ทางมูลนิธิหญิงชายก้าวไกลได้เข้าร้องเรียน ต่อกระทรวงวัฒนธรรมถึงการนำเสนอเนื้อหาของละครที่มีแต่ภาพตบตีไล่ล่าล้างแค้น โดยผู้อำนวยการ มูลนิธิฯ นายจะเด็จ เชาวน์วิไล ได้ร้องเรียนมาเพื่อให้ทางกระทรวงวัฒนธรรมและทางสถานีฯ ควบคุม เนื้อหา ก่อนการออกอากาศและขอให้นำละครเรื่องดังกล่าวไปออกอากาศหลังเวลา 22.00 น. แทน

นายจะเด็จ เชาวน์วิไล กล่าวว่า “เนื้อหาควรปรับเพราะปัจจุบันสถานภาพผู้หญิงเปลี่ยนแปลง ไปแล้ว จะเห็นบทบาทการเป็นผู้บริหาร ทำไม่ไม่มีสื่อออกมาบ้าง ควรมีละครที่ผู้หญิงมีศักยภาพ เปลี่ยนแปลงสังคม กระตุ้นให้ผู้หญิงออกมาจากภาพที่วันๆจะไปทะเลาะกับภรรยาบ่อย ตามล่าก็ควรดึงผู้หญิงออกมาได้แล้ว ... ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรม ที่ดูแลด้านเรตติ้งของสื่อ ต้องดูแลให้ มากกว่านี้ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมกับ กบว. ช้องและ ไม่ปล่อยให้พิจารณาตนเอง”

(เว็บไซต์โอเคเนชั่น, 2555: ออนไลน์)

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นกระทรวงวัฒนธรรมไม่มีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบกิจการ โทรทัศน์แต่อย่างใด ทางกระทรวงวัฒนธรรมจึงดำเนินการทำหนังสือส่งเรื่องการร้องเรียนดังกล่าวนี้ ต่อไปยังผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือมีหน้าที่ในการตรวจสอบโดยตรงตาม พรบ. องค์กร จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งก็คือ กสทช. เพื่อให้ กสทช. พิจารณาถึงข้อร้องเรียนดังกล่าวต่อไป และ เมื่อทางผู้สื่อข่าวได้ทำการสอบถามไปยัง กสทช. ก็ได้รับคำตอบว่าละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงาไม่ได้ผิด ฎหมายแต่อย่างใด และช่วงเวลาที่ออกอากาศไปจนถึงการจัดระดับความเหมาะสมของรายการหรือ เรตติ้งของละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวก็ถูกต้อง ซึ่งทั้งนี้ทาง กสทช. มองว่ากระแสวิพากษ์วิจารณ์ที่ เกิดขึ้นเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนบุคคลเท่านั้น

พ.อ. นที ศุกลรัตน์ รองประธาน กสทช. และประธานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ (กสท.) กล่าวว่า “ส่วนของละครเรื่องแรงเงา ทางช่อง 3 ทาง กสท. ยังไม่มี แนวความคิดที่จะหยิบยกประเด็นนี้มาหารือในบอร์ด กสท. ในเบื้องต้นพบว่า ละครแรงเงาไม่ได้ผิดต่อ ฎกด้านเนื้อหาของ กสทช. และช่วงเวลาที่ออกอากาศ อีกทั้งกรณีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็น เนื้อหารุนแรงก็เป็นเพียงแค่ความเห็นส่วนบุคคลเท่านั้น”

(เว็บไซต์แนวหน้า, 2 พฤศจิกายน 2555: ออนไลน์)

และเมื่อได้สอบถามไปฝ่ายผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงาต่อกรณีที่มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ได้ร้องเรียนเข้ามานั้น ทางฝ่ายผู้ผลิตก็ได้ออกมาเปิดเผยว่า ละครเรื่องแรงเงานั้นสร้างขึ้นเพื่อต้องการ สะท้อนปัญหาสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องครอบครัวที่เป็นปัญหามากที่สุด เช่น ละครพยายามบอก

ว่าการที่พ่อแม่แสดงออกถึงการรักลูกไม่เท่ากันนั้นจะทำให้ลูกๆไม่รักกัน รวมถึงการที่พ่อแม่ทะเลาะกันต่อหน้าลูกบ่อยๆก็อาจทำให้ลูกกลายเป็นเด็กมีปัญหาได้ เป็นต้น โดยผู้ผลิตยืนยันว่าละครเรื่องแรงเงาไม่ได้เน้นฉากรุนแรงเพื่อสร้างกระแส หรือสร้างเรตติ้งแต่อย่างใด ในทุกๆฉากนั้นมีเหตุและผลของมัน และในตอนท้ายของเรื่องตัวละครทุกคนที่ใช้ความรุนแรงใช้อารมณ์นำทางในการแก้ปัญหาจะได้รับบทเรียนบทลงโทษ แต่อย่างไรก็ตามทางผู้ผลิตยืนยันว่านับจากนี้แรงเงาจะไม่มีฉากที่รุนแรงอีกแล้ว

นางอรุณษา ภาณพันธ์ ผู้ผลิตละครกล่าวว่า “ละครเรื่องนี้ผลิตขึ้นเป็นครั้งที่ 4 แล้ว แต่ละครครั้งละครก็จะนำเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมเข้ามาปรับเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย ครั้งนี้ก็เช่นกัน แต่แกนหลักของเรื่องก็ยังเป็นปัญหาครอบครัว ละครเรื่องนี้จะพยายามชี้ให้เห็นว่า ถ้าไม่มีหลักธรรมนำชีวิตจะทำให้ดำเนินชีวิตผิดพลาด เราไม่ได้ตั้งใจนำเสนอแต่ความรุนแรง บทบดตีจะเป็นเพียงแต่สิ่งที่จะนำไปสู่ปัญหาและทางแก้ปัญหา และตัวละครก็จะได้รับผลไม่ดีแต่อย่างไรก็ตาม นับจากนี้ละครจะไม่มีฉากที่รุนแรงอีกแล้ว”

(เว็บไซต์ไทยรัฐ, 16 พฤศจิกายน 2555: ออนไลน์)

สำหรับข้อถกเถียงของละครเรื่องนี้ก็คือ ละครมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งฝ่ายผู้ร้องเรียนก็คือ มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มุ่งเน้นการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรจะมีละครที่ผู้หญิงมีศักยภาพเปลี่ยนแปลงสังคม ต้องกระตุ้นให้ผู้หญิงออกมาจากภาพที่วันๆไปทะเลาะกับภรรยาบ่อย กระทั่งวัฒนธรรมควรเข้าไปมีส่วนร่วมกับ กบว.ชอง และไม่ปล่อยให้พิจารณาตนเอง ฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนก็คือ ผู้ผลิตละครเรื่องแรงเงาได้ชี้แจงว่า ละครเรื่องแรงเงานั้นสร้างขึ้นเพื่อต้องการสะท้อนปัญหาสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องครอบครัวที่เป็นปัญหามากที่สุด ยืนยันว่าละครเรื่องแรงเงาไม่ได้เน้นฉากรุนแรงเพื่อสร้างกระแส หรือสร้างเรตติ้ง ในทุกๆฉากมีเหตุและผล และในตอนท้ายของเรื่องตัวละครทุกคนที่ใช้ความรุนแรงใช้อารมณ์นำทางในการแก้ปัญหาจะได้รับบทเรียนบทลงโทษ ส่วนฝ่ายที่รับเรื่องร้องเรียน ก็คือ กระทั่งวัฒนธรรม ซึ่งไม่มีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบกิจการโทรทัศน์ ก็ได้ส่งเรื่องร้องเรียนไปยัง กสทช. ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง แต่ทาง กสทช. มองว่ากระแสวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนบุคคลเท่านั้น จึงทำให้ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา ไม่ได้ถูกรับเข้าสู่กระบวนการพิจารณา จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ร้องเรียนนั้นไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะร้องเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของละคร แต่มุ่งที่จะเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงให้เกิดขึ้นในสังคมมากกว่า อีกทั้งยังเป็นองค์กรที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับละครเลย จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาของการร้องเรียนนั้นบางครั้งก็ไม่ได้เกิดมาจากละครเพียงอย่างเดียว

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “เหนื่อเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์”

ละครโทรทัศน์เรื่อง “เหนื่อเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์” เป็นละครโทรทัศน์ภาคต่อจากเรื่องเหนื่อเมฆ ในปี พ.ศ. 2553 ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีทั้งหมด 13 ตอน โดยกำหนดเดิมจะจบในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2556 แต่มายุติการฉายหรือการออกอากาศในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2556 ทำให้ออกอากาศได้เพียง 9 ตอน และจบลงแบบไม่มีตอนจบ ละครเรื่องเหนื่อเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์เป็นละครที่ไม่มีกรรเรื่องเรียนจากผู้ชมในระหว่างการออกอากาศแต่อย่างใด แต่เมื่อละครยุติการออกอากาศไปกลางคัน ก็ได้มีผู้ชมร้องเรียนเข้ามาเพื่อขอให้นำมาออกอากาศต่อ และเรียกร้องถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ โดยผู้ร้องเรียนคือนายศรีสุวรรณ จรรยา เลขาธิการสมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย ผู้ถูกร้องก็คือสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ซึ่งเป็นผู้ส่งระงับการออกอากาศ และผู้รับเรื่องร้องเรียนก็คือ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และคณะกรรมการกำกับกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งกรณีการร้องเรียนดังกล่าวมีความแตกต่างจากละครที่ถูกร้องเรียนในเรื่องอื่นๆ ผู้วิจัยจึงได้ทำการรวบรวมเหตุการณ์ที่นำไปสู่ข้อถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

โดยเหตุการณ์เริ่มมาจากวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลาประมาณ 18.42 น. ทางช่อง 3 ได้ขึ้นผังรายการละครภาคค่ำ โดยไม่มีละครเหนื่อเมฆ 2ฯ แล้ว และมีละครโทรทัศน์เรื่องใหม่เรื่อง “แรงปรารถนา” ขึ้นมาแทน และในวันเดียวกันเวลาประมาณ 20.15 น. ทางช่อง 3 ได้ออกมาประกาศถึงการยุติการออกอากาศ ผ่านข้อความทางหน้าจอโทรทัศน์ ดังนี้

ภาพที่ 4. 55 : ภาพแสดงถึงข้อความเตือนที่ทางผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องเหนื่อเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ใช้ประกาศแจ้งต่อผู้ชม

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้กลุ่มแฟนละคร รวมถึงผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นอย่างมาก จนเกิดการต่อต้านและวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมออนไลน์ ได้มีการนำมาเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องของการเมืองในที่สุด จนมาในวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2555 นายบริสุทธิ์ บุรณะสัมฤทธิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ออกมาชี้แจงถึงสาเหตุที่ต้องดออกอากาศละครเรื่องดังกล่าว

“ที่งดออกอากาศไปเลยเพราะฝ่ายรายการมองว่าเนื้อหา 3 ตอนที่เหลือมันลุ่มเสี่ยง แต่ตัวเราเองก็ไม่ได้ดูว่ามันเสี่ยงยังไง เพราะทุกอย่างทั้งรายการ ละคร จะต้องผ่านฝ่ายรายการแล้วไปฝ่ายเซ็นเซอร์ แต่เราจะไม่มีการชี้แจงครับ เพราะใช้คำว่าไม่เหมาะสมไปแล้ว... และไม่มีเบื้องหลังครับ เพราะฝ่ายรายการจะมีเจ้าหน้าที่พิจารณาทุกอย่างแล้ว ถ้าเรื่องนี้เห็นว่าไม่เหมาะสมก็ควรออกอากาศ เรื่องเซ็นเซอร์เราเคยทำเป็นประจำ ไม่ใช่ไม่เคยทำ เรื่องกินเหล้า เอาปืนจ่อหัว เราก็ต้องตรวจสอบ ถือเป็นมาตรการ ไม่เกี่ยวกับการเมืองคนชอบโยงไปแบบนี้ อย่าเอาไปโยงสิ ...จะทำยังไงได้ ถ้าเห็นว่าเราเอาเรื่องที่ไม่เหมาะสมไม่ควร มาออกอากาศ ใครจะรับประกัน เพราะเราเห็นว่ามันไม่สมควรแล้วจะมาบีบให้เราเอาออกอากาศอีก แล้ว 3 ตอนที่เหลือก็จะมีมีการนำมาออกอากาศอีกครับ ไม่มีทั้งยูทูป ไม่ต้องรอดู ไม่ลงแผ่น เพราะลิขสิทธิ์ตอนนี้เป็นของเรา ไม่ใช่คุณฉัตรชัย”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 2555: ออนไลน์)

ในวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2555 พล.ท.พีระพงษ์ มานะกิจ กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้สัมภาษณ์ว่า “ได้คุยกับผู้บริหารระดับสูงของช่อง 3 ซึ่งอธิบายว่าเนื้อหาของละครขัดมาตรา 37 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 จึงต้องงดออกอากาศ”

(เว็บไซต์มติชน, 5 มกราคม 2556: ออนไลน์)

ส่วนทาง น.พ.ทศพร เสรีรักษ์ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เปิดเผยกับ สำนักข่าว ไอ.เอ็น.เอ็น. ว่า ทางรัฐบาลไม่มีใครสั่งแบนละครเนื้อหาลุ่มเสี่ยง 2+ เพราะเป็นเรื่องที่สั่งไม่ได้ และไม่เกี่ยวข้องกับสัมปทานของรัฐ เพราะช่อง 3 เป็นเอกชน (เว็บไซต์ไอเอ็นเอ็น, 5 มกราคม 2556: ออนไลน์)

วันที่ 6 มกราคม 2555 นายจาริต เฟ็งดิษฐ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ ดีเอสไอ กล่าวกับสำนักข่าว ไอ.เอ็น.เอ็น. ปฏิเสธกระแสข่าวที่ว่า มีการใช้ดีเอสไอเป็นเครื่องมือกดดันให้สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สั่งถอดละครเนื้อหาลุ่มเสี่ยง 2+ มือปราบจอมขมังเวทย์ ซึ่งมีเนื้อหาเสียดสีนักการเมือง และไม่เข้าใจว่าดีเอสไอจะเกี่ยวข้องกับการสั่งแบนละครได้อย่างไรจึงมั่นใจว่าดีเอสไอไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวแน่นอน (เว็บไซต์ไอเอ็นเอ็น, 6 มกราคม 2556: ออนไลน์)

ในขณะที่สมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย โดยนายศรีสุวรรณ จรรยา เลขาธิการสมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย ได้ออกแถลงการณ์เรื่อง ช่อง 3 ละเมิดสิทธิผู้บริโภคและรัฐธรรมนูญ

พร้อมกับเรียกร้องให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และคณะกรรมการกำกับกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องให้การคุ้มครองสิทธิผู้ชมโดยทันที (เว็บไซต์แนวหน้า, 6 มกราคม 2556: ออนไลน์)

วันที่ 9 มกราคม 2555 นายวราเทพ รัตนากร รต.ประจำสำนักนายกฯ ในฐานะกำกับดูแล อสมท. ยืนยันว่ารัฐบาลไม่มีพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่าเข้าไปเกี่ยวข้อง และผู้ที่รู้ดีที่สุดคือช่อง 3 ว่าเกิดเหตุอะไรขึ้นในการยุติการออกอากาศก่อนกำหนด หากทางช่อง 3 ตอบก็คงจะกระจ่าง ซึ่งก็มีประเด็นว่าช่อง 3 จะพูดทั้งหมดหรือไม่ เพราะทุกคนได้คาดการณ์ว่าช่อง 3 ไม่พูดทั้งหมด แต่เราต้องเคารพในการทำหน้าที่ของทางสถานี และตนก็ต้องเชื่อสถานีมากกว่าที่จะไปฟังความเห็นของคนนั้น คนนี้เพราะคนที่รู้ดีที่สุดคือทางสถานี เนื่องจากสถานีเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจยุติการออกอากาศ(เว็บไซต์เดลินิวส์, 9 มกราคม 2556: ออนไลน์)

จนเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2555 มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน (กมธ.) ที่รัฐสภา มีนายศุภชัย ศรีหล้า ส.ส. อุบลราชธานี พรรคประชาธิปัตย์ เป็นประธาน โดยที่ประชุมได้พิจารณาศึกษาแนวทางการกำกับดูแล สื่อโทรทัศน์และการควบคุมดูแลด้านความเหมาะสมของเนื้อหาระดับละครเหนือเมฆ 2ฯ ฤกษ์งับการออกอากาศ โดยมี นายนนทรี นิมิบุตร ผู้กำกับละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว นายฉัตรชัย เปล่งพานิช ผู้อำนวยการสร้าง นางสินจัย เปล่งพานิช นักแสดงจากละครเหนือเมฆ 2 และนายวราเทพ รัตนากร รัฐมนตรีประจำสำนักนายกฯ เข้าชี้แจง โดยนายศุภชัย แจ้งว่า พ.อ.นที ศุกลรัตน์ รองประธาน กสทช. ในฐานะประธาน กสท.อ้างว่าติดภารกิจประชุมกรรมการ กสทช.ไม่สามารถมาชี้แจงได้ ขณะที่ทางผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 โดย นายประสาร มาสินนท์ รองประธานกรรมการบริหาร เพิ่งได้รับหนังสือให้มาชี้แจงช่วงเย็นวันที่ 14 ม.ค.จึงไม่สามารถมาตามนัดได้

นายฉัตรชัย เปล่งพานิช ได้ชี้แจงขั้นตอนการสร้างละครดังกล่าวว่า “ก่อนสร้างหรือผลิตต้องเสนอเรื่อง บทย่อ เนื้อหา ตัวละครว่ามีนักแสดงใครบ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องย่อ เมื่อได้รับอนุมัติจะเริ่มผลิต เสร็จแล้วส่งให้ช่องออกอากาศ ทั้งนี้ จะมีคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ของช่องพิจารณาเซ็นเซอร์เนื้อหา เนื่องจากอาจมีฉากที่ไม่เหมาะสม มีความรุนแรงหรือฉากข่มขืน ตีมีสุรา ซึ่งส่วนนี้ผมได้ดำเนินการตามขั้นตอนมาตลอด”

(เว็บไซต์สยามดารา, 17 มกราคม 2556: ออนไลน์)

ขณะที่นายนนทรี นิมิบุตร ชี้แจงว่า “บทละครตามปกติที่นำส่งจะเขียนไปครึ่งหนึ่งก่อนเริ่มลงมือสร้าง ที่เหลือจะทยอยส่ง ยอมรับว่ามีการปรับเปลี่ยนบทละครบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับการผลิต”

(เว็บไซต์สยามดารา, 17 มกราคม 2556: ออนไลน์)

ด้านนักแสดง นางสินจัย เปล่งพานิช กล่าวว่า “บางคำถามของคณะกรรมการฯ คงเป็นเรื่องที่ทางช่อง 3 จะตอบ เราเองก็ไม่ทราบถึงคำสั่งว่าบางส่วนบางตอนไม่เหมาะสมอย่างไร รวมถึง

โอกาสที่จะได้รับชมตอนที่ถูกแบนทางทีวีดีนั้นเป็นไปได้ เพราะเป็นลิขสิทธิ์ของช่อง เราเป็นเพียงผู้ผลิต ในฐานะคนทำงานที่ทำตามขั้นตอน เมื่อผิดพลาดก็แก้ไข แต่เมื่อจบก็ต้องจบ แต่การทำงานคร่าวๆเราจะรอบคอบและพิจารณาถี่ถ้วนมากขึ้น”

(เว็บไซต์สยามดารา, 17 มกราคม 2556: ออนไลน์)

นายวราเทพ รัตนากร รมต.ประจำสำนักนายกฯ ชี้แจงว่า “ในฐานะกำกับดูแล อสมท.ไม่ได้ให้นโยบายเฉพาะเจาะจงใดๆ ทั้งด้านข่าวหรือบันเทิง เพราะเรื่องนี้คณะกรรมการของ บมจ. อสมท. เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งกรณีการสั่งถอดละครเหนือเมฆ ผมเองไม่ได้นั่งนอนใจพยายามสอบถามและหาข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องและช่อง 3 แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนจากผู้บริหารช่อง 3 ถึงสาเหตุในการถอดละครเรื่องนี้ ทราบเฉพาะที่มีการออกแถลงการณ์ว่าเนื้อหาไม่เหมาะสมเท่านั้น ขณะเดียวกันยืนยันว่าไม่มีการเมืองเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้”

(เว็บไซต์สยามดารา, 17 มกราคม 2556: ออนไลน์)

สำหรับข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ผู้ร้องเรียนก็คือ นายศรีสุวรรณ จรรยา เลขาธิการสมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย มองว่าเป็นการละเมิดสิทธิผู้บริโภคและรัฐธรรมนูญ จึงเรียกร้องให้นำละครมาออกอากาศอีกครั้ง แต่ทางฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนซึ่งก็คือทางสถานีโทรทัศน์ได้ชี้แจงว่า ingsดออกอากาศไปแล้วเพราะฝ่ายรายการมองว่าเนื้อหา 3 ตอนที่เหลือมันสุ่มเสี่ยง ในขณะที่ผู้รับเรื่องร้องเรียน ที่มีหน้าที่ในการพิจารณาโดยตรง ก็คือ กสทช. ก็ได้ชี้แจงว่า ได้คุยกับผู้บริหารระดับสูงของช่อง 3 ซึ่งอธิบายว่าเนื้อหาของละครขัดมาตรา 37 แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 จึงต้องงดออกอากาศ ทั้งนี้จะเห็นว่าข้อมูลส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบการปฏิเสธว่าหน่วยงานของตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแบนละครเรื่องดังกล่าว ซึ่งกรณีแบบนี้ถือว่าเพิ่งเคยเกิดขึ้นครั้งแรกในเมืองไทย แต่ก็อยู่ในอำนาจของทางสถานีที่จะทำได้ จึงทำให้ละครเรื่องดังกล่าวไม่ได้ถูกนำมาออกอากาศอีก

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “ฮอว์โมน...วัยว้าวุ่น”

ละครโทรทัศน์เรื่องฮอว์โมน...วัยว้าวุ่น ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ทางช่อง GMM One ดำเนินการผลิตโดย บริษัท นาดาวบางกอก ละครโทรทัศน์เรื่องฮอว์โมน...วัยว้าวุ่น เป็นละครประเภทละครชุด (Series) ที่ดำเนินเรื่องเป็นตอนๆ และมีการสรุปเนื้อหาจบในตอน แต่ยังมีตอนหรือคงไว้ที่เส้นเรื่องหลักเดียวกัน มีทั้งหมด 13 ตอน ประเด็นของการถกเถียงมีอยู่เพียงประเด็นเดียว คือผู้ร้องเรียนมองว่าละครมีเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรา 37 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ในด้านความไม่เหมาะสมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับละครเรื่องนี้ไม่มีผู้ร้องเรียน แต่ทาง กสทช. ที่มีบทบาทเป็นผู้รับเรื่องร้องเรียน ได้ทำการร้องเรียนเอง โดยผู้ถูกร้องเรียนก็คือ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องฮอว์โมน...วัยว้าวุ่น

เมื่อฮอร์โมน...วัยว้าวุ่น ออกอากาศได้เพียง 9 ตอน ก็ได้มีกระแสข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ และทางอินเทอร์เน็ตว่าอาจจะมีการแบนละครเรื่องดังกล่าว โดย พล.ท. พิระพงษ์ มานะกิจ กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ด้านกำกับผังและเนื้อหารายการ ได้ออกมาให้ข้อมูลอย่างมีนัยยะว่าอาจจะมีการแบนหรือการปรับเปลี่ยนเนื้อหาเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเนื้อหาที่อยู่ในละครอาจขัดต่อกฎหมายมาตรา 37

“กสท.แย้มอาจให้แก้เนื้อหาซีรีส์ฮอร์โมน” (เว็บไซต์โพสต์ทูเดย์, 24 กรกฎาคม 2556: ออนไลน์)

“กสทช. เรียกดูเทป ฮอร์โมนวัยว้าวุ่น 5 ส.ค. นี้ พบเนื้อหาอ่อนแอ หลวม เลี่ยงขัด ม.37” (เว็บไซต์ประชาไท, 24 กรกฎาคม 2556: ออนไลน์)

ทางผู้สื่อข่าวจึงได้เข้าไปสอบถามยังสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เกี่ยวกับกรณีการแบนละครเรื่องดังกล่าว และได้ทราบว่ากรณีการร้องเรียนที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ใช้อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบละครเรื่องดังกล่าวเอง โดยไม่ได้มีผู้ร้องเรียนเข้ามาแต่อย่างใด โดย พล.ท. พิระพงษ์ มานะกิจ หนึ่งในคณะกรรมการ กสทช. และประธานอนุกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ด้านกำกับผังและเนื้อหารายการ ได้เป็นผู้ส่งหนังสือเชิญตัวแทน บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ให้เข้ามาชี้แจงเกี่ยวกับข้อมูลเนื้อหาของละครในวันที่ 5 สิงหาคม 2556 โดยกล่าวอ้างว่าละครเรื่องดังกล่าวอาจมีเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรา 37 แห่ง พรบ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ในด้านความไม่เหมาะสมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม โดยทาง พล.ท. พิระพงษ์ มานะกิจ ได้ชี้แจงว่าการเรียนเชิญผู้ผลิตเข้ามามตรวจสอบเนื้อหานั้น เกิดจากเครือข่ายผู้ชมผู้ฟังของ กสทช. ที่ทางกสทช.ได้เทรนนิ่งไว้ทั่วประเทศ แต่ที่ผ่านมายังไม่ได้มีการทำงานหรือพูดถึงมากนักเนื่องจากเพิ่งเริ่มมีการก่อตั้งเครือข่ายดังกล่าวขึ้น และละครเรื่องฮอร์โมน...วัยว้าวุ่นเป็นละครเรื่องแรกที่ได้มีการตรวจสอบ และเมื่อตรวจสอบก็ได้พบว่าละครเรื่องดังกล่าวพบว่ามีเนื้อหาหมิ่นเหม่ต่อการขัดมาตรา 37 ประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวกับเชิงสังคม คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการนำเสนออาจทำให้ผู้ชมตีความต่างๆ นานา ทางอนุกรรมการ กสทช. จึงเชิญผู้รับใบอนุญาตมาชี้แจง โดยทั้งนี้ พล.ท. พิระพงษ์ มานะกิจ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าการเชิญผู้ผลิตเข้าพบครั้งนี้ไม่ได้เป็นการใช้อำนาจของตัวเองแต่อย่างใด แต่เป็นการทำหน้าที่บริหารควบคุมด้านกำกับผังและเนื้อหารายการเพียงเท่านั้น

แต่หลังจากที่ พล.ท. พิระพงษ์ มานะกิจ ได้ให้สัมภาษณ์แล้วนั้น นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ หนึ่งในคณะกรรมการกสทช. ก็ได้ออกมาให้สัมภาษณ์ในเชิงแก้ข่าวว่า กรณีการสั่งให้มีการตรวจสอบละครเรื่องฮอร์โมน...วัยว้าวุ่นนั้น เป็นแนวคิดของ พล.ท. พิระพงษ์ มานะกิจ เพียงคนเดียว เพราะในการจัดการประชุมที่ผ่านมาไม่มีการพูดถึงเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด โดยทาง สุภิญญา กลางณรงค์ เอง

กลับมีความคิดเห็นที่ต่างออกไปว่า เนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่องฮอร์โมน มีการสอดแทรกแง่คิดและคติเตือนใจให้กับวัยรุ่น ไม่ได้นำเสนอแค่เนื้อหาในส่วนที่ไม่ดีเท่านั้น และยืนยันว่าการจะสั่งระงับออกอากาศนั้น ไม่ใช่หน้าที่ของ กสทช. เพียงแต่ กสทช. สามารถตรวจสอบได้ คือไล่ดูเทพาผิดกฎหมายมาตราใด แต่ก็ต้องใช้เวลาานาน กว่าจะแล้วเสร็จละครก็อาจจะออกอากาศจนจบไปแล้ว

สุภิญญา กลางณรงค์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้กับทางสำนักข่าวอิศรา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2556 ไว้ว่า “ยืนยันค่ะว่าการสั่งให้มีการตรวจสอบเนื้อหาละครซีรีส์ เรื่องฮอร์โมน...วัยรุ่นุ่นมาจากแนวคิดของ กสทช.เพียงคนเดียว คือ พล.ท. พีระพงษ์ กสทช. ยังไม่เคยได้รับร้องเรียน”

(เว็บไซต์กระปุก, 25 กรกฎาคม 2556: ออนไลน์)

พ.อ. ดร.นที ศกุลรัตน์ รองประธานกสทช. และประธานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ได้กล่าวว่า “ที่ประชุม กสท. ไม่ได้มีการหารือถึงกรณี ที่คณะอนุกรรมการกำกับเนื้อหาและรายการของ กสท. จะเข้าไปตรวจสอบละครดังกล่าว จึงไม่รับทราบแต่เพียงอย่างเดียว แต่ขอแสดงความเห็นส่วนตัว เนื่องจากมีตำแหน่งใน กสทช. จึงขอไม่แสดงความคิดเห็น”

(หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 25 กรกฎาคม 2556)

หลังจากที่มีการร้องเรียนจากทาง กสทช. เกิดขึ้น ก็ได้มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ต่อต้านจากหลายฝ่ายตามมาทั้งในฝ่ายภาคสื่อมวลชน ฝ่ายภาครัฐด้วยกันเอง รวมถึงในภาคประชาชนที่ได้มีการร้องเรียนเข้ามาเพื่อขอไม่ให้มีการแบนละครเรื่องดังกล่าว และเห็นควรที่จะส่งเสริมให้มีรายการละครโทรทัศน์หรือซีรีส์ในลักษณะนี้ออกมาอีก เพื่อให้คนดูได้พิจารณาถึงรูปแบบสังคมที่เปลี่ยนไป และให้ลูกคิดได้ว่ามันไม่เหมือนประสบการณ์ที่คนรุ่นเก่าเคยเจอมา

นาย ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล ผู้กำกับภาพยนตร์ได้แสดงความเห็นต่อการแบนละครเรื่องดังกล่าวไว้ว่า “อย่าไปเซ็นเซอร์เลย...ไม่อยากจะใครแบนมัน แต่คุณต้องเปิดตาว่าเรื่องจริงมันยิ่งกว่านี้อีกมาก”

(เว็บไซต์ไทยรัฐ, 26 กรกฎาคม 2556: ออนไลน์)

นายจะเด็จ เชาวน์วิไล ผู้อำนวยการมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ได้แสดงทัศนคติว่า “รู้สึกผิดหวังที่ กสทช. ไม่เข้าใจและเท่าทันสังคม และยังหัวโบราณเต่าล้านปีไม่ยอมรับความจริง เนื่องจากซีรีส์เรื่องฮอร์โมนส์เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก เนื้อหาสะท้อนความเป็นจริงอย่างมีศิลปะ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมทั้งวัยรุ่นและวัยทำงานเข้าใจปัญหาด้านเพศที่เกิดขึ้น ตอนที่ละครเรื่องแรงเงาตบกันอย่างน่าเกลียด กสทช. กลับไม่ทำอะไร พอเรื่องนี้ซึ่งเป็นละครที่มีประโยชน์กลับกลัวขึ้นมา ผมไม่เห็นด้วยกับท่าทีของ กสทช. ครั้งนี้”

(เว็บไซต์มติชน, 26 กรกฎาคม 2556: ออนไลน์)

สุภิญญา กลางณรงค์ คณะกรรมการกสทช.ได้แสดงทัศนคติว่า “ส่วนตัวแม่จะไม่ค่อยชอบละครไทย แต่ไม่เคยเห็นด้วยกับการแบนละครเลย เพราะมันคือจินตนาการและจริตของสังคมนั้น ละครเรื่องนี้ส่วนตัวไม่คิดว่าจะผิดกฎหมายมาตรา 37 ตรงไหน ถ้ามันไม่ได้ลามกอนาจารส่วนเนื้อเรื่องที่วัยรุ่นมีเซ็กส์และทำแท้ง มันก็สอนให้เด็กๆได้คิด สมัยข้าพเจ้าเป็นวัยรุ่นก็ดูละครเรื่องกว่าจะรู้เดียวสา, น้ำพุ แรงกว่านี้อีก ตอนเป็นหนังโรงเรียนยังพาไปดูเลย นั่นมันก็ 20-30 ปีมาแล้ว ตอนนี้เป็นยุคไหนแล้ว และที่ข้าพเจ้าผ่านช่วงวัยรุ่นมาได้ด้วยดีก็เพราะได้ดูหนังเรื่องกว่าจะรู้เดียวสา นี่ละ ทำให้ผู้หญิงเรารู้ว่าเราควรระวังตัวอย่างไร”

(เว็บไซต์อิศรานิวส์, 25 กรกฎาคม 2556: ออนไลน์)

และเมื่อได้มีการสอบถามไปยังฝ่ายผู้ผลิตถึงกรณีที่ทาง กสทช. ขอตรวจสอบละครที่ได้รับคำตอบจาก นายทรงยศ สุขมากอนันต์ ผู้กำกับละครเรื่องดังกล่าวว่า พร้อมทั้งจะเข้าไปชี้แจงเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาละครเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน โดยในการประชุมชี้แจงต่อคณะกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหารายการสำนักงาน กสทช. ในวันที่ 5 สิงหาคม 2556 นั้น ได้มีทีมผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมช่อง ONE ในเครือบริษัท GMM GRAMMY จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้อำนวยการผลิตซีรีส์ฮอว์กโมนวัยว้าวุ่น พร้อมด้วยทีมงานบริษัท จีเอ็มเอ็มไทย หับ จำกัด ในฐานะผู้ผลิตละครดังกล่าวเข้าร่วมชี้แจง โดยทางฝ่ายผู้ผลิตได้ชี้แจงถึงเจตนารมณ์ว่าละครเรื่องดังกล่าวไม่ได้มุ่งเสนอเนื้อหาเพื่อสร้างกระแสเรียกเรตติ้งโดยไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมตามที่บางฝ่ายเข้าใจแต่อย่างใด แต่ผู้ผลิตมีความตั้งใจสร้างสรรค์เนื้อหาโดยยึดหลักสามประการคือ สดใหม่ คุณภาพ และจริงใจ โดยในการผลิตละครเรื่องฮอว์กโมนฯ นั้น ผู้ผลิตต้องการตีแผ่วิถีชีวิตวัยรุ่นในสังคมยุคปัจจุบันเพื่อหวังเป็นกระจกสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน โดยพยายามให้แง่คิดว่าทุกการกระทำมีผลของมัน ดังนั้นจำเป็นต้องมีสติ คิดก่อนทำ และรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไรอยู่ ซึ่งในส่วนของการออกอากาศหรือมีบทลงโทษแต่อย่างใด และในตอนที่เหลือก็สามารถออกอากาศได้จนจบ

สำหรับละครเรื่องฮอว์กโมน...วัยว้าวุ่น ทาง กสทช. ซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนละครเรื่องดังกล่าวเอง ได้ให้เหตุผลว่า ละครมีเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรา 37 แห่ง พรบ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ในด้านความไม่เหมาะสมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม จึงได้ทำการเชิญฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนก็คือ ผู้ผลิตละครเรื่องดังกล่าวมาชี้แจง ซึ่งทางผู้ผลิตก็ชี้แจงว่ามีความตั้งใจสร้างสรรค์เนื้อหาต้องการตีแผ่วิถีชีวิตวัยรุ่นในสังคมยุคปัจจุบันเพื่อหวังเป็นกระจกสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นไทย โดยพยายามให้แง่คิดว่าทุกการกระทำมีผลของมัน จึงทำให้ กสทช. มองเห็นเจตนาในทางที่ดีไม่ระงับการออกอากาศ ทั้งนี้จากข้อถกเถียงของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับละครเรื่องนี้ เช่น นายจะเด็จ เชาวน์วิไล ผู้อำนวยการมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ก็ได้กล่าวว่า ซีรีส์เรื่องฮอว์กโมนส์เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก มีเนื้อหาที่สะท้อนความเป็นจริงอย่างมีศิลปะ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมทั้งวัยรุ่นและวัยทำงานเข้าใจปัญหาด้านเพศที่เกิดขึ้น หรือสุภิญญา กลางณรงค์ คณะกรรมการ

กสทช.ได้แสดงทัศนคติว่า ละครจะทำให้เรารู้ว่าเราควรระวังตัวอย่างไร โดยเฉพาะผู้หญิง ซึ่งล้วนแล้วแต่เห็นด้วยกับการนำเสนอของละครทั้งสิ้น มีเพียง กสทช. ที่เห็นต่างออกไป

ข้อถกเถียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่อง “ฟ้าจรดทราย”

ละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทราย ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ดำเนินการผลิตโดยบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด ละครเรื่องนี้มีข้อถกเถียงหลักอยู่ที่เรื่องของศาสนา ถูกกล่าวหาว่ามีเนื้อหาบิดเบือน ทำให้มีการเรียกร้องให้ยุติการออกอากาศ โดยฝ่ายผู้ร้องเรียนคือ มุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ ฝ่ายผู้ถูกร้องคือ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทราย ฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี (สปน.) รวม.เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) และกรรมการผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

เมื่อละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทรายออกอากาศได้เพียง 4 ตอน ก็เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นอย่างมากมาจากผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม จนกระทั่งในวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2556 มุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ นำทีมโดยนายปราโมทย์ สมะดี ประธานมุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ และนายสายัณห์ สุขจันทร์ ประธานฝ่ายกฎหมายมุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ ทั้ง 4 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี (สปน.) รวม.เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) และกรรมการผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว เนื่องด้วยทางฝ่ายกฎหมายมุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ ได้ตรวจสอบเนื้อหาและบทบาทของตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทรายแล้วปรากฏว่ามีเนื้อหาบิดเบือนหลักศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง ถือเป็น การใส่ร้ายชาวมุสลิมไปในทางที่เสื่อมเสีย และอาจทำให้เป็นที่ดูหมิ่นและลบหลู่ รวมถึงอาจทำให้ผู้ชมเข้าใจว่าอิสลามหรือมุสลิมเป็นคนที่โหดร้าย โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าเพื่อเป็นการแก้ไขความรู้สึกของพี่น้องประชาชนชาวมุสลิมอันเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม จึงขอให้ยุติการออกอากาศละครเรื่องฟ้าจรดทราย

นายสายัณห์ สุขจันทร์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ตั้งแต่ละครออกอากาศ มีชาวมุสลิมเป็นร้อยติดต่อมายังมุลนิธิ เพื่อแสดงความไม่พอใจและอยากให้ยุติการเผยแพร่ละครเรื่องนี้เพราะขนาดมุสลิมที่ไม่เคร่งครัดศาสนาก็ยังรู้สึกได้รับผลกระทบ บางคนก็ถึงขนาดโกรธที่เมื่อผู้สร้างเลือกจะทำละครที่พูดถึงศาสนาอิสลาม ก็ไม่รู้จักถามผู้มีความรู้ก่อน เพื่อให้ทำละครออกมาได้อย่างถูกต้อง... และการที่เราต้องส่งหนังสือไปยังหลายหน่วยงานเพราะอยากให้รีบดำเนินการเรื่องนี้โดยเร็ว”

(เว็บไซต์เดลินิวส์, 22 สิงหาคม 2556: ออนไลน์)

หลังจากที่เกิดเหตุการณ์การร้องเรียนขึ้น ในวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้ส่งหนังสือถึงสื่อมวลชนเพื่อชี้แจงถึงกรณีดังกล่าว โดยทางฝ่าย

ผู้ผลิตกล่าวว่าหลังจากที่ได้ทราบเรื่องการร้องเรียนผ่านทางสื่อก็ได้เรียกประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับละครเรื่องนี้ทั้งหมดและได้ข้อสรุปว่าละครฟ้าจรดทรายจะยังคงออกอากาศต่อไป แต่จะมีการตรวจสอบเนื้อหาของละครในตอนที่เหลือที่ยังไม่ได้ออกอากาศ ซึ่งทางผู้ผลิตยืนยันว่าฟ้าจรดทรายสร้างขึ้นเพื่อความบันเทิง และมีความตั้งใจที่จะผลิตให้ตรงตามบทประพันธ์มากที่สุด รวมถึงไม่ได้มีเจตนาหมิ่นหรือกระทบกับศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม โดยผู้ผลิตได้ชี้แจงถึงความตั้งใจในการทำงานว่าในช่วงก่อนการถ่ายทำ ทางผู้ผลิตได้ส่งบทละครโทรทัศน์ทั้งหมด 12 ตอน ซึ่งแปลเป็นภาษาอังกฤษไปให้กับสถานทูตอียิปต์ และกระทรวงวัฒนธรรมของอียิปต์ ตรวจสอบเพื่อทำการขออนุญาตถ่ายทำ ซึ่งผลการตรวจสอบก็เป็นที่น่าพอใจดี พร้อมกันนี้ยังกล่าวขออภัยต่อชาวมุสลิมและจะพยายามแก้ไขให้ดีที่สุด

สยาม สัจจริบุตร ผู้ผลิตละครเรื่องฟ้าจรดทรายได้ออกมาแถลงข่าวว่า “เราไม่มีเจตนาลบหลู่ศาสนาใด ๆ ทั้งสิ้น ต้องกราบขออภัยพี่น้องชาวมุสลิม และจะพยายามแก้ไขให้ดีที่สุด”

(เว็บไซต์ข่าวสด, 24 สิงหาคม 2556: ออนไลน์)

นายพลการ สมสุวรรณ กรรมการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้กล่าวว่า “ฟ้าจรดทรายเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรักระหว่างชายและหญิง เหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องสมมติขึ้นในเมืองแถบอาหรับ มีจุดประสงค์สร้างขึ้นเพื่อความบันเทิง และเราตั้งใจที่จะผลิตผลงานให้ได้ตรงตามบทประพันธ์มากที่สุด โดยมิได้มีเจตนาหมิ่นหรือกระทบกับศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมแต่อย่างใด และพอทราบข่าวการร้องเรียนจากสื่อทางอินเทอร์เน็ตเมื่อวานนี้ก็ไม่นิ่งนอนใจ เราได้ทบทวนเนื้อหาและจะรีบติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริง”

(เว็บไซต์อิศรานิวส์, 23 สิงหาคม 2556: ออนไลน์)

ต่อมาในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ทางผู้ผลิต นำทีมโดยนายพลการ สมสุวรรณ กรรมการผู้จัดการ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และนายสยาม สัจจริบุตร กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด ได้เข้าพบท่านจุฬาราชมนตรี อาคิส พิทักษ์คุมพล เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทรายให้ถูกต้องตามหลักปฏิบัติศาสนาอิสลาม โดยข้อสรุปจากการเข้าหารือและขอคำแนะนำนั้น ทางสำนักจุฬาราชมนตรีจะให้การสนับสนุนโดยจัดทีมผู้ทรงคุณวุฒิไปร่วมให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และดูแลแก้ไขละครเรื่องฟ้าจรดทรายในส่วนที่เหลืออีก 8 ตอน

นายอาคิส พิทักษ์คุมพล ท่านจุฬาราชมนตรี ได้กล่าวว่า “ขอบคุณที่ให้ความสำคัญและเข้ามาทำความเข้าใจส่วนตัวเชื่อโดยสุจริตว่าทางช่องไม่มีเจตนาดูหมิ่นคุณศาสนา แต่อาจจะคิดไม่ถึงอะไรก็ตามที่เกี่ยวกับศาสนาควรต้องระวังเพราะอ่อนไหวง่ายเชื่อว่าผู้จัดไม่มีเจตนา แต่เนื่องจากภาพที่ออกไปกระทบกับมุสลิมบางคนอีกทั้งภาพของดาราที่แต่งตัวในละครมันขัดกับชีวิตจริง ซึ่งทางเราจะจัดคณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ไปช่วยแนะนำดูแลในสิ่งที่ต้องแก้ไข”

(เว็บไซต์เดลินิวส์, 24 สิงหาคม 2556: ออนไลน์)

ในส่วนของสำนักงาน กสทช. ในฐานะการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรทัศน์ ได้เปิดเผยว่าทาง กสทช. ได้รับหนังสือร้องเรียนจากมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติในวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ถึงกรณีขอให้มีการยุติการออกอากาศละครเรื่องฟ้าจรดทรายเนื่องจากมีเนื้อหาบิดเบือนหลักการของศาสนาอิสลาม และต่อมาวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2556 สำนักงาน กสทช. ได้รับหนังสือชี้แจงจากนายพลากร สมสุวรรณ ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ต่อกรณีดังกล่าว ว่าพร้อมที่จะทำการแก้ไขละครในส่วนที่เหลือโดยตอนนี้กำลังอยู่ในช่วงปรึกษาหารือกับทางสำนักจุฬาราชมนตรีเพื่อทำการแก้ไข และทางผู้ผลิตยังได้แสดงความเสียใจต่อกรณีที่เกิดขึ้น สำหรับในส่วนของการดำเนินการพิจารณาของทาง กสทช. นั้น หลังจากที่ได้รับหนังสือจากผู้ร้องเรียนและจากทางผู้ผลิตแล้วทาง กสทช. จึงได้มีการเชิญผู้บริหารสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และตัวแทนมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติเข้าประชุมหารือเกี่ยวกับข้อเท็จจริงกรณีละครเรื่อง ฟ้าจรดทราย โดยจัดประชุมขึ้นในวันที่ 3 กันยายน 2556 โดยมี พล.ท.พีระพงษ์ มานะกิจ กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในฐานะประธานอนุกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหา รายการ เป็นประธานในการประชุม โดยข้อสรุปเบื้องต้นที่ได้หลังจากการประชุมหารือกันทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันด้วยดี ไม่มีผลต่อการออกอากาศแม้มีบางประเด็นต้องพิจารณาในรายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งทางช่อง 7 ได้ปรับการนำเสนอเนื้อหาละครบางตอน เช่น การเพิ่มฉากแต่งงานให้ถูกต้องตามหลักศาสนา ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของผู้ผลิตละคร ขณะที่มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติยอมรับการปรับแก้ส่วนรายละเอียดอื่นๆทางช่อง 7 ยินดีที่จะดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอีก โดยทาง กสทช. ชี้แจงเพิ่มเติมในส่วนของการดำเนินการตรวจพิจารณาว่าทาง กสทช. ไม่ยุติละครเรื่องดังกล่าว เพราะในโลกประชาธิปไตยไม่สามารถทำได้ เว้นแต่เรื่องนั้นมีเนื้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งวงการสื่อโทรทัศน์ไทยต่างรู้และไม่มีใครทำอยู่แล้ว

พล.ท.พีระพงษ์ มานะกิจ กล่าวว่า “ละครคือละครไม่ใช่เรื่องจริงเป็นเรื่องที่สร้างจากจินตนาการ เป้าประสงค์ต้องการทำไปตามบท ขนาดผู้ผลิตยอมแก้บทให้มีการแต่งงานก่อนถือว่าเป็นการปรับตัว ส่วนจะมีคำสั่งระงับออกอากาศนั้น กสทช. ไม่มีแนวทางดังกล่าว เพราะการจะออกคำสั่งระงับการออกอากาศละครนั้นจะต้องมีความผิดขั้นรุนแรง แต่กรณีฟ้าจรดทราย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมุมมองที่มีความละเอียดอ่อนทางศาสนา จึงยอมมีข้อผิดพลาดได้ ที่สำคัญวิธีการดังกล่าวไม่เกิดประโยชน์ใดๆ เลยอยากสร้างความเข้าใจต่อสังคมว่า กสทช. ชุดนี้ไม่ต้องการใช้อำนาจแบบนั้น”

(เว็บไซต์อิศรานิวส์, 3 กันยายน 2556: ออนไลน์)

สำหรับละครเรื่องฟ้าจรดทราย ข้อถกเถียงหลักคือเรื่องของศาสนา โดยทางผู้ร้องเรียนต้องการให้ระงับการออกอากาศ ซึ่งทางผู้ถูกร้องเรียนก็ได้ออกมาชี้แจงว่า ไม่ได้มีเจตนาจะบิดเบือนและคิดว่าทำถูกต้องตามกระบวนการแล้ว เพราะเคยนำไปให้กระทรวงวัฒนธรรมของอียิปต์ตรวจสอบก่อนที่จะถ่ายทำ อีกทั้งก็ยังเน้นสร้างตามบทประพันธ์เดิมของละคร และพร้อมที่จะทำการแก้ไขละครในส่วนที่เหลือโดยจะปรึกษากับทางสำนักจุฬาราชมนตรีโดยตรง ซึ่งภายหลังจากผู้ผลิตก็ได้มีการแก้ไขฉากที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ตัดภาพ เบลอ เพื่อให้กระทบต่อศาสนาอิสลามน้อยที่สุด ส่วนทาง กสทช. ก็ชี้แจงว่า การจะออกคำสั่งระงับการออกอากาศละครนั้นจะต้องมีความผิดขั้น

รุนแรง แต่ละครเรื่องฟ้าจรดทราย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมุมมองที่มีความละเอียดอ่อนทางศาสนาจึงย่อมมีข้อผิดพลาดได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยความเห็นว่า ในหนึ่งศาสนาก็มีหลายนิกาย บางครั้งแม้จะนับถือศาสนาเดียวกันแต่อยู่กันคนละเขตพื้นที่ก็มีความเคร่งครัดในเรื่องที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความผิดพลาดย่อมจะเกิดขึ้นได้ง่าย ยิ่งหากมองแต่ในมุมมองของตนเอง ก็จะทำให้เกิดการขัดแย้งสูง แต่ทางผู้ผลิตก็ได้หาทางออกได้อย่างถูกต้องด้วยการไปขอคำแนะนำจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับศาสนาอิสลามในประเทศไทยและเป็นที่ยอมรับ จึงทำให้ข้อถกเถียงนี้จบลงด้วยดี โดยที่ไม่ต้องระงับการออกอากาศ

กล่าวโดยสรุป เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้ง 7 เรื่องดังกล่าวแล้ว พบว่า ผู้ร้องเรียนแทบจะทุกเรื่องไม่ได้มีความรู้หรือมีความเกี่ยวข้องกับวงการละครโทรทัศน์เลย เป็นเพียงองค์กรหรือประชาชนทั่วไป ที่เรียกร้องสิทธิหรือต้องการแสดงบทบาทขององค์กรตนเองเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ในละครเรื่องแรงเงา ผู้ร้องเรียนคือ มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มุ่งเน้นการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ ได้ร้องเรียนเพื่อเรียกร้องสิทธิให้แก่ผู้หญิง เสนอว่าควรจะมีละครที่ผู้หญิงมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนแต่อย่างใด ความเกี่ยวข้องขององค์กรผู้ร้องเรียนกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมีเพียงแค่ว่าละครเรื่องนี้ผู้หญิงตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายชายเท่านั้น เลยทำการร้องเรียน หรือบางครั้งการร้องเรียนก็อาจมีนัยยะอื่นแอบแฝง ยกตัวอย่างเช่น ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ผู้ร้องเรียนคือ นายสมศักดิ์ ศรีนิวล รักษาการประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย ซึ่งก็มีผู้หวังดีแอบแจ้งมาว่า สาเหตุที่นายสมศักดิ์ ออกมาเป็นตัวตั้งตัวตีในการร้องเรียนละครเรื่องนี้ เพราะต้องการหาเสียงให้กับตนเอง เนื่องจากเป็นช่วงที่จะใกล้เลือกตั้งประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทย เป็นต้น หรือแม้กระทั่งละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ที่ถูกจัดเรตติ้งได้อย่างถูกต้องแล้ว แต่ก็ยังคงถูกร้องเรียนอยู่ดี และสุดท้ายทางผู้ผลิตละครและสถานีโทรทัศน์ที่ทำการออกอากาศละครเรื่องนี้ ก็ต้องปรับเรตติ้งใหม่เพื่อให้ผู้ร้องเรียนได้สบายใจและเป็นการตัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา หรือบางครั้งแม้ไม่มีผู้ร้องเรียนเข้ามา ทางหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนก็กลายเป็นผู้ร้องเรียนเอง เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องฮอว์ก...วัยว่าวุ่น ซึ่งก็ไม่สมควรจะเกิดขึ้น แต่ก็ได้เกิดขึ้นแล้ว ในวงการละครโทรทัศน์ไทย สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าปัญหาของการร้องเรียน ไม่ได้เกิดมาจากบุคคลที่มีความรู้ทางด้านละครเลย เป็นแค่กลุ่มบุคคลที่กล้าแสดงความคิดเห็นและพยายามที่จะใช้สิทธิในการร้องเรียนเท่านั้น เพราะแม้ละครจะไม่มีจุดผิด แต่ผู้ร้องเรียนก็พยายามจะจับผิดเหมือนเช่นในละครเรื่องดอกส้มสีทอง หรือแม้ในละครโทรทัศน์เรื่องฮอว์ก...วัยว่าวุ่น ซึ่งไม่ได้มีผู้ร้องเรียน และยังมีกลุ่มผู้ชมกลุ่มใหญ่ที่ชื่นชอบ โดยมองว่าละครเรื่องนี้สะท้อนความเป็นจริงในสังคมได้เป็นอย่างดี แต่ทาง กสทช. ก็กลับหาทางจับผิดละครเรื่องนี้เอง ยิ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ร้องเรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับละครโทรทัศน์เลย ส่วนในมุมมองของฝ่ายที่ถูกร้องเรียน ซึ่งก็คือฝ่ายผู้ผลิต ก็มักจะมียกข้อถกเถียงว่า ไม่ได้มีเจตนาในการจะทำให้ใครได้รับผลกระทบจากละครแต่อย่างใด และบางครั้งยังทำตามต้นฉบับของบทประพันธ์ด้วยซ้ำ ตัวอย่างเช่น ในการถูกร้องเรียนของละครเรื่องฟ้าจรดทราย ผู้ผลิตก็ชี้แจงว่าไม่ได้มีเจตนาบิดเบือนในเรื่องของศาสนา เพราะคิดว่าได้ทำตามขั้นตอนมาอย่างถูกต้องแล้ว ด้วยการนำบทละครให้กระทรวงวัฒนธรรมของอียิปต์ตรวจสอบก่อนที่จะถ่ายทำ หรือแม้กระทั่งในละครเรื่องสงครามนางฟ้า ที่ถูกร้องเรียนว่าทำให้ภาพลักษณ์ของอาซีฟแอร์โฮสเตส

เสียหาย ทางผู้ผลิตก็ชี้แจงว่าไม่ได้มีเจตนา อีกทั้งยังยึดบทประพันธ์เดิมมาใช้ในการดำเนินเรื่องของละครอีกด้วย นอกจากนี้ทางฝ่ายผู้ผลิตละครส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ถูกร้องเรียนก็ยังพยายามจะชี้แจงว่าให้มองละครเพื่อความบันเทิง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วหากทางผู้ผลิตเห็นว่าสิ่งที่ถูกร้องเรียนเข้ามาอยู่ในความสามารถที่พอจะแก้ไขได้ ทางผู้ผลิตก็ยินดีที่จะแก้ไข ยกตัวอย่างเช่น ในละครเรื่องสงครามนางฟ้า ทางผู้ผลิตก็ได้เพิ่มความยาวของกระโปรงของในชุดเครื่องแบบแอร์โฮสเตสให้ยาวขึ้นมาอีก 2 นิ้ว ซึ่งทางผู้วิจัยมองว่าไม่ได้มีความแตกต่างไปจากเดิมเท่าใดนัก แต่เพียงเท่านี้ก็สามารถทำให้ผู้ร้องเรียนพึงพอใจขึ้นมาได้ หรืออย่างเช่น ในละครเรื่องดอกส้มสีทอง ที่แม้ทางผู้รับเรื่องร้องเรียนจะทำการชี้แจงแล้วว่าทางฝ่ายผู้ผลิตละครและทางสถานีโทรทัศน์ที่ทำการออกอากาศจัดเรตได้อย่างถูกต้อง แต่ท้ายที่สุดทางผู้ผลิตละครก็ยินดีแก้ไขเรตให้สูงขึ้น คือจากเดิมเป็น น. 13+ เพิ่มไปเป็น น. 18+ เพื่อให้ทางฝ่ายผู้ร้องเรียนพึงพอใจแม้ฝ่ายผู้ผลิตละครเองจะไม่ได้ทำผิดอะไร และสุดท้ายฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียนซึ่งก็คือ กระทรวงวัฒนธรรม และ กสทช. ก็มักจะไม่ได้ชี้แจงหรือมีข้อถกเถียงในเชิงของผู้มีความรู้ในเรื่องละคร แต่มักจะทำการชี้แจงถึงอำนาจของตนเองว่าสามารถพิจารณาในประเด็นที่ถูกร้องเรียนเข้ามาได้หรือไม่ มีอำนาจในการพิจารณามากน้อยเพียงใด และมักจะทำการตัดสินใจจากกฎหมายที่ตนเองมีอำนาจในการใช้งาน โดยไม่ได้มีความรู้หรือความเข้าใจในเรื่องของละครเท่าไรนัก

กล่าวโดยสรุป เมื่อผู้วิจัยได้ทราบถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน รวมถึงข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในแต่ละเรื่องแล้ว ลำดับถัดไปผู้วิจัยจะได้ศึกษาถึงกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนว่ามีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร และมีทางฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

บทที่ 5

กระบวนการดำเนินการพิจารณาและการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

ในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 คือ กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และส่วนที่ 2 คือ การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ตั้งแต่กระบวนการรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดการปัญหาของผู้ถูกร้องเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน เป็นการศึกษาถึงขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆในการพิจารณาตรวจสอบละครโทรทัศน์ที่ได้รับการร้องเรียนเข้ามาในหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียน โดยทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะเจาะจงในหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและหน่วยงานที่มีผู้ร้องเรียนเข้ามามากที่สุด อันได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกระทรวงวัฒนธรรม โดยในแต่ละองค์กรมีกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ดังนี้

กระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรม ในเบื้องต้นมีภารกิจหน้าที่การทำงานที่ครอบคลุมงานทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อันเปรียบเสมือนรากฐานของชาติให้คงอยู่ตลอดไป โครงสร้างการทำงานของกระทรวงวัฒนธรรมแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่างๆหลายหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยตรงก็คือ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม , 2556)

โดยความเป็นมาของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมนั้นเกิดจากการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่ผ่านมาที่พบว่า สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ ซึ่งรัฐบาลเองก็มีนโยบายด้านการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะนโยบายและมาตรการทางด้านวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมขึ้นมา ปัจจุบันยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นในเรื่องการป้องกันและการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สังคมมากกว่าการปราบปรามพฤติกรรมหรือความเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมต่างๆ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของพลวัตโลก จึงทำให้ภารกิจความรับผิดชอบของงานด้านเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เป็นงานในเชิงการวางแผนและกำหนดแนวนโยบายเพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับสังคมโดยรวมเป็นสำคัญ ในส่วนของสำนักเฝ้า

ระวางทางวัฒนธรรมถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่เป็นกลไกในการดำเนินงานเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้เกิดการรองรับการดำเนินงานระดับนโยบาย ตลอดจนสามารถกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาสังคมในมิติวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ

วิสัยทัศน์สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

เป็นศูนย์กลางในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยทางวัฒนธรรม พัฒนาตัวชี้วัดและมาตรฐานทางวัฒนธรรม และพัฒนาระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นทั้งระบบของสังคม

พันธกิจของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

- (1) ดำเนินการวิจัยและพัฒนาระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมและสังคมให้เข้มแข็ง
- (2) ดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดและมาตรฐานทางวัฒนธรรมให้ชัดเจนเป็นมาตรฐานทุกภาคส่วนยอมรับ เข้าใจและมีมุมมองไปในทิศทางเดียวกัน
- (3) ดำเนินการพัฒนาระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภทให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะและวิจารณญาณของผู้บริโภคตามแต่กรณี รวมทั้งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของพลวัตโลก
- (4) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมและประสานเครือข่ายการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นทั้งระบบของสังคม
- (5) ดำเนินการและส่งเสริมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์ของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

- (1) พัฒนาระบบเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยและสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้สังคม
- (2) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและเพิ่มบทบาทภาคีเครือข่าย
- (3) พัฒนากิจกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ รวมทั้งการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท

โดยภารกิจสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมตามกฎหมายการแบ่งโครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมนั้นได้ระบุสาระสำคัญว่าต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยสถานการณ์ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ทราบสถานะหรือปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม และพยากรณ์แนวโน้มของการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม เผยแพร่หรือแจ้ง

เตือนภัยให้ประชาชนได้ทราบ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น

(2) ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รวมถึงกำหนดและเสนอแนวทางการควบคุม การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม เพื่อการสร้างและพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางวัฒนธรรม

(3) ศึกษา กำหนด และพัฒนามาตรฐาน รวมถึงตัวชี้วัดทางวัฒนธรรม เพื่อการเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

(4) ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและให้ข้อมูลมาตรฐานทางวัฒนธรรมแก่หน่วยงานองค์กร เครือข่าย และบุคลากรภาครัฐและภาคประชาชนทั่วไป รวมทั้งเป็นศูนย์บริการในการจัดระบบ และ เผยแพร่ข้อมูลมาตรฐานทางวัฒนธรรม

(5) ศึกษา กำหนด และพัฒนาระบบการจัดความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท

(6) เฝ้าระวัง ตรวจสอบ และวิเคราะห์เพื่อกำกับและประสานงานให้เกิดความเหมาะสมตาม ระดับของสื่อทุกประเภท

(7) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ต่อวัฒนธรรมและสังคมไทย

(8) เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานและสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรม รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงาน ของรัฐและเอกชน เพื่อร่วมกันดำเนินงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมให้เกิดเครือข่ายและความเข้มแข็งทั้ง ระบบ

(9) ดำเนินการเกี่ยวกับเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

(10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วย วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จากตัวแทนของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม โดยผู้ให้ สัมภาษณ์ก็คือ นางยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2557 ทำให้ทราบว่าโครงสร้างการทำงานของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และกลุ่มพัฒนาสื่อ

“โครงสร้างของหน่วยงานก็จะมีกลุ่มที่เขาเรียกว่ากลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม แล้วก็ กลุ่มพัฒนาสื่อ และฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมีกระบวนการในการทำงานที่ค่อนข้างเชื่อมโยงกัน ความแตกต่างของ 2 กลุ่มนี้ก็คือ ในกลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม จะดูในลักษณะของการ ตรวจสอบ ตรวจสอบประเด็นในเรื่องความเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ ใน ขณะเดียวกันที่กลุ่มพัฒนาสื่อก็จะทำกองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนในเรื่องของการทำสื่อดีๆ ออกสู่สังคม ที่ไม่ได้ทำแค่เพื่อปราม แต่ยังส่งเสริมและสนับสนุนด้วย ควบคู่กันไปด้วย”

“ภารกิจของกลุ่มเฝ้าระวังจริงๆแล้ว คือการดูแลควบคุมหรือไปตรวจสอบอะไรที่มัน เบี่ยงเบน แล้วก็เอากลับมาแก้ มาหาทางแก้ไขปัญหา จะพยายามไม่แก้ที่ปลายเหตุ ใน ขณะเดียวกันถ้ามีข้อมูลเข้ามาแล้ว ก็จะต้องให้ความสำคัญกับข้อมูล เราเรียกว่าการสำรวจ สภาวะการณ์สังคม ซึ่งเราจะต้องมีข้อมูลพวกนี้มาเป็น back up ในการทำงาน ว่าเราจะวาง แผนการทำงานอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยงานอื่นตรงที่ หน่วยงานอื่นใช้กฎหมายเข้าไป ดำเนินการ แต่เวลาที่มีประเด็นอะไรขึ้นมาเราจะต้องไปชี้แจงที่กรมการศึกษานโยบาย หรือต้อง ไปร่วมความคิดเห็นกับ กสทช.”

(ยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2557)

ในบทบาทหน้าที่ของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่มีต่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนนั้น ผู้วิจัยพบว่า สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมทำหน้าที่เสมือนเป็นศูนย์กลางในการประสานงานไปยัง หน่วยงานต่างๆให้ดำเนินการรับผิดชอบดูแลแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป โดยทั้งนี้สำนักเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรมไม่ได้เป็นผู้ถือกฎหมายหรือเอาผิดใดๆกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนได้

“ทางสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เราไม่ได้เป็นองค์กรที่ดูแลเรื่องกฎหมายที่ชัดเจน เราเหมือนเป็นหน่วยประสานอยู่ตรงกลางที่เวลาที่มีการแจ้งเรื่องร้องเรียนเข้ามา แล้วเราก็จะ พิจารณาเพื่อเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรณีที่เกิดการร้องเรียนในเรื่องของรายการ โทรทัศน์ เนื้อหาไม่เหมาะสมอะไร เราก็จะประสานไปยัง กสทช.”

“สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมเป็นเหมือนกระทรวงต้นน้ำที่รับเรื่องต่างๆส่งผ่านไป ให้ กสทช. ซึ่งจะดูในเรื่องของการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ เนื้อหา (content) ของ รายการ ดูครบหมด และเมื่อสำนักฯเรารับเรื่องร้องเรียนมาส่งผ่านไปให้ กสทช. เขาก็จะเชิญ เราเข้าไปสู่กระทรวงการของการพิจารณาให้ข้อคิดเห็น”

(ยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2557)

สำหรับกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนนั้น พบว่า ทางสำนักเฝ้า ระวังทางวัฒนธรรม จะมีช่องทางในการ monitor สื่อเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็คือมีผู้ร้องเรียน แจ้งเข้ามาที่สายด่วน 1765 หรือที่เรียกกันว่า สายด่วนวัฒนธรรม โดยมีกระบวนการดังนี้

“ในส่วนของการ monitor สื่อเนี่ย เราจะเวียนกันไป เราจะมีเจ้าหน้าที่ๆเรียกว่า call center ทั้งหมด 40 คน ที่จะผลัดเวรกัน จะจัดเวรวันละ 3 คน แต่ส่วนใหญ่่มักจะได้รับ ข้อมูลจากเครือข่ายก่อนก็จะส่งมาทางอีเมลบ้าง ไลน์บ้าง สื่อมวลชนบ้าง แล้วเราก็จะรีบ ดำเนินการ”

“ในการทำงานของเราเมื่อมีผู้ร้องเรียนเข้ามา ก็จะมีระบบแจ้งเตือนอัตโนมัติแบบ real time ซึ่งหลังจากที่เราได้มีการรับเรื่องแจ้งแล้ว เราก็จะประสานด้วยการทำหนังสือแจ้ง

ไป แล้วก็จะมีหน่วยงานภายในที่คอยติดตามเรื่องนี้ว่าไปถึงไหนแล้ว”

“ในกรณีที่มีละครที่ถูกร้องเรียนเข้ามายังสำนักเฝ้าระวัง เราก็จะตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนว่าเป็นจริงหรือไม่ แล้วช่วงเวลาที่เขานำเสนอหรือห้ามถูกรีเปล่า เพราะว่าทีวีเขามีการจัด rate ของเขาอยู่แล้ว 6 ช่วงเวลา เพราะฉะนั้น ถ้าเขาไปอยู่ในช่วงค่าที่ไม่ได้เหมาะสมให้กับเด็กอายุ 13 ดู ก็เขาก็ไม่ผิดอะไร แต่ถ้าเป็นประเด็นการร้องเรียนที่ก้ำกึ่ง จะเป็นประเด็นในเรื่องของความเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมใหม่ ก็ไม่ใช่สักทีเดียว วิธีการของเรา ก็คือต้องจัดเวทีเสวนาเลย เชิญทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มาพูดคุยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มาหาทางออก”

“ก่อนอื่นต้องรวบรวมข้อมูลแล้วก็ตรวจสอบว่าสิ่งที่ได้รับข้อมูลมาจริงหรือไม่ ข้อมูลจะมาจากแหล่งเดียวไม่ได้ ต้องหาจากแหล่งอื่นมาเพิ่มเติม แล้วก็ตรวจสอบ เจ้าหน้าที่เราจะวิเคราะห์กันในขั้นต้นก่อน เราจะวิเคราะห์ในระดับที่เราเรียกว่าเป็นผู้กำกับสายด่วนวัฒนธรรม เอามาพิจารณาเป็นข้อๆ แล้วก็เปิดเรื่องกฎหมายว่า เรื่องนี้มันเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใด มีกฎหมายอะไร เกี่ยวข้องกับกฎหมายอันนั้นหรือเปล่า ก็จะส่งผ่านมาตามลำดับขั้น จนถึง ผอ. คุณที่ดูแลในเรื่องเฝ้าระวัง เพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่วิเคราะห์มาถูกต้องหรือเปล่า มันมีประเด็นอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ เมื่อพิจารณาวิเคราะห์กันแล้วก็ถึงค่อยเสนอหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งก็คือท่านปลัดกระทรวงว่าเห็นชอบตามข้อมูลที่เราจัดทำ แล้วค่อยทำจดหมายแจ้งไปยังหน่วยงานทางราชการ แจ้งว่าเรื่องนี้ผิดกฎหมายตามมาตรานี้ละ ขอให้ท่านโปรดดำเนินการ แล้วรายงานผลให้เราทราบ”

“เวลาฟ้องร้องขึ้นมา ส่วนใหญ่ กสทช. จะยังไม่ตัดสิน เขาจะเชิญกระทรวงวัฒนธรรม เชิญกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เชิญกระทรวงศึกษาฯ เพื่อไปให้ข้อคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลก่อนการพิจารณา ซึ่ง กสทช. คนถือกฎหมายสามารถลงดาบเลยก็ได้ แต่เขาก็อยากมองอะไรให้รอบด้าน เอามิติของสังคมวัฒนธรรม เอาคนอื่น มาเป็นมาเป็นตัว support ด้วย เขาก็ค่อนข้างจะค่อนข้างจะระวังตัวในการใช้กฎหมายเลย เพราะบางอย่างมันเป็นเรื่องของความรู้สึก เป็นในเรื่องของการใช้วิจารณญาณในการพิจารณาพอสมควร ว่าอย่างไรที่เรียกว่าไม่ใช่ อย่างไรที่เรียกว่ามันหมิ่นเหม่จริยธรรม”

(ยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2557)

ในส่วนผลการดำเนินงานของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ได้มีการตรวจสอบสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ดำเนินการเฝ้าระวังติดตามความเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และพัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาสังคมและวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจให้สังคมเกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมของชาติ โดยได้จัดตั้งเครือข่ายในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลสังคม พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมยังได้ร่วมกับ นักวิชาการจากสถาบันต่างๆ อาทิ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันรามจิตติ เพื่อดำเนินโครงการศึกษาวิจัย ในประเด็นเด็กไทยในมิติ วัฒนธรรม การประเมินคุณภาพสื่อ (Rating) และสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ฯลฯ โดยมีเป้าหมาย เพื่อการประมวลสถานการณ์เด็กและเยาวชน อันจะนำไปสู่แนวทางในการกำหนดทิศทาง และการ พัฒนายุทธศาสตร์การทำงานด้านการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคม ซึ่ง ผลจากการศึกษาวิจัยที่เกิดขึ้นถือเป็นข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการของสำนักเฝ้า ระวังทางวัฒนธรรม อันได้แก่ โครงการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และ โครงการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ โดยโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ โดยตรงก็คือ โครงการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ซึ่งมีการดำเนินงานทั้งเชิงรุก และเชิงรับ การดำเนินงานเชิงรุก ได้แก่ การศึกษาวิจัย วิเคราะห์ปัญหา เพื่อคาดการณ์สถานการณ์ที่ อาจเกิดขึ้น และกำหนดแนวทางแก้ไข การแจ้งเตือนภัย ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ทาง วัฒนธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่สังคม ในขณะที่ดำเนินการดำเนินงานเชิงรับ ประกอบด้วย การ รวบรวมข้อมูลการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม อาทิ การตรวจสอบสื่อ เพื่อกำหนดและพัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัดทางวัฒนธรรมให้เกิดการเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ มีผลการดำเนินงานดังนี้

1. สร้างเครือข่ายกับประชาชน นักเรียน และนิสิตนักศึกษา โดยมีกิจกรรมสำคัญคือ โครงการอบรมเยาวชนอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ มีภูมิคุ้มกัน สามารถพัฒนาตนเองให้พร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม และสามารถสร้าง เครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในกลุ่มเยาวชนได้ โครงการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ให้กับข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านการเฝ้าระวังฯ ในระดับจังหวัด มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนา ข้าราชการในพื้นที่ได้มีการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และโครงการอบรม เครือข่ายครอบครัวอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เครือข่ายครอบครัวได้ ทราบถึงสถานการณ์ในภาวะการณ์ปัจจุบัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉิน และ บริหารเครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมได้อย่างมีคุณภาพ

2. การบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับ สังคม และการสร้างองค์ความรู้ให้แก่เครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมทั้งในและนอกประเทศ มี กิจกรรมสำคัญคือ แบบสำรวจ (โพลวัฒนธรรม) และสารศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

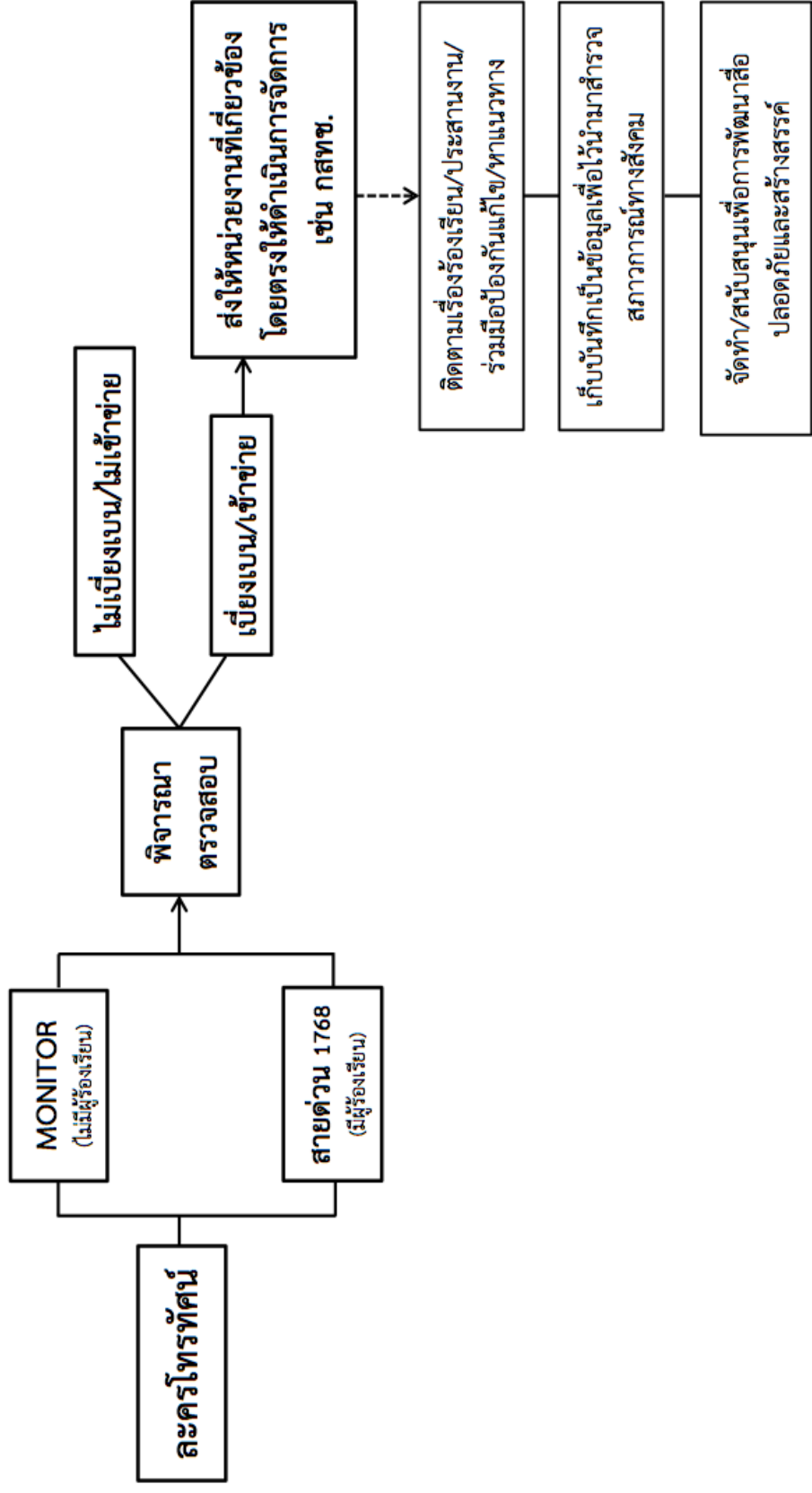
3. การสร้างกลไก/เครื่องมือ เพื่อการคุ้มครองสังคมและวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ มีกิจกรรม สำคัญ คือการจัดความระดับความเหมาะสมของสื่อ (Rating) ซึ่งได้ดำเนินการจัดระดับความ เหมาะสมของสื่อโทรทัศน์และสื่อภาพยนตร์แล้วเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ยังได้มีการจัดทำ คู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ และให้มีการจัด ระดับความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้เกิดระบบการคุ้มครองผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ซึ่งได้มีการนำเสนอ แก่ไข พร.บ. ไปแล้วเมื่อปี 2550 และศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (ในส่วนกลาง /ระดับจังหวัดทุก

จังหวัด / สถานศึกษา) โดยมีภารกิจสำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวัง ตรวจสอบ สอดส่อง พฤติกรรม สถานการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน หรือพื้นที่ของตนเอง พร้อมทั้งแจ้งเตือนภัย ให้กับคนในพื้นที่ได้รับทราบเพื่อร่วมกันป้องกันปัญหาความเปราะบางทางวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชน หรือสถานศึกษาของตนเอง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ไว้ในแผนภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5. 1 : สรุปกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

จากการศึกษาเห็นได้ว่าสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยทางวัฒนธรรม พัฒนาตัวชี้วัดและมาตรฐานทางวัฒนธรรม และพัฒนาระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นทั้งระบบของสังคม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ เพราะละครโทรทัศน์เป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นจริงของคนในสังคม และจะมีเรื่องของวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในละครแทบจะทุกเรื่องด้วย ทางสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจึงได้มีการตรวจสอบละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศอยู่เป็นประจำ ว่าเข้าข่ายการกระทำผิดหรือไม่ นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องเรียนผ่านเข้ามาอย่างสายด่วน 1678 ได้ตลอด 24 ชม. ดังนั้นเมื่อผู้ชมละครโทรทัศน์เรื่องใดมีความเห็นว่าละครเรื่องนั้นๆอาจจะทำให้เกิดการบิดเบือนหรือทำลายวัฒนธรรมอันดีงาม ก็จะมีการร้องเรียนมายังสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ซึ่งหากละครโทรทัศน์เรื่องใดเข้าข่ายทำลายวัฒนธรรมอันดีงาม ทางสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ดำเนินการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถพิจารณาตัดสินละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้ถืออำนาจของกฎหมายมาใช้ในการดำเนินการทำงาน แต่เป็นหน่วยงานที่เน้นการสำรวจ การติดตาม เพื่อนำมาพัฒนาเป็นงานวิจัย และนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นโครงการเพื่อให้ความรู้ ส่งเสริม และพัฒนาแก่เด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานที่ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการป้องกันปัญหาโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ มากกว่าจะเป็นหน่วยงานที่ตัดสินปัญหา ดังนั้นหากมีใครร้องเรียนเข้ามาทางสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสืบไป และจากโครงการที่สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมได้ดำเนินการมาแล้ว เช่น โครงการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และโครงการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ก็เน้นไปที่ผู้รับสารซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนมากกว่า จะเห็นได้ว่าทางสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจะสอนให้เด็กและเยาวชนเป็นฝ่ายตั้งรับที่ดี ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเป็นผู้รุกคือช่วยกันดูแลตรวจสอบสื่อที่ไม่ดีด้วย แต่ผู้วิจัยยังมองว่าวิธีการดำเนินงานเหล่านี้ยังเป็นเพียงมิติเดียวของผู้รับสาร และยังไม่ใช่กลุ่มวัยที่เป็นผู้ร้องเรียนละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เป็นองค์กรอิสระ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบ กิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ อันเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นให้เป็นไปตามมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง, 2556) ที่บัญญัติว่า

"คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม เป็นทรัพยากร สื่อบุคคลของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรร คลื่นความถี่ตาม วรรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และ

กิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

กสทช. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยมีสำนักงาน กสทช. เป็นหน่วยงานธุรการ ซึ่งได้รับโอนบรรดา กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณมาจากสำนักงาน กทช. ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2553 เป็นต้นมา และในระหว่างที่การแต่งตั้ง กสทช. ยังไม่แล้วเสร็จ กฎหมายได้กำหนดให้ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กสทช. ไปพลางก่อนตามบทเฉพาะกาล

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ที่ผ่านมามีประเทศไทยก็ได้มี คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จำนวน 11 ท่าน อันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่างๆ ที่ผ่านการสรรหา และคัดเลือกมาอย่างเข้มข้นก่อนที่วุฒิสภามีมติเลือกภายในกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด จนได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เข้ามาดำรงตำแหน่ง กสทช. เพื่อมีอำนาจ ในการกำกับดูแลกิจการสื่อสารของประเทศอย่างเต็มรูปแบบได้เร็วที่สุด และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติภารกิจ กฎหมายกำหนดให้มี คณะกรรมการย่อย 2 คณะ ปฏิบัติการแทน กสทช. ในด้านที่เกี่ยวข้อง กล่าว คือ “คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือ กสท.” ปฏิบัติการแทนในส่วนภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และ “คณะกรรมการ กิจการโทรคมนาคม หรือ กทค.” ปฏิบัติการแทนในส่วนภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม และเนื่องจากทั้ง กสทช. และ กทค. เป็นคณะกรรมการย่อยในบอร์ด กสทช. การกำหนดนโยบายและตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ยังต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันของบอร์ดทั้ง 11 คน และใช้บุคลากรของสำนักงาน กสทช. ซึ่งมีเลขานุการ กสทช. เป็นผู้ดูแลในการสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจ

ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่า ในวันนี้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ได้เข้าสู่ระบบการกำกับดูแลโดย กสทช. อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและก่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีและอย่างเป็นธรรม

กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช.

ในส่วนของกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) จากตัวแทนของ กสทช. โดยผู้ให้สัมภาษณ์ก็คือ พลโท พิระพงษ์ มานะกิจ กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์คมนาคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2557 ทำให้ทราบว่าโครงสร้างการทำงานของ กสทช. แบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วน คือ โทรคมนาคม (telecom) กับ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (broadcast) ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลในส่วนของ broadcast เท่านั้น

“Broadcasting มีทั้งด้านที่เป็น engineer เช่น ดูเรื่อง license ดูเรื่องการเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัล รวมถึงด้านที่เกี่ยวกับ content กำกับเนื้อหา นอกจากกำกับเนื้อหายังมี กลไกส่งเสริม เช่น มีอนุที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ หรือการรักษาสิทธิเสรีภาพของผู้บริโภค จะถูกแบ่งออกประมาณ 5 – 6 ส่วน ทีนี้แต่ละ job ก็จะมีอนุกรรมการกำกับอยู่”

“อนุของผมเรียกว่าอนุกำกับผังและเนื้อหารายการ ดูเรื่องผังกับเนื้อหาโดยเฉพาะอนุหนึ่งก็จะมี 10 คน แล้วมีประธานคนหนึ่งเป็นคนที 11 ใน 10 คนที่ได้มาก็จะได้มาจากโควตาของกรรมการ 5 คน ส่งมาคนละ 2 แต่ในข้อเท็จจริงบางที่เราก็กแลกกัน ถ้าอนุผมเป็นหลักผมก็อยากจะได้คนของผมมากๆ ก็จะไปแลกกับเขา เพราะถ้าเลือกไม่ดีเราก้จะเหนื่อย จะเลือกจากคนมีความรู้หลากหลายด้าน แล้วช่วยเราได้”

(พีระพงษ์ มานะกิจ, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)

กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนนั้น เริ่มตั้งแต่การรับเรื่องร้องเรียน ทาง กสทช. ได้เปิดช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนออกเป็น 5 ช่องทาง อันได้แก่ ยื่นหนังสือร้องเรียน, โทรศัพท์สายด่วน 1200, Web Form , Web Chat และ Email ซึ่งกระบวนการทำงานของ กสทช. ก็จะมีขั้นตอนคล้ายๆกับการทำงานในศาล คือให้ฝ่ายที่ถูกร้องเรียนได้มีโอกาสชี้แจงถึงข้อกล่าวหา มีขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบ โดย กสทช. จะยึดถือกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงานพิจารณาตรวจสอบ ซึ่งก็คือ พรบ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 37 ที่ว่า “ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อการก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง” โดย กสทช. มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในการพิจารณาตรวจสอบ สอบสวนข้อเท็จจริง และมีอำนาจหน้าที่ในการระงับการออกอากาศเนื้อหารายการที่มีลักษณะผิดบทบัญญัติ

“เวลาทำงาน process ก็จะเหมือนกับศาล เมื่อมีการร้องเรียนขึ้นมา ฝ่ายเลขาก็จะมีหน้าที่หาข้อมูลข้อเท็จจริง แล้วก็รวบรวมข้อมูล ซึ่งถ้าคำร้องสมบูรณ์ก็ต้องเชิญผู้ร้องจะใช้การโทรศัพท์สอบถามข้อมูลเอา ส่วนใหญ่มักจะเป็นการเชิญผู้ถูกร้องเพื่อให้มาตัว หลักฐานที่ผู้ร้องส่งมาใช่ของคุณใหม่ เนื้อหาที่ถูกกล่าวหาเป็นอย่างนี้ เราจะพิจารณาถามเขาว่าใช่เนื้อหาจริงหรือเปล่า ให้ผู้เสียหายเขามีสิทธิ์ได้ข้อกล่าวหา แล้วเราค่อยเข้าสู่กระบวนการพิจารณา โดยดูมาตรา 37 หรือกฎหมายที่ให้อำนาจเนียเป็นหลัก”

“มีทั้งการส่งจดหมายบ้าง โทรศัพท์ก็มีครับ แต่ว่าเราก็มีระบบบันทึก ถึงแม้โทรก็ต้องมีที่อยู่จริง สามารถโทรกลับไปสอบถามเพิ่มเติมได้ ส่วนมากคนร้องมักจะเหมือนเป็นองค์กรเพราะจะมีรูปมาประกอบอย่างสมบูรณ์ เพราะถ้าไม่มีเราต้องไปหา แรกๆก็มีปัญหา

เพราะกฎหมายกำหนดให้เก็บเทปไว้เดือนเดียว แต่ตอนนี้ก็ขยายเป็น 3 เดือน เพราะปกติ
กว่าจะรับเรื่องร้อง กว่าจะเรียกให้อาหลักฐานมา ก็เป็นเทปที่ออกรายการไปแล้ว”

(พีระพงษ์ มานะกิจ, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)

จากผลการสัมภาษณ์พบว่า การจะพิจารณาตัดสินเรื่องร้องเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ต้อง
อาศัยการความคิดเห็นจากหลายวิชาชีพ หลากหลายหน่วยงาน อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น และเมื่อทาง กสทช. ได้ตัดสินแล้ว ผู้ถูกร้องส่วนใหญ่ก็จะยอมรับและ
ไม่ค่อยเกิดการสู้คดี

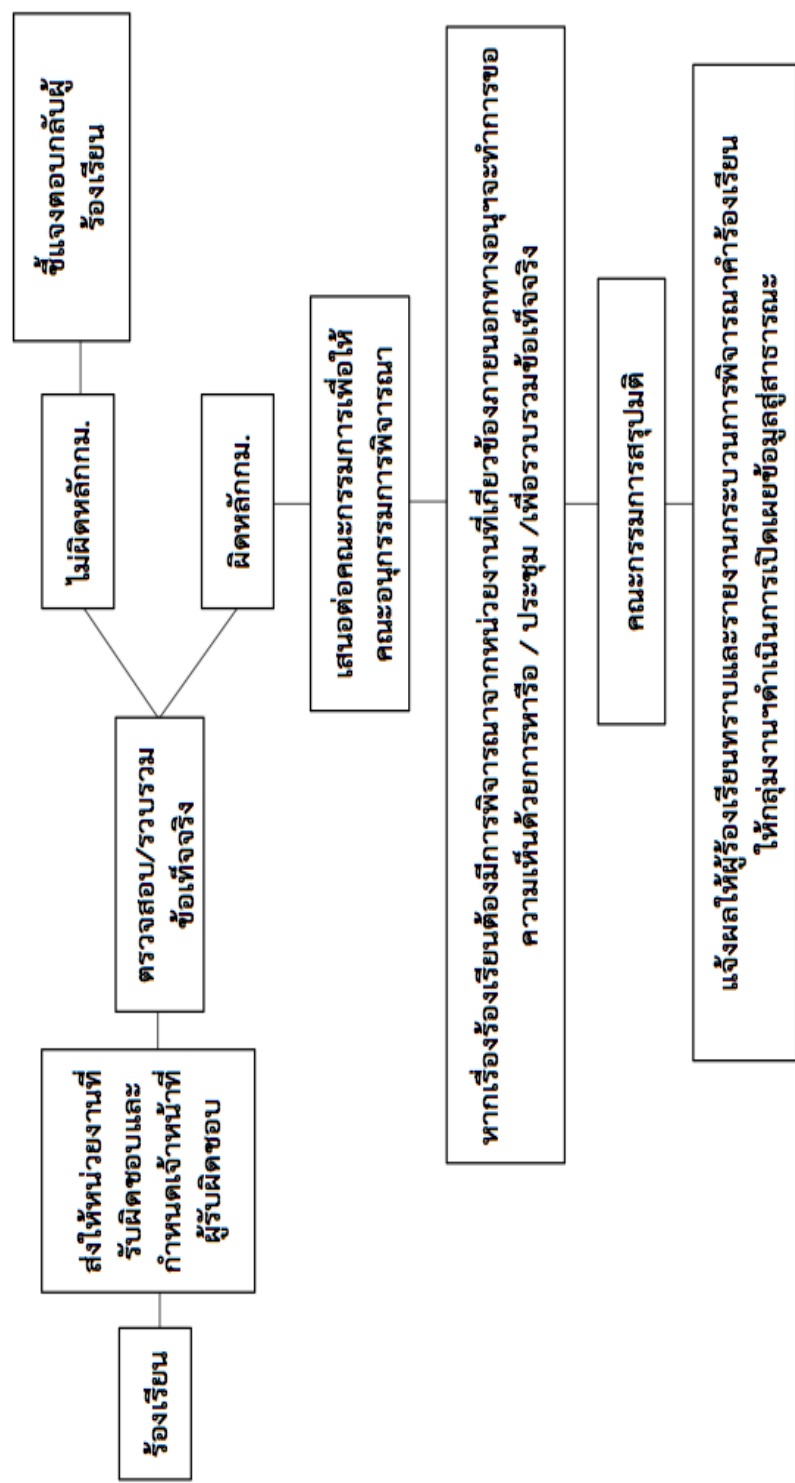
“ในการพิจารณาเรื่องความผิดศีลธรรมอันดีงาม ต้องฟังความรอบด้านเลย เพราะ
เป็นเรื่องที่กว้างมาก ไม่ใช่สอบถามเฉพาะผู้เสียหายกับผู้กล่าวหา ต้องไปสอบถามคนอื่นในหลาย
วิชาชีพมาก เช่น ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง สมาคม จนได้ความเห็นทั้ง 2 ด้าน”

“แนวทางพิจารณาก็ผสมกันระหว่างเอากฎหมายกับการวินิจฉัย ตามข้อเท็จจริง
และก็จะให้โอกาส เนื่องจากว่าเราเห็นว่าเรื่องพวกนี้มันก็ต้องใช้การส่งเสริมมากกว่าการ
ลงโทษเรียกมาที่ฝ่ายมาให้ข้อมูล แล้วถ้าไม่พอใจก็ร้องเรียนมาได้ แต่ก็ไม่เห็นมีใครร้อง
ไม่เห็นมีใครสู้คดี ตั้งแต่มีมาก็มีแกงค์การตุ๋นเรื่องเดียว”

(พีระพงษ์ มานะกิจ, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน
เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ไว้ในแผนภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5. 2 : สรุปกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของสำนักงาน กสทช.

กสทช. เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับ การประกอบกิจการวิทยุ กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชน ซึ่งใน กสทช. ก็มีบทบาทการทำงานที่หลากหลาย จึงทำให้สัดส่วนของการทำงานถูก แบ่งออกเป็นหลายฝ่าย โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนนั้นจะมี พลโท พีระพงษ์ มานะกิจ กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ เป็นผู้ควบคุมดูแล และเรียกฝ่ายงานนี้ว่า “อนุกำกับผังและเนื้อหารายการ” ซึ่งมี อนุกรรมการจำนวนทั้งหมด 10 คน รวมประธานคือ พลโท พีระพงษ์ มานะกิจ ก็จะมีทั้งหมด 11 คน เมื่อมีผู้ร้องเรียนเข้ามาเกี่ยวกับละครโทรทัศน์เจ้าหน้าที่ของทางอนุฯ ก็จะทำการรวบรวมข้อมูล เพื่อ ตรวจสอบว่าสิ่งที่ร้องเรียนเข้ามาเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ หากเป็นความจริงก็จะพิจารณาต่อว่าเป็นเรื่อง ที่ผิดไปจากหลักของกฎหมายคือ พรบ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 หรือไม่ ซึ่งถ้าเข้าข่ายมีความผิดตามกฎหมาย ทางเจ้าหน้าที่ก็จะส่งเรื่องให้กับอนุกรรมการดังกล่าว เป็นผู้ตัดสิน อนุฯก็จะทำหน้าที่เหมือนกับศาล จะเป็นผู้พิจารณาและตัดสิน โดยอนุกรรมการดังกล่าว ก็จะมาจากหลากหลายอาชีพ และแตกต่างทางด้านการศึกษา สิ่งผู้วิจัยพบจากการสัมภาษณ์ก็คือ ทาง หัวหน้าคณะอนุกรรมการจะเป็นผู้คัดเลือกหรือคั่นหาอนุกรรมการมาทำงานร่วมกัน หลักในการ คัดเลือกพื้นฐานก็ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะมาเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ นอกจากนั้นยังต้องทำงานร่วมกันได้ คุยกันรู้เรื่อง เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งจุดนี้ทำให้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การที่คุยกันรู้เรื่อง พูดจาภาษาเดียวกันนั้น ก็ย่อมจะต้องมีทัศนคติที่คล้ายคลึง กันเกี่ยวกับมุมมองทางด้านละครโทรทัศน์ด้วย แม้จะมีความหลากหลายทางด้านอาชีพแล้วก็ตาม ส่งผลกระทบต่อทิศทางการพิจารณาและผลการตัดสิน ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนในการทำงาน ที่ใช้คนคุ้นเคยมา ทำงานร่วมกัน อาจทำให้เกิดมุมมองการทำงานที่ไม่หลากหลาย ถึงแม้การพิจารณาจะอาศัยหลัก กฎหมาย แต่ก็ยังมีกฎหมายบางมาตรา เช่น มาตราที่ 37 ที่กล่าวถึงเรื่องศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งเป็นส่วน ที่ต้องอาศัยการตีความ และโดยมากเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามาก็มักจะอยู่ในกรณีดังกล่าว

5.2 การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต

ในส่วนของการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาถึงวิธีการจัดการ แก้ไขปัญหาของผู้ถูกร้องเรียน ซึ่งในที่นี้คือฝ่ายผู้ผลิต อันได้แก่ สถานีโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นผู้อนุมัติ ควบคุม และรับผิดชอบละครโทรทัศน์ที่ผ่านการออกอากาศของช่องสถานีนั้นๆ และ ในฐานะที่เป็น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่งลักษณะการดำเนินงานของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) สถานีโทรทัศน์เป็นผู้ดำเนินการเองโดยจ้างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตละคร มาทำงาน ได้แก่ ผู้กำกับ ผู้เขียนบท เป็นต้น (2) บริษัทผู้ผลิต หรือ ทีมผู้จัดละคร ดำเนินงานร่วมกับ สถานีฝ่ายผลิตรายการหรือดำเนินงานเองทั้งหมด (3) บริษัทผู้ผลิตเช่าเวลาจากสถานีโทรทัศน์แล้ว มาดำเนินการผลิตละคร (วีระ สุภะ, 2537)

โดยส่วนใหญ่แล้วลักษณะการดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นทางสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสีช่อง 3, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 หรือทางช่องโทรทัศน์ผ่านระบบดาวเทียมอย่าง

GMM One ก็จะเป็นลักษณะการทำงานแบบผู้จัด (ประเภทที่ 2 บริษัทผู้ผลิตดำเนินงานร่วมกับสถานีฝ่ายผลิตรายการ) คือ ทางสถานีโทรทัศน์ ให้เงินผู้จัดไปผลิตรายการมานำเสนอ โดยทางช่องจะเป็นผู้ควบคุมการผลิตทั้งเนื้อหา รวมไปถึงการพิจารณาของเรตติ้งด้วยว่าควรจัดอยู่ในระดับใด ในขณะที่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จะเป็นลักษณะการดำเนิน การผลิตโดยให้บริษัทผู้ผลิตเช่าเวลาจากทางสถานีฯ ซึ่งทั้งนี้ผู้ผลิตจะต้องเป็นผู้ทำโฆษณาหรือผู้สนับสนุนเองด้วย ยกตัวอย่างละครหลังข่าวของช่อง 5 ก็จะมีบริษัท แอ็กแซ็ทท์ จำกัด เป็นผู้ผลิตเพียงเจ้าเดียว ซึ่งหากละครเกิดความผิดพลาดใดๆขึ้น ทางบริษัทผู้ผลิตก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักเองทั้งหมด (นิพนธ์ ผิวเณร, 2554)

ในการผลิตละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องนั้นมีขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานที่อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายกว่าจะสำเร็จออกมาเป็นละครเรื่องหนึ่งได้ และเมื่อละครโทรทัศน์พร้อมจะเผยแพร่ออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ก็ต้องนำเทปละครที่ได้จากผู้ผลิตมาทำการตรวจพิจารณาเสียก่อน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาด โดยการตรวจสอบจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายผลิตรายการแผนกตรวจสอบรายการของทางสถานีฯ หรือที่ผู้คนทั่วไปมักจะเรียกว่า กบว. ของช่อง ซึ่งละครทุกเรื่องจะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาก่อนออกอากาศทุกครั้งโดยไม่มีข้อยกเว้น ดังนั้น หากละครที่ได้เผยแพร่ออกอากาศไปแล้วมีการร้องเรียนเกิดขึ้นถึงความไม่เหมาะสมเกิดขึ้น นอกจากผู้ผลิตหรือผู้จัดจะต้องแสดงความรับผิดชอบแล้ว ทางสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศก็ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการออกมาแสดงความรับผิดชอบนี้ด้วย ผู้วิจัยจึงแบ่งการศึกษาจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตรายการออกเป็น 2 ส่วน คือ สถานีโทรทัศน์ และผู้ผลิตละครโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยจึงได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ วิธีการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์ และวิธีการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผู้ผลิต

เก็บข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เอกสารต่างๆ (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้อง และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

(1) การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์เปรียบเสมือนผู้รับผิดชอบหลักและเป็นด่านแรกในการรับเรื่องหรือข้อมูลการร้องเรียนจากผู้ชม เนื่องจากเมื่อผู้ร้องเรียนเห็นถึงความไม่เหมาะสมของการนำเสนอของละคร ผู้ร้องเรียนก็จะแจ้งเข้ามาทางช่องหรือทางสถานีที่ออกอากาศก่อน เพราะเป็นหน่วยงานที่เข้าถึงได้ง่าย มีตัวตนชัดเจน ในขณะที่ผู้ผลิตละครมีจำนวนมาก ซึ่งผู้ร้องเรียนอาจไม่ทราบแน่ชัดว่าใครเป็นคนผลิตละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ หรือในกรณีที่ทราบก็อาจหาแหล่งช่องทางการติดต่อไปยังผู้ผลิตได้ยาก ความรับผิดชอบในเบื้องต้นจึงเป็นของสถานีโทรทัศน์ในการดูแลจัดการแก้ไขปัญหา ในการดำเนินการเมื่อสถานีโทรทัศน์ได้รับแจ้งหรือได้รับเรื่องร้องเรียน สถานีฯก็จะส่งเรื่องต่อไปยังฝ่ายผลิตรายการเพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

ฝ่ายตรวจพิจารณารายการของทางสถานีโทรทัศน์ มีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบควบคุมดูแล เนื้อหารายการโทรทัศน์ทุกประเภท (ยกเว้นรายการข่าว) ก่อนนำไปเผยแพร่ออกอากาศตามระบบการดูแลตนเองของสถานีโทรทัศน์ (Self-regulation) ซึ่งหลักเกณฑ์พื้นฐานในการพิจารณาตรวจสอบนั้นจะอยู่ภายใต้ พรบ.ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

“ละครทุกเรื่องต้องผ่านการตรวจจากฝ่ายเราหมด จริงๆก็ไม่ใช่เฉพาะละครเท่านั้นนะ เราตรวจทุกรายการ ยกเว้นข่าวก็บรรยายสดอย่างเช่นงานพระราชพิธี ที่เราไม่ต้องเซ็นเซอร์”

(สุกฤตา จำเนียร, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

“ฝ่ายตรวจพิจารณาก็เหมือนเป็นด่านหน้าในการที่จะพิจารณารายการที่จะออกไปว่า จะต้องไม่มีผลกระทบต่อมาถึงตัวสถานีฯ แต่ยกเว้นข่าว เราไม่ได้รับผิดชอบในเรื่องข่าว เราจะรับผิดชอบเฉพาะในเนื้อหารายการที่จะออกออนแอร์ทางสถานีเท่านั้น”

(สาวิตรี อาริมิตร, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2557)

อย่างไรก็ตามถึงจะมีการป้องกันความผิดพลาดด้วยการตรวจพิจารณาเนื้อหาก่อนการเผยแพร่ออกอากาศแล้วก็ตาม แต่เมื่อละครออกอากาศไปแล้วก็อาจจะยังมีผู้ชมบางกลุ่มออกมาร้องเรียน ออกมาต่อต้านเพื่อให้ผู้ผลิตจัดการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆที่ไม่เหมาะสมต่อไป โดยการร้องเรียนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของความเหมาะสม-ไม่เหมาะสมในการนำเสนอของละครมากกว่าเรื่องของความถูกต้อง เพราะในเรื่องความเหมาะสมหรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่อ่อนไหวซึ่งต้องอาศัยวิจญาณญาณในการตีความของคนแต่ละคน

“จริงๆเวลาเราเซ็นเซอร์เราจะแยกเป็นสองอย่าง คือ หนึ่งเรื่องที่ถูกขัดเจนนตามกฎหมายตายตัวกับ สองเรื่องเกี่ยวกับความเหมาะสมไม่เหมาะสม ซึ่งตรงนั้นมันต้องดูตามบริบทของสังคมด้วย และก็เรื่องนี้ก็แหละที่เป็นปัญหาและโดนร้องเรียน...ไม่มีเซ็นเซอร์ช่องไหนที่ยอมให้ออกอากาศไปโดยที่รู้ว่ามันจะต้องโดนร้องเรียนแน่ๆ ร้อยทั้งร้อยคือไม่แน่นอน ส่วนมากที่ออกอากาศไปแล้วโดนร้องเรียนก็คือนี่ไม่ถึงว่าจะโดนมากกว่า”

(สุกฤตา จำเนียร, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

“เราตรวจละครทุกเรื่อง แต่ละครที่ต่างช่วงเวลากันก็จะมีข้อจำกัดที่ต่างกันออกไป ก็ต้องดูด้วยว่าเป็นละครสำหรับให้ใครดู เช่น บางฉากออกอากาศได้ในละครหลังข่าว แต่ละครก่อนข่าวออกอากาศไม่ได้ ผู้ตรวจก็ต้องพิจารณาและระมัดระวัง”

(จินตนา จุลกะเสวี, สัมภาษณ์, 17 มิถุนายน 2557)

ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในแผนกตรวจสอบรายการของทางสถานีโทรทัศน์ ผู้วิจัยพบว่า การร้องเรียนเข้ามายังสถานีโทรทัศน์นั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่ ร้องเรียนมายังสถานี โทรทัศน์โดยตรง และร้องเรียนผ่านหน่วยงานกลางหรือหน่วยงานอิสระที่เกี่ยวข้อง โดยแต่ละประเภทมีขั้นตอนการรับเรื่องและวิธีการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

(1) ร้องเรียนมายังสถานีโทรทัศน์โดยตรง

ผู้ร้องเรียนเป็นผู้แจ้งเรื่องร้องเรียนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมในการนำเสนอของละครโดยตรง โดยผู้ร้องเรียนติดต่อร้องเรียนผ่านเข้ามาในช่องทางโทรศัพท์ หรือส่งเป็นจดหมาย เอกสารหนังสือมายังสถานีฯ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการได้รับข้อมูลการร้องเรียนจากทางโทรศัพท์นั้นผู้ร้องเรียนจะเป็นประเภทบุคคล ที่ไม่ได้บอกถึงตัวตนที่ชัดเจนว่าเป็นใคร ทำอาชีพอะไร ตำแหน่งงานเป็นอย่างไร และการร้องเรียนส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ ซึ่งในขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียนของในแต่ละสถานีก็จะมีกระบวนการทำงานที่คล้ายกัน คือเมื่อมีผู้ร้องเรียนโทรศัพท์เข้ามา ร้องเรียน สายก็จะถูกโอนไปยังฝ่ายตรวจพิจารณารายการ เพราะเป็นฝ่ายที่เกี่ยวข้องและรู้รายละเอียดมากที่สุด โดยพบว่าเรื่องที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่ที่มาจากทางโทรศัพท์เข้ามานั้นมักจะเป็นเรื่องเล็กๆน้อย เช่น ตัวละครใช้ภาษาที่ผิด พูดจาไม่เหมาะสม หรือ ความรุนแรงในฉากตบตักกัน เป็นต้น

“การร้องเรียนส่วนใหญ่จะมาจากการโทรศัพท์เข้ามา แม้แต่บางทีละครตอนกลางวันที่ได้ไปโรงเรียนก็โดนว่าทำไมรุนแรงจัง ซึ่งบางที่เป็นเพียงฉากตบตักกันธรรมดา เขาก็โทรเข้ามาแล้ว และโดยส่วนมากคนที่โทรมาร้องเรียนก็จะเป็นคนสูงอายุประมาณน่าจะ 40 ปลาย ๆ ก็ 50-60 ขึ้น จะไม่มีวัยรุ่นโทรมาเลยนะ”

(สุกฤตา จำเริญ, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

“ส่วนใหญ่เราจะได้รับโทรศัพท์ร้องเรียนในเรื่องชี้มูลหรือชี้หาแห่งมากกว่า อย่างเช่นในละครเรื่องหนึ่งตัวละครเขาพูดถึงกล้วยแขก ก็จะมีคนโทรมาร้องเรียนแล้วว่าทำไมคุณจะต้องใช้คำว่ากล้วยแขกมันถือเป็นการดูถูกคนแขกนะ ทำไมคุณไม่ใช่เป็นกล้วยอย่างอื่น ซึ่งบางทีมันก็เป็นเรื่องหยาบหยาบ เป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ นะ แต่หน้าที่ของเราก็คือรับฟัง เพราะเราเข้าใจว่าคนดูมีหลากหลาย มีชอบบ้างไม่ชอบบ้าง”

(สาวิชตรี อาริมิตร, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2557)

โดยในการจัดการแก้ไขปัญหาสำหรับการโทรศัพท์เข้ามาร้องเรียนนั้น ทางฝ่ายสถานีโทรทัศน์ก็จะทำหน้าที่ในการรับฟังเรื่องที่ผู้ร้องเรียนร้อง โดยอาศัยไหวพริบและความจริงใจในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปเป็นรายบุคคล อาทิเช่น การพยายามอธิบายให้ผู้ร้องเรียนเข้าใจว่าทำไมทางสถานีถึงยอมให้ฉากนั้นได้ออกอากาศ การอธิบายถึงที่มาที่ไปของละครว่าเป็นอย่างไรถึงได้ส่งผลมาถึงฉากที่โดนร้องเรียน หรืออธิบายถึงเจตนาในการนำเสนอละครให้ผู้ชมได้ทำความเข้าใจ รวมถึงแสดงความขอ

โทษต่อผู้ร้องเรียน หลังจากนั้นทางฝ่ายจะทำการจดบันทึกไว้เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของทางสถานีฯ

“ในกรณีที่ผู้ชมโทรเข้ามาร้องเรียนนั้น ทางสถานีจะแสดงความรับผิดชอบในการฟังทุกรายนะคะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ เราจะรับฟังแล้วก็ขอโทษไป เพราะเราห้ามความคิดใครไม่ได้ แต่เราก็จะพยายามอธิบายไปถึงกระบวนการทำงานของเราว่าสิ่งที่เห็นในละครนั้นแท้จริงเรามีการกลั่นกรองในระดับหนึ่งแล้ว แต่ถ้าเกิดเขาไม่พอใจเราอะไรยังไงก็ยอมรับผิดชอบ แล้วก็ปรับปรุงตัวเองต่อไป”

(สุกฤตา จำเนียร, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

“เวลามีคนโทรมาร้องเรียนทางฝ่ายประชาสัมพันธ์จะต่อสายมาให้ฝ่ายตรวจพิจารณารายการทันที เราก็มีหน้าที่ในการรับฟังอย่างเดียว ฟังแล้วชี้แจง ซึ่งการชี้แจงของเราก็จะเป็นในรูปแบบที่ให้ผู้ร้องเรียนเข้าใจว่าในการผลิตละครหรือการนำเสนอเนื้อหาในละครมันก็คือการสะท้อนปัญหาสังคมซึ่งก็จะมีเรื่องจริงบ้าง เรื่องที่มันโอเวอร์หรือเกินความเป็นจริงบ้าง แต่ในที่สุดหรือตอนจบของเรื่องมันก็จะมียุติธรรมของมัน ซึ่งเราก็จะพูดไปประมาณว่าต้องเข้าใจนะคะเนื้อหามันปูมาตั้งแต่แรกแล้ว ตัวละครตัวนี้มันเป็นอย่างนี้ แต่สุดท้ายมันจะมีบทสรุปแบบนี้คะ หรือในกรณีที่ผู้ร้องเรียนมีอารมณ์เราก็อาจจะต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการบอกไปว่า เดี่ยวเราจะนำไปเรียนให้ผู้บริหารทราบนะคะ เพื่อที่จะได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขในครั้งต่อไป”

(สาวิษตรี อาริมิตร, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2557)

“ถ้ามีคนร้องเรียนเข้ามาก็คงจะโทรมาที่ประชาสัมพันธ์ แต่ทางเราแทบจะไม่เคยมีคนโทรมาเลย เพราะถ้ามีคนโทรมาทางประชาสัมพันธ์ก็น่าจะแจ้งให้เราทราบ เคยมีนานแล้วเราก็รับฟังและทำการชี้แจง เนื่องจากทางเราก็มีกระบวนการตรวจสอบที่เข้มงวดอยู่แล้ว”

(จินตนา จุลกะเสวี, สัมภาษณ์, 17 มิถุนายน 2557)

นอกจากนี้ในการจัดการปัญหาของทางสถานีฯก็ยังคงคำนึงถึงความถี่ของการร้องเรียนด้วย หากมีผู้ร้องเรียนโทรเข้ามาร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมในเรื่องนั้นๆเป็นจำนวนหลายรายติดต่อกัน ทางฝ่ายตรวจพิจารณาก็อาจจำเป็นต้องดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดความลงตัวและป้องกันการเกิดปัญหาตามมา

“ต้องดูความถี่คะ คือต้องดูปริมาณด้วย อย่างที่บอกก็คือคนโทรมาร้องเรียนมีหลายแบบแต่ถ้าเกิดเราพิจารณาแล้ว เราารู้สึกว่ามันเป็นความบกพร่องของเราจริง ๆ นะ อันนี้ก็ต้องโทรบอกผู้กำกับ อย่างละครช่อง 7 เรื่องคุณพ่อจำเป็น จะมีบทที่ถูกก้าวร้าวกับแม่มาก มีคนโทรมาว่ามันไม่เหมาะสม เพราะว่าละครอยู่ช่วง 18.00 น. ระดับ ท. ด้วย กลัวเด็กจะเลียนแบบ อันนี้ก็ต้องยอมรับผิดชอบต่อความผิดพลาด แต่ว่าถามว่ามันแย่งจนออกอากาศไม่ได้ไหม มัน

ก็ออกได้ เลยโทรไปคุยกับผู้เขียนบท ผู้กำกับเลยบอกว่าควรที่จะต้องให้เห็นผลกรรมของตัวละครเร็วๆ”

(สุกฤตา จำเนียร, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

สำหรับการร้องเรียนที่ติดต่อมายังสถานีฯ ผ่านทางการส่งจดหมายเอกสารหรือส่งหนังสือเข้ามา นั้นโดยมากผู้ร้องเรียนจะเป็นองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆมากกว่าที่เป็นตัวบุคคล ซึ่งสำหรับการร้องเรียนในช่องทางนี้จะทราบแหล่งข้อมูลการร้องเรียนที่ชัดเจนเพราะมีเอกสารที่ส่งมาเป็นลายลักษณ์อักษร ในการแก้ปัญหาทางสถานีโทรทัศน์ก็จะทำการตรวจสอบก่อนว่าเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามานั้นไม่เหมาะสมจริงหรือไม่ด้วยประการใด และเมื่อตรวจสอบแล้วก็จะทำการส่งเอกสารกลับเพื่อชี้แจงไปยังบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่ร้องเรียนมา

“ถ้าเป็นลายลักษณ์อักษรเข้ามาส่วนใหญ่เลยจะเป็นพวกองค์กรต่างๆ เราก็จะตรวจสอบก่อน เลยกว่าเรื่องที่ร้องเรียนเข้ามามันเป็นอย่างไร แล้วเราก็จะทำจดหมายชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องกลับไป หรือ แสดงคำขอโทษต่อเรื่องที่เกิดขึ้นหากพบว่าเรื่องนั้นเราผิดจริง เราพร้อมน้อมรับและแก้ไขต่อไป”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

(2) ร้องเรียนผ่านหน่วยงานกลางหรือหน่วยงานอิสระที่เกี่ยวข้อง

ผู้ร้องเรียนแจ้งเรื่องร้องเรียนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่ถูกต้องเหมาะสมในการนำเสนอของละครผ่านไปยังหน่วยงานอิสระหรือหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ร้องเรียน เพื่อให้องค์กรกลางหรือหน่วยงานอิสระทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ และดูแลรับผิดชอบในการดำเนินเรื่องส่งต่อไปยังฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนหรือฝ่ายผลิตเพื่อการจัดการแก้ปัญหาต่อกรณีดังกล่าวต่อไป โดยในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะการร้องเรียนไปยังกระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงาน กสทช. เท่านั้น

จากการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในแผนกตรวจสอบรายการของทางสถานีฯ ผู้วิจัย พบว่าผู้ร้องเรียนที่ร้องเรียนผ่านหน่วยงานกลางมีอยู่ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นประเภทบุคคล กลุ่มบุคคล รวมไปถึงเป็นกลุ่มองค์กร โดยเรื่องของการร้องเรียนจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เรื่องร้องเรียนที่เป็นประเด็นเล็กๆน้อยๆ กับ เรื่องร้องเรียนที่มีความหมิ่นเหม่ต่อการผิดตามหลักกฎหมายหมิ่นเหม่ต่อการก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง หรือเป็นเรื่องที่กำลังเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมขณะนั้น

“เรื่องที่ได้มาจาก กสทช. ก็มีหมดทั้งเรื่องหมิ่นหมิ่นและเรื่องที่เป็นประเด็นทางสังคม”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

วิธีการจัดการปัญหาของทางสถานีฯต่อเรื่องที่ร้องเรียนผ่านหน่วยงานกลางไม่ว่าจะเป็นเรื่องร้องเรียนที่เป็นประเด็นเล็กๆ หรือเป็นประเด็นใหญ่ๆก็ตาม เมื่อทางสถานีฯได้รับเรื่องจากหน่วยงานดังกล่าวแล้ว อันดับแรกที่ทางสถานีฯจะดำเนินการจัดการคือ จะทำการตรวจสอบก่อนว่าจริงหรือไม่เพื่อชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องหรือแสดงความขอโทษต่อการร้องเรียนดังกล่าวหากพบว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นของทางผู้ผลิต และจะนำไปดำเนินการแก้ไขต่อในส่วนที่ผู้ผลิตสามารถดำเนินการแก้ไขได้ สำหรับวิธีการในการจัดการปัญหาหากประเด็นการร้องเรียนเป็นประเด็นในเรื่องเล็กน้อยๆ ทางฝ่ายสถานีฯจะส่งเป็นเอกสารรายงานกลับไปเพื่อทำการชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องให้ทางหน่วยงานที่ส่งเรื่องร้องเรียนมาทราบ

“ถ้าเป็นในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ ทางช่องก็จะตรวจสอบ ผู้อำนวยการก็จะส่งเรื่องไปยังฝ่ายพิจารณาตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงรายงาน ถ้าเป็นเรื่องเล็กๆ ก็แค่ส่งเป็นรายงานให้ว่าได้ตรวจสอบครบแล้ว หลังจากนั้นก็อธิบายว่า เกิดการเข้าใจผิด จึงขอเรียนชี้แจงมา”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

แต่หากเป็นการร้องเรียนในเรื่องใหญ่ๆ เป็นเรื่องร้องเรียนที่มีความหมิ่นเหม่ต่อการผิดตามหลักกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อการก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง หรือเป็นเรื่องที่กำลังเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมขณะนั้น ทางสำนักงาน กสทช. ก็จะใช้วิธีการส่งหนังสือมายังทางสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้ทางสถานีฯผู้รับผิดชอบและผู้ผลิตละครเรื่องนั้นๆ ไปเข้าร่วมชี้แจงต่อกรณีปัญหาการร้องเรียนที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อทางฝ่ายสถานีโทรทัศน์ได้รับทราบเรื่อง ก็จะทำกรณัดประชุมปรึกษาหารือ ตรวจสอบข้อมูลร่วมกันกับฝ่ายผู้ผลิตละคร รวมถึงเตรียมการจัดการแก้ปัญหาหรือหาทางออกต่อกรณีดังกล่าวให้เป็นที่พอใจแก่ทุกฝ่าย ก่อนที่จะเข้าไปเสนอชี้แจงต่อสำนักงาน กสทช. ในวันและเวลาที่ทางสำนักงาน กสทช. ได้นัดหมาย

“ถ้าเป็นกรณีใหญ่ๆ สำนักงาน กสทช. เขาก็จะเรียกไปชี้แจง ในการประชุมชี้แจงก็จะมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นผู้ชี้แจง ทั้งทางฝ่ายสถานีโทรทัศน์ ฝ่ายผู้ผลิตผู้จัดละคร รวมถึงฝ่ายเซ็นเซอร์ของทางสถานีด้วย พอเวลาไปชี้แจงเราก็จะนั่งเรียงกันหัวโต๊ะเลยนะ แล้วพยายามอธิบายให้เขาเข้าใจสิ่งที่เราต้องการนำเสนอ แต่เราก็ต้องเอากลับมาระมัดระวังในส่วนนั้นๆ และถือเป็นบทเรียนต่อไปยกตัวอย่างล่าสุด กรณีฟ้าจรดทราย ซึ่งเอาเข้าจริงๆ ก่อนทำ ทางผู้จัดเขาก็นำเรื่องนี้ไปปรึกษาสถานทูตฯแล้ว ซึ่งทางนั้นก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่ก็พูดยากนะ เพราะว่าเราเองก็เพิ่งทราบว่าศาสนาอิสลามก็มีหลายแบบ โดยแต่ละกลุ่มแต่ละพวกก็ไม่เหมือนกัน กลุ่มนี้บอกว่าได้ไม่เป็นไร แต่อีกกลุ่มหนึ่งบอกว่าไม่ได้ทำให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นมา แต่เมื่อเกิดเรื่องเราก็พร้อมที่รับผิดชอบหาแนวทางในการแก้ไขจัดการทันทีเลย เราก็ระมัดระวังขึ้น ทางฝ่ายพิจารณาตรวจสอบเองก็ต้องถามหลาย ๆ ฝ่ายเลยว่าแบบนี้ได้ไหม ผิดหรือเปล่า ส่วนฝ่ายผู้จัดเองก็เหมือนกัน ก่อนจะนำเสนออะไรไปทางสถานีฯกับทางผู้จัดจะมาประชุมกันก่อน และคอยช่วยกันดูช่วยกันเช็ค ตอนหลังนี้เราก็เลยเข้าไปขอคำปรึกษากับท่าน

จุฬาราชมนตรี ท่านก็อธิบายในหลักการของศาสนารวมถึงให้คำแนะนำในการช่วยให้คำปรึกษาในการปรับแก้”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

ส่วนใหญ่แล้วเมื่อถึงวันนัดประชุมชี้แจงตามหมายนัดของ กสทช. ทางสถานีโทรทัศน์ก็จะให้ทางผู้ผลิตละครมีบทบาทในการเป็นผู้ชี้แจงต่อที่ประชุมเสียมากกว่า เพราะถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ผลิต และเป็นผู้ที่ให้รายละเอียดของละครรวมไปถึงวิธีการทำงานได้ละเอียดกว่า

“ทางสถานีก็จะให้ทางฝ่ายผู้จัดชี้แจงข้อเท็จจริงของเขาเป็นยังไง วัตถุประสงค์ในการสร้างเขาสร้างเพื่ออะไร แล้วสะท้อนอะไรให้ดู มันก็คือเรื่องจริงที่เอามาจากในสังคม แต่ว่ามันอาจจะต้องเติมเข้าไปบ้าง คำว่าละครมันก็มีความบันเทิง มันก็ต้องมีใส่บ้างใช้ใหม่คะ แต่ว่าคนดูก็ต้องมองให้เป็นละครด้วย”

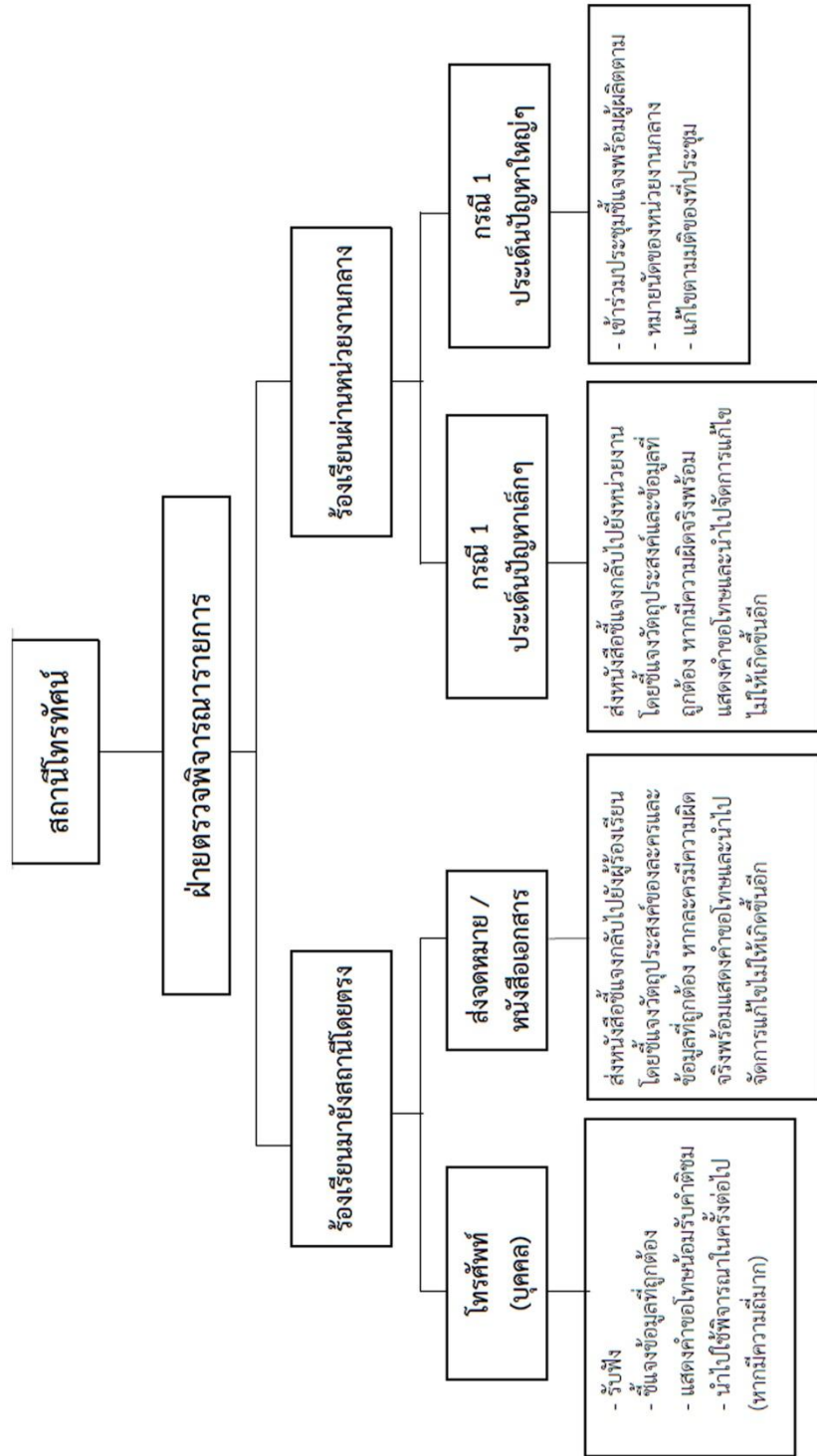
(สาวิตรี อาริมิตร, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2557)

หลังจากการเข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อหน่วยงานกลาง ทางฝ่ายผู้ผลิตก็จะนำมติหรือข้อสรุปที่ได้รับในที่ประชุมมาดำเนินการจัดการแก้ไข หากเรื่องหรือประเด็นการร้องเรียนดังกล่าวมีมติว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม ทางฝ่ายผู้ผลิตจะต้องรับผิดชอบโดยการเสียค่าปรับตามบทบัญญัติของกฎหมายและจัดการแก้ไขละครในตอนที่เหลือต่อไป โดยความรับผิดชอบหลักจะเป็นหน้าที่ของผู้ผลิตละครที่มีบทบาทเป็นผู้สร้างละครเรื่องนั้นๆ สำหรับในส่วนของทางสถานีฯ ก็จะเป็นการเพิ่มความระมัดระวังและเข้มงวดมากขึ้นในการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบละครในตอนที่เหลือเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำอีก โดยมากฝ่ายพิจารณาตรวจสอบรายการมักจะใช้วิธีขอคำปรึกษาบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจโดยเฉพาะ มาช่วยให้คำแนะนำในการพิจารณาตรวจสอบต่อไป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ไว้ในแผนภาพที่ 5.3

แผนภาพที่ 5.3 สรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์

ภาพที่ 5.3 : สรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์

การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของผู้ผลิตละคร

ผู้ผลิตละคร หมายถึง บริษัทผู้รับจ้างผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่ทางสถานีโทรทัศน์ โดยบทบาทหน้าที่ของผู้ผลิตก็คือการควบคุมดูแลในทุกๆ ขั้นตอนของกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์พร้อมเผยแพร่ออกอากาศ ดังนั้นหากเกิดมีการร้องเรียน หรือการต่อต้านของผู้ชมถึงความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ การดูแลรับผิดชอบหลักหรือการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา ก็จะเป็นหน้าที่ของ ผู้ผลิตละคร หรือบริษัทผู้ผลิตละครด้วย เพราะหากจะแก้ไข ตัดต่อ หรือเพิ่มเติมในฉากใด ก็จำเป็นที่จะต้องใช้นักแสดง ฉาก ทีมงานชุดเดิม ที่เป็นของผู้ผลิตละครรายนั้นๆ และจากการสัมภาษณ์พบว่า การร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์ที่เข้ามาถึงผู้ผลิตนั้นมีด้วยกัน 3 ช่องทาง คือ ทางสถานีโทรทัศน์ ทางสื่อมวลชน และทางหน่วยงานอิสระ โดยในแต่ละช่องทางมีวิธีการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ดังนี้

(1) การร้องเรียนที่ร้องเรียนผ่านทางสถานี

ในการรับเรื่องร้องเรียนนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ผลิตมักจะไม่ได้รับการร้องเรียนมาจากผู้ร้องเรียนโดยตรง แต่จะเป็นการรับทราบเรื่องว่ามีผู้ร้องเรียนผ่านทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วฝ่ายสถานีจะบอกวิธีการแก้ไขมาให้ผู้ผลิตเลย ว่าให้ตัดทิ้ง ตัดให้สั้น หรือให้เปลี่ยนชุด เป็นต้น

“ส่วนใหญ่ถ้าไม่ใช่การร้องเรียนในเรื่องใหญ่โต เราไม่ค่อยรู้หรอก คือเราจะรู้ว่ามีคนร้องเรียนเรามากี่ผ่านทางสถานี คือทางฝ่ายสถานีเขาจะบอกเรามาเลยว่าให้แก้แบบไหน เขาจะไม่ได้บอกจุดร้องเรียนมานะ แต่บอกเลยให้แก้อันนี้ฉากนี้ อย่างเรื่องปีนอนงค์ เขาก็จะบอกมาเลยว่าพระเอกจูบนางเอกลานไป ผู้ผลิตทำมาสามสิบวินาที ขอให้ตัดให้สั้นลงหรือเปลี่ยนชุดไปเลย”

(นท พูนไชยศรี, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2557)

แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้ผลิตละครเห็นว่าละครจำเป็นต้องมีฉากดังกล่าวที่ไม่สามารถตัดทิ้งหรือแก้ไขได้ ก็จะใช้วิธีการอธิบายให้ฝ่ายพิจารณาตรวจสอบเข้าใจ โดยมากถ้าไปกระทบต่อแก่นเรื่องหรือกระทบต่อความสำคัญของเรื่อง ผู้ผลิตจะอธิบายให้ฝ่ายพิจารณาเข้าใจถึงจุดประสงค์ในการนำเสนอภาพหรือฉากดังกล่าว และพยายามหาจุดร่วมตรงกลางของทั้งสองฝ่ายเพื่อนำมาสู่การนำเสนอละครโทรทัศน์ที่เหมาะสมต่อไป

“ยกตัวอย่างฉากที่เป็นภาพการฆ่าตัวตาย ซึ่งตามหลักเกณฑ์ของเราจะไม่ให้แสดงขั้นตอนที่มีการฆ่าตัวตายอยู่แล้ว เพราะบ่อยครั้งที่เราจะได้รับโทรศัพท์ว่ามีภาพความรุนแรงเกินไป กลัวเด็กเลียนแบบ ซึ่งละครบางเรื่องก็ทำมาละเอียดเกินไป แต่การจะไปสั่งตัดภาพนั้นทิ้งหรือว่าแก้ไขอะไร ก็อาจจะไปมีผลกระทบต่อการทำงานร่วมกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาความไม่เข้าใจกันที่จะเกิดขึ้นตามมา ทางเจ้าหน้าที่ก็จะนำไปปรึกษาผู้ใหญ่ระดับสูง

แล้วผู้ใหญ่ก็จะไปปรึกษากันว่าขอตัดแค่นี้ละ ผู้ผลิตมีความเห็นยังไง อยากจะต่อรองอะไรใหม่ เพราะในส่วนของผู้ผลิตเองเขาก็จะกลัวเสียอรรถรสในการชมละคร”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

“บางทีทางช่องก็มีให้ตัดในส่วนที่เราที่ยอมไม่ได้นะ เพราะมันเป็นแก่นเรื่อง ซึ่งเราก็ต้องมีคุยกับเขา บอกไปว่าฉากนี้นั้นจะยังงั้นๆ ไม่มีไม่ได้ เราก็จะคุยและบอกกับเขา แต่ทั้งนี้ต้องไม่เลวร้ายไปนะ ด้วยจริงๆ เราเองก็จะรู้ที่อยู่บางส่วนแล้วว่าอะไรได้อะไรไม่ได้”

(นท พูนไชยศรี, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2557)

(2) การร้องเรียนที่ร้องเรียนผ่านหน่วยงานกลางหรือหน่วยงานอิสระ

สำหรับกรณีนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนที่เป็นประเด็นใหญ่ๆ หรือเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในสังคม ซึ่งผู้ผลิตละครจะได้รับทราบเรื่องการร้องเรียนจากสื่อมวลชน และตามมาด้วยการได้รับการแจ้งเป็นเอกสารหนังสือจากหน่วยงานกลาง ซึ่งก็คือ กระทรวงวัฒนธรรม และ กสทช. โดยองค์กรดังกล่าวให้เข้าชี้แจงต่อกรณีปัญหาการร้องเรียนที่เกิดขึ้น โดยเมื่อผู้ผลิตละครทราบเรื่องการร้องเรียนก็จะทำการประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นทีมงานรวมไปถึงฝ่ายสถานีโทรทัศน์ เพื่อหารือถึงกรณีการร้องเรียนหรือการวิพากษ์ วิจารณ์ดังกล่าว รวมถึงดำเนินการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง หลังจากนั้นวิธีการเบื้องต้นหรือวิธีการแรกที่ทางผู้ผลิตละครใช้จัดการต่อปัญหาการร้องเรียนนั้นก็คือการให้สัมภาษณ์ต่อนักข่าวที่มาขอสัมภาษณ์ หรือจัดแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเพื่อชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการผลิตละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว ตลอดจนแสดงคำขอโทษต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้นพร้อมน้อมรับคำติชม และหากผู้ผลิตทราบแหล่งกลุ่มบุคคลที่ร้องเรียน ทางผู้ผลิตก็จะไปเข้าพบหรือทำเป็นหนังสือชี้แจงและแสดงคำขอโทษกลับไป และจากผลการวิจัย พบว่าการร้องเรียนที่เป็นประเด็นใหญ่ๆ ทางผู้ผลิตมักจะใช้วิธีการแถลงข่าว การสัมภาษณ์แสดงคำขอโทษหรือชี้แจงข้อมูล เป็นการจัดการแก้ไขปัญหาหลังจากที่ได้รับการร้องเรียน อาจกล่าวได้ว่า การแสดงคำขอโทษ การกล่าวชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้อง หรือการแสดงการน้อมรับในข้อผิดพลาด เป็นวิธีการจัดการปัญหาเบื้องต้นของผู้ผลิต อาทิเช่น การแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนที่ติด GMM ของผู้ผลิตละครเรื่องสงครามนางฟ้า หลังจากที่ได้ทราบว่าถูกพนักงานแอร์การบินไทยร้องเรียนมายังกระทรวงวัฒนธรรมถึงความไม่เหมาะสมของเนื้อหาของละครโทรทัศน์ โดยมีเนื้อหาการแถลงข่าวดังนี้

ถกเถียงกัน วิวรรณ กล่าวว่า "ก่อนอื่นเลยต้องขอโทษ เป็นอย่างมากที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี กับละครสงครามนางฟ้า เราไม่มีเจตนาใดๆ ที่จะลบหลู่ วิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งเลย เราทำเพื่อความบันเทิง เราก็ขอความเป็นธรรม อย่าเพิ่งโกรธ อย่าเพิ่งต่อต้าน จากที่ถามเพื่อนในวิชาชีพนี้ บางคนชอบมากสนุก บางคนบอกว่าแรงนะ คักดี้ศรี เกียรติยศวิชาชีพนี้ก็เล็ดขึ้นหน้าเลยทีเดียวนะ ซึ่งกลุ่มแรกคือคนที่ดู กลุ่มสองยังไม่ได้ดูจริงๆ เราขอชี้แจง เราทำสงครามนางฟ้าจากบทประพันธ์ นิยาย แน่นอน ดัดแปลงบทละครโทรทัศน์ เหมือนเรื่องอื่นๆ แต่งเติมสีสัน หรือตัดตอนที่แรงออกไป ทุกตอนเรามีตัวหนังสือขึ้นว่า ดัดแปลงจากหนังสือ

“ชีวิตรันทตฯ” ของแอร์กี้ ไม่มีการพาดพิงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และสายการบินไม่ใช่การบินไทย หรือสายการบินอื่น แต่เป็นสายการบินสมมุติ ชื่อแอร์เมขลา”

(เว็บไซต์สนุก, 2551b: ออนไลน์)

ภาพที่ 5. 4: ถกเถียงคดี วีรวรรณ ผู้ผลิตละครเรื่องสงครามนางฟ้าและทีมงาน แกลงข่าวเพื่อขอโทษพนักงานการบินไทย

บอย-ถกเถียงคดี บิ๊ก บอส เอ็กแซ็กท์ แกลงขอโทษ พนักงานต้อนรับการบินไทยที่ไม่พอใจละคร “สงครามนางฟ้า” วอนขอโทษ ละครเรื่องนี้ด้วยความ เป็นธรรม และไม่มีเจตนาลบหลู่อาชีพแอร์โฮสเตส.

การให้สัมภาษณ์ต่อนักข่าวของผู้ผลิตละครเรื่องฮอว์ไทม...วัยว่าวุ่น หลังจากที่ถูกร้องเรียนจากหนึ่งในคณะกรรมการของหน่วยงาน กสทช. ถึงกรณีเนื้อหาของละครเรื่องดังกล่าวอาจขัดต่อ มาตรา 37

โดย ทรงยศ สุขมากอนันต์ ผู้ผลิตละครได้ให้สัมภาษณ์ว่า “หลังจากที่ได้เห็นเจตนาหมายของ กสทช. ที่เรียกให้เราไปชี้แจง และพอได้มีการพูดคุยกับทีมงานทุกคน เราก็จะเข้าไปพบเพื่อพูดคุยชี้แจงกับทาง กสทช. ในวันที่ 5 สิงหาคม ซึ่งเราจะให้ความร่วมมือเต็มที่ แต่ ถ้า กสทช. จะขอดูเทปอีก 4 ตอนที่เหลือเราก็อาจจะต้องคุยกับทางที่มกฎหมายของเราอีกครั้ง ซึ่งในวันที่ไปพบ กสทช. ทางที่มกฎหมายก็จะไปกับเราด้วย และโดยส่วนตัวที่ผมทำซีรีส์ฮอว์ไทมมา และทำการถ่ายทำเสร็จหมดแล้ว ผมว่าผมได้คิดดีแล้วก่อนที่จะทำ ไม่คิดว่ามีอะไรร้ายแรง แต่เอาเป็นรายินดีให้ทาง กสทช. ตรวจสอบและให้ความร่วมมือเต็มที่”

(เว็บไซต์ทีนิวส์, 2556: ออนไลน์)

“เราก็เข้าไปอธิบายเหตุผลที่เราทำซีรีส์นี้ จริงๆไม่มีปัญหาอะไรเลย เพราะทุกอย่างที่เราทำเราคิดมาหมดแล้ว มันไม่ใช่การทำโดยไม่ได้คิด สุดท้ายเลยกลายเป็นว่า กสทช. ทำอะไรเราไม่ได้ เพราะไม่มีผู้ร้องเรียนเข้ามา แต่ก็มีผลต่อการสร้างภาค 2 มาก ต้องมีวิธีคิดที่มากขึ้น

ในการจะเล่าเรื่องอะไร เราต้องตอบเขาได้ว่าเราต้องการอะไร ทุกฉากที่คิด ถ้าภาพแรงก็ต้องตอบได้ว่ามีทำไม ทำไมต้องมี ทำไมต้องใส่มา”

(เกรียงไกร วชิรธรรมพร, สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2557)

การแสดงข้อมูลชี้แจงโดยการให้สัมภาษณ์และส่งหนังสือต่อสื่อมวลชนและการเข้าไปขอโทษต่อจุฬาราชมนตรีของผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทรายหลังจากที่ได้ทราบว่าละครถูกร้องเรียนจากมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ ถึงกรณีเนื้อหาของละครหมิ่นเหม่ต่อหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม โดยมีข้อความจากผู้ผลิตละคร คุณสยาม สังวริบุตร ส่งถึงสื่อมวลชนต่างๆว่า “เมื่อทราบข่าวจากสื่อ อันดับแรกต้องขอขอบคุณ มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ และคุณปราโมทย์ สมะดี ประธานมูลนิธิ ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น ละครเรื่องนี้เราสร้างตามบทประพันธ์ของคุณโสภาค สุวรรณ ซึ่งเป็นนิยายอมตะมากว่า 30 ปี ก่อนที่เราจะถ่ายทำละครเรื่องนี้ เราต้องส่งบทละครโทรทัศน์ ทั้ง 12 ตอน ซึ่งแปลเป็นภาษาอังกฤษไปให้กับสถานทูตอียิปต์ และกระทรวงวัฒนธรรมของอียิปต์ เมื่อได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจึงถ่ายทำ ซึ่งการถ่ายทำส่วนใหญ่ถ่ายทำในโรงถ่ายของรัฐบาลอียิปต์ เราใช้นักแสดงประกอบของประเทศอียิปต์เข้าฉากด้วย เราตั้งใจจะสื่อสารให้เห็นความสวยงามของเมืองสมมุติ ฮิลฟารา เราไม่มีเจตนาลบหลู่ศาสนาใดๆ ทั้งสิ้น ต้องกราบขออภัยพี่น้องชาวมุสลิม และจะพยายามแก้ไขให้ดีที่สุด” (เว็บไซต์คมชัดลึก, 24 ส.ค.2556: ออนไลน์)

ภาพที่ 5.5 : สยาม สังวริบุตร ผู้ผลิตละครเรื่องฟ้าจรดทรายให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนหลังจากได้ทราบเรื่องร้องเรียน

หลังจากที่ได้เข้าไปขอโทษจุฬาราชมนตรี สยาม สังวริบุตร ได้กล่าวว่า “วันนี้ที่มาเรียนกับท่านจุฬาราชมนตรี ให้ท่านเข้าใจว่าเป็นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และกล่าวคำขอโทษในสิ่งทำลงไปอย่างไม่ตั้งใจ ผมยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น จึงมาขอคำแนะนำ และมาแสดงความจริงใจต่อท่านจุฬาราชมนตรี ว่าเป็นความผิดพลาดของผม และท่านก็เมตตามากๆ ท่านรู้ว่าเราไม่มีเจตนา แต่ประเด็นที่ท่านพูดถึง ก็คือภาพลักษณ์ที่ออกมาในเรื่องการแต่งตัวของตัวละครในเรื่อง อาจจะทำให้คนเข้าใจผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งเป็นมุสลิมผิด ท่านก็

แนะนำว่าอยากให้ทีมงานมาช่วยกันดูแลไม่อย่าให้เกิดพลาดขึ้นอีก"

(เว็บไซต์ข่าวสด, 25 ส.ค.2556: ออนไลน์)

ภาพที่ 5. 6 : สยาม สัจจวิบุตร ผู้ผลิตละครเรื่องฟ้าจรดทราย พลากร สมสุวรรณ กรรมการผู้จัดการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และทีมงาน เดินทางมาแสดงความขอโทษต่อท่าน จุฬาราชมนตรี

หลังจากที่ได้ชี้แจงและแสดงความขอโทษต่อผู้ชมผ่านสื่อมวลชนแล้วนั้น ทางฝ่ายผลิตอัน ได้แก่ ผู้ผลิตละคร ผู้ผลิต สถานีโทรทัศน์ รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ที่ถูก ร้องเรียนก็ต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจง ทหารือ และฟังคำตัดสิน คำวินิจฉัยตามการนัดหมายของ หน่วยงาน กสทช. โดยข้อสรุปที่ได้จากมติของการประชุมจะนำมาสู่การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ ถูกร้องเรียนต่อไป ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในส่วนของวิธีการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูก ร้องเรียนของฝ่ายสถานีโทรทัศน์แล้ว โดยทั้งนี้จะขอกกล่าวเพิ่มเติมเฉพาะวิธีการแก้ไขปัญหาละคร โทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของผู้ผลิตละคร ที่มีต่อละครที่ถูกร้องเรียน เฉพาะในตอนที่ยังไม่ได้นำมา ออกอากาศ

จากการศึกษาพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในปี 2551- 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 7 เรื่อง ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า เมียหลวง ดอกส้มสีทอง แร งเงา เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ฮอโรโมน...วัยว้าวุ่น และ ฟ้าจรดทราย เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า วิธีการแก้ไขปัญหาต่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมีทั้งสิ้น 6 รูปแบบ โดยแต่ละวิธีการมี รายละเอียดดังนี้

(1) เทคนิคการตัดต่อทางด้านภาพและเสียง

การตัดต่อภาพและเสียง โดยทั่วไปถือเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งซึ่งอยู่ในขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

(Post-Production) ของกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ โดยเจ้าหน้าที่จะนำเทปที่ได้ถ่ายทำและบันทึกเก็บไว้มาเลือกภาพ (shot) ที่ดีที่สุดและนำแต่ละภาพแต่ละชอตมาตัดต่อรวมกันเพื่อให้ได้ลำดับภาพเหตุการณ์และเสียงตามที่คุณผลิตต้องการหรือตามบทละครโทรทัศน์ที่ได้วางไว้ในขณะเดียวกันเทปที่ตัดต่อเสร็จสิ้นแล้ว หากพบว่ามีความผิดปกติของเสียง ภาพบางภาพ ฉากบางฉาก หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้วยเหตุผลบางประการ ในการแก้ปัญหาเบื้องต้นก็สามารถใช้เทคนิคทางด้านภาพและเสียงมาแก้ไขตัดต่อเพิ่มเติมได้เช่นกัน

สำหรับการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนด้วยการใช้เทคนิคการตัดต่อนั้น สำหรับภาพที่ทางผู้ผลิตเห็นว่าไม่เหมาะสมหรืออาจก่อให้เกิดการร้องเรียนผู้ผลิตมักจะใช้เทคนิควิธีการตัดภาพ (Cutting off) การเบลอภาพ (Blur) และสำหรับเสียงที่ไม่เหมาะสมผู้ผลิตมักจะใช้เทคนิควิธีการดูตเสียง (Mute) ในการแก้ไขจัดการปัญหา โดยแต่ละเทคนิควิธีการมีรายละเอียด ดังนี้

การตัดภาพ (Cutting off) เป็นการตัดฉากหรือภาพที่มีเนื้อหาหรือการดำเนินเรื่องราวที่หมิ่นเหม่ต่อความไม่เหมาะสม การใช้เทคนิคการตัดภาพในการจัดการปัญหานั้นเป็นการแก้ปัญหาที่ง่ายและดีที่สุดเนื่องจากผู้ชมจะไม่ได้เห็นภาพหรือฉากนั้นๆ แต่ทั้งนี้ในส่วนที่ตัดทิ้งต้องไม่ได้เป็นส่วนที่สำคัญของเรื่องและต้องไม่กระทบกระเทือนต่อเนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์

“ในการปรับแก้ละครโทรทัศน์ที่โดนร้องเรียน เราจะดูจากเนื้อหาของฉากที่โดนร้องเรียนก่อนว่าสำคัญกับเรื่องมากน้อยแค่ไหน ถ้าอย่างเช่นมันเป็นเหตุการณ์ความรุนแรงในฉากที่อาจมีการตีกัน ต่อยกัน แทงกันจนเลือดสาด เราก็อาจจะตัดภาพตรงช่วงแทงกันออกไป ซึ่งไม่จำเป็นต้องเห็นภาพหรือก็ต้องไม่เห็นมีดที่แทงเข้าไปในเนื้อด้วยนะ ตัดมาเห็นแค่ภาพหน้านักแสดงที่มีอาการเจ็บแล้วอาจจะเข้าไปฉากอื่นเลย สุดท้ายค่อยตัดกลับมาที่นักแสดงคนนี้ไม่ไหวแล้วอะไรอย่างนี้ คือมีการตัดภาพที่รุนแรงทำให้สั้นลง มีการสลับกับฉากอื่น หรืออย่างฉากที่โดนร้องว่าจูบเยอะไปนานไป เราก็ตัดภาพทำให้ลดลงหน่อย เหลือแค่ 3-4 วินาทีแบบนี้”

(นท พูนไชยศรี, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2557)

ถกลเกียรติ วีรวรรณ ผู้ผลิตละครเรื่องสงครามนางฟ้า ได้ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนถึงวิธีการจัดการต่อปัญหาที่ได้รับการร้องเรียน โดยกล่าวว่า “สิ่งที่เราจะแก้ไขปรับปรุงในละครเรื่องสงครามนางฟ้า ก็คือ จะตัดไม่ให้มีฉากที่ตัวละครทะเลาะวิวาทและชิงรักหักสวาท อยู่ในชุดเครื่องแบบหรือที่สาธารณะอีก แต่ถ้าตัวละครทะเลาะกันในเวลาส่วนตัวหรือนอกเวลางานนั้นมันก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของแต่ละบุคคล ผมขอย้ำอีกครั้งว่าจะไม่ทำให้อาชีพของท่านเสื่อมเสียหรืออาชีพของตัวละครเสื่อมเสีย”

(เว็บไซต์สยามดารา, 2551: ออนไลน์)

การเบลอภาพ (Blur) เป็นการบังภาพโดยทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของฉากหรือภาพเบลอหรือจางลงจนผู้ชมเห็นได้ไม่ชัดเจนว่าในส่วนที่เบลอหรือทำให้จางลงนั้นแท้จริงมันมีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไร การใช้เทคนิคการเบลอภาพในการจัดการปัญหานั้น จะใช้เมื่อไม่สามารถตัดฉากนั้นทิ้งไปได้นื่องด้วยฉากนั้นๆเป็นฉากที่มีความสำคัญและมีผลต่อเนื้อเรื่อง หรือด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเพียงภาพหรือส่วนเล็กๆที่อยู่ในฉาก อาทิเช่น ในฉากห้องจัดเลี้ยงมีขวดเหล้าวางอยู่บนโต๊ะซึ่งเรื่องราวเป็นตอนที่นักแสดงกำลังพูดคุยกันถึงเรื่องสำคัญ ผู้ผลิตอาจจะเบลอเพื่อไม่ให้เห็นขวดเหล้า เป็นต้น

“บางทีถ้ามันเป็นฉากที่สำคัญตัดไม่ได้เลยเราก็ใช้การทำเบลอภาพ เพื่อลบบางภาพออก อย่างฉากเอาปืนจ่อหัวเราก็จะเบลอปืน”

(นท พูนไชยศรี, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2557)

“ในฉากไหนที่ดูว่าจะก่อให้เกิดปัญหา ทางผู้ผลิตเขาก็จะแก้ไขทันที อย่างฉากที่ไอ้ธูปปรกรณ์ คุยกับแฟนเขาในเรื่อง ซึ่งบนโต๊ะจะมีภาชนะสีทองคล้ายขวดเหล้าวางเป็น prop อยู่ด้านหลัง ผู้จัดก็จะทำการเบลอไปเลย ด้วยทุกอย่างที่ร้องเรียนเข้ามามันเป็นเรื่องราวที่อ่อนไหวได้ง่าย เขาก็ไม่อยากให้เกิดปัญหาอีก”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

ภาพที่ 5.7 : วิธีการแก้ปัญหาโดยการเบลอภาพ เพื่อไม่ให้เห็นภาชนะขวดเหล้าที่วางอยู่บนโต๊ะ

การดูดเสียง หรือ การตัดเสียง (Mute) เป็นการตัดเสียงคำพูดหรือบทสนทนาที่หมิ่นเหม่ต่อความไม่เหมาะสม เช่น ตัวละครพูดจาหยาบคาย ไม่สุภาพ ล่อแหลม หรือพูดจาดูถูกชาติพันธุ์ ศาสนา หรือพระมหากษัตริย์ของประเทศไทยและประมุขของประเทศอื่นๆ เป็นต้น

“อย่างถ้าเราเจอว่ามีคำพูดที่มันแรงไป คำที่ไม่สุภาพไม่เหมาะสม แล้วเรามองแล้วว่าถ้าออกไปจะโดนผลกระทบ หรือมองแล้วว่าคำพูดนั้นมันไม่เหมาะสมกับการจัดเรตของเรื่องทางฝ่ายพิจารณา ก็จะดูดเสียงตัวเองเลย ไม่ต้องส่งให้ทางผู้จัดแก้ไข”

(สุกฤตา จำเนียร, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

“ละครเรื่องฟ้าจรดทรายถือเป็นเรื่องที่น่าทึ่งมาก เราค่อนข้างจะพิถีพิถันในทุกจุดอย่างกรณีที่มีคนมองเกี่ยวกับการใช้คำพูดคำว่าข้าพระพุทธเจ้าหรือพระเจ้าคะ ว่าไม่เหมาะสมเพราะว่าตัวละครนับถือศาสนาอิสลามอย่างเนี่ย เราก็จะเลี่ยงตัดเสียงคำพวกนี้ทิ้งไปเลย ซึ่งช่วงหลังๆทางผู้จัดเองเขาก็ดูเสียงหรือตัดภาพอะไรต่างๆมาให้เราเลย”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

ตัวอย่างวิธีการแก้ปัญหาในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนด้วยวิธีการดูเสียง เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงาออกอากาศวันที่ 19 พฤศจิกายน เป็นฉากที่ “วิกิจ” พระเอกของเรื่องกำลังสนทนากับ “มุนินทร์” ปรากฏว่าทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้มีการดูเสียงคำพูดบางส่วนออกไป โดยฉากดังกล่าว ทางฝ่ายนางเอกได้พูดถึงอาหารที่พระเอกทำให้

วิกิจ : เชิญครับคุณผู้หญิง
มุนินทร์ : welcome ค่ะ นึกว่า Four Seasons
วิกิจ : คุณเคยไปด้วยหรือครับ
มุนินทร์ : เคยค่ะ *** (ดูเสียง) ***
วิกิจ : (หัวเราะ)
มุนินทร์ : นี่คุณทำได้ไงคะเนี่ย

โดยประโยคที่ดูเสียง (Mute) นั้น เป็นบทที่ตัวละครมุนินทร์พูดว่า “แต่ไม่เคยไปชั้น 7 นะคะ” ซึ่งมีผู้ได้ออกมาแสดงความเห็นว่าประโยคดังกล่าวถูกดูเสียงไปเนื่องจากเป็นการพาดพิงการเมือง

หรือตัวอย่างการดูเสียงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่องฟ้าจรดทราย ออกอากาศเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2556 เป็นฉากสนทนาของ “ซารีฟ” และ “โอมาน” โดยในฉากซารีฟกำลังจะพบกับความพ่ายแพ้ หลังการต่อสู้กับองค์โอมาน แต่ซารีฟ ยังมีใจสู้ กล่าวหาญและยึดมั่นเพื่อจะนำแผ่นดินให้กลับคืนสู่องค์อาเหม็ด

โอมาน : จุดจบต่อการปฏิบัติต่อเรา ทุกคน ดูไว้ ทุกคนดู
ซารีฟ : ข้าพร้อมที่จะรับจุดจบนั้นแล้ว
โอมาน : กล่าวหาญถึงวินาทีสุดท้ายเชียววี ซารีฟ
ซารีฟ : สายเลือดแห่งพระราชวงศ์อิลาฟารายังเข้มข้นในตัว *** (ดูเสียง) ***
โอมาน : ทหารสมควรตายเยี่ยงทหารและในฐานะพระญาติขององค์อาเหม็ด เจ้าจะได้ตายอย่างสมเกียรติ

โดยประโยคที่ดูเสียง (Mute) นั้น เป็นบทที่ตัวละครซารีฟพูดว่า “ข้าพระพุทธเจ้า” ซึ่งคำนี้โดนวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นคำของคนไทย ไม่น่าจะนำมาใช้กับคนชนชาติอื่น จึงทำให้ทางสถานีฯ ดูเสียงคำนี้ออกไป เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา

(2) การปรับเปลี่ยนบท

การปรับเปลี่ยนบท เป็นการเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม แก้ไขเนื้อเรื่องบางช่วงตอนจากบทละครที่มีมาหรือวางไว้แต่เดิม โดยทั่วไปการปรับเปลี่ยนบทจะอยู่ในขั้นตอนระหว่างการผลิต (Production) เพื่อให้ละครมีความสนุกหรือเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยเหตุการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

สำหรับในการแก้ปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยวิธีการปรับเปลี่ยนบทนั้น จะเป็นการปรับการเพิ่มเติมฉากหรือเนื้อหาเข้าไป เพื่อให้เนื้อหาของละครมีความถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและทำให้ผู้ร้องเรียนหรือผู้ชมเกิดความรู้สึก ทศนคติที่ดีขึ้นต่อละครเรื่องนั้นๆ ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าววิธีการนี้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้ผลิตต้องมีการถ่ายทำเพิ่ม และในขณะเดียวกันในการปรับเปลี่ยนบทผู้ผลิตก็ต้องคำนึงไม่ให้ฉากที่ปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเข้ามานั้นกระทบกระเทือนหรือมีผลกระทบต่อแก่นหลักของเรื่อง

นิพนธ์ ผีวนธร ผู้กำกับละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนบทไว้ว่า “ทางผู้ผลิตจะปรับลดเนื้อหาที่หมิ่นต่อความรุนแรงลง และจะเพิ่มเนื้อหาละครที่สื่อให้เห็นว่าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินทำงานหนักเพื่อผู้โดยสาร โดยเราจะทำเป็นฉากสั้นๆแทรกในเนื้อหาละครเท่าที่จะทำได้ เพราะว่าขณะนี้ละครถ่ายทำไปแล้วเป็นจำนวนมาก เราต้องมาตัดเนื้อหาบางตอนทิ้ง แล้วทำใหม่เข้าไป อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนครั้งนี้ไม่คิดว่าเป็นความเสียหาย เพราะอยากให้ทุกฝ่ายเข้าใจรู้สึกดีขึ้น ทั้งทางสภาพแรงงานฯ หรือผู้ชม จะต้องได้ดูละครที่เนื้อหาเข้มข้นต่อเนื่องและมีความสนุกเหมือนเดิม”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 25 มกราคม 2551: ออนไลน์)

สยาม สังวริบุตร ผู้ผลิตละครเรื่องฟ้าจรดทรายใต้ให้สัมภาษณ์ในรายการข่าวภาคค่ำที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ถึงการเพิ่มบทละครเรื่องดังกล่าวไว้ว่า “หลักๆการปรับแก้จะเป็นเรื่องการแต่งงานของพระเอกนางเอกก่อนที่จะออกไปเร่ร่อนกันในกลางทะเลทราย เพราะว่าเขาจะต้องไปลำบากยากเข็ญกันสองคนในทะเลทราย เพราะฉะนั้นมีการเจ็บป่วย มีการหกล้ม มีอะไรที่จะต้องสัมผัสกันในฐานะผู้ชายมุสลิมแล้วก็หญิงสาวต่างศาสนา เราก็ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักจุฬาราชมนตรีว่าต้องแต่งงานก่อนไม่อย่างนั้นจะผิดหรือขัดต่อหลักศาสนาเพราะฉะนั้นเราก็เลยเพิ่มฉากแต่งงานขึ้นมาด้วยความเต็มใจว่าทำให้ถูกเสีย ละครเราจะได้อำนาจเต็มที่รับรองว่าเราจะทำทุกอย่างสนุกและถูกต้องตามหลักศาสนา”

(เว็บไซต์นิวส์บุกาบู, 2556: ออนไลน์)

(3) การแสดงข้อความเตือน

การแสดงข้อความเตือน เป็นการขึ้นประโยคหรือข้อความหนึ่งในช่วงก่อนหรือระหว่างการนำเสนอละคร เพื่อบอกกล่าว ชี้แจง ย้ำเตือน หรือแนะนำให้แก่ผู้ชมที่กำลังรับชมละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ อยู่ได้รับทราบหรือทำความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งโดยทั่วไปในละครโทรทัศน์การขึ้นประโยคคำเตือน จะใช้ในกรณีเดียวคือฉากการเล่นการพนัน (สุกฤตา จำเนียร, 2553 : 83)

สำหรับการแก้ปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยวิธีการแสดงข้อความเตือนนั้น จะเป็นการขึ้นข้อความต่างๆ ชี้แจงให้ผู้ชมทราบและเห็นถึงวัตถุประสงค์หรือเจตจำนงของผู้ผลิตในการผลิตละครโทรทัศน์เรื่อง หรือที่กำลังเผยแพร่หรือมีการขึ้นภาพแสดงข้อความเตือน เพื่อให้ผู้ชมได้รับทราบถึงความตั้งใจในการผลิตละครเรื่องดังกล่าว หรือแสดงเจตนาชัดเจนว่าละครไม่ได้มีการพาดพิงถึงใคร

อรุโณชา ภาณุพันธุ์ ผู้ผลิตละครได้ให้สัมภาษณ์ถึงการจัดการปัญหาของละครเรื่อง ดอกส้มสีทองว่า “คะ วันนี้ก็ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนชี้แจงประเด็นที่ได้รับความสนใจ ซึ่งท่านรัฐมนตรีก็ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือทางออกร่วมกัน คือ ก่อนละครจะฉายให้มีข้อความอธิบายให้ผู้ชมได้เข้าใจว่าภาพที่จะปรากฏบนจอต่อไปนี้เป็นการแสดง และผู้ปกครองควรให้คำแนะนำเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี นอกจากนี้จะมีการให้ขึ้นตัววิ่งในขณะที่ละครกำลังฉาย เป็นประมาณข้อความอธิบายให้เห็นด้วยว่า ภาพที่ปรากฏขณะนี้เป็นการแสดง และผู้ปกครองควรให้คำแนะนำเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และในส่วนเนื้อหาที่เหลืออีก 6 ตอนที่เหลือ พยายามที่จะดูแลอย่างใกล้ชิด แล้วถ้าเกิดมันมีอะไรไม่เหมาะสมตรงนี้เราก็คิดว่าจะดูแลให้ดีที่สุด”

(เว็บไซต์ไทยรัฐ, 2554 : ออนไลน์)

การใช้วิธีการขึ้นข้อความเตือนเป็นตัวอักษรวิ่งระหว่างที่ละครกำลังออกอากาศของละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง มีความว่า “ละครเรื่องนี้เป็นละครสะท้อนสังคม ไม่ใช่เรื่องจริง บทบาทของตัวละครในเรื่องเป็นไปตามเหตุผลที่ผู้ประพันธ์ได้วางไว้ ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำแก่เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี”

ภาพที่ 5. 8 : วิธีการแก้ปัญหาโดยการแสดงข้อความเตือนเป็นตัวอักษรวิ่งในละครเรื่อง

ดอกส้มสีทอง

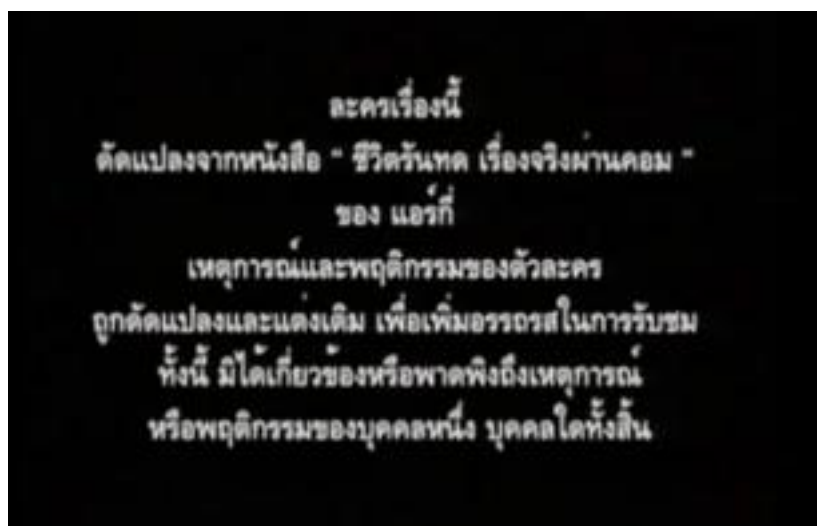
“อย่างละครฟ้าจรดทรายพาทองช่องทราบว่าเรื่องเราอาจเข้าข่ายผิดหลักการทางศาสนา เราก็รีบจัดการตรวจสอบแล้วก็รีบโทรแจ้งให้ผู้จัดทราบเลย ทางผู้จัดเขาก็ไม่นั่งนอนใจเลยนะ หลังจากเขาได้รับแจ้ง เขาก็ขึ้นข้อความชี้แจงก่อนเลยเพื่อให้คนดูเข้าใจถึงสิ่งที่เขาอยากนำเสนอ ว่าเขาไม่ได้ตั้งใจหมิ่นหมิ่นศาสนาแต่อย่างใด จำได้เลยช่วงนั้นเราประชุมกันตลอด เพราะมันเป็นเรื่องทีละเอียดอ่อน ทางผู้จัดเขาก็รีบดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกับหลายๆฝ่าย เพราะจริงๆก่อนถ่ายทำเขาก็แปลบทให้อียิปต์ตรวจสอบเพื่อขอวีซ่าผ่านแล้วนะ อย่างตอนถ่ายก็มีเจ้าหน้าที่กระทรวงวัฒนธรรมที่เฝ้ามาดูทุกฉาก ซึ่งมันก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร แต่พอมีคนร้องเข้ามาเราก็เลยต้องปรึกษาต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงกับหลายๆฝ่ายเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด”

(ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2557)

การใช้วิธีการแสดงข้อความเตือนก่อนที่ละครจะเริ่มออกอากาศของละครโทรทัศน์เรื่องฟ้าจรดทราย มีข้อความว่า “ละครเรื่องนี้ สร้างขึ้นเพื่อความบันเทิงจากบทประพันธ์อมตะของ โสภาค สุวรรณ เป็นเรื่องราวของความรักที่เกิดขึ้นในดินแดนของชนชาติอาหรับระหว่างชาย – หญิง คู่หนึ่ง ที่แตกต่างกันทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อ ตัวละคร พฤติกรรม สถานที่และเหตุการณ์ต่างๆในละครเป็นเรื่องสมมุติทั้งสิ้น ซึ่งผู้ผลิตพยายามจะรักษาและทำตามบทประพันธ์ให้มากที่สุดโดยมิได้มีเจตนาจะลบหลู่ความเชื่อทางศาสนาใด หากมีข้อผิดพลาด ผู้ผลิตขอน้อมรับทุกคำท้วงติงและแนะนำ เพื่อนำมาแก้ไขและระมัดระวังมิให้เกิดความผิดพลาดขึ้นอีก”

นอกจากนี้ยังมีละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า ที่ภายหลังจากที่มีการร้องเรียนก็ได้แสดงข้อความเตือนก่อนที่ละครจะเริ่มออกอากาศ ความว่า “ละครเรื่องนี้ดัดแปลงจากหนังสือ “ชีวิตรันทต เรื่องจริงผ่านคอม ของแอร์กี้” เหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครถูกดัดแปลงและแต่งเติม เพื่อเพิ่มอรรถรสในการรับชม ทั้งนี้ มิได้เกี่ยวข้องกับหรือพาดพิงถึงเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดทั้งสิ้น”

ภาพที่ 5. 9: วิธีการแก้ปัญหาโดยการแสดงข้อความเตือนก่อนการออกอากาศของละครเรื่อง สงครามนางฟ้า

(4) การให้ข้อคิดหรือคติสอนใจ

การให้ข้อคิดหรือคติสอนใจ เป็นการแสดงแง่มุมในเชิงธรรมะ หลักคำสอน หรือหลักปฏิบัติ ต่างๆที่เป็นประโยชน์ เพื่อจุดประกายให้ได้ตระหนักคิด ได้ไว้เป็นคติในการสอนใจ หรือได้ไว้เป็นหลัก หรือบทเรียนในการดำเนินชีวิต

สำหรับการแก้ปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยวิธีการให้ข้อคิดหรือคติสอนใจนั้น ทำขึ้นเพื่อชี้ย้ำให้ผู้ชมได้ตระหนัก รับรู้ และเข้าใจถึงแง่คิดดีๆที่เป็นประโยชน์ ที่ละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ต้องการนำเสนอหรือพยายามสอดแทรกให้กับผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมได้รับข้อคิดกลับไปไว้สอนใจหลังจากที่ได้ชมละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆแล้ว และอีกนัยหนึ่งการแก้ปัญหาด้วยวิธีการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตพยายามจะบอกให้ได้ว่าละครได้สอดแทรกแง่คิดดีๆที่เป็นประโยชน์ สามารถนำกลับไปปรับใช้ได้ โดยวิธีการจัดการปัญหาด้วยการให้ข้อคิดหรือ คติสอนใจในละครโทรทัศน์นั้น มีรูปแบบวิธีการดังนี้

(4.1) การให้ข้อคิดผ่านคำพูดหรือบทสนทนา (Dialogue) ของตัวละคร เป็นการนำข้อคิดหรือ คำคมที่สอดแทรกอยู่ในบทสนทนาของตัวละครมานำเสนอหรือเผยแพร่ออกอากาศซ้ำในตอนท้ายของ ตอนจบแต่ละตอน หรือรวบรวมนำมาออกอากาศหลังเสนอละครเป็นตอนจบ โดยจะดึงมานำเสนอ เฉพาะฉาก เฉพาะชอตที่เป็นบทสนทนานั้นๆ โดยนำเสนอเป็นฉากสั้นๆต่อเนื่องกันไป บ้างเป็นการบท สนทนาโต้ตอบกัน บ้างเป็นวลีที่นักแสดงพูดคนเดียว

วิธีการแก้ปัญหาโดยการให้ข้อคิดผ่านคำพูดตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทองนั้น จะเป็นการนำคำพูดที่เป็นคำคมของตัวละครตัวต่างๆที่ได้เคยพูดไว้ในเรื่องมานำเสนอในตอนอวสาน

ของละครออกอากาศในวันที่ 19 พฤษภาคม 2554 ยกตัวอย่างเช่น

ลำยอง : “คนเรามันต้องกตัญญู ใครมีบุญคุณกับเรา เราจะต้องไม่ลืม
มีโอกาสดอบแทนต้องทำ”

เจ้าสัว : “เป็นผู้ชายต้องให้เกียรติผู้หญิง ถ้าได้เขาเป็นเมียแล้วไม่ยอมรับ ไม่ใช่ผู้ชาย”

นัท : “ปัญหาุ่นวายที่มันเกิดขึ้นในสังคมบ้านเมืองเรา ก็เพราะว่าสามีภรรยาไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน แทนที่จะมีจุดยืนว่าจะมั่นคงไม่นอกใจกัน”

วิธีการแก้ปัญหาโดยการให้ข้อคิดผ่านคำพูดของตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา จะเป็นการนำคำพูดหรือบทสนทนาที่เป็นคำคมที่ตัวละครได้พูดในตอนนั้นๆ มานำเสนอหรือเผยแพร่ภาพซ้ำในตอนจบตอนนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น

การให้ข้อคิดผ่านคำพูดของตัวละครในเรื่องแรงเงาออกอากาศวันที่ 30 ตุลาคม 2555 เป็นการเผยแพร่ซ้ำจากการพูดคุยกันของตัวละคร มุนินท์ กับพ่อ มีการนำเสนอ ดังนี้

พ่อ : ไม่ว่าเราจะได้อะไรมา วันหนึ่งเราก็จะต้องคืนเขากลับไปหมด ถ้าจะยึดเอาไว้ นั่นก็คือยึดความทุกข์ไว้กับตัวเอง

มุนินท์ : คนเรา มักเอาตัวเองเป็นที่ตั้ง เอาความต้องการของตัวเองเป็นใหญ่ ใครจะพังพินาศยังโง่ไม่สนใจขอให้ตัวเองได้ก็พอ

การให้ข้อคิดผ่านคำพูดของตัวละครในเรื่องแรงเงาออกอากาศวันที่ 13 พฤศจิกายน 2555 เป็นการเผยแพร่ซ้ำจากตัวละครน้ำที่กำลังสอนหลาน มีการนำเสนอ ดังนี้

น้ำ : กรรมทุกอย่างมันมีผลของการกระทำทั้งนั้น ถ้าเราทำดีผลมันก็ออกมาดี ถ้าเราทำไม่ดีผลมันก็ออกมาแย่ พ่อแม่เขาก็มีสิทธิ์ที่จะทำผิดพลาดได้ หนูเอง หนูก็มีสิทธิ์ที่จะทำผิดพลาดได้ กฎข้อแรกของการที่เราจะไม่ทุกข์เลยก็คือ กรรมอะไรก็แล้วแต่ที่จะก่อให้เกิดทุกข์เราก็ไม่ทำ

(4.2) การให้ข้อคิดผ่านคำพูดหรือบทสนทนา (Dialogue) ของบุคคลที่ได้รับการยอมรับ เป็นการให้บุคคลที่เป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียง มีตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสมมาให้ข้อมูล เช่น ให้ท่าน ว. วชิรเมธี มาพูดแสดงหลักธรรมคำสอนในตอนจบของละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง โดยมีความว่า

“พระพุทธองค์ทรงตรัสเอาไว้ว่าคนมีปัญหา นั้น ต้องรู้จักแสวงหาปัญญา จากสิ่งซึ่งคนทั่วไปมองไม่เห็น หลักตรงนี้มีอยู่ง่ายๆว่า ในดีมีเสีย ในเสียมีดี ฉะนั้น พระอาจารย์คิดว่า นอกจากละครจะดีหรือไม่ดี สิ่งที่ต้องเรียกร้องต่อมาก็คือผู้ชม มีท่าทีในการดูที่ดีพอหรือเปล่า เช่นดอกส้มสีทอง ดูเรยาทำไม่ดีต่อแม่ ถ้าเราดูดีๆ เราก็จะเห็นว่าเด็กคนนี้ก้าวร้าว ปล่อยให้ลูกดูเดี่ยวลูกจะก้าวร้าวกับแม่ แต่ถ้าเราดูอย่างวิเคราะห์วิจยวิจารณ์ เราจะเห็นว่า ที่เค้าเอาแต่ใจก็เพราะว่าแม่รักลูกมากเกินไป แม่เอาแต่ใจลูกปล่อยให้ลูกเอาแต่ใจตนเอง ในที่สุดลูกก็กลายเป็นลูกบึ้งเกิดเกล้า แม่ก็กลายเป็นบ่าวทาสช่วงใช้ของลูกไป หากดูอย่างนี้จะได้รู้ว่าการเป็นแม่อย่างนี้ไม่ดีเลย เราก็ได้คติในการเลี้ยงลูกใหม่คือถ้าดูต่อไปว่าทำไมเรยา ต้องวิ่งไล่จับผู้ชายทั้งเรื่อง ก็ตอบได้เหมือนกันก็เพราะว่า ตอนเล็กๆเรยาถูกกระทำจากบ้านใหญ่ ถูกกดขี่ข่มเหงสารพัด เธอจึงอยากจะสูงถึงขนาดตั้งชื่อตัวเองว่า น่องฟ้า เพื่อที่จะได้พ้นจากการถูกกระทำร้าย แต่เรยาที่ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือด้วย แต่งตัวไปโรงเรียนไปมหาวิทยาลัยทุกวัน แต่ไม่เคยไปถึง นั่นก็เป็นเหตุให้ไม่มีความรู้ ที่เป็นเรื่องเป็นราว ถ้าดูในประเด็นนี้ก็จะเห็นว่า นี่ไงเอาไปสอนลูก ถ้าไม่ตั้งใจเรียน ชีวิตจะย่ำแย่ขนาดนี้ มันมีแง่มุมให้เราสอนได้ตั้งเยอะแยะ ละครเรื่องนี้ ดูให้ดีก็มีธรรมะ แต่ถ้าดูไม่ดี เราก็จะเห็นว่า มีแต่แบบอย่างที่ไม่ดีมากมาย จะดูละครให้ดีต้องถือหลัก ดูหนึ่งดูละครแล้วย้อนดูตัว ถ้าเราถือหลักอย่างนี้เราจะเห็นว่า ทุกความเลวมีที่มา ทุกความดีมีเหตุผล ฉะนั้นดูไปพิจารณาไปเราก็จะเห็นว่า ดูหนึ่งดูละครแล้วย้อนดูตัว เราจะได้รับบทเรียนมากมาย แม้จากเรื่องซึ่งใครๆบอกไม่ดี แต่ดูเป็นก็จะเห็นธรรม คำจะชัดเจนก็ต่อ เมื่อมีขาว ขาวจะชัดเจนก็ต่อเมื่อมีดำ เราต้องพร้อมยอมรับโลกทั้งสองด้าน ฉะนั้นเราต้องมีภูมิคุ้มกัน ถ้าเราเจอคนดีๆถ้าออกจากบ้านเราจะรู้ทันใหม่ คุณไม่มีทางหอก เราต้องเรียนรู้ทั้งดีและไม่ดี ดีเอาไว้เป็นแบบอย่าง ไม่ดีรู้เอาไว้เท่าทัน นั่นคือสิ่งที่เราควรจะได้จากละครเรื่องดอกส้มสีทอง”

(เว็บไซต์ยูทูบ, 2554: ออนไลน์)

ภาพที่ 5. 10 : แสดงการแก้ปัญหาโดยการให้ข้อคิดของละครเรื่องดอกส้มสีทองผ่านคำสอนของท่าน ว. วชิรเมธี

(5) การเปลี่ยนสัญลักษณ์การจัดระดับความเหมาะสม (rating) ของรายการโทรทัศน์

การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ เป็นการแสดงสัญลักษณ์ความเหมาะสม ในช่วงก่อนออกรายการและในช่วงระหว่างรายการ โดยปรากฏตรงด้านล่างซ้ายของจอโทรทัศน์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของผู้ชมโดยเฉพาะผู้ปกครองในการติดตามเฝ้าระวังการเลือกรับรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชนหรือบุตรหลาน โดยในการจัดระดับความเหมาะสมรายการโทรทัศน์นั้นได้มีการจำแนกระดับความเหมาะสมออกเป็น 6 ระดับ ตามกลุ่มอายุของผู้ชม อันได้แก่

1. เป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี โดยจะเน้นเนื้อหาสาระให้กับเด็ก
2. เป็นรายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กในวัย 6-12 รายการประเภทนี้จะให้ความบันเทิงและสาระที่สนุกสนานสำหรับเด็กๆ ที่ควรจะได้รับชมตามความเหมาะสม
3. เป็นรายการทั่วไป สามารถรับชมได้ทุกวัย เป็นรายการที่ไม่มีเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรงหรือเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม รายการประเภทนี้จะให้สาระและความบันเทิงอย่างไม่มีพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน มีแง่คิดดี ๆ ให้กับทุกเพศทุกวัย
4. เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป เป็นรายการที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ ไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง
5. เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เป็นรายการที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรรับชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง
6. เป็นรายการเฉพาะผู้ใหญ่ อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหา ที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ซึ่งไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงไม่ควรรับชม รายการประเภทนี้จะมีเนื้อหาที่อันตรายอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีภาพที่ใช้ความก้าวร้าว รุนแรง น่ากลัว สะเทือนใจ มีผลกระทบทางจิตใจ หรือลักษณะที่ไม่เหมาะสม และอาจมีภาพที่มักจะเกี่ยวกับบางสิ่งที่เด็กไม่ควรเลียนแบบ

โดยมากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ มักจะมีการจัดระดับความเหมาะสม(rating) ของรายการโทรทัศน์อยู่ในระดับทั่วไป และสำหรับละครในช่วงเวลาเดียวกันที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมนั้น ทางผู้ผลิตจะจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์อยู่ในระดับ 13 + ซึ่งละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่จะถูกจัดระดับความเหมาะสมอยู่ใน 2 ประเภทนี้ แต่เมื่อเกิดการร้องเรียนหรือเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมการแก้ปัญหาใน ส่วนของการจัดเรตติ้งจะถูกเปลี่ยนเป็น 18+ ยกตัวอย่างละครโทรทัศน์ที่ใช้วิธีดังกล่าวในการแก้ปัญหา เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ที่มีการจัดระดับความเหมาะสมของรายการอยู่ในระดับ น.13+ ต่อมาเมื่อมีกระแสร้องเรียนและวิพากษ์วิจารณ์จึงเปลี่ยนให้เป็นเรต น.18+ ตั้งแต่การออกอากาศในตอนที่ 11 เป็นต้น

ภาพที่ 5. 11 : แสดงการแก้ปัญหาโดยเปลี่ยนสัญลักษณ์การจัดระดับความเหมาะสม (rating) ของละครเรื่อง ดอกส้มสีทองจากระดับ 13+ เป็นระดับ 18+

(6) อื่นๆ

นอกเหนือจากวิธีการจัดการปัญหาละครที่ถูกร้องเรียนทั้ง 6 รูปแบบข้างต้นแล้วนั้น ยังมีวิธีการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นรูปแบบลักษณะพิเศษ ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับประเด็นหรือช่วงเวลาที่ถูกร้องเรียนในขณะนั้นว่าฝ่ายผู้ผลิตละครสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้โดยไม่กระทบกับการผลิตละครเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงสภาพแวดล้อมของสังคมในขณะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดรูปแบบการแก้ปัญหาแบบต้องตัดสินใจทันที ซึ่งก็เป็นรูปแบบวิธีการที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เช่น

(6.1) การแก้ไขเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของตัวละคร

ละครเรื่องสงครามนางฟ้าที่มีการร้องเรียนถึงเรื่องเครื่องแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ตัวละครที่เป็นแอร์โฮสเตสใส่กระโปรงสั้นเกินไป ซึ่งในกรณีนี้ทางผู้ผลิตละครเห็นว่าอยู่ในความสามารถที่จะแก้ไขได้ จึงได้เลือกรูปแบบนี้มาใช้ในการแก้ไขปัญหา (ในกรณีของละครเรื่องนี้ อาจยังถ่ายทำไม่หมดเลยสามารถแก้ไขในตอนที่ยังไม่ได้ถ่ายทำได้ แต่ถ้าถ่ายไปแล้วก็อาจจะอยู่ในวิสัยที่ไม่สามารถกลับไปแก้ไขได้ เป็นต้น)

ถกเถียง วิรวรรณ ได้กล่าวถึงการร้องเรียนในเรื่องของเสื้อผ้าของนักแสดงในละครเรื่องสงครามนางฟ้าว่า “ส่วนเรื่องเครื่องแต่งกายที่มีการวิจารณ์ว่ากระโปรงของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินสั้นเกินไปนั้น ผมขอโทษ คืออยากเสนอความสวยงามของแอร์ แต่ถ้าสังเกตให้ดี กระโปรงของพนักงานต้อนรับในเรื่องนี้ ไม่ได้สั้นไปกว่าสาย การบินอื่น ๆ เลย อย่างไรก็ตามผมจะปรับปรุงตรงนี้ คือ ฉากที่เหลือที่ยังไม่ได้ถ่าย ก็คงจะไปแก้กระโปรงให้ยาวขึ้น”

(เว็บไซต์สยามดารา, 2551: ออนไลน์)

นายนิพนธ์ ผิวฉอร ผู้กำกับละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้าอธิบายถึงการแก้ไขชุดเครื่องแบบว่า “เราสั่งให้ฝ่ายเสื้อผ้าให้แก้ไขให้ความยาวของกระโปรงยาวขึ้นกว่าเดิมอีก 2 นิ้ว”
(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 25 มกราคม 2551: ออนไลน์)

ภาพที่ 5. 12 : แสดงถึงวิธีการแก้ปัญหาโดยการเพิ่มความยาวกระโปรงของละครเรื่องสงครามนางฟ้า

(6.2) การงดออกอากาศ

การงดออกอากาศ เป็นการยุติการออกอากาศโดยฉับพลันในขณะที่ละครยังไม่จบหรือยังไม่ถึงจุดสิ้นสุด (Ending) ของเรื่องราว ซึ่งละครโทรทัศน์เรื่องเหนือเมฆ 2 มีอุปราคาจบมข้มเวทย์ ได้ใช้วิธีการงดออกอากาศเป็นการจัดการแก้ไขปัญหา แต่ละครเรื่องนี้แตกต่างจากเรื่องอื่นตรงที่ไม่ได้ถูกร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของเนื้อหาแต่อย่างใด แต่เกิดจากการไม่ผ่านฝ่ายตรวจพิจารณาของทางสถานีฯ จึงทำให้ผู้ผลิตได้งดออกอากาศอย่างกะทันหัน โดยละครเรื่องนี้เป็นละครที่มีบางแง่มุมสะท้อนเกี่ยวกับการเมืองของไทย ซึ่งในช่วงเวลาของการออกอากาศละครเรื่องดังกล่าวก็กำลังเป็นช่วงที่สังคมไทยเกิดความเห็นต่างทางการเมือง รูปแบบของการแก้ปัญหาของละครเรื่องนี้ จึงแตกต่างไปจากเรื่องอื่นๆ

นายบริสุทธิ์ บุรณะสัมฤทธิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ไทยทีวีสีช่อง 3 กล่าวถึงสาเหตุที่ต้องงดออกอากาศไว้ว่า “ทิ้งดออกอากาศไปเลยเพราะฝ่ายรายการมองว่าเนื้อหา 3

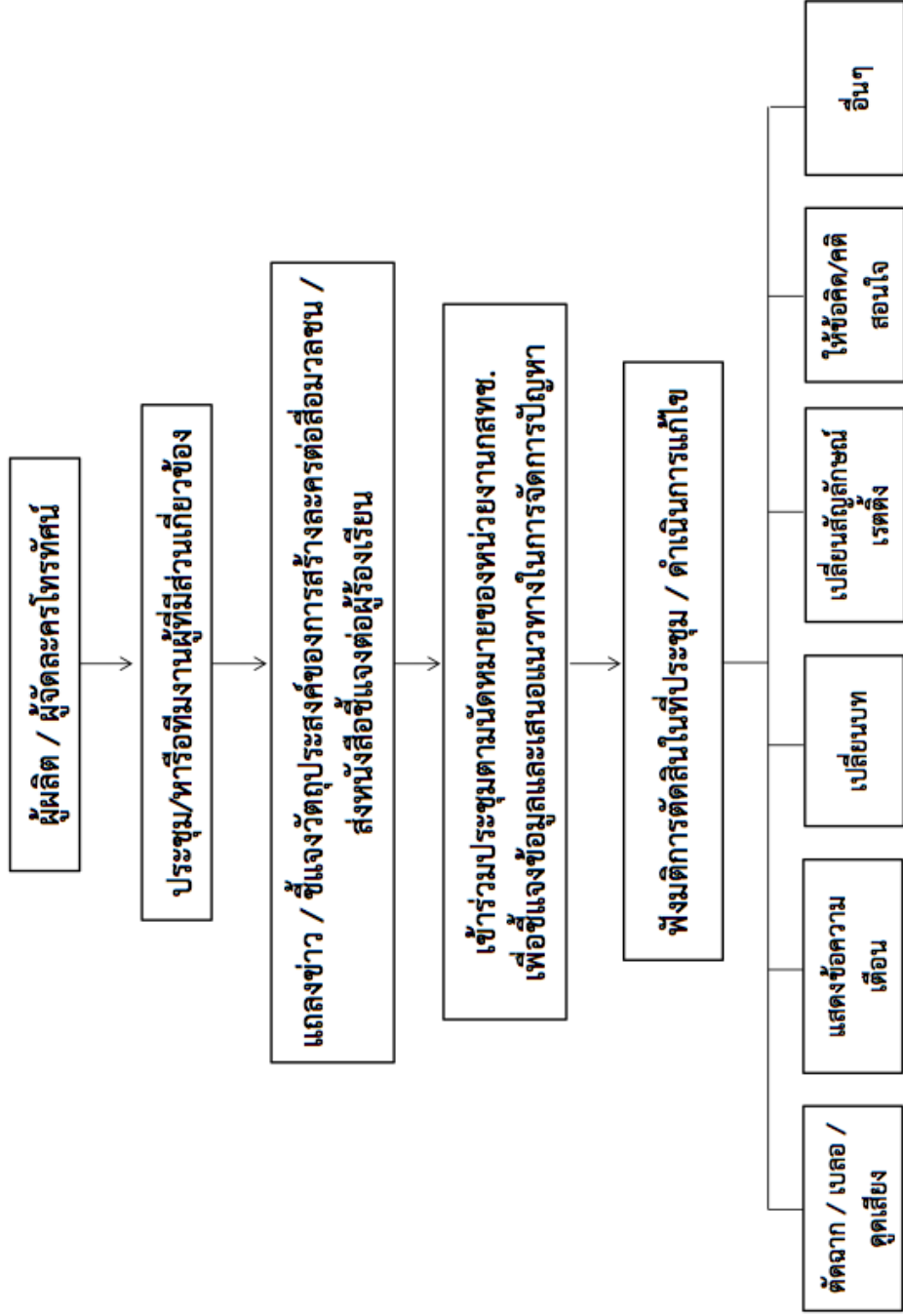
ตอนที่เหลือมันสับสน แต่ตัวเราเองก็ไม่ได้ดูว่ามันเสี่ยงยังไง เพราะทุกอย่างทั้งรายการละคร จะต้องผ่านฝ่ายรายการแล้วไปฝ่ายเซ็นเซอร์ แต่เราจะไม่มีการชี้แจงครับ เพราะใช้คำว่าไม่เหมาะสมไปแล้ว”

“แต่ที่ไม่เหมาะสมอาจจะมีบางตอนที่ใช้คำพูดไม่เหมาะสม หรืออาจจะมีฉากเอาปืนจ่อหัวซึ่งก็รู้อยู่แล้วว่ามันไม่เหมาะสม อีก 3 ตอนที่เหลือ มันอาจจะมีอะไร แต่ก็ขึ้นอยู่กับวิจรรณญาณของแต่ละฝ่าย ... จะทำยังไงได้ ถ้าเห็นว่าเราเอาเรื่องที่ไม่เหมาะสมไม่ควร มาออกอากาศ ใครจะรับประกัน เพราะเราเห็นว่ามันไม่สมควรแล้วจะมาบีบให้เราเอามาออกอากาศอีก แล้ว 3 ตอนที่เหลือก็就不用มีการนำมาออกอากาศอีกครับ ไม่มีทั้งยูทูบ ไม่ต้องรอดู ไม่ลงแผ่น เพราะลิขสิทธิ์ตอนนี้เป็นของเรา ไม่ใช่คุณฉัตรชัย”

(เว็บไซต์ผู้จัดการ, 2555: ออนไลน์)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของผู้ผลิตละคร เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ไว้ในแผนภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5. 13 : สรุปการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของผู้ผลิตละครโทรทัศน์

กล่าวโดยสรุป ในส่วนที่ 1 คือ กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียน ได้แก่ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และ กสทช. ซึ่งทั้งสองหน่วยงานนี้ก็มีบทบาทหน้าที่ รวมถึงอำนาจในการจัดการกับละครที่ถูกร้องเรียนแตกต่างกัน โดยสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจะมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม พัฒนา ปกป้องกัน ให้ความรู้เกี่ยวกับ สื่อแก่ประชาชน แต่ กสทช. จะมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินและพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และในส่วนที่ 2 คือ การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต เป็นส่วนที่เกี่ยวข้อง กับฝ่ายสถานีและฝ่ายผู้ผลิตละคร โดยทั้งสองฝ่ายนี้มักจะร่วมมือกันทำงานและช่วยกันจัดการกับ ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งวิธีการจัดการกับปัญหาก็มีวิธีที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาและ สถานการณ์ในขณะนั้นด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน" มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน
2. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน
3. เพื่อศึกษาการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสหวิธีการ (Multi Methodology) โดยอาศัยเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 8 คน แบ่งเป็นฝ่ายผู้ถูกร้องเรียนจำนวน 6 คน และฝ่ายผู้รับเรื่องร้องเรียนจำนวน 2 คน

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน ได้ผลการวิจัยดังนี้

6.1.1 ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

ประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งหมวดหมู่ในการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านองค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์ และ ส่วนที่ 3 ข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน โดยผลการวิจัยแต่ละส่วนมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ส่วนที่ 1 ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน

เบื้องต้นผู้วิจัยได้แบ่งละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทั้ง 17 เรื่อง ตามประเภทของละครโทรทัศน์ เมื่อพิจารณาตามรูปแบบการออกอากาศพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเกือบทั้งหมดเป็นละครโทรทัศน์ประเภท TV Serial หรือละครเรื่องยาว และเมื่อพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวเรื่อง (genre) พบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นละครแนวชีวิตเรียมย์ (Melodrama) หรือละครแนวเมโลดราม่า ซึ่งเป็นแนวเรื่องหรือเนื้อหาที่เกี่ยวกับชีวิตรัก การชิงรักหัก

สวาท การชิงดีชิงเด่น โดยลักษณะที่พิเศษของละครแนวเมโลดรามาคือมีโครงเรื่องเป็นหัวใจสำคัญที่สร้างเพื่อความร่ำรวยหรือเพื่อความบันเทิงแก่ผู้ชมโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเหตุผลตามหลักความเป็นจริงมากนัก และผู้ชมสามารถคาดเดาทิศทางหรือเนื้อเรื่องโดยรวมของละครเรื่องนั้นๆ ได้ อาทิเช่น ละครโทรทัศน์ เรื่อง เมียหลวง ดอกส้มสีทอง แรงเงา เป็นต้น

ข้อร้องเรียนหรือประเด็นเนื้อหาที่ผู้ชมได้ร้องเรียนเข้ามาถึงความไม่เหมาะสมนั้นส่วนใหญ่ มักจะถูกแฝงอยู่ในเนื้อหาความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงนำเกณฑ์ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมาวิเคราะห์ตามแนวคิดประเด็นเนื้อหา SLVR อันได้แก่ S-Sex (เพศ) L-Language (ภาษา) V-Violence (ความรุนแรง) และ R-Representation (การใช้ภาพตัวแทน) ของโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex) มากที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นความไม่เหมาะสมในด้านอื่นๆ โดยพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านเข้ามาในหน่วยงาน กสทช. และ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ในปี พ.ศ. 2551-2556 จำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่องนั้น เป็นประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องเพศถึง 9 เรื่องด้วยกัน โดยการร้องเรียนที่พบนั้นมีทั้งการร้องเรียนในส่วนของภาพที่ปรากฏ และเนื้อหาคำบรรยายที่ไม่เหมาะสม โดยในส่วนของภาพที่ปรากฏนั้น พบอยู่ 2 ลักษณะ คือ (1) การแต่งกายของนักแสดง ที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่ามีความล่อแหลม วาบหวิว เน้นโชว์สัดส่วนเผยให้เห็นอวัยวะที่ต้องห้ามมากเกินไป และ (2) ภาพฉากสัมพันธ์รักลึกซึ้ง (Love Scene) ที่เผยให้เห็นอย่างโจ่งแจ้ง เช่น การจูบปากที่นานเกินไป การแสดงให้เห็นถึงภาพการเริ่มต้นการมีเพศสัมพันธ์ การเล่าโลม เป็นต้น ซึ่งผู้ร้องเรียนกังวลว่าภาพที่ปรากฏในลักษณะดังกล่าว จะทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบได้ สำหรับการร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศนั้น โดยมากจะพบในละครแนวรักๆใคร่ๆ ซึ่งเนื้อหาที่ร้องเรียนจะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเซ็กซี่สาว การแย่งผัวแย่งเมีย ความเจ้าชู้ของตัวละครฝ่ายชายและฝ่ายหญิง รวมไปถึงการคบคนมากหน้าหลายตาของตัวละครฝ่ายหญิง โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าความไม่เหมาะสมในเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศนั้นขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของไทย และเป็นการตอกย้ำค่านิยมเดิมๆที่ชายต้องเป็นใหญ่ สามารถมีภรรยาได้หลายคน เมียน้อยหรือเมียหลวงหึงหวงและแค้น เป็นต้น นอกจากนี้การร้องเรียนในส่วนของประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศก็ยังมีเรื่องของ “วัย” เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หากเนื้อเรื่องหรือการนำเสนอเรื่องทางเพศไม่เหมาะสมกับตัวละครที่เป็นเด็กและเยาวชน หรืออยู่ในบทบาทที่เป็น เด็กนักเรียน นักศึกษา อาทิเช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอว์ก...วัยว้าวุ่น ที่ “สไปร์ท” นักเรียนหญิงไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์กับนักเรียนชายคนหนึ่ง เนื่องจากนักเรียนชายไม่มีถุงยางอนามัย หรือ ละครโทรทัศน์เรื่อง กุหลาบไฟ ที่ “อร” น้องสาวของนางเอกที่ยังเป็นนักเรียนอยู่แสดงท่าทีพอใจที่ได้เห็นสาวนักสู้คู่อริของเธอกำลังมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับชายหนุ่มคนอื่นที่ไม่ใช่ชายคนเดียวกับเธอ เป็นต้น

รองลงมาคือประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับความรุนแรง (Violence) มีจำนวนทั้งสิ้น 8 เรื่อง โดยพบว่าเป็นการร้องเรียนในเรื่องภาพที่ปรากฏมากกว่าการร้องเรียนประเด็นเนื้อหา โดยประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับความรุนแรงของภาพที่ปรากฏนั้นพบว่า เป็นการร้องเรียนถึงการเผยแพร่ภาพ

ที่แสดงออกถึงความรุนแรงในการทำร้ายผู้อื่น อาทิเช่น ภาพการตบตี การจิกหัว การชกต่อย การใช้อาวุธหรือของมีคมในการขู่หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นต้น รวมถึงภาพที่แสดงให้เห็นผลที่เกิดจากการกระทำ ความรุนแรงนั้นๆ อย่างชัดเจน เช่น เห็นภาพเลือดออกมาจากปากเมื่อตัวละครต่อสู้หรือทำร้ายร่างกายกัน เป็นต้น ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าภาพที่เผยแพร่ในลักษณะดังกล่าวจะทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบได้ ส่วนการร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมในเรื่องความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ก็มักจะถูกร้องเรียนในประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการล้างแค้น การอาฆาตพยาบาทของตัวละครเมียหลวง-เมียน้อย เช่น การร้องเรียนในละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า , เมียหลวง , แรงเงา เป็นต้น นอกจากนี้การร้องเรียนเนื้อหาความรุนแรงยังรวมถึงเนื้อหาที่พฤติกรรม การกระทำ หรือการแสดงออกในบทบาทของตัวละคร ชัดแจ้งหรือไม่ถูกต้องตามจารีตประเพณีหรือศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย เช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง ปวงรัก ที่ตัวละครลูกชกต่อยพ่อของตัวเอง หรือในละครโทรทัศน์เรื่อง ฮอโรมัน...วัยว้าวุ่น ตอนที่ “ไผ่” บวชเป็นพระและกลุ่มคู่อริต่างโรงเรียนมารุมกระแทกไผ่ ในขณะที่ไผ่ยังอยู่ในผ้าเหลือง นอกจากนี้ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ยังรวมถึงเนื้อหาความรุนแรงทางการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม เช่น การทำแท้งในวัยเด็ก เป็นต้น

ประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับภาษา (language) พบว่ามีการร้องเรียนเข้ามาจำนวนทั้งสิ้น 5 เรื่อง โดยส่วนใหญ่พบว่าเป็นการร้องเรียนถึงการใช้ภาษาที่หยาบคาย ไม่สุภาพ ภาษาเสียดสี ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับบทบาทในภาพความเป็นจริงของสังคม อาทิเช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง ที่ “เรยา” พูดจาต่อแม่ด้วยถ้อยคำที่แรง ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี หรือละครโทรทัศน์เรื่อง กุหลาบไฟ ที่ตัวละครที่กับน้องต่อทอใส่กันด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพเหมาะสม เป็นต้น และจากการศึกษาวิจัยพบว่าการร้องเรียนที่เกี่ยวกับภาษาส่วนใหญ่จะอยู่ในฉากทะเลาะวิวาทกันของตัวละครที่เป็นคู่ตรงข้าม อาทิเช่น นางเอก - นางร้าย ซึ่งในการทะเลาะกันตัวละครมักจะใช้คำพูดต่อกันด้วยถ้อยคำที่เชือดเฉือน ส่อเสียด และรุนแรง ซึ่งผู้ร้องเรียนกังวลว่าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน รวมถึงอาจก่อให้เกิดกลายเป็นคำพูดที่นำมาใช้กันจนเกิดเป็นความขำขันแก่คนในสังคม นอกจากนี้ประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องภาษา ยังครอบคลุมถึงการพูดหรือการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และความหมาย เช่น การพูดไม่ชัด พูดไทยสำเนียงพม่าของตัวละครคนใช้ที่เป็นพม่า เป็นต้น

และประเด็นที่ถูกร้องเรียนน้อยที่สุด ก็คือ ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้ภาพตัวแทน (representation) มีจำนวนทั้งสิ้น 3 เรื่อง อันได้แก่ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า , กระบือบาล และ ฟ้าจรดทราย โดยภาพตัวแทนที่ถูกร้องเรียน ได้แก่ ภาพตัวแทนที่เกี่ยวกับ อาชีพ ขนชาติ และ ศาสนา ตามลำดับ ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่า การแสดงเนื้อหาที่มีภาพตัวแทนดังกล่าวเป็นการทำลายหรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่กลุ่มอาชีพ/กลุ่มชน/กลุ่มศาสนานั้นๆ และอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือความบาดหมางตามมา

ทั้งนี้ยังพบว่าประเด็นการร้องเรียนที่เกิดขึ้นยังมีประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากแนวคิดของ

SLVR อัน ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องวายุภักคมนตรี , ขุนเดช และปิ่นอนงค์ โดยประเด็นการร้องเรียนที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนถึงการกระทำที่ผิดหลักจารีตประเพณี ขนบธรรมเนียมปฏิบัติของไทย ยกตัวอย่างเช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง วายุภักคมนตรี ถูกร้องเรียนว่าผู้แสดงในเรื่องใส่บาตรโดยไม่ถอดรองเท้า ซึ่งถือเป็นการประพฤติปฏิบัติที่ผิดจากธรรมเนียมประเพณีของไทย เป็นต้น ซึ่งประเด็นการร้องเรียนในเรื่องอื่นๆ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ร้องเรียนกังวลว่าการแสดงการกระทำที่เป็นข้อร้องเรียนดังกล่าวอาจทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจไปในทางที่ผิดและนำไปเป็นแบบอย่างต่อไป นอกจากนี้ยังมีประเด็นการร้องเรียนที่ไม่ได้ถูกจัดอยู่ในแนวคิด SLVR คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง “เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์” เนื่องจากประเด็นการร้องเรียนที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการร้องเรียนในเรื่องของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ชมที่ทางผู้ร้องเรียนต้องการให้ทางผู้ผลิตนำละครเรื่องดังกล่าวกลับมาออกอากาศต่อ หลังจากที่ทางผู้ผลิตละครได้มีการยุติการออกอากาศอย่างฉับพลัน โดยทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ให้เหตุผลว่า "มีเนื้อหาบางช่วงบางตอนที่ไม่เหมาะสมกับการออกอากาศ"

จากการศึกษาถึงประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียนพบว่า ประเด็นการร้องเรียนที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์เรื่องหนึ่งๆมักจะครอบคลุมในหลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาษา และเมื่อวิเคราะห์ผ่านลักษณะของความรุนแรงจะพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเป็นความรุนแรงทางตรงมากกว่าความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งความรุนแรงทางตรงที่พบในละครที่ถูกร้องเรียนก็มีทั้งความรุนแรงต่อร่างกาย เช่น การตบตี การรุมซ้อมทำร้ายร่างกาย การใช้อาวุธตี เป็นต้น ความรุนแรงต่อจิตใจ เช่น การพูดจาเสียดสีตำหนิ การกลั่นแกล้ง การข่มขู่ เป็นต้น และความรุนแรงทางเพศ เช่น การลวนลาม เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ทางสังคมก็จะพบว่าเป็นละครที่มีลักษณะของความรุนแรงทางตรงอยู่มากเช่นกัน อาทิเช่น ละครเรื่อง สงครามนางฟ้า เมียหลวง ดอกส้มสีทอง และแรงเงา เป็นต้น ในขณะที่ความรุนแรงทางโครงสร้าง ซึ่งเป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากแหล่งต่างๆ อาทิเช่น ทัศนคติ ค่านิยม หรือวัฒนธรรม เป็นต้น และส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นๆ กลับถูกร้องเรียนเพียงแค่จำนวน 2 เรื่องเท่านั้น อันได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องกระป๋องบาล และแวมมยุรา ทั้งนี้ในความเป็นจริงความรุนแรงทางโครงสร้างน่าจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของสังคมมากกว่า แต่ประเด็นการร้องเรียนกลับเป็นประเด็นเพียงเล็กน้อย เช่น การร้องเรียนตัวละครสาวใช้คนพม่าที่พูดภาษาไทยไม่ชัด หรือการร้องเรียนถึงการตั้งชื่อควายในเรื่องกระป๋องบาลว่า “บุเรงนอง” ซึ่งตรงกับชื่อของกษัตริย์พม่า โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่าประเด็นดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบแก่กลุ่มบุคคล หากแต่มองในแง่ดีก็อาจเป็นไปได้ว่าผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไทยมีความรับผิดชอบต่อการผลิตละครโทรทัศน์ที่ไม่เน้นการสร้างความแตกแยกในสังคม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ในละครโทรทัศน์

ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในมุมมองหรือในส่วนของ ผู้ผลิตละครที่ใช้องค์ประกอบของเรื่องเล่า อันได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และ ตัวละคร เป็นฐาน แนวคิดหลักในการผลิตละครหรือการสร้างงานละคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนโดยเจาะจงเฉพาะละครโทรทัศน์ที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคม ซึ่งพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551-2556 เป็นละครที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์กันในสังคมจำนวน 7 เรื่อง คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง สงครามนางฟ้า, เมียหลวง, ดอกส้มสีทอง, แรงเงา, เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์, ฮอไรซอน...วัยว้าวุ่น และฟ้าจรดทราย ซึ่งจากการวิเคราะห์ละครทั้ง 7 เรื่องตามแนวคิด องค์ประกอบของเรื่องเล่า พบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนมีลักษณะโครงเรื่องตามสูตรทั่วไปของการพัฒนาโครงเรื่อง อันได้แก่ การเปิดเรื่อง (Exposition) การนำไปสู่ปมปัญหา (Rising Action) จุดพลิกผัน (Turning Point) จุดวิกฤต (Climax) และภาวะคลี่คลาย (Falling Action) และเมื่อนำขึ้น ต่างๆของการพัฒนาโครงเรื่องมาวิเคราะห์ร่วมกับประเด็นเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน จะพบว่าประเด็นเนื้อหาที่ถูกร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมนั้นจะอยู่ในจุดพลิกผัน (Turning Point) มากที่สุด ซึ่งจุดพลิกผัน ถือเป็นขั้นหรือเหตุการณ์แห่งสภาวะคับขันที่ตัวละครหลักกำลังเผชิญก่อนจะ ผลักดันให้เรื่องราวในละครเข้มข้นขึ้นไปสู่ภาวะความขัดแย้งสูงสุดของเรื่อง หรือ จุดวิกฤต (Climax) โดยเป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่าประเด็นเนื้อหาการร้องเรียนที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นในขณะที่การนำเสนอของ ละครเพิ่งเริ่มขับเคลื่อนเข้าสู่ปมปัญหาหลักๆ โดยที่ละครยังไม่ได้ดำเนินมาถึงจุดจบ หรือบทสรุปของ เรื่อง อันเป็นหัวใจหลักของละครที่จะสะท้อนให้ผู้ชมเห็นถึงแก่นสาระที่ละครพยายามสอดแทรก หรือ ต้องการนำเสนอต่อผู้ชม

แก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่พบว่า เป็นแก่นเรื่องที่จัดอยู่ในหมวดหมู่ประเภท Love Theme หรือแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ที่มุ่งสนใจในปัญหาความสัมพันธ์ของคู่รักว่าจะจบลงด้วยดีอย่างไร โดยพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ทางสังคมทั้ง 7 เรื่อง มีแก่นเรื่องที่จัดอยู่ในหมวดหมู่มากที่สุด เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า, เมียหลวง, ดอกส้มสีทอง, แรงเงา, และฟ้าจรดทราย เป็นต้น โดยละครที่มีแก่นเรื่องประเภท Love Theme เป็นแก่นเรื่องหรือแนวความคิดหลักของเรื่อง ได้แก่ ละครเรื่องสงครามนางฟ้า, เมียหลวง, ดอกส้มสีทอง, แรงเงา และ ฟ้าจรดทราย โดยแก่นเรื่องของละครเรื่องดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการรักอย่างไม่มีสติ การหึงหวงหน้ามืดตามัว ความไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ หรือความไม่รู้จักพอ จะนำมาซึ่ง ความทุกข์ใจและความไม่เป็นสุขในชีวิตคู่ตามมา ชีวิตรักต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจ และความเข้าใจจึงทำให้คู่รักนั้นดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น รวมถึงแก่นเรื่องในละครเรื่อง ฟ้าจรดทรายที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของความรักที่สวยงาม ความเห็นอกเห็นใจ และการได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นบทเรียนที่ พิสูจน์ความรักที่แท้จริง เป็นต้น

รองลงมาคือแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ Morality Theme หรือแก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา จากผลการวิจัยพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมทั้ง 7 เรื่อง เป็นแก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา 4 เรื่อง โดยมี 1 เรื่อง คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ เป็นเรื่องเดียวที่มีแก่นเรื่องประเภท Moral Theme เป็นแก่นเรื่องหลัก โดยแก่นเรื่องของละครเรื่องเหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ได้สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของการทำความดี เชื่อมั่นในการทำได้ดีทำชั่วได้ชั่ว โดยละครมีสาระสำคัญที่ให้แก่คิด ถึงการไม่มีอำนาจชั่วร้ายใดๆจะชนะธรรมะหรือคุณความดีได้ ขอเพียงเรามีคุณงามความดีเป็นหลักยึดมั่น ความดีจักย่อมปกป้องรักษาเรา และละครโทรทัศน์ที่มีแก่นเรื่องประเภท Morality Theme เป็นแก่นเรื่องรองหรือสอดแทรกเข้ามาในเรื่อง ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง แรงเงา และ ฮอริโมน...วัยว่าวุ่น โดยแก่นเรื่องของละครเรื่องดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงหลักศีลธรรมในการดำเนินชีวิต อาทิเช่น การมีสติ การมีเมตตา การให้อภัย การอโหสิกรรม การกตัญญูรู้คุณ จะนำมาซึ่งความสุขในชีวิต เป็นต้น นอกจากนี้ในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนยังพบว่ามีแก่นเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์ (Idealism Theme) และแก่นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่สังคมไม่ยอมรับ (Outcast Theme) เป็นแก่นเรื่องหรือแนวความคิด (theme) รองที่สอดแทรกอยู่ในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนอีกด้วย

องค์ประกอบของเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์ยังรวมไปถึงเรื่องของตัวละคร (Characters) โดยจากการวิจัยสรุปได้ว่าตัวละครในละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน มีทั้งตัวละครที่มีลักษณะนิสัยตายตัว (Typed Character) เช่น “มณีนรี” ในละครเรื่องสงครามนางฟ้า “ดร. วิกันดา” ในละครเรื่องเมียหลวง หรือ “นฤดี” ในละครเรื่องดอกส้มสีทอง ที่มีลักษณะนิสัยตามแบบฉบับของนางเอก ที่มีหน้าตา สวยงาม มีจิตใจดี ให้อภัย มีน้ำใจ กล่าวได้ว่ามีแต่ลักษณะทางด้านดี และตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) อย่างเช่น “เรยา” ในละครดอกส้มสีทอง “มุนินทร์” ในละครเรื่อง แรงเงา หรือตัวละครในเรื่อง ฮอริโมน...วัยว่าวุ่น ที่มีลักษณะนิสัยหลายๆด้านอยู่ในตัวเอง มีทั้งดีและร้ายปะปนกันเป็นดังเช่นชีวิตของมนุษย์ในโลกแห่งความจริง เป็นต้น

ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าตัวละครที่โดนร้องเรียนมักจะอยู่ในลักษณะของตัวละครที่เป็นแบบ กลม หรือตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเห็นได้รอบด้าน (Well-rounded Character) อาทิเช่น การร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมของตัวละคร “สไปร์ท” ในเรื่อง ฮอริโมน...วัยว่าวุ่น หรือตัวละคร “มุนินทร์” ในละครโทรทัศน์เรื่องแรงเงา ซึ่งตัวละครดังกล่าวมีลักษณะที่มีดีและร้ายปะปนกันในตัวเอง “มุนินทร์” จ้องจะตามแก้แค้นคนที่ทำร้ายน้องสาวของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นคนรักและจริงใจแก่คนที่ติดเธอ หรืออย่างตัวละคร “สไปร์ท” เองที่มองเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติและพร้อมจะใช้ชีวิตอย่างสนุกสนาน แต่ในขณะที่เดียวกันเธอก็เรียนรู้ที่จะป้องกันตนเองและเป็นคนที่รักแม่มากเช่นกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของตัวละครที่เป็นตัวร้าย หรือตัวละครที่ขัดแย้งกับตัวละครหลัก (Antagonist) จะส่งผลให้เกิดการร้องเรียนของผู้ชม เช่น ตัวละคร “อรอินทร์” ในละครเรื่องเมียหลวง หรือตัวละคร “เรยา” ในละครเรื่องดอกส้มสีทอง โดยตัวละครดังกล่าวได้แสดงออกหรือมีพฤติกรรม ลักษณะนิสัยที่มีความทะเยอทะยาน ไม่รู้จักพอ ไม่มีความยับยั้งชั่งใจ ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะถูกร้องเรียนในเรื่องของการมีพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยา

อันติงามของสังคมไทย แต่ในการสร้างตัวละครในลักษณะนี้ หากมองในกระบวนการผลิตละครเราจะเห็นถึงความเป็นมาหรือปมหลังของตัวละคร และเห็นถึงบทสรุปหรือผลลัพธ์อันเลวร้ายที่เกิดจากการกระทำของเขาในที่สุด โดยตัวละครในลักษณะนี้จะตัวละครที่สะท้อนให้เห็นว่าในท้ายที่สุดแล้ว หากเรากระทำหรือมีพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าว ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นเช่นไร

สรุปได้ว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนนั้นมีที่มาที่ไปในการบอกเล่าเรื่องราว ตัวละครมีเหตุและผลของการกระทำ แก่นเรื่องหรือแก่นคิดสามารถนำไปสอดแทรกหรือปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยส่วนใหญ่เป็นการชี้แนะ โดยให้ผู้ชมได้เห็นว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีที่ควรกระทำ การทำดีจะได้รับผลดีอย่างไร หรือคนไม่ดีสุดท้ายเขาก็จะต้องได้รับผลจากการกระทำที่ไม่ดีของเขา โดยจากการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบการเล่าเรื่อง พบว่าผู้ผลิตพยายามจะวางโครงเรื่อง และสร้างตัวละครที่สะท้อนสังคม อาทิเช่น ละครซีรีส์ ฮอว์กโมน...วัยว้าวุ่น ได้นำเสนอให้เห็นภาพปรากฏการณ์ความเป็นจริงของเด็กวัยเรียนในสังคมไทยปัจจุบัน โดยสะท้อนสังคมวัยเรียนให้ผู้ชมเห็นความถูกต้อง ความผิดพลาด ความประมาทที่เกิดขึ้นในสังคมนักเรียนและผู้ปกครอง หรืออย่างตัวละคร “เรยา” จากละครโทรทัศน์เรื่อง ดอกส้มสีทอง ที่ถูกร้องเรียนมามากถึงความไม่เหมาะสมในการประพฤติปฏิบัติตัว ซึ่งหากวิเคราะห์ในเรื่องการสร้างตัวละคร จะเห็นว่า ที่มาของตัวละครดังกล่าวเกิดมาจากความไม่มี โดนดูถูกดูแคลนจากคนรอบข้าง มีแม่ที่เลี้ยงดูแบบตามใจ ทำให้เธอโตมาเป็นคนเอาแต่ใจ ฟุ้งเฟ้อ โหยหาความอยากได้ อยากมีอยากเป็น ยอมทำทุกอย่าง ยอมเอาตัวเข้าแลกเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่เธอต้องการแม้จะเป็นเรื่องที่ผิดบาป แต่จากการกระทำของเธอในท้ายที่สุดเธอก็ได้รับผลลัพธ์จากการกระทำที่ไม่ดีของเธอ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ไทยที่ถูกร้องเรียน

ผลการวิจัยพบว่าข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนทุกเรื่อง แต่จะเกิดกับละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนที่เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์และที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมเท่านั้น โดยพบว่าละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนในปี พ.ศ. 2551-2556 มีละครที่ถูกร้องเรียนอยู่ถึง 7 เรื่อง ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า เมียหลวง ดอกส้มสีทอง แรงเงา เหนือเมฆ 2 มือปราบจอมขมังเวทย์ ฮอว์กโมน...วัยว้าวุ่น และฟ้าจรดทราย โดยข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ก็จะเหมือนเป็นการชี้แจงหรือแสดงข้อมูลของแต่ละฝ่าย เพราะบทบาทหน้าที่การทำงานของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน จึงทำให้มุมมองหรือทัศนคติต่างกันออกไปด้วย รวมถึงกลุ่มผู้ชมที่ร้องเรียนเข้ามาก็มีความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง ซึ่งการที่เปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้ออกมาแสดงความคิดเห็นหรือชี้แจง รวมไปถึงถกเถียงกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ก็ทำให้เข้าใจกระบวนการความคิดของแต่ละฝ่ายได้ชัดเจนมากขึ้น เมื่อทุกฝ่ายได้คุยกันแล้วก็ย่อมมีโอกาสที่จะเข้าใจกัน และนำไปสู่การจัดการ การแก้ไข ซึ่งถือเป็นการร่วมกันหาทางออกของปัญหานั้นๆ

6.1.2 กระบวนการดำเนินการพิจารณาและการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

กระบวนการดำเนินการพิจารณาและการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และ ส่วนที่ 2 คือ การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต โดยผลการวิจัยแต่ละส่วนมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ส่วนที่ 1 กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน

เป็นการศึกษาถึงกระบวนการตั้งแต่การรับเรื่องร้องเรียนไปจนถึงการพิจารณา ตรวจสอบ ตัดสินข้อร้องเรียนนั้นๆ ของหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียน โดยการศึกษาในส่วนนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการเก็บข้อมูลเอกสารและจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการดำเนินการพิจารณาเนื้อหาละครโทรทัศน์ของหน่วยงานทั้ง 2 หน่วยงานตามขอบเขตงานวิจัย อันได้แก่ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2553 ในการกำกับดูแลกิจการสื่อสารของประเทศ โดยในสายงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ติดตาม และดำเนินการพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาละครโทรทัศน์ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนเข้ามานั้น เป็นหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการย่อย กสท. หรือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

และสำหรับกระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ครอบคลุมงานทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมโดยมีสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวหมายความรวมถึง การดูแล การเฝ้าระวัง การตรวจสอบทางวัฒนธรรมของภาพและเนื้อหาในละครโทรทัศน์ด้วย โดยในการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของกระทรวงวัฒนธรรมนั้น จะเป็นการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบในเบื้องต้นและประสานไปยังหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงให้ดำเนินการพิจารณาต่อ เนื่องจากกระทรวงวัฒนธรรมไม่มีหลักกฎหมายที่ชัดเจน แต่เป็นเพียงดำเนินการพิจารณาตามบทบาทหน้าที่ในการควบคุมดูแลหรือตรวจสอบสื่อต่างๆ ที่เบี่ยงเบนวัฒนธรรมหรือก่อให้เกิดความไม่มั่นคงต่อวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศหรือต่อระบบสังคมไทยเท่านั้น

กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) นั้น ในเบื้องต้นหากมีผู้ร้องเรียนเข้ามาทางหน่วยงานทั้งสองจะทำการตรวจสอบก่อนว่ากรณีหรือประเด็นการร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องจริงหรือไม่ ผิดตามหลักเกณฑ์หรือหลักกฎหมายใดๆหรือเปล่า และเป็นเรื่องที่อยู่ในบทบาทหน้าที่การทำงานของทางหน่วยงานนั้นๆหรือเปล่า ซึ่งหากเป็นเรื่องจริงแต่ไม่ได้อยู่ในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานก็จำเป็นต้องประสานไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อแจ้งข้อมูลให้ได้รับทราบ และให้หน่วยงานนั้นๆดำเนินการพิจารณาต่อไป แต่หากอยู่ในความรับผิดชอบของตนก็จะเตรียมดำเนินการพิจารณาเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ การช่วยกันแก้ไขปัญหา หรือการลงโทษต่อไป ซึ่งหากทางสถานีโทรทัศน์หรือผู้ผลิตละครไม่ได้ทำผิดตามหลักกฎหมายใดๆ หน่วยงานทั้งสองก็ไม่สามารถเอาผิดได้ เนื่องจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 46 มุ่งเน้นให้สิทธิเสรีภาพแก่องค์กรหรือฝ่ายวิชาชีพในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเปิดโอกาสให้มีการกำกับควบคุมดูแลกันเอง ซึ่งก็ถือว่าเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสื่ออยู่

สำหรับทั้ง 2 หน่วยงานนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ต่างก็มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน กสทช. มีอำนาจในการตรวจพิจารณาและลงโทษละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามา โดยอาศัยอำนาจตาม พรบ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และมีกระบวนการทำงานที่เหมือนกับศาล แต่สำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยทางวัฒนธรรม พัฒนาคิวซ์วัดและมาตรฐานทางวัฒนธรรม และพัฒนาระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นทั้งระบบของสังคม ดังนั้นละครเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามาจึงมักต้องมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของวัฒนธรรม เช่น ละครเรื่องสงครามนางฟ้า เมียหลวง หรือดอกส้มสีทอง เป็นต้น แต่ทางสำนักงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมก็ไม่ได้มีอำนาจในการตรวจพิจารณาละครเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามา ทำได้เพียงแค่ประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจพิจารณาโดยตรง ซึ่งก็คือ หน่วยงาน กสทช. และเก็บข้อมูลไปวิจัยและพัฒนา เพื่อนำไปสร้างวัฒนธรรมที่ดีงามให้เข้มแข็งขึ้น

ส่วนที่ 2 การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิต

เป็นการศึกษาถึงการจัดการหรือการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการร้องเรียนของผู้ถูกร้องเรียน โดยผู้ถูกร้องเรียนในที่นี้คือ ฝ่ายผู้ผลิต อันประกอบด้วยผู้รับผิดชอบ 2 ส่วน คือ สถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และ ผู้ผลิตละครที่ถูกร้องเรียน ในส่วนนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เอกสารต่างๆ (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้อง และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ฝ่ายผู้ผลิตจำนวน 6 คน โดยประกอบด้วยผู้ผลิตละครโทรทัศน์ จำนวน 2 คน และฝ่ายตรวจพิจารณารายการ จำนวน 4 คน

ผลการวิจัยในเรื่องการจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์นั้นพบว่าในการจัดการนั้นฝ่ายสถานีโทรทัศน์ ถือเป็นเหมือนผู้รับผิดชอบหลักและเป็นด่านแรกในการ

รับเรื่องหรือข้อมูลการร้องเรียน เนื่องจากมีลักษณะที่เข้าถึงได้ง่าย มีตัวตนที่ชัดเจน ซึ่งจากผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ที่ร้องเรียนผ่านทางสถานีโทรทัศน์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่ ร้องเรียนมายังสถานีโทรทัศน์โดยตรง และร้องเรียนผ่านหน่วยงานกลางหรือหน่วยงานอิสระที่เกี่ยวข้อง โดยแต่ละช่องทางมีขั้นตอนการรับเรื่องและวิธีการแก้ไขปัญหา ดังนี้ (1) กรณีที่ทางสถานีโทรทัศน์ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องเรียนโดยตรง ผู้ร้องเรียนจะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ผ่านทางโทรศัพท์หรือจดหมายมายังสถานี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการได้ข้อมูลจากทางโทรทัศน์นั้นผู้ร้องเรียนจะเป็นบุคคล ที่ไม่ได้บอกถึงตัวตนที่ชัดเจนว่าเป็นใคร ทำอาชีพอะไร ตำแหน่งการงานเป็นอย่างไร การร้องเรียนส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องที่เล็กน้อยๆ ซึ่งในขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียนของในแต่ละสถานีก็จะคล้ายกัน คือ เมื่อมีผู้ร้องเรียนโทรเข้ามาเรื่อง สายก็จะถูกโอนไปยังฝ่ายตรวจพิจารณารายการ เพราะเป็นฝ่ายที่เกี่ยวข้องและรู้รายละเอียดมากที่สุด ทั้งนี้เรื่องที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น ตัวละครใช้ภาษาที่ผิด หรือ ฉากจูบ ฉากโป๊เปลือย เยอะเกินไป เป็นต้น โดยในการจัดการแก้ไขปัญหาสำหรับการโทรทัศน์เข้ามาเรื่องร้องเรียนนั้น ทางฝ่ายสถานีโทรทัศน์ก็จะทำหน้าที่ในการรับฟังเรื่องจากผู้ร้องเรียน โดยอาศัยไหวพริบและความจริงใจในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปเป็นรายบุคคล ด้วยการพยายามอธิบายให้ผู้ร้องเรียนเข้าใจว่าทำไมทางสถานีถึงยอมหรือปล่อยให้ฉากนั้นได้ออกอากาศ โดยมากมักจะอธิบายถึงที่มาที่ไปหรือการดำเนินเรื่องราวของละคร และชี้แจงให้เข้าใจถึงเจตนาในการนำเสนอต่อผู้ชม รวมถึงแสดงคำขอโทษ และจะทำการจดบันทึกไว้เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของทางสถานีต่อไป ส่วนการได้ข้อมูลจากการส่งหนังสือหรือจดหมายเข้ามายังสถานีนั้น ทางสถานีโทรทัศน์ก็ทำการชี้แจงตรวจสอบก่อนว่าเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามาจริงหรือไม่ประการใด เมื่อตรวจสอบแล้วก็จะทำการส่งเอกสารเพื่อชี้แจงไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่ส่งเรื่องร้องเรียนเข้ามา และ (2) กรณีที่ได้รับเรื่องร้องเรียนมาจากหน่วยงานกลาง คือ สำนักงาน กสทช. หรือกระทรวงวัฒนธรรม ทางสถานีก็ต้องทำการตรวจสอบก่อนว่าจริงหรือไม่ โดยมากการร้องเรียนที่เป็นเรื่องเล็กๆทาง กสทช. ก็ส่งจดหมายให้ทางสถานีตรวจสอบและดำเนินการชี้แจง แต่หากเป็นเรื่องใหญ่ๆ เป็นประเด็นทางสังคม เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในวงกว้าง หรือเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบสังคม ทาง กสทช. ก็จะส่งหนังสือมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ สถานีโทรทัศน์และทางผู้ผลิตละครเข้าไปร่วมชี้แจง ซึ่งในการจัดการแก้ไขของทางสถานี คือ ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อหน่วยงานกลาง และนำมติที่ได้รับมาเป็นการเพิ่มความระมัดระวังและเข้มงวดมากขึ้นในการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบละครต่อไป ส่วนความรับผิดชอบหลักจะเป็นของทางผู้ผลิตละคร ที่จะต้องทำหน้าที่ในการจัดการแก้ไขละครในส่วนที่ยังออกอากาศอยู่ และหากผลมติในที่ประชุมเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม ทางผู้ผลิตก็ต้องเสียค่าปรับตามบทบัญญัติของกฎหมาย

การจัดการปัญหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของทางฝ่ายผู้ผลิตละครนั้น หากเป็นการร้องเรียนจากผู้ร้องเรียนร้องเรียนผ่านทางสถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตจะดำเนินการแก้ไขตามที่ทางฝ่ายตรวจพิจารณารายการของทางสถานีบอก ซึ่งหากในกรณีที่ทางผู้ผลิตเห็นว่าในส่วนที่ทางฝ่ายตรวจพิจารณาให้ปรับแก้ที่ขัดต่อแก่นเรื่องหรือทำให้การดำเนินเรื่องเปลี่ยนไป ทางผู้ผลิตก็จะใช้วิธีการคุยเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันกับฝ่ายตรวจพิจารณาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด แต่สำหรับกรณีการ

ร้องเรียนที่ผู้ร้องเรียนร้องเรียนผ่านทาง สำนักงาน กสทช. หรือ กระทรวงวัฒนธรรมนั้น โดยมากในกรณีดังกล่าวที่มาถึงผู้ผลิตละคร จะเป็นประเด็นการร้องเรียนใหญ่ๆที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม ซึ่งในการจัดการแก้ไขปัญหาของฝ่ายผู้ผลิตที่ถือเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงนั้น ในเบื้องต้นหลังจากที่ทางผู้ผลิตได้ทำการตรวจสอบ ก็จะเป็นการชี้แจงต่อสื่อมวลชนและกลุ่มผู้ร้องเรียนถึงวัตถุประสงค์ และแสดงเจตนาในการผลิตละครเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่เข้าใจ หลังจากนั้นจึงดำเนินการชี้แจงต่อสำนักงาน กสทช. และนำมติหรือข้อสรุปที่ได้รับในที่ประชุมมาดำเนินการจัดการแก้ไข โดยเฉพาะในการแก้ไข จัดการ ปรับเปลี่ยน ละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนในตอนที่ยังเหลือออกอากาศให้เหมาะสมต่อไป โดยวิธีการแก้ไขปัญหาที่ผู้ผลิตใช้จัดการต่อละครเรื่องที่ถูกร้องเรียน มีดังนี้ การใช้เทคนิคการตัดต่อ อันได้แก่ การตัดฉาก การเบลอหรือบังภาพที่ไม่เหมาะสมออก และการดูดเสียง/ การปรับเปลี่ยนบท / การขึ้นประโยคข้อความเตือน / การแสดงข้อคิดหรือแง่คิด / การจัดสัญลักษณ์ระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ (rating) ใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้ ในส่วนของวิธีการแก้หรือการจัดการกับปัญหาที่ต้องขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือใหญ่โตเพียงใด ใครเป็นผู้ร้องเรียน และประเด็นความสำคัญของปัญหานั้นๆเป็นอย่างไร

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

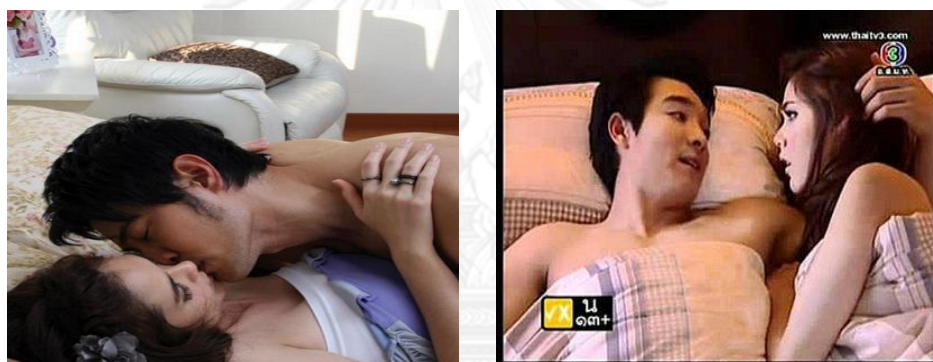
ในส่วนของผลการอภิปรายผล ผู้วิจัยจะนำเสนอเฉพาะในประเด็นที่น่าสนใจ โดยจะนำเสนอเป็นการบรรยายเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เริ่มจากประเด็นเนื้อหาและข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน กระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน และการจัดการปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนของฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์ มีรายละเอียด ดังนี้

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนตามแนวคิดของ SLVR จะถูกร้องเรียนในเรื่องเพศเป็นส่วนใหญ่ และมักจะเป็นประเด็นเดิมๆ เช่น ฉากสัมพันธ์รักลึกซึ้ง (Love Scene) ที่โจ่งแจ้งและเผยให้เห็นมากเกินไป การแต่งกายของตัวละครหญิงที่มีความล่อแหลมเห็นส่วนเว้าส่วนโค้งมากจนเกินงาม เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับภาพถึง 7 เรื่อง จากทั้งหมด 9 เรื่อง และเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาลงไปในประเด็นการร้องเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องเพศในส่วนของภาพ ก็พบว่า ขอบเขตในการร้องเรียนของผู้ชมได้ค่อยๆกว้างขึ้นไปตามระยะเวลา ซึ่งผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างโดยใช้ภาพเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงขอบเขตการร้องเรียนที่ค่อยๆกว้างขึ้นของกลุ่มผู้ชม

ละครเรื่อง “เมียหลวง” ออกอากาศปี พ.ศ. 2552

ละครเรื่อง “ดอกส้มสีทอง” ออกอากาศปี พ.ศ. 2554

ละครเรื่อง “มาหยารัศมี” ออกอากาศปี พ.ศ. 2555

ละครเรื่อง “ปิ่นอนงค์” ออกอากาศปี พ.ศ. 2555

จากภาพจะเห็นได้ว่าขอบเขตการถูกร้อยเรียนของผู้ชมที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ค่อยๆ ขยายกว้างมากขึ้น จากเดิมเพียงแค่ผู้ชายผู้หญิง โนมัตัวเข้าหากันในระยะแนบชิด และอยู่ด้วยกันเพียงสองต่อสองแบบใส่ชุดนอน ก็ถูกร้อยเรียนแล้ว ดังเช่นภาพในละครเรื่องเมียหลวง ที่ออกอากาศเมื่อปี พ.ศ. 2552 ถัดมาเป็นภาพผู้ชายและผู้หญิงไม่ได้สวมเสื้อผ้า หรือสวมแต่น้อยชิ้น คุยกันบนที่นอน หรือแสดงความรักต่อกัน ถึงจะโดนร้องเรียน ซึ่งภาพดังกล่าวอยู่ในละครเรื่องดอกส้มสีทอง ออกอากาศเมื่อปี พ.ศ. 2554 อีกเรื่องก็คือละครเรื่องมาหยารัศมี ที่ออกอากาศปี พ.ศ. 2555 โดยเป็นภาพที่ผู้ชายกำลังเล้าโลม และค่อยๆ ถอดเสื้อผ้าบนตัวผู้หญิง แสดงถึงขั้นตอนอย่างเห็นได้ชัด และละครเรื่องสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างก็คือ ละครเรื่องปิ่นอนงค์ ออกอากาศปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกัน โดนร้องเรียนว่ามีการจูบกันนานเกินไป โดยมีภาพที่แสดงให้เห็นปากประกบปากอย่างชัดเจน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนขอบเขตการร้อยเรียนของกลุ่มผู้ชมที่ค่อยๆ ขยายขึ้นตามระยะเวลา และนับวันยังมีขอบเขตการร้อยเรียนที่กว้างขึ้น เช่น แต่เดิมไม่สามารถมีฉากจูบให้เห็นได้ ก็ค่อยๆ พัฒนามาจนสามารถจูบได้จนถึงขั้นเห็นภาพอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการผลิตละครโทรทัศน์ของผู้ผลิตละคร ว่านับวันฉากการมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงได้ถูกสร้างให้เปิดเผยมากขึ้น

นอกจากประเด็นการร้อยเรียนเรื่องเพศในส่วนของภาพที่มักจะโดนร้องเรียนอยู่เป็นประจำแล้ว ล่าสุดก็ยังมีภาพประเภทที่ก่อให้เกิดจินตนาการเรื่องเพศโดนร้องเรียนอีกเช่นเดียวกัน แม้จะไม่ใช่วิวภาพที่แสดงออกถึงการกระทำของตัวละครอย่างชัดเจนก็ตาม เช่น ละครเรื่องฮอว์ม่อน...วัยว้าวุ่น ที่เป็นภาพตัวละครผู้หญิงผู้ชายเดินออกมาจากห้องน้ำ พร้อมกับท่าทางจัดเสื้อ ไม่มีความใกล้ชิดของตัวละครทั้งสอง ซึ่งฉากเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนว่าผู้ผลิตละครไม่ได้มีเจตนาที่จะโชว์ความหวาบหวืด หรือแสดงภาพที่จะเป็นตัวอย่างในการมีเพศสัมพันธ์ให้กับกลุ่มผู้ชมได้ดูแต่อย่างใด แต่ก็ยังคงโดนร้องเรียน

ละครเรื่อง “ฮอริโมน...วัยว้าวุ่น” ออกอากาศปี พ.ศ. 2556

นอกจากนั้น ในการศึกษาประเด็นเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนก็พบว่า วัยของตัวละคร ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการร้องเรียน เพราะการร้องเรียนส่วนใหญ่มักจะเกิดจากการที่ผู้ใหญ่ร้องเรียนเพื่อปกป้องหรือเป็นห่วงเด็กและเยาวชน ไม่อยากให้นำสิ่งที่ไม่ดีไปเลียนแบบ ตัวอย่างละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องกุหลาบไฟ ที่น้องสาวของนางเอกที่อยู่ในบทบาทของการเป็นนักศึกษา แต่เวลาเลิกเรียนชอบแต่งตัวโป๊ ใส่ชุดนุ่งสั้น ใส่เสื้อเกาะอก และไปในสถานที่เที่ยว รวมถึงการที่เห็นหญิงคู่อรินอนอยู่กับชายอื่นที่ไม่ใช่แฟนของตนเอง แต่ทำสีหน้าพึงพอใจ และละครโทรทัศน์เรื่องฮอริโมน...วัยว้าวุ่น ที่มีฉากการมีเพศสัมพันธ์ในห้องน้ำที่ยังสวมชุดนักเรียน โดยเป็นตอนที่เด็กนักเรียนชาย “วิน” เดินออกมาจากห้องน้ำชาย พร้อมกับรูดซิปกางเกงและติดกระดุมเสื้อเดินออกจากห้องน้ำไป สักพักเด็กนักเรียนหญิง “สไปรท์” เดินออกมาจากห้องน้ำห้องเดียวกันกับ “วิน” พร้อมกับเอาเสื้อใส่เข้าไปในกระโปรงและจัดเนคไทให้เรียบร้อยก่อนเดินตามออกไป แม้จะไม่เห็นภาพการมีเพศสัมพันธ์แต่ก็ยังคงโดนร้องเรียนว่าไม่เหมาะสม ซึ่งพฤติกรรมหรือการกระทำเหล่านี้ หากเป็นผู้ใหญ่ก็คงจะไม่มีกรร้องเรียนเกิดขึ้น แต่พอเป็นเด็กหรือเยาวชนกระทำก็เป็นสิ่งที่ไม่สมควร เพราะมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมกับวัย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก่อนวัยอันควร “วัย” จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการร้องเรียนอยู่เสมอ

อีกทั้งผู้ร้องเรียนส่วนใหญ่มักจะร้องเรียนในภาพที่ปรากฏในละคร โดยจะมองเฉพาะฉากๆนั้น แล้วนำมาเป็นประเด็นในการร้องเรียน โดยที่ไม่ได้มุ่งสนใจตีความตามเรื่องราวในการนำเสนอของละครว่ามีการดำเนินเรื่องอย่างไร ที่มาที่ไปของการนำเสนอในตอนนั้นๆเกิดจากอะไร เพราะอะไรตัวละครถึงกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น อาทิเช่น เรื่อง ละครโทรทัศน์เรื่องบ่วงรัก ที่ได้มีผู้ร้องเรียนถึงฉากการชกต่อยของตัวละครชาย 2 ตัว ที่เป็นพ่อลูกกัน โดยผู้ร้องเรียนเห็นว่า การที่ตัวละครลูกต่อยผู้เป็นพ่อเป็นการแสดงออกถึงภาพความรุนแรงที่ไม่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดเด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบได้ แต่หากนำมาวิเคราะห์ตามการเล่าเรื่องแล้วจะเห็นว่า ตัวละครลูกนั้นไม่เคยได้รับรู้มาก่อนเลยว่าคนที่ตัวเองกำลังชกต่อยหรือเข้าไปมีเรื่องอยู่นั้นเป็นพ่อแท้ๆของตัวเอง ตัวละครที่เป็นลูกรู้เพียงแต่ว่าผู้ชายคนนี้เป็นเพียงผู้ชายคนหนึ่งที่เขาฆ่าตายชีวิตครอบครัวของเขาและทำให้แม่ของเขาต้องทุกข์ใจ ด้วยความโมโหที่เห็นผู้ชายคนนั้นบุกเข้ามาถึงบ้าน เขาจึงเข้าไปจัดการ หรืออย่างใน

ละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนเรื่องฟ้าจรดทราย โดยมีเรื่องราวพระเอกและนางเอกที่ต่างกันด้วยเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม แต่ทั้งคู่กลับต้องระเห็จระเหวร้อนผจญชีวิตท่ามกลางทะเลทรายที่กว้างใหญ่ การที่ทั้งคู่ได้เผชิญกับความทุกข์ร่วมกันจึงก่อให้เกิดเป็นความรักในที่สุด จึงเป็นไปได้ที่พระเอกจะต้องมีการแตะเนื้อต้องตัวนางเอก แต่ผู้ที่ร้องเรียนมีความเห็นว่าจะไม่ถูกต้องตามหลักศาสนา เพราะการที่ฝ่ายชายจะแตะเนื้อต้องตัวฝ่ายหญิงได้จะต้องแต่งงานเสียก่อน เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงมองว่าการร้องเรียนในส่วนของภาพที่ปรากฏนั้น เป็นเพราะผู้ชมมักจะนำภาพดังกล่าวมาทับซ้อนกับภาพความเป็นจริงในสังคม หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพียงภาพความจริงที่สังคมอยากให้เป็น เนื่องจากหากมองตามความจริง ก็เป็นไปได้ที่บทบาทของลูกจะทำร้ายร่างกายผู้เป็นพ่อทั้งโดยเจตนาและไม่ได้เจตนา หรือตามหลักการของศาสนาก็เป็นไปได้อีกเช่นกันที่จะต้องมีคนที่ไม่ปฏิบัติตามหลักการของศาสนา จึงกล่าวได้ว่าการร้องเรียนที่เกิดขึ้นอาจเป็นการที่ผู้ร้องเรียนอยากให้นำเสนอแต่เรื่องราวที่เหมาะสม ที่เป็นแต่มีมิติทางด้านขาว เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน

ไม่เพียงเท่านั้น ยังมีละครที่ถูกร้องเรียนด้วยประเด็นอื่นๆอีก ที่นอกเหนือไปจากแนวคิดของ SLVR เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องวายุภักคมนตรี ถูกร้องเรียนว่าผู้แสดงใส่บาตรโดยไม่ถอดรองเท้า ถือเป็น การปฏิบัติที่ผิดไปจากขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างหรือทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจไปในทางที่ผิดได้ หรือแม้กระทั่งในละครโทรทัศน์เรื่องปิ่นอนงค์ ก็ถูกร้องเรียนในเรื่องของภาพและเนื้อหาในฉากพิธีสวรรระหว่างนางเอกกับพระเอก เพราะนางเอกมีท่าทีสนใจชายอื่นซึ่งไม่ใช่เจ้าบ่าว โดยผู้ร้องเรียนมองว่าการกระทำของนางเอกเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและผิดจารีตประเพณีไทย ประเด็นของการร้องเรียนเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยมองว่าผู้ร้องเรียนไม่ได้มองว่าละครคือละคร แต่ผู้ร้องเรียนกำลังมองว่าละครเป็นเครื่องมือในการสอนศีลธรรมเช่นเดียวกับให้พระมาเทศน์ ผู้ร้องเรียนจึงร้องเรียนในสิ่งที่ไม่ใช่คุณสมบัติโดยภาพรวมของละคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นของการร้องเรียนทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จึงสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาของการร้องเรียน อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ชมที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านเพศ วัย ฐานะ หรือระดับทางการศึกษา จึงอาจส่งผลให้มีมุมมองหรือทัศนคติต่อละครแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะถูกต้องบ้างไม่ถูกต้องบ้าง ดังที่ สมสุข หินวิมาน (2545) ได้จำแนกผู้ชมละครโทรทัศน์มี 2 ลักษณะ คือ ประเภท “มือใหม่หัดขับ” และประเภท “แฟนพันธุ์แท้” กลุ่มผู้ชมที่ต่างกันย่อมมีการรับรู้ถึงการรับชมละครที่ต่างกัน เนื่องด้วยลักษณะพิเศษในตัวบทของละครโทรทัศน์ อาทิเช่น การเล่าเรื่อง การมีจังหวะมีภาษา ทำให้ผู้ชมประเภทมือใหม่หัดขับ ที่ดูละครไปเรื่อยๆ ไม่จริงจัง ไม่ได้มีประสบการณ์อันซ้ำของเกี่ยวกับละคร ก็อาจขาดประสบการณ์ในการตีความ หรือไม่เข้าใจการเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้ชมประเภทแฟนพันธุ์แท้ ที่สามารถตีความตัวละครหรือเข้าใจการเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ Ang (1985) นักวิชาการสายวัฒนธรรม ที่กล่าวว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์จะมีการรับรู้ที่ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิตและประสบการณ์ทางสังคมของแต่ละบุคคล ทำให้

แบบแผนการดูละครหรือลักษณะการตีความละครโทรทัศน์แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนผ่านองค์ประกอบของการเรื่องเล่าในละครโทรทัศน์ ในส่วนของโครงเรื่องก็จะพบว่า ผู้ร้องเรียนมักจะร้องเรียนเข้ามาในช่วงจุดพลิกผัน (Turning Point) ของเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังไม่ได้ถึงจุดสูงสุดของความขัดแย้ง (Climax) ที่จะเป็นช่วงที่ตัวละครต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง และส่วนใหญ่การตัดสินใจนั้นๆจะสะท้อนแก่นความคิดหรือสาระสำคัญของเรื่องออกมา แต่ผู้ร้องเรียนยังไม่ได้ชมละครไปถึงจุดๆนั้นก็ทำการร้องเรียนแล้ว ไม่เพียงเท่านั้น ในการศึกษาข้อถกเถียงของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ก็พบว่า ผู้ร้องเรียนแทบจะทุกเรื่องไม่ได้มีความรู้หรือมีความเกี่ยวข้องกับวงการละครโทรทัศน์ เป็นเพียงองค์กรหรือประชาชนทั่วไป ที่เรียกร้องสิทธิหรือต้องการแสดงบทบาทขององค์กรตนเองเท่านั้น ไม่ได้ร้องเรียนอย่างผู้มีความรู้หรือผู้มีประสบการณ์เลย ตัวอย่างเช่น ในละครเรื่องแรงเงา ผู้ร้องเรียนคือมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ซึ่งเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ ได้ร้องเรียนเพื่อเรียกร้องสิทธิให้แก่ผู้หญิง และเสนอว่าควรจะมีละครที่ผู้หญิงมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่องที่ร้องเรียนแต่อย่างใด หรือในละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ที่ถูกจัดเรตติ้งได้อย่างถูกต้องแล้ว แต่ก็ยังคงถูกร้องเรียนอยู่ดี สิ่งเหล่านี้ยิ่งตอกย้ำให้เห็นว่า กลุ่มผู้ร้องเรียนนั้นเป็นผู้ที่ดูละครไปเรื่อยๆ ไม่ได้มีความรู้เรื่องละครและไม่ได้สนใจที่จะหาประโยชน์จากละครอย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ก็สอดคล้องกับในผลการวิจัยในส่วนของประเด็นปัญหาของละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ว่าผู้ที่ร้องเรียนเข้ามาไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับละคร และยังเป็นการตอกย้ำว่าบางครั้งผู้ร้องเรียนก็มักจะจ้องจับผิด มากกว่าที่จะดูละครเพื่อความบันเทิงหรือแสวงหาประโยชน์

สำหรับกระบวนการดำเนินการพิจารณาละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน จะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงวัฒนธรรม และ กสทช. ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมจะไม่มีอำนาจในการตัดสินหรือลงโทษละครเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามา เพราะไม่ได้มีอำนาจตามกฎหมาย เมื่อมีผู้ร้องเรียนเข้ามาจึงต้องส่งเรื่องไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการต่อไป ในขณะที่ กสทช. จะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการตัดสินหรือลงโทษละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนโดยตรง มีกระบวนการทำงานเหมือนกับศาล กล่าวคือ เมื่อมีการร้องเรียนเกิดขึ้น กสทช. ก็ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูล รวมถึงให้ผู้ถูกร้องเรียนได้เข้ามาชี้แจงว่าเรื่องราวเป็นไปตามที่ผู้ร้องเรียนเข้ามาหรือไม่ แล้วจึงค่อยทำการตัดสิน เนื่องจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 46 มุ่งเน้นให้สิทธิเสรีภาพแก่องค์กรหรือฝ่ายวิชาชีพในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเปิดโอกาสให้มีการกำกับควบคุมดูแลกันเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกฤตา จำเริญ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางสื่อโทรทัศน์เปรียบเทียบระหว่างสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” ผลการวิจัยพบว่า การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางสื่อโทรทัศน์ของทั้งสองสถานีต่างถูกควบคุมโดยภาครัฐซึ่งได้มีการออกกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องมาเพื่อกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ แต่สำหรับผู้วิจัยกลับพบว่าแม้ในแต่ละสถานีโทรทัศน์จะมีการกำกับดูแลกันเอง และทำได้อย่างถูกต้องตามหลักการที่ควรจะต้องปฏิบัติแล้ว ก็ยังคงถูกร้องเรียนอยู่ดี และบางกรณียังถูกร้องเรียนจาก กสทช. เองด้วยซ้ำ เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องฮอร์โมน...วัยว้าวุ่น จึงเสมือน

ว่าการทำงานของ กสทช. จะพยายามมาเป็นผู้ควบคุมสื่อ เหมือนดังเช่นยุค กบว. ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วก็พบว่า ทีมงานของ กสทช. ก็เป็นผู้ที่ไม่มีความรู้หรือไม่เคยมีประสบการณ์ในการผลิตละครมาก่อน จึงทำให้เกิดกระบวนการทำงานแบบตรวจสอบเพื่อจับผิด เช่น มีเครือข่ายของ กสทช. ที่ได้เทรนนิ่งไว้ทั่วประเทศ เพื่อให้ช่วยกันตรวจสอบ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ อีกทั้งตัวผู้ตรวจสอบเองก็ยังไม่มีความรู้หรือความสามารถเพียงพอ ผู้วิจัยจึงมองว่าทางที่ดีเราควรที่จะต้องพยายามผลักดันให้ภาคประชาสังคม หรือสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ หรือนิสิต นักศึกษา ที่มีความรู้เกี่ยวกับละครโทรทัศน์มารวมกลุ่มกัน จะได้ช่วยกันควบคุมดูแล และพัฒนางานละครโทรทัศน์ได้อย่างถูกต้องร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ในกระบวนการพิจารณาให้มีความชัดเจน เที่ยงตรง และถูกต้อง พยายามผลักดันให้คนกลุ่มนี้กลายเป็นคนที่มีบทบาทมีอำนาจในสังคม เพราะในความเป็นจริงแล้ว กสทช. ไม่สามารถตรวจสอบสิ่งที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ได้หมด ด้วยจำนวนบุคลากรในการทำงานที่จำกัด กับช่องทางสื่อที่หลากหลายและเปิดกว้างอย่างไม่จำกัด อีกทั้ง กสทช. ก็ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ไปทำงานร่วมด้วย จึงเป็นไปได้ยากที่จะทำงานได้อย่างสมบูรณ์

นอกจากนั้น ในส่วนของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมก็มีผลงานหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับวงการละครโทรทัศน์ไทยอย่างชัดเจนนั่นก็คือการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ (Rating) ซึ่งเป็นการจัดระดับของรายการ หรือละครเรื่องนั้นๆ ว่าเหมาะกับกลุ่มผู้ชมในระดับอายุใด แต่จากผลการวิจัยพบว่า การร้องเรียนส่วนใหญ่มักจะเป็นการร้องเรียนเพื่อปกป้องหรือเป็นห่วงเด็กและเยาวชน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกร้องเรียนดังกล่าวนี้ ได้มีการจัดระดับความเหมาะสมของรายการ (Rating) หรือการจัดเรตติ้งของตนเองแล้วว่าเหมาะที่จะให้ผู้ที่มีอายุเท่าไรขึ้นไปจึงจะสามารถรับชมได้ แต่ก็ยังคงถูกร้องเรียนว่าไม่เหมาะสมหากเด็กและเยาวชนมารับชม เช่น ละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ผู้วิจัยจึงมองว่า การจัดเรตติ้งของละครโทรทัศน์ไทยในปัจจุบันไม่ได้ผลในเชิงปฏิบัติ เพราะถึงจะจัดระดับความเหมาะสมไปแล้ว ละครก็ยังคงถูกร้องเรียนว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้ชมเองก็ไม่ได้ยอมรับหรือปฏิบัติตามการจัดเรตติ้งของละคร เพราะหากปฏิบัติตามก็จะต้องห้ามลูกหลานของตนเอง ไม่ให้มาดูละครที่เด็กยังไม่สมควรจะได้ดู หรือถ้ามีโอกาสได้ดู ผู้ปกครองก็ควรอยู่ชี้แจงตามหลักของการจัดเรตติ้งละคร โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงก็คือ สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ซึ่งก็เป็นหน่วยงานที่เป็นผู้จัดตั้งเรตติ้งละครโทรทัศน์นี้ขึ้นมา ดังนั้นจึงควรเพิ่มแนวทางในการทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับความหมายของการจัดเรตติ้งละครโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้ช่วยดูแลลูกหลานได้อย่างถูกต้อง และยังเป็นการช่วยลดปัญหาการที่ละครโทรทัศน์จะถูกร้องเรียนได้อีกด้วย

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดระดับความเหมาะสมของละครโทรทัศน์ ควรจะให้ข้อมูลหรือทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชมว่าในแต่ละเรต (Rating) นั้นมีความหมายอย่างไร และกลุ่มผู้ชมควรจะต้องปฏิบัติตามอย่างไร เพื่อให้การจัดเรตเกิดประสิทธิผลกับกลุ่มผู้ชมได้มากที่สุด และยังอาจจะทำให้เกิด

ประเด็นการร้องเรียนละครโทรทัศน์น้อยลงนอกจากนั้นยังควรส่งเสริมให้กลุ่มผู้ชมรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) เพื่อจะได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบความคิดหรือมายาคติของสังคมไทยที่มีต่อละครโทรทัศน์ เพื่อจะได้ทราบว่าสังคมไทยคิดอย่างไรต่อละครโทรทัศน์ไทย วางบทบาทหรือหน้าที่ของละครโทรทัศน์ไว้อย่างไร เช่น เชื่อว่าละครมีความสัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริง เชื่อว่าละครมีหน้าที่สอนให้ความรู้ หรือเชื่อว่าละครมีหน้าที่ในการถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมของสังคม เป็นต้น อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ให้กับสังคมไทยได้อย่างมีทิศทาง

6.5 ข้อจำกัดในการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับฝ่ายผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้ทั้งหมด เนื่องจากทางผู้ผลิตมักจะไม่ค่อยมีเวลาหรือไม่มีความพร้อมในการให้สัมภาษณ์ จึงทำให้ในส่วนของวิธีการจัดการกับปัญหาที่ถูกร้องเรียน ผู้วิจัยต้องนำข้อมูลจากเอกสาร เช่น หนังสือพิมพ์ หรือบทความ ที่ผู้ผลิตเคยให้สัมภาษณ์ไว้ก่อนหน้านี้แล้ว มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งข้อมูลบางอย่างก็ยังไม่ครบถ้วนหรือลึกซึ้งเพียงพอ อีกทั้งในส่วนของผู้รับสาร หรือกลุ่มผู้ชมก็มีปริมาณมากและหลากหลาย ทั้งเพศ วัย ฐานะ หรือการศึกษา รวมไปถึงทัศนคติหรือประสบการณ์ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ทำให้เป็นข้อจำกัดในการที่จะศึกษาว่า แท้จริงแล้วผู้รับสารหรือกลุ่มผู้ชมมีทัศนคติอย่างไรต่อละครโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียน ซึ่งเป็นอีกมิติหนึ่งที่ผู้วิจัยควรจะศึกษาเพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์

นอกจากนั้นผู้ร้องเรียนก็เป็นอีกข้อจำกัดหนึ่งของการวิจัยชิ้นนี้ เพราะเวลาที่ผู้ร้องเรียนเป็นบุคคลที่ไม่ใช่องค์กร ผู้วิจัยไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ร้องเรียนนั้นเป็นใคร มีความรู้เกี่ยวกับละครจริงหรือไม่ ซึ่งทำให้การอภิปรายผลยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ

รายการอ้างอิง

- Ang, L. (1985). *Watching Dallas: Soap Operas and the Melodramatic Imagination*. London: Routledge.
- Goodlad, J. S. R. (1971). *A sociology of popular drama*. London: Heinemann.
- Gunter, B., Harrison, J. & Wykes, M. (2003). *Violence on Television Distribution, Form, Context, and Themes*. Lawrence Erlbaum Associates: New Jersey.
- Palzer, C. a. S. (2003). A Self-Regulation, Co-Regulation, Public Regulation. Retrieved 13 Oct 2013, from http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/promote_or_protect.pdf
- กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์. (2555). *รวมกฎหมายการสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- เกรียงไกร วชิรธรรมพร. (13 มิถุนายน 2557). In พัทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).
- คมสัน รัตนะสิมากุล. (2555). *หลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงและบทวิทยุโทรทัศน์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คันธिया วงศ์จันทา. (2541). *การพัฒนาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุทธศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม. (2551). *รายงานผลการศึกษารอบที่ 38 เรื่อง ความรุนแรงในละครไทย ปี 2551 (ช่อง3,5,7,9,NBT และทีวีไทย)*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- จะเด็จ ชาวน์วิไล. (2548). *ผู้ชายเลิกเหล้า หัวใจไร้ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก: เอกสารประกอบการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมไร้อคติชีวิตไร้ความรุนแรง โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)*.
- จินตนา จุลกะเสวี. (17 มิถุนายน 2557). In พัทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).
- ชยพล สุทธิโยธิน และสันติ เกษมสิริทัศน์. (2550). *ในการสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ หน่วยที่ 6-10*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ดำเกิง ฐิตะปิยะศักดิ์. (2546). *เอกสารประกอบการสอนพื้นฐานการเขียนบทละครโรงเรียนบางกอกการละคอน*.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2551). *บทโทรทัศน์เขียนอย่างไรให้มีโอโปร (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.)*. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2555). *บทโทรทัศน์ เขียนอย่างไรให้มีโอโปร (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.)*. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นท พูนไชยศรี. (12 กุมภาพันธ์ 2557). In พัทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).
- นท พูนไชยศรี. (2555). *การบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ของบริษัท กันตนา มูฟวี ทาวน์ (2002) จำกัด และบริษัท มุมใหม่ จำกัด. โครงการวิชาชีพ ภาควิชาสื่อสารการแสดงและสื่อบันเทิง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

นลินี สีตะสุวรรณ. (2553). *ข้อเสนอแนะการผลิตละครโทรทัศน์ไทย : การศึกษาประเด็น SLVR ในละครโทรทัศน์ต่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.

ปนัดดา ธนสถิตย์. (2531). *ละครโทรทัศน์ไทย*. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชัย จิตรปัญญา. (2550). เอกสารประกอบการอบรม *พื้นฐานการผลิตรายการโทรทัศน์*.

ปวีศา วรสิริประภา. (2551). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการกำหนดการนำเสนอเนื้อหา ความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิยะรัตน์ บุญยะรัตเวช. (27 มีนาคม 2557). In พัทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).

พิรงรอง รามสูต รณะนันท์ และศศิธร ยุวโกศล. (2546). *การกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทย* รายงานการวิจัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พีระพงษ์ มานะกิจ. (6 พฤษภาคม 2557). In พัทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).

ยุพา ทวีวัฒนกิจบวร. (8 เมษายน 2557). In พัทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).

ฤทธิ์ดำรง แก้วขาว. (2552). *การสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วีระ สุภะ. (2537). *การศึกษากระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2536*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เว็บไซต์กระปุก. (25 กรกฎาคม 2556). *hormones วิว้าวุ่นบานปลาย! กลทช.จวกกันเอง*. Retrieved 12 มกราคม 2557, from <http://drama.kapook.com/view67224.html>

เว็บไซต์ข่าวสด. (24 สิงหาคม 2556). *ฟ้าจรดทรายพบท่านจุฬาฯ ช่อง7ตรวจเทป - ขอโทษ"มุสลิม"*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNM056TXhOVE01TXc9PQ==

เว็บไซต์ข่าวสด. (25 ส.ค.2556). *สั่งเร่งแก้บท ท่านจุฬาฯอภัย ช่อง7รู้ด ขอขมา! ละครดัง ถ่ายซ่อม*. Retrieved 5 กุมภาพันธ์ 2557, from http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNM056TTVOVFF4TIE9PQ==&catid=

เว็บไซต์คมชัดลึก. (6 มีนาคม 2552). *ทำให้โยกเวลาฉายเมียหลวง*. Retrieved 10 มกราคม 2557, from <http://www.komchadluek.net/detail/20090306/4069/4069.html>

เว็บไซต์คมชัดลึก. (24 ส.ค.2556). *ช่อง7พร้อมปรับแก้เนื้อหาฟ้าจรดทราย*. Retrieved 5 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://www.komchadluek.net/detail/20130824/166537/ช่อง7พร้อมปรับแก้เนื้อหาฟ้าจรดทราย.html>

เว็บไซต์เดลินิวส์. (9 มกราคม 2556). *วราเทพยันรัฐไม่เกี่ยวแบนเหนือเมฆ2*. from <http://www.dailynews.co.th/Content/politics/50030/%E2%80%9C%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9E%E2%80%9D+%E0%B8%A>

2%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%99%E2%80%9C%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%86+2%E2%80%9D

เว็บไซต์เดลินิวส์. (22 สิงหาคม 2556). *มุสลิมต้านละครฟ้าจรดทราย* วันที่เข้าถึงข้อมูล Retrieved 5 มกราคม 2557, from

<http://www.dailynews.co.th/Content/politics/136402/%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%AA%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%84%E0%B8%A3+%E2%80%9C%E0%B8%9F%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E2%80%9D>

เว็บไซต์เดลินิวส์. (24 สิงหาคม 2556). *จบสวย! จุฬาราชมนตรีส่งคณะร่วมแก้บท*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from

<http://www.dailynews.co.th/Content/entertainment/115633/%E0%B8%88%E0%B8%9A%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%A2!+%E0%B8%88%E0%B8%B8%E0%B8%AC%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5+%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B8%9A%E0%B8%97+%E2%80%9C%E0%B8%9F%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E2%80%9D>

เว็บไซต์ทีนิวส์. (2556). *ยัง ผกก.ฮอโรมน พร้อมชี้แจง*. Retrieved 30 มีนาคม 2557, from

<http://www.tnews.co.th/html/news/64382/ยัง-ผกกฮอโรมน-พร้อมชี้แจงกสทช-หลังถูกเรียกตรวจสอบเนื้อหา-ไม่หวั่นโดนแบน.html>

เว็บไซต์ไทยโพสต์. (6 มีนาคม 2552). *บทเรียน"เมียหลวง"วธ.หารื้อปรับเรต*. Retrieved 10 มกราคม 2557, from <http://www.thaipost.net/node/1382>

เว็บไซต์ไทยรัฐ. (16 พฤศจิกายน 2555). *แรงเงารุนแรงเกินไป*. Retrieved 18 มกราคม 2557, from <http://www.thairath.co.th/content/306522>

เว็บไซต์ไทยรัฐ. (26 กรกฎาคม 2556). *แบนฮอโรมน...วัยว้าวุ่น ความดีจจริตของคนเมือง?* Retrieved 12 มกราคม 2557, from <http://www.thairath.co.th/content/359358>

เว็บไซต์นิวส์บูกาบู. (2556). *ปรับบทละครฟ้าจรดทราย*. Retrieved 20 กุมภาพันธ์ 2557, from http://news.bugaboo.tv/watch/77863/ปรับบทละคร_ฟ้าจรดทราย.html

เว็บไซต์แนวหน้า. (2 พฤศจิกายน 2555). *กสทช.ประมุข "ทีวี ดิจิตอล" มีความปีหน้ามั่นใจไม่วุ่นวายเหมือน3G*. Retrieved 18 มกราคม 2557, from <http://www.naewna.com/business/28451>

- เว็บไซต์แนวหน้า. (6 มกราคม 2556). *เหนือเมฆ 2 คั่นจอ-ชัด*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from <http://www.naewna.com/business/36429>
- เว็บไซต์ประชาไท. (24 กรกฎาคม 2556). *กสทช. เรียกดูเทป "ฮอริโมน..วัยว้าวุ่น"*. Retrieved 12 มกราคม 2557, from <http://www.prachatai.com/journal/2013/07/47838>
- เว็บไซต์ผู้จัดการ. (25 มกราคม 2551). *อวสานคีนางฟ้า! เอ็กแซ็กท์ถอย ยอมลดตบ-ชุดหวิว*. Retrieved 13 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9510000010535>
- เว็บไซต์ผู้จัดการ. (28 เมษายน 2554). *"เรยา" แรงเกินผู้ปกครองร้อง วส.ระงับฉาย*. Retrieved 16 มกราคม 2557, from <http://www.manager.co.th/QoL/ViewNews.aspx?NewsID=9540000052431>
- เว็บไซต์ผู้จัดการ. (29 เมษายน 2554). *น้องวอนมองข้อดี "ดอกส้มสีทอง"*. Retrieved 16 มกราคม 2557, from <http://www.manager.co.th/entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=9540000052530&commentPage=3&>
- เว็บไซต์ผู้จัดการ. (2551). *ประท้วงระงับฉายสงครามนางฟ้า*. Retrieved 13 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9510000010535>
- เว็บไซต์ผู้จัดการ. (2555). *ช่อง3ยัน "เหนือเมฆ 2" เนื้อหาสุ่มเสี่ยงวอนอย่าโยงการเมือง*. Retrieved 10 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9560000002640>
- เว็บไซต์โพสต์ทูเดย์. (24 กรกฎาคม 2556). *กสท.แย้มอาจให้แก่เนื้อหาซีรีส์"ฮอริโมนส์"*. Retrieved 12 มกราคม 2557, from http://m.posttoday.com/article.php?id=236288&channel_id=3000
- เว็บไซต์มติชน. (5 มกราคม 2556). *เหนือเมฆ 2 : บททำทนายเสรีภาพ*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1358216756
- เว็บไซต์มติชน. (26 กรกฎาคม 2556). *กสทช. หัวโบราณไม่เข้าใจสังคม*. Retrieved 12 มกราคม 2557, from http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1374565642
- เว็บไซต์ยูทูบ. (2554). *สาระข้อคิดทางธรรมดอกส้มสีทอง*. Retrieved 2 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://www.youtube.com/watch?v=Rh90Jdm7CRQ>
- เว็บไซต์สนุก. (2551a). *แก้บทสงครามนางฟ้าจบกันแล้ว10ล้าน*. Retrieved 13 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://movie.sanook.com/29548/%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%AA%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%9F%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%A1-10-%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99/>

- เว็บไซต์สนุก. (2551b). *บอยชอโทย! ยอมตัดฉากรู้เฝ้า สงครามนางฟ้า*. Retrieved 21 มีนาคม 2537, from http://news.sanook.com/entertain/2/entertain_238888.php
- เว็บไซต์สยามดารา. (17 มกราคม 2556). *"ฉัตรชัย-สินจัย"เข้าสภามหาเหตุถอดหม้อเมฆ2*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from http://www.siamdara.com/hotnews/130117_1953.html
- เว็บไซต์สยามดารา. (2551). *จับนางฟ้ากับบอยโดน10ล้าน*. from <http://www.siamdara.com/hotnews/00008543.html>
- เว็บไซต์อิศรานิวส์. (3 กันยายน 2556). *กสทช.ยันไม่แบนฟ้าจรวดทรายหลังช่อง7แจ้ง*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from <http://www.isranews.org/%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%88%E0%B8%99-%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%B2/item/23537-%E2%80%98%E0%B8%94%E0%B8%A3-%E0%B8%9E%E0%B8%B5%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9E%E0%B8%87%E0%B8%A9%E0%B9%8C%E2%80%99-%E0%B8%A2%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%99-%E2%80%98%E0%B8%9F%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E2%80%99-%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A1.html>
- เว็บไซต์อิศรานิวส์. (23 สิงหาคม 2556). *เหตุยื่นถอดละคร 'ฟ้าจรวดทราย' อมตะไพรัชนิยายพันวิก 7 ลี*. Retrieved 5 มกราคม 2557, from <http://www.isranews.org/%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%88%E0%B8%99-%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%B2/item/23233-%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%95%E0%B8%B8%E0%B8%A2%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%99%E0%B8%96%E0%B8%AD%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%84%E0%B8%A3-%E2%80%98%E0%B8%9F%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E2%80%99-%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%95%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%B2>

- %E0%B8%A2%E0%B8%9E%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%81-7-%E0%B8%AA%E0%B8%B5.html
- เว็บไซต์อิศรานิวส์. (25 กรกฎาคม 2556). "สุภิญญา" สวดยับ กสทช.ใช้อำนาจ พร้าเพรื่อ. Retrieved 12 มกราคม 2557, from <http://www.isranews.org/isranews-scoop/item/22565-supinya.html>
- เว็บไซต์โอเคเนชั่น. (2551). บอย-ถกเถียงเกียรติ แฉลงข่าวขอโทษ. Retrieved 13 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=199780>
- เว็บไซต์โอเคเนชั่น. (2555). คำลั่นตบสนั่นจอ “แรงเงา”. Retrieved 18 มกราคม 2557, from <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=832690>
- เว็บไซต์ไอเอ็นเอ็น. (5 มกราคม 2556). โฆษกรบ.ปิดแบนเหนือเมฆ2เชื้อหวังโกยเรตตั้งละคร. Retrieved 5 มกราคม 2557, from <http://www.innnews.co.th/shownews/show?newscode=426434>
- เว็บไซต์ไอเอ็นเอ็น. (6 มกราคม 2556). ชาติปิดแบนเหนือเมฆ2. Retrieved 5 มกราคม 2557, from <http://www.innnews.co.th/shownews/show?newscode=426566>
- สมสุข หินวิมาน. (2545). ละครโทรทัศน์. In ใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (Ed.), *สื่อบันเทิง: อำนาจแห่งความไร้สาระ*. กรุงเทพมหานคร: ออล อเบอร์ท พรินท์.
- สาวิตรี อาริมิตร. (20 มีนาคม 2557). In พิทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).
- สินีญา ไกรวิมล. (2545). ลักษณะของบทละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมช่วงหลังข่าวจากปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกฤตา จำเนียร. (6 กุมภาพันธ์ 2557). In พิทธนันท์ ฉุยกรม (Ed.).
- สุกฤตา จำเนียร. (2553). *การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางสื่อโทรทัศน์ เปรียบเทียบระหว่าง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสดถะสาด. (2555). ละคร “สะท้อน” หรือ “ขึ้นน้ำ” ลังคมกันแน่? Retrieved 22 ธันวาคม 2556, from <http://sethasat.com/2012/11/20/the-power-of-tv/>
- เสรี วงศ์มณฑา. (2556, 19 กันยายน 2556). *ผลกระทบจากละครโทรทัศน์ต่อสังคม*, โรงแรมสวิสโฮเทล เลอ คองคอร์ด
- อาจินต์ ปัญจพรรค์. (2533). *ยักษ์ปากเหลี่ยม* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพมหานคร: หมึกจีน.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เอกสารข้อร้องเรียนถึงความไม่เหมาะสมในละครโทรทัศน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ส.ป.ด. ๐๑๘ / ๒๕๖๑

๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง โจษเบียบและคดีของกุหลาบไม้ไฟจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในลูกคือ

เรียน ประธานคณะกรรมการกันเรื่องโจษเบียบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ซีดีบันทึกและสร (จากที่โจษเบียบ)

ดิฉันนางสาวจิตติมา ชัยประสิทธิ์พร สมาชิกเครือข่ายครอบครัวเฝ้าระวังและสร้างสรรคสื่อ มีภาระกิจในการตรวจสอบการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ก่อนออกอากาศของทางสถานี (Pre rate) ว่ามีการจัดระดับความเหมาะสมของรายการถูกต้องตามหลักเกณฑ์คู่มือของกรมประชาสัมพันธ์ที่จัดคือเป็นแนวทางการปฏิบัติงานหรือไม่ ซึ่งเครือข่ายครอบครัวเฝ้าระวังฯ เมื่อทราบการประเมินรายการโทรทัศน์ซึ่งการออกอากาศ (Post rate) และจากการที่ดิฉันได้ตรวจสอบพบว่า และคดีของกุหลาบไม้ ไฟ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๗ ออกอากาศเวลา ๒๐.๒๐ - ๒๒.๓๕ น. ในวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยคดีของโจษเบียบมีการประกาศสัญลักษณ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ก่อนเจ้ารายการเป็น "A" (ทั่วไป) แต่เนื้อหาที่น่าสงสัยเป็นดังนี้

๑. ในตอนที่หนึ่ง จากแรกมีการต่อสู้กันระหว่างผู้ร้ายกับนางเอกจนเริ่มเลือดคั่งจน กระชกแตก ประตูห้องน้ำทิ้ง (จากในโจษเบียบ)
๒. คัดด้วยจากจุด (ตัวร้ายผู้ฆาต) ไม่ที่ถ่วงในลิ้นโดยมีผู้หญิงนั่งบนขาเก้าอี้กินเมล็ด โดยขอ (น้องสาวนางเอก) ที่เป็นนักศึกษาซึ่งเป็นเมียลับมาหาเวลาคนรักผู้หญิงนั่งเครื่องไปนั่งที่โซฟา เพื่อจุดจุดและจุดจุดว่าเป็นพระเอกครึ่ง (จับที่ได้น้องด้วย) แต่จุดจุดและขอไปจับกับไม่ขึ้นบนบนบนแล้วด้วยว่ามีเสียงวิหาคะโกระไปส่งเสียง
๓. จากผู้ร้ายกำลังจะฆ่ากันในน้ำ และคำวาทะจากเจ้าจึงมีการต่อสู้กันโดยให้ปืน
๔. จากที่ขอไปถามคางว่าโศก (พี่สาว) ธงโหมและเบียดปากเมืองกันจนมีคำที่ก้าวร้าวกล่าวหาต่อกัน จนบีบคอจนและตบหน้าคางซึ่งเป็นน้องถึง ๒ ครั้ง ลำดับต่อไปคางจับโทรศัพท์ทิ้งหน้าทีวีหน้าบ้าน ผู้ร้ายที่มากับขอจึงคางเจ้าซึ่งส่งจนล้มลงที่หน้าบ้าน ขอจึงได้โฆฆาตขอใช้จุดจุดช่วย แต่จุดจุดไม่ยอมช่วยกับจุดจุดขึ้นรถ จึงคางแบบไม่อยู่คางจุดจุด ขอจึงคางวิ่งขวาด เป็นคดีผู้ร้ายที่

เครือข่ายครอบครัวไม้กระวีงและสร้างสรรคดีดี
 56/148 หมู่ 17 ต.หนองปรือ อ.บางพระ จ.ชลบุรี โทร. 039-255113
 โทร. 02-885-2200 โทร. 02-2889-2302 www.familymediawatch.org

- ถึงศาลในระบอบคดี จนทำให้ระบอบคดีไม่เรียบร้อย ผู้ที่ขาดความระมัดระวังแบบไม่เชิงมือ จนร
 เสียดกับศาลไทย และตอบไม่ในรอด
- ๕. จากทนายคดีอาชากับทนายซึ่งเป็นน้องนางเอก ผู้เฝ้าดูและระงับเสียดอกสนมหน้า ตำรวจที่เป็น
 พระเอก ๒ คนเข้ามาช่วย คนหนึ่งวิ่งตามผู้ร้ายไป อีกคนจะเข้ามาช่วยทนาย แต่ทนายกลับผลัก
 และเขาไม่มีตำรวจที่เข้ามาช่วย
 - ๖. จากสื่อมวลชน นายสนมปากผู้ร้ายคนที่ยังคงสาเพียรเพราะทำงานไม่ได้ตั้งใจ แต่คนที่เคียวเอง
 เสียดอกสนมไปถ เป็นการเล่นความรุนแรงที่เกินกว่าเหตุ
 - ๗. จากที่ตบตีคนประทุที่ไม่ได้เสียไปเป็นสาวนักสู้กับชายคนหนึ่งกำลังมีจากเลิกสิ้นบนเตียง แม้
 จะไม่ได้เห็นภาพนั้นแต่สื่อมีการแสดงสีหน้าที่ยังพอใจที่ดูชัดซึ่งเป็นสามีของตัวเองจะไม่ถูกแย่ง
 - ๘. การแต่งกายของนักแสดงนางเอก , ๒ (น้องสาวนางเอก) สาวนี้จึงมี สาวนักสู้ นุ่งสั้นและระ
 ฆฎ แต่งกายไม่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้ที่มิใช่บทบาทเป็นนักศึกษา

จากตัวอย่างจำนวน 8 ข้อของการนำเสนอเนื้อหาของละครเรื่องนี้ พบว่ามีทั้งจากความรุนแรง, จาก
 สถานะ, การใช้ภาษา และการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ซึ่งไม่ควรจัดระดับความเหมาะสมของรายการโดยใช้
 สัญลักษณ์ "๗" (ทั้งไป) เนื่องจากสาระหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ สาระควรมีความรุนแรงได้เพียงระดับ ๓
 โดยเฉพาะจากที่อธิบายและบทบาทคา ความด้วยผู้ร้ายยังคงที่เป็นเด็กในชุดนักเรียนถือปืนความรุนแรงอย่าง
 มาก

ดังนั้น จึงนับในนามสมาชิกร่วมเครือข่ายครอบครัวไม้กระวีงและสร้างสรรคดีดีและเป็นผู้พบเห็นประจำที่ขอ
 ร้องเรียนมายังท่านเพื่อให้ท่านได้ศึกษาเนื้อหาและให้ทางสถานีได้จัดระดับความเหมาะสมของละครเรื่องนี้
 ใหม่ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และขอความร่วมมือไปยังสถานีพึงให้ความสำคัญต่อการจัดระดับความ
 เหมาะสมของรายการโทรทัศน์ให้ตรงกับเนื้อหาของรายการโดยคำนึงถึงผู้บริโภคและผู้ชม

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดดำเนินการ ขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
 จิตติมา ชัยประสิทธิ์สูง

นางสาวจิตติมา ชัยประสิทธิ์สูง
 โทร. ๐๘๑-๙๐๔-๖๗๖๔ อีเมล jittima_chai@hotmail.com

รายการเรื่องร้องเรียนและคริโทรศัทพ์ของหน่วยงาน กสทช.

วันที่รับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะ เรื่อง	หน่วยงาน ปฏิบัติ
27-ค.ค.-56	กท.1553/56	บันทึกที่ ม.มส.50/56 ขอให้ยุติการออกอากาศละครโทรทัศน์เรื่องxxx เพราะเนื้อหา และบทบาทตัวละครไม่เหมาะสม	กำลัง ดำเนินการ	น.ค.
24-ค.ค.-56	สทท 3004/743	กลุ่มงานส่งเสริมสิทธิและกิจการเพื่อสาธารณะ ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบรายการที่ออกอากาศผ่านสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม รหัส เรื่องที่ 201307190079 กรณี นางสาวxxx ขอให้ตรวจสอบละครเรื่อง ฮอริโมน วัยวัยรุ่น ออกอากาศผ่านสัญญาณดาวเทียม GMM Z ช่อง ONE ทุกวันเสาร์ เวลา 22.00 น. – 22.40 น. มีเนื้อหาไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชนที่รับชม เช่น จากนักเรียน ทะเลาะวิวาท จากดูมูทรี (ไม่มีค่าเตือนรับที่หน้าจอโทรทัศน์) และจากมีเพศสัมพันธ์ในห้องพัก ซึ่งอาจเป็นการรบกวนเด็กและ เยาวชนได้เขียนแบบพฤติกรรมไม่ได้ จึงขอให้สำนักงาน กสทช. ตรวจสอบเนื้อหาของละครเรื่อง ฮอริโมน วัยวัยรุ่น ที่ออกอากาศไปแล้ว และยังไม่ได้ออกอากาศีเรื่องรับการออกอากาศในขั้นตอนต่อไปด้วย	กำลัง ดำเนินการ	น.ค.
16-ค.ค.-56	สทท 3004-69	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201301150187 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ปรับปรุงเรื่อง เหมือนนม ละครเรื่อง เหมือนนม / 2. คัดสรรส่วนรายการที่ได้ความบันเทิงลง แล้วเพิ่มรายการที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการ พัฒนาของเด็ก	เสร็จเรื่อง	น.ค.
11-ค.ค.-56	สทท 3004-45	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201301100144 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งเจตนาผู้ตั้งจะจับการออกอากาศ ละครเรื่อง เหมือนนม 2 ว่าเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่ เนื่องจากเห็นว่านี่เนื้อหาดี	เสร็จเรื่อง	น.ค.
10-ค.ค.-56	สทท 3004-44	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201301100085 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สำนักงาน กสทช. ตรวจสอบการะจับการออกอากาศละคร เรื่องเหมือนนม 2 ตอนเมื่อปราบจอมขมังเวทย์ สถานีนี้มีมีการแจ้งให้ ป.ตช. ทราบถึงสาเหตุของการะจับการออกอากาศ เห็นว่าเป็น การละเมิดสิทธิของ ป.ตช. (ประสงค์ให้นำกลับมออกอากาศใหม่)	เสร็จเรื่อง	น.ค.

รายการเรื่องร้องเรียนละครโทรทัศน์ของหน่วยงาน กสทช.

วันที่รับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะ เรื่อง	หน่วยงาน ปฏิบัติ
9-ม.ค.-56	สพช 3004-25	รับเรื่องจาก สภ.รหัสเรื่องที่ 201301080017 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สำนักงาน กสทช. ตรวจสอบการระงับการออกอากาศละครเรื่องเหนือเมฆ 2 ตอนมือปราบจอมขมังเวทย์ สถานีนี้ไม่มีบริการแจ้งให้ ปชช. ทราบก่อนระงับบริการ เห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิของ ปชช.	ยุติเรื่อง	บ.ล.
9-ม.ค.-56	สพช 3004-31	รับเรื่องจาก สภ.รหัสเรื่องที่ 201301080198 กรณี นายxxxx ขอให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งแจ้งสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งแจ้งสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เรื่องเหนือเมฆ 2 เนื่องจากเห็นว่าเนื้อหาดี และไม่ขัดต่อ มาตรา 37 พรบ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551	ยุติเรื่อง	บ.ล.
9-ม.ค.-56	สพช 3004/00025	ขอให้ตรวจสอบการระงับการออกอากาศละคร เรื่อง เหนือเมฆ 2 ตอน มือปราบจอมขมังเวทย์ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	ยุติเรื่อง	บ.ล.
8-ม.ค.-56	สพช 3004-21	รับเรื่องจาก สภ.รหัสเรื่องที่ 201301070116 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สำนักงาน กสทช. มีคำสั่งให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งแจ้งถึงสาเหตุของการระงับการออกอากาศละครเรื่อง เหนือเมฆ 2 ที่ออกอากาศทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 20.15 น.	ยุติเรื่อง	บ.ล.
8-ม.ค.-56	สพช 3004-20	รับเรื่องจาก สภ.รหัสเรื่องที่ 201301070241 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สำนักงาน กสทช. มีคำสั่งให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งแจ้งถึงสาเหตุของการระงับการออกอากาศละครเรื่อง เหนือเมฆ 2 ที่ออกอากาศทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 20.15 น. (ประสงค์จะรับชมละครต่อ)	ยุติเรื่อง	บ.ล.

รายการเรื่องร้องเรียนและคดีโทรทัศน์ของหน่วยงาน กสทช.

วันที่รับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะ เรื่อง	หน่วยงาน ปฏิบัติ
8-ม.ค.-56	สพ 3004-21	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201301070049 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สำนักงาน กสทช. มีคำสั่งให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งแจ้งถึงสาเหตุของการรับการออกอากาศละครเรื่อง เทียนเมฆ 2 ที่ออกอากาศทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 20.15 น.	ยุติเรื่อง	บ.ล.
8-ม.ค.-56	สพ 3004-20	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201301070094 กรณี นางสาวxxxx ขอให้สำนักงาน กสทช. มีคำสั่งให้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งแจ้งถึงสาเหตุของการรับการออกอากาศละครเรื่อง เทียนเมฆ 2 ที่ออกอากาศทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 20.15 น. (ประสงค์จะรับชมละครต่อ)	ยุติเรื่อง	บ.ล.
20-พ.ย.-55	สพ 3004-923	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 55111300009/201211190079 กรณี นายxxxx ขอให้ตรวจสอบละครเรื่อง "บ่วงรัก" ออกอากาศทุกวันจันทร์ - พฤหัสบดี เวลาประมาณ 20.25 น. ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 รับชมเมื่อวันที่ 13-14 พฤศจิกายน 2555 เนื่องจากเนื้อหาละครมีความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ใช้คำคำรุนแรง แสดงภัยที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้เด็กและเยาวชนที่รับชมลอกเลียนแบบ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาและควบคุมเนื้อหาการนำเสนอ (บันทึกที่ สพท 4016/00179)บ.ล.183/55 ค.จ.12/02/56)	ยุติเรื่อง	บ.ล.
8-พ.ย.-55	สพ 3004-891	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201211070062 กรณี นายxxxx ขอให้ตรวจสอบละครเรื่อง แรงเงา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ทุกวันจันทร์ - อังคาร เวลาประมาณ 20.30 น. เนื่องจากมีเนื้อหารุนแรง เช่น ฉากตบตีกัน ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาออกอากาศ เพราะอาจเป็นการทำลายเด็กและเยาวชนได้ ขอให้เปลี่ยนช่วงเวลาออกอากาศเป็นเวลา 02.00 น.แทน(เลขที่หนังสือ สพท 4016/00019)บ.ล.180)	ยุติเรื่อง	บ.ล.

รายการเรื่องร้องเรียนและครุโทรศัทพ์ของหน่วยงาน กสทช.

วันรับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะเรื่อง	หน่วยงานปฏิบัติ
8-พ.ย.-55	สพท 3004-890	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ ทก02550069811/201211070052 กรณี นายxxxx ขอให้ตรวจสอบและชี้แจงแนวทาง ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ทุกวันจันทร์-อังคาร เวลา 20.30 น. เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาทของเมียนมา หรือ การแสดงสติเพื่อแย่งชิงผู้ชาย ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาควบคุมเนื้อหาและการนำเสนอขงและชี้แจงเรื่องนี้ด้วยเดชะที่ หนังสือ สพท 4016/00019/บค.179)	เสร็จสิ้น	บ.ค.
2-พ.ย.-55	รพทว.02-1146	รับเรื่องจาก กระทรวงวัฒนธรรม กรณีเรื่อง ที่ วร 0208-3571 และ 55101600001 กรณี การออกอากาศละครของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เรื่อง 1)	เสร็จสิ้น	บ.ค.
18-ก.ค.-55	สพท 3004/501	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201207170056 กรณี นางxxxx ขอให้ตรวจสอบเนื้อหาละครเรื่อง 'เป็นอนงค์' ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 20.25 - 22.25 น. เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2555 เนื้อหาละครมีฉากจูบ ปากกันของพระ นาง ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบการจูบปากกันออกเปลี่ยนเป็น หอมแก้ม แทน เดชะรับเอกสารที่ กส 629/55	เสร็จสิ้น	บ.ค.
4-ก.ค.-55	สพท 3004/547	รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201207020024 กรณี นายxxxx ขอให้ตรวจสอบและชี้แจง 'เป็นอนงค์' ทางสถานีช่อง 7 ออกอากาศทุก วันศุกร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 20.25 น. เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2555 มีฉากพระเอก-นางเอก เข้าพิธีสมรสกัน แต่นางเอกกลับ แสดงพฤติกรรมชวนใจชายอื่นที่มีใช้สถานี เห็นว่าไม่เหมาะสม มีความผิดประเพณีไทย ขอให้ สำนักงาน กสทช. กำกับดูแลละครโทรทัศน์ ให้นำคืนภาพ เดชะรับเอกสารที่ กส.547/55	เสร็จสิ้น	บ.ค.

รายการเรื่องร้องเรียนและครุโทรทัศน์ของหน่วยงาน กสทช.

วันที่รับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะ เรื่อง	หน่วยงาน ปฏิบัติ
2-ก.ค.-55	สพข 3004-417	รับเรื่องจาก สก.รหัสเรื่องที่ 201206290002 กรณี นางสาวxxxx ขอให้ตรวจสอบและครุเรื่อง "มาหยารัศมี" ที่ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เวลา 20.25 น. ทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เนื่องจากเนื้อหาของละครมีความรุนแรง มีฉากตบตีกันมากขึ้น ขอให้ คณะกรรมการ กสทช. กำกับดูแลและครุโทรทัศน์ให้มีคุณภาพและเหมาะสมที่จะออกอากาศด้วย เคสรับเอกสารที่ กส.518/55	ยุติเรื่อง	น.ล.
19-มี.ย.-55	สพข 3004-382	รับเรื่องจาก สก.รหัสเรื่องที่ 201206190054 กรณี ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ขอให้ตรวจสอบและครุทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เนื่องจากมี การใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง แสดงออกถึงตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชนที่รับชม	ยุติเรื่อง	น.ล.
10-พ.ค.-55	สพข 3004-240	รหัสเรื่องที่ 201205010030 สถานีโทรทัศน์สีทองทั้งหมดช่อง 7 ออกอากาศละครเรื่อง XXXXXXXX ทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลา 20.30 - 22.30 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2555 ผู้ร้องรับชมพบว่าภาพตัวละครดูหึ่งแสงกายไม่เหมาะสม และถูกตัวละครขายให้รักออกคอ เห็น ว่าเป็นออกสื่อเหมาะสมไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่รับชม	ยุติเรื่อง	ร.ล.
10-พ.ค.-55	สพข 3004-240	รหัสเรื่องที่ 201205020121 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีทอง 3 ออกอากาศละครเรื่อง XXXXXXXX ทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลา 20.25 - 22.30 น. ผู้ร้องเห็นว่านักแสดงสาวที่รับชมเป็นคนรับใช้ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม พูดไม่ชัดเจน ออกสำเนียงพม่า	ยุติเรื่อง	ร.ล.
10-พ.ค.-55	สพข 3004-240	รับเรื่องจาก สก.รหัสเรื่องที่ 201205020121 กรณีผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ขอให้ตรวจสอบสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีทอง 3 ออกอากาศ ละครเรื่อง "นางงามยุธา" ทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลา 20.25 - 22.30 น. ผู้ร้องเห็นว่านักแสดงสาวที่รับชมเป็นคนรับใช้ใช้ภาษาไทยไม่ ถูกต้อง ไม่เหมาะสม พูดไม่ชัดเจน ไม่เหมาะสม ออกสำเนียงพม่า	ยุติเรื่อง	น.ล.

รายการเรื่องร้องเรียนและครุโทรทัศนของหน่วยงาน กสทช.

วันที่รับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะเรื่อง	หน่วยงานปฏิบัติ
10-ม.ค.-55	สพท 3004-240	ออกทีวีช็อคคอ	ยุติเรื่อง	บ.ล.
		รับเรื่องที่ 201205010030/201203160030 ร้องสถานีโทรทัศน์สีทองทั้งหมดช่อง 7 ออกอากาศละครเรื่อง "มาหยารัศมี" ทุกวันศุกร์ เวลา 20.30 - 22.30 ออกทีวีช็อคคอ เห็นว่าเป็นจากล่อแหลมไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่รับชม	ยุติเรื่อง	บ.ล.
21-ม.ย.-55	สพท 3004/211	เนื้อหาไม่เหมาะสม	ยุติเรื่อง	บ.ล.
		รับเรื่องจาก สก. รหัสเรื่องที่ 201204210005 กรณี นายxxxx ขอให้ตรวจสอบละครเรื่องขุนเคซ ทางสถานีโทรทัศน์สีทองทั้งหมดช่อง 7	ยุติเรื่อง	บ.ล.
11-ม.ย.-55	สพท3004-157	ใจแจ้ง เห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะนำออกอากาศ อาจเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้	ยุติเรื่อง	ร.ล.
		รหัสเรื่องที่ 201201250094 ผู้ร้องรับชมละครเรื่อง XXXXX ของสถานีโทรทัศน์สีทองทั้งหมดช่อง 7 ออกอากาศทุกวันพุธ-พฤหัสบดี เวลา 20.25 น. เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2555 เวลาประมาณ 22.25 น. ทางสถานีฯ ได้เผยแพร่รายการของละครที่มีการกอลูบกันอย่างโจ่งแจ้ง เห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะนำออกอากาศ อาจเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้	ยุติเรื่อง	ร.ล.
5-ม.ย.-55	สพท3004-140	สถานีฯ แล้วแต่ไม่ได้รับการแก้ไข	ยุติเรื่อง	ร.ล.
		รหัสเรื่องที่ 201204040011 ผู้รับชมละครเรื่อง "กระเบื้อง" ทางสถานีโทรทัศน์สีทองทั้งหมดช่อง 7 ทุกวันจันทร์-อังคาร เวลา 20.35 - 22.35 น. พบว่าเนื้อหาไม่เหมาะสมจึงร้องขอให้ "บรูเนออง" ซึ่งไม่เหมาะสมเพราะเป็นเรื่องของกษัตริย์พม่าองค์ที่ 3 ในราชวงศ์ดองอู ซึ่งอาจทำให้ชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยบางส่วนไม่พอใจ อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากได้แจ้งไปยังสถานีฯ แล้วแต่ไม่ได้รับการแก้ไข	ยุติเรื่อง	ร.ล.
20-ม.ค.-55	สพท3004-100	สถานีฯ แล้วแต่ไม่ได้รับการแก้ไข	ยุติเรื่อง	ร.ล.
		รหัสเรื่องที่ 201203140020 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ออกอากาศละครเรื่อง "แม่ยายที่รัก" ทุกวันจันทร์ - อังคาร เวลา 20.30 - 22.45 น. รับชมเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2555 มีฉากที่นักแสดงชาย 2 ท่าน (นายxxxxกับนายxxxx) แย่งพวงมาลัยรถยนต์กัน ผู้ร้องเห็นว่า เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับเด็กและเยาวชนหากนำไปลอกเลียนแบบอาจทำให้เกิดอันตรายได้ ผู้ร้องเคยติดต่อไปที่สถานีฯ แล้วเพื่อแจ้งให้สถานีฯ ตรวจสอบออกไม่เผยแพร่เรื่อง แต่ก็ยังไม่เห็นผลในลักษณะนี้ออกมาอีก	ยุติเรื่อง	ร.ล.

รายการเรื่องร้องเรียนและครุโทรศัพท์ของหน่วยงาน กสทช.

วันที่รับเรื่อง	เลขที่เรื่อง	หัวข้อเรื่อง	สถานะ เรื่อง	หน่วยงาน ปฏิบัติ
16-มี.ค.-55	สทช 4016/00019/ นค.2	รับเรื่องจาก สท.ทสที่เรื่องที่ 201203160030 กรณี นางxxxx ขอให้ตรวจสอบและครุเรื่อง มาหยารัศมี มีเนื้อหาไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก และเยาวชน	เสร็จเรื่อง	นค.
21-ธ.ค.-53	พช 1100/ศูนย์ 1200/1072	ผู้ร้องไม่ประสงค์ออกนาม เสนอแนะและครุเรื่องวิทยุกับตราออกอากาศทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ เวลา ๒๐.๓๐ น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ นำแสดงโดยxxxxและxxxxเนื้อหาการออกอากาศในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ มีฉากการทำบุญตีกลอง ซึ่งมักแสดงโศกเศร้าโดยไม่ได้ตรวจสอบทั้ง ผู้ร้องเห็นว่าผิดจากธรรมเนียมประเพณีไทย และจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อเด็กเยาวชน จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบเนื้อหาและครุตั้งกวดำด้วย	เสร็จเรื่อง	กส.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพัทธนันท์ ฉุยกรม เกิดเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2527 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา วิชาโท
นาฏยศาสตร์ (การละคร) ในปีการศึกษา 2549 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสื่อสารการแสดงและสื่อบันเทิง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา
2555

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY